

Muzejskemu društvu priznanje OF

Belokranjsko muzejsko društvo v Metliki proslavilo 30-letnico svojega delovanja

Belokranjsko muzejsko društvo, ustanovljeno 10. novembra 1949, je 30 let neprekinjenega in plodnega dela proslavilo s slavnostno sejo, ki je bila 12. oktobra zvečer v Metliki. O dosežanjih delu društva, ki šteje 112 članov in ima svojo podružnico v Črnomlju, je govoril njegov predsednik prof. Jože Dular, ravnatelj Belokranjskega muzeja. Bogato in vsestransko dejavnost društva je občinska konferenca SZDL v Metliki nagradila s priznanjem OF, ki ga je društvu izročil njen predsednik Milan

ZASLUGE ZA OHRANITEV DEDIŠČINE

Kot je poudaril njegov predsednik Jože Dular, šteje Belokranjsko muzejsko društvo za svoje glavno delo ustanovitev Belokranjskega muzeja.

Vajda. Nekaj svojih najstarejših in najmatljivejših članov pa je društvo nagradilo z diplomami. Prof. Jože Dular je v slavnostnem govoru poudaril, da ima Belokranjsko muzejsko društvo predvsem neizbrisne zasluge za nastanek Belokranjskega muzeja in razvoj njegovih oddelkov, pri čemer so društveni člani nastopali kot pobudniki, organizatorji in zbiralci muzejskega gradiva. Društvo pa si je nabralo bogatih sadov tudi z drugimi dejavnostmi. Predvsem je skrbelo za vzidavo spominskih obeležij pomembnim belokranjskim kulturnim in družbenopolitičnim delavcem, prirejalo razstave in izlete, izdajalo publikacije, najrazličnejše propekte in drugo turistično propagandno gradivo in seveda nenehno skrbelo za včlanjevanje novih prijateljev dejavnosti, s katero se ukvarja. Za jubilej je društvu med drugimi čestital tudi univerzitetni profesor dr. Vasilij Melik, in sicer v imenu Muzejskega društva Slovenije. Poudaril je, da je Belokranjsko muzejsko društvo med najbolj delavnimi v Sloveniji, zasluga za to pa gre nedvomno tudi njegovemu dolgoletnemu prizadevnemu predsedniku Jožetu Dularju.

I. Z.

ODLIKOVANJE KARLU ŠTERBANU

Občinska skupščina in družbenopolitične organizacije v Krškem so v ponedeljek priredile prisrčno slovesnost Karlu Šterbanu za njegovo 75-letnico. Izročili so mu visoko državno odlikovanje red zaslug za narod z zlato zvezdo. O jubilarntovi revolucionarni življenjski poti je spregovoril predsednik občinske skupščine Silvo Gorenc.

AVSTRIJSKI PARTIZANI V TRIBUČAH

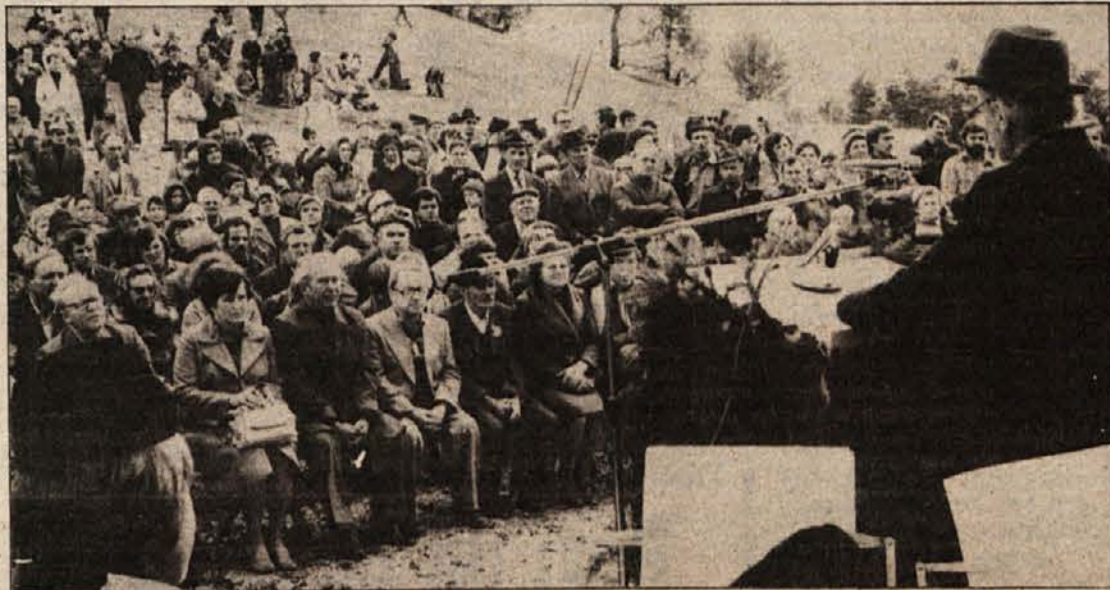
Prejšnjo nedeljo, 7. oktobra, so se na tradicionalnem srečanju v Tribučah zbrali avstrijski partizani, katerih partizanska enota, ki je delovala v sklopu NOV, je bila pred 35 leti ustanovljena v tem kraju. Domačini so okoli 60 avstrijskih partizanov, ki se v Tribučah zberejo vsakih pet let, sprejeli nadvse prisrčno. Gosteje so bili s srečanjem zelo zadovoljni.

Po več tednov za rokavniki

Na Dolenjskem zamude SIS v pripravah na novo petletko

Na Dolenjskem so priprave območnih in občinskih samoupravnih interesnih skupnosti na novo petletko v nekajtedenski zamudi. Izjema sta le območni skupnosti za gozdarstvo in vodno gospodarstvo, še posebej slednja, ki je svoja predvidevanja za razvojno obdobje 1981-1985 že uskladila z načrtovanjem v okviru ustreznega republiškega zavoda.

Taka bi bila na kratko napisana glavna ugotovitev torkovega posveta predstavnikov samoupravnih interesnih skupnosti iz dolenjske regije v Novem mestu. Na posvetu, ki ga je vodil predsednik medobčinskega sveta SZDL za Dolenjsko Lojze Ratajč, pa so našli tudi vrsto vzrokov za kasnitve.

SE ČETRTE JUBILEJ - Trem jubilejem na Bohorju so v nedeljo dodali še četrtega - osebnega. Znani družbenopolitični delavec Karel Šterban s Senovega je na isti dan slavil svojo 75-letnico. Soborec, dr. Brilej, je slavljencu (na sliki četrti v prvi vrsti z leve) javno čestital. (Foto: Železnik)

Bohor nas vedno znova hrabri

Več jubilejev na legendarnem kraju - Govor dr. Jožeta Brileja - Boljka

Ka r troje lepih jubilejev so v nedeljo slavili pod veliko bukvijo nad prenovljeno planinsko kočjo na Bohorju: 35-letnico kozjanskih aktivistov, srebnim jubilej senovskega planinskega društva Bohor in 20-letnico k oče na tem vrhu.

Kozjanski aktivisti so se v nedeljo srečali pred osrednjim slavjem v Srebrnem parku. Prihleteli so tudi pod kočjo, podobno kot stotine pohodnikov, ki so krenili na vrh z najrazličnejših smeri.

Krški častni občan in predsednik ustavnega sodišča naše republike dr. Jože Brilej-Boljka je imel klen govor, ki je segel v srce prenekateremu izmed tisoč obiskovalcev Bohorja. Začel je s preroškim manifestom, katerega poglavitni avtor je bil pokojni Edvard Kardelj, objavljen pa je bil kar štiri leta pred napadom fašističnih zavojevalcev naše dežele.

„Aktivisti na Kozjanskem ste tod nosili večje breme zaradi domnevne nevarnosti z juga, kot so to označevali sami Nemci,“ je poudaril

njihov neprecenljiv delež k naši svobodi tovariš Boljka.

● Srebnim jubilarnt PD Bohor je še leta 1954 šlo le 326 članov. Lani so jih imeli že nad 1.200. Sedanji planinski dom na Bohorju stoji na istem mestu kot predvojni lovski dom.

Na Bohorju želijo zgraditi gorski rekreacijski center vseh delovnih ljudi in občanov ter prijateljev krške občine.

V celoto je povezal vse tri jubileje in Kardeljeve misli o varstvu okolja, ki je, kot edina na svetu, zapisana tudi med temeljna določila naše ustave. Opozoril je, da so posavski

hrabi, Lisca, Bohor in naravni zdravilni vrelci še vedno premalo znani, kar je zameril tudi sredstvom javnega obveščanja. Zav el se je za to, da skr za zdravo človekovo okolje privzgamemo že otrokom.

Nikakršna „ekonomika“ ne bi smela imeti poglavitne besede, ko je govor o tako imenovanih velikih onasnaževalcih.

Predsednik zbora krajevnih skupnosti krške občinske skupščine in predsednik krajevnih konferenc SZDL Senovo Igor Dobrovník je navzoče seznanil s sklepom vseh zborov občinske skupščine z dne 3. oktobra, da se ob srebrnem jubileju PD Bohor društvu podeli najvišje občinsko priznanje.

ALFRED ŽELEZNIK

PRED BREŽIŠKIM PRAZNIKOM

Prireditve v počastitev 28. oktobra, praznika občine Brežice, se vrstijo že od minule sobote dalje.

Začele so se z jesenskim krosom in gasilskim dnevom ter se bodo nadaljevale 20. oktobra s trim akcijo „Vsi na kolo za zdravo telo“. V nedeljo, 21. oktobra, bo med Savo in Krko 14. jesenski kros občinskih trim reprezentanc. V torek bodo položili temeljni kamen za novo avtobusno postajo v Brežicah, v sredo pa bo v Posavskem muzeju odprta razstava XIV. divizije.

Visok obisk v kartuziji Pleterje

Predsednik predstva SR Slovenije Viktor Avbelj, predsednik republiške Zveze združenih borcev NOV Janez Vipotnik in predsednik komisije SR Slovenije za odnose z verskimi skupnostmi Stane Kolman so 10. oktobra obiskali kartuzijo Pleterje pod Gorjanci. Po ogledu samostanskih znamenitosti so s prijorjem Janezom Drolcem in drugim predstavnik kartuzije, znane po svoji nesebični pomoči narodnoosvobodilnemu gibanju, obravnavali nekatera vprašanja, s katerimi se vodstvo kartuzije srečuje pri svojem delovanju. Predstavniki kartuzije so goste podrobneje seznanili tudi s programom praznovanja 75. obletnice nepretrganega dela kartuzije. Slovesnost bo v začetku novembra.

V današnji Prilogi Dolenjske lista objavljamo reportažo „Ničesar iskali, ničesar imeli“, zapis o zgodovini, življenju in delu pleterskih kartuzijanov.

PEPCA KARDELJ V ČRNOMLJU - V soboto, 13. oktobra, je Pepca Kardelj na povabilo črnomaljske občine obiskala ta del Bele krajine. Zadržala se je v daljšem delovnem pogovoru, nato pa si je ogledala zgradbišče centra srednjih šol. (Foto: M. Kobe)

Prevetritev vodstev in dela

„Jesenske volitve v osnovnih organizacijah Zveze komunistov ne bodo zgolj statutarne formalnost, marveč priložnost za kritično presojo delovanja sleherne organizacije in slehernega komunista,“ poudarjajo na Dolenjskem, v Beli krajini, Posavju in na kočevsko-ribniškem območju že v predvolilnih pripravah

Smo sredi politične jeseni, ko so seje dvorane spet krepko ozivele. V teh tednih povečane aktivnosti vse bolj dozorevajo tudi predlogi za nova vodstva osnovnih organizacij Zveze komunistov. Dveletni mandat dosedanjim sekretarjem, njihovim namestnikom in sekretariatom se namreč izteka prav to jesen. Nova vodstva naj bi povsod na Dolenjskem, v Beli krajini, Posavju in kočevsko-ribniški dolini dobili do začetka decembra.

Priprave potekajo povsod že nekaj mesecev, temeljiteje pa od septembrskih dni, ko so programska in vsebinska izhodišča za volilne konference osnovnih organizacij obravnavale in sprejele občinske konference, generalne smernice pa so bile potrjene na medobčinskih svetih Zveze komunistov. Priprave potekajo resno in zavzeto, saj volilne konference nikjer ne bodo zgolj formalno opravilo, marveč jo štejejo za zelo pomembno nalogo. V vseh občinah se namreč zavedajo, da bo partijsko delo v združenem delu in krajevnih skupnostih tako, kot ga bodo sposobna opravljati vodstva osnovnih organizacij. Praviloma naj bi sekretarji postali ljudje, ki so končali vsaj eno od znanih

oblik partijskega izobraževanja in usposabljanja, ker bodo laže kos tudi teoretičnemu reševanju problematike.

Na Dolenjskem, so o vsebinskih usmeritvah volilnih konferenc osnovnih organizacij razpravljale občinske partijske konference na septembrskih zasedanjih. Ustrezna aktivnost pa prav zdaj poteka tudi v vseh osnovnih organizacijah. Trenutno je le-teh v vseh štirih občinah dolenjske regije okoli 250 ali za 30 odstotkov več kot pred dvema letoma ob zadnjih volitvah sekretarjev in sekretariatom osnovnih organizacij. Med novimi je veliko mladih z manj izkušnjami, zato jim posvečajo v predvolilnih pripravah še posebno pozornost.

Tovornjaki obstali

Večurna prekinitve dela v brežiškem Prevozu

15. oktobra okoli 90 voznikov od skupno 165 brežiškega Prevoza ni hotelo na vožnjo. Ostali so doma iz protesta do petkovega izplačila osebnih dohodkov po novem pravilniku, ki so ga sprejeli januarja letos. Ob tem izplačilu so prizadeji zaradi proračuna za zadnje tri mesece prejeli manj denarja kot po starem. Nekateri so bili „prikrajša ni“ le za 250 do 300 din, drugi pa tudi do 1.500 din.

Pri tej delovni organizaciji so do julija letos močno presegle lanske osebne dohodke in prekoračili tudi meje, ki jih določa panožni sporazum. Poprečni OD je 10.500 din, najvišji pa presega 20.000 din.

Tovornjaki so v ponedeljek ostali v garažah do 10.45, ko je bil končan zbor delavcev. Ustanovili so delovno skupino, v kateri so tudi predstavniki občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij. Ta se je takoj lotila dela in poskuša čimprej najti rešitev iz zagate.

Izčrpneje bomo poročali prihodnjič.

V KOSTANJEVICI VRSTA KULTURNIH PRIREDITEV

Ob kostanjeviškem krajevnem prazniku se bo zvrstilo tudi več kulturnih prireditev. Tako bodo 19. oktobra ob 19. uri predvajali slovenski celovečerni film „Krč“, gledalcem pa se bodo predstavili tudi nekateri filmski ustvarjalci. Naslednjega dne dopoldne bo po slovesni seji skupščine KS in KK SZDL koncert Partizanskega pevskega zboru, ki ga vodi Radovan Gobec, v zgodnjih popoldanskih urah bo ogled galerijskih zbir v kostanjeviškem gradu, zvečer pa bodo še enkrat vrteli „Krč“. Zadržja kulturne prireditve pa bo 22. oktobra ob 10.30, ko bo v Domu kulture koncert Tria Lorenz.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Do konca tedna se bo zadrževalo precej sončno in razmeroma toplo vreme.

Predsednik italijanske republike Sandro Pertini je po večdnevem prijateljskem in uradnem obisku pri nas odpotoval v domovino in tako gost, kot njegov gostitelj, predsednik Tito, sta se razšla s prepričanjem, da so njuni in njunih sodelavcev razgovori še za kaneček bolj uvrščili že tako dobro in pristno prijateljstvo ter sodelovanje.

Jugoslavija in Italija izredno dobro razvijata in krepiata medsebojno sodelovanje, ki je lahko za zgled.

Manjšina kot vez sodelovanja

Državnika sta med pogovori izmenjala mnenja o praktično vseh problemih današnjega sveta – od položaja v Evropi do kriznih žarišč in pri tem ugotovila, da se njuna stališča skladajo ali pa so si zelo podobna.

Se posebej sta razpravljala o položaju slovenske narodne manjšine v Italiji in italijanske narodnosti v Jugoslaviji, pri čemer sta ugotovila, da predstavljajo resničen most razumevanja in povezovanja med dvema državama. Obe strani sta prav tako sklenili, da bosta v duhu osimskih sporazumov še naprej (in v okviru ustavnih določil obeh držav) izvajala učinkovite ukrepe za izboljšanje njihovega položaja ter razvoja. To že predstavlja in bo nedvomno še v večjem obsegu predstavljalo pomemben člen v verigi naporov za medsebojno prijateljstvo med državama.

Glede gospodarskega sodelovanja je bilo rečeno, da je treba poskrbeti za bolj uravnovešeno bilanco – Jugoslavija namreč v Italiji več kupuje kot pa tja izvažja. Zavzeli so se tudi za tesnejše sodelovanje na področju znanosti in tehnologije in omenili več konkretnih načrtov ter projektov zlasti na jadranskem območju.

Podobno je potekal tudi tisti del italijansko-jugoslovanskih razgovorov, ki so zadevali sodelovanje na področju kulture, znanosti in izobraževanja.

Predsednik Pertini je povabil predsednika Tita, naj obišče Italijo, kar je jugoslovanski predsednik z zadovoljstvom sprejel.

Kitajsko-evropsko odpiranje

Še nek drug obisk te dni priteguje pozornost: namreč prihod najvišjega kitajskega partijskega in državnega voditelja Hua Kuo Fenga v Francijo, od koder potuje v Zvezno republiko Nemčijo, Veliko Britanijo in Italijo.

To je prvo potovanje kitajskega voditelja na evropska tla, prihaja pa kmalu po začetnem obdobju kitajskega odpiranja navznoter in navzven.

V ospredju pozornosti so, kot napovedujejo iz vseh prestolnic, ki jih bo obiskala kitajska delegacija, gospodarski pogovori, toda obisk ima nedvomno tudi izrazito politično obeležje.

Ljudska republika Kitajska je velikan, ki se prebujajo in začinja priprave na velik pohod v razvitost.

Svetu Ljudska republika Kitajska lahko veliko da (v tej velikanski državi naokoli trije največji kolonijni premoga na svetu, načrtujejo več kot 100 milijonov ton nafte, imajo pa tudi pomembne zaloge drugih dragocenih rudnin), jasno pa je, da od njega veliko tudi potrebuje, če naj preskoči jezo zaostalosti, ki jo ločuje od razvitih.

Toda v ozadju tega obiska so tudi nedvomni politični odtenki. Ljudska republika Kitajska za zdaj po sili razmer se priznava trenutno stanje mednarodnih odnosov, v katerih prevladujeta veselili Zdržave Amerike in Sovjetska zveza, toda ko se bo skoraj milijarda ljudi Kitajske izklopala iz sedaj več kot skromnega poprečja 200 dolarjev nacionalnega dohodka na prebivalca, bo Ljudska republika Kitajska nedvomno zahtevala zase večji prostor pod soncem – in komaj se zdi verjetno, da bi ji to lahko kdo preprečil.

JANEZ ČUČEK

PRVI KORAK NA DOLGI POTI – Panamske enote in ljudstvo so vkorakali v tako imenovano panamsko kanalsko cono, ki je bila vse od leta 1903, ko so uradno odprli prekop, ki povezuje Atlantski in Pacifiški ocean, pod ameriško upravo. To je prvi korak na še dolgi poti, na koncu katere bodo, leta 2000, Panamci dobili popolno suverenost nad vsem svojim ozemljem. Na sliki: slanje ob vkorakanju v kanalsko cono. (Telefoto: UPI)

Poti do direktorskih stolčkov

Zakaj vse manj iz vrst kolektivov? – Ni potrebe po spreminjanju zakonodaje, le pravilnost postopkov je včasih vprašljiva – Bolj spoštujemo družbene norme in demokratičnost!

Znano je, da je pri izvolitvi poslovodnega organa v OZD zavarovan tako interes delovne organizacije kakor širše družbe, in to z zakonom. Praksa pa je pogosto povsem drugačna, saj je možno, da volijo kolektivni vodilne ljudi samo iz svojih vrst. S tem pa ni rešen problem resnične demokratične selekcije kadrov, ki temelji na družbenih dogovorih. Tako kakor v delovnem kolektivu skupine ljudi vsiljuje svojega človeka, obstajajo tudi drugi vplivni zunanji kolektivi, ki počno enako, vendar z večjimi pooblastili in možnostmi, da uresničijo svojo zamisel.

V takšnih razmerah je kolektiv vedno v podrejenem položaju. Res je, da voli direktorja delavski svet na predlog razpisne komisije, v kateri so skoraj vedno ugledni predstavniki družbene skupnosti. Če predlagani kandidat ni izvoljen, je treba razpis ponoviti, in ker takšnih razmer ni moč zavlačevati v neskončnost, mora nekdo popustiti. To pa je navadno kolektiv, saj je ta tisti, ki potrebuje človeka. Pri tem delujejo še različni drugi kanali vplivanja, na primer družbeno-politične organizacije, s pomočjo katerih se zagotovi podpora, pogosto pa gre tudi za neposreden pritisk.

Ugovori, ki se pojavljajo proti načinu volitev ljudi na vodilna mesta v organizacijah združenega dela, ne veljajo zakonodajni plati volitev, marveč praktično gotavljajo nemoten odhod ljudi iz posameznih ustanov.

gotavljajo nemoten odhod ljudi iz posameznih ustanov.

Nikakršne potrebne ni, da bi spreminjali zakonodajni postopek o izvolitvi direktorja, ker pravilnost postopka ni vprašljiva. Pač pa gre za spoštovanje družbene norme in resnično demokratično selekcijo v kandidiranju in izbiri, ki bi onemogočila uzurpacijo ter uveljavljanje skupinskih interesov. Lahko bi se zamislili ob dejstvu, da vse manj kolektivov voli direktorja iz svojih vrst. So primeri, da večina proizvodnih SOZD dobi direktorja iz „družbeno-političnih struktur“. Ne da bi dvomili o pravilnosti takšnega kandidiranja in volitev, pa se vendarle zastavlja vprašanje, če je kadrovske sestave v teh SOZD res tako slab, da si ne morejo med domačimi delavci izbrati svojega direktorja.

VINKO BLATNIK

TELEGRAMI

TEHERAN – Iranski verski vodja Ajatola Homeini bo imel večjo oblast od predsednika republike, katera ga bo lahko po svoji volji tudi zamenjal. Tako je zapisano, kot sporoča agencija France Presse, v osnutku nove iranske ustave, ki jo sedaj redigira skupina strokovnjakov. Po pisanju iranskega tiska bo Ajatola Homeini imenoval vseh šest verskih vodij, ki bodo člani „ustavodajnega sveta“, od skupaj 12 osebnosti, ki bodo skrbele za to, da bodo iranski zakoni „v islamskem duhu“. Imenoval bo tudi najvišjo osebnost iranskega pravosodja, lahko bo zamenjal predsednika, hkrati pa bo tudi vrhovni komandant iranskih oboroženih sil.

DAMASK – Sirski predsednik Hafez el Asad je odpotoval na tridnevni uradni obisk v Sovjetsko zvezo, kamor ga je povabil generalni sekretar KP SZ in predsednik prezidija vzhovnega sovjeta ZSSR Leonid Brežnev. Sirski predsednik naj bi Sovjetsko zvezo obiskal že junija, vendar so obisk tedaj odložili.

ANKARA – Kot poročajo časopisne agencije, na delnih parlamentarnih volitvah v Turčiji ni šlo brez neredov. V provinci Mardin so ubili štiri ljudi, dve osebi pa sta bili ranjeni, ko so štiri osebe z revolverji v rokah napadle volilce, ki so mimo čakali v vrsti, da bodo volili.

LUANDA – Angolski notranji minister in kandidat za člana politbiroja MPLA Kundi Pihama je v govoru, ki ga je imel na velikem ljudskem zborovanju v mestu Sauro in v zhodni angolski provinci Lunda Sul, napovedal ostre ukrepe proti notranjim sovražnikom ljudstva in oportunistom.

VICTORIA – Sejselski predsednik Rene Albert je sporočil, da so v državi odkrili in preprečili zaroto proti vladi.

WASHINGTON – Dvojbo za volilce med predsednikom Carterjem in senatorjem Edwardom Kennedyjem na lokalnih volitvah v okviru strankarskih organizacij na Floridi se je končal po pričakovanju: člani demokratske stranke v tej državi so izvolili več delegatov, ki podpirajo predsednika Carterja.

NAJSTAREJŠA BOJNA LADJA V MORNARICI Združenih držav Amerike je rušilec „Dixie“, ki že štirideset let pluje po morju. To sta najstarejši aktivni častnik ameriške vojne mornarice ima dvakrat toliko let – admiral Hyman Rickover je namreč star že osemdeset let, sedaj pa mu je minister za mornarico ZDA dovolil, naj ostane na svojem položaju še nadaljnji dve leti. Tako bo imel priložnost, da bo kar polnih šestdeset let v aktivni mornariški službi, v kateri se je proslavil kot oče ameriškega ladjevja na jedrski pogon... Nove časti za stare zasluže...

TACAS PA SO V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIKE naredili bilanco, nastalo po obisku papeža Janeza Pavla II. v tej deželi. Med drugim so ugotovili, da že zlepa niso imeli tako hudih težav z varnostjo, kakaj pred in med papeževim obiskom, so dobile različne varnostne službe nekaj deset obvestil, da pripravljajo na papeža atentat. Čeprav so vedeli (iz izkušenj kajpak), da je velika večina teh obvestil lažna ali vsaj nič vredna, so vendar morali preveriti slehemo med njimi in to je zahtevalo ogromno naporov ter časa. Šef newyorške policije je na primer preklinal vse dopuste v policijskih vrstah in določil, da mora 11.500 mož delati v dveh izmenah noč in dan, razen tega pa so pripeljali tudi posebej izurjene ovčarje, da so (podobno kot to delajo na letališčih, ko iščejo mamilo), podrobno preverjali vse prostore, v katerih je bival ali mimo katerih je šel papež. Newyorški časopisi so tako odkrili, da so v slovito katedralo sredi mesta (imenuje se po svetniku Patricku) tedaj prvič namenoma spustili tudi pse... Vse za varnost...

TACAS A SE JE POMIRILA tudi ameriška javnost, ki je bila nekaj časa v napetosti zaradi tako imenovane sovjetske brigade na Kubi, ki naj bi se urila (tako so vsaj govorili nekateri prenapeteži v ameriškem tisku) za napad na Združene države Amerike. Najbolj nerodno je menda bilo v ameriškem vojaškem oporišču na Kubi, v Guantanamo, kjer so zaradi zaostrovanja prepovedali dve noči predvajanje keno sporeda na prostem... Zaradi vaje in pa zato, da jim ne bo prav vselej prijetno na tem karibskem otoku...

Iz zadnjega PAVLIHE

ČAROVNIJA ZA SAMOUPRAVLJALČKE

NERAZUMLJIVA TUJA BESEDA

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Na bogati seji CK ZKS – govorila je o vlogi ZK v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja – je imel uvod tovariš France Popit, ki je med drugim poudaril:

Na nekaterih tudi odgovornih delovnih mestih se komunisti, ki so obremenjeni z oportunistično miselnostjo, obnašajo tako, kakor da se v svojem delu niso dolžni boriti za idejne in politične cilje ter sklepe Zveze komunistov. Prav oportunistem pa odpira šibke točke v idejnopolični akciji in v vsakdanji praksi socialističnih sil, kar nasprotnikom naše revolucije in socialističnega samoupravljanja omogoča, da si ustvarjajo pozicije za uveljavljanje svoje politike v naši družbi.

Oportunizem še živi

Prav oportunizem je v praksi socialističnih sil in zlasti Zveze komunistov ustvaril precej teh šibkih točk. Zato se bo potrebno v praksi odločno lotiti takšnih vrzeli, jih jasno razkriti in se z organizirano akcijo boriti proti njim. Ob problemih, ki so prisotni na posameznih področjih družbenoekonomskega in političnega življenja, moramo priznati, da se je zadnje leto marsikdo preveč uspal za misljo, da bodo tekle stvari kar same od sebe in da se naši socialistični samoupravni praksi ne more nič zgoditi. Zato moramo biti pozorni na to, kako na vse te slabosti reagirajo oziroma kako ne reagirajo in zakaj ne reagirajo v posameznih okoljih organizirane socialistične sile in sprejeti potrebne ukrepe, da v prihodnje odločno in hitro na vseh ravneh odgovorjamo in ukrepamo v zvezi s porajajočimi se problemi in z njihovim razreševanjem.

Pri tem se motijo tisti, ki mislijo, da je možno socialistično demokracijo graditi in utrjevati s pasivnim odnosom do problemov ali s pasivnim odnosom do protisamoupravnih pritiskov oziroma s takšno „preobrazbo“ Zveze komunistov, ki bi jo spremenilo v privelek tehnobirokratskih skupin oziroma v nekakšno splošno organizacijo.

Skratka, mislim, da se moramo tudi v prihodnje odločno spopadati z vsemi naštetimi in drugimi negativnimi tendencami, saj bomo v revolucionarnem procesu še dolgo zadevali na različne sovražne pritiske. Zato moramo stoniti vse, da utrdimo vodilno politično in idejno vlogo Zveze komunistov, da bomo učinkovito uresničevali svojo družbeno vlogo, ne kot nekakšni nosilci družbenega odločanja, temveč kot dejavniki, ki se v demokratičnih pogojih z močjo argumentov brezkompromisno bori za socialistične, samoupravne in progresivne rešitve in da bomo za ta boj usposabljali vse druge socialistične družbene ustvarjalne sile.

Razvoj, utrjevanje in uveljavljanje institucij političnega sistema ter samoupravno demokratičnih načinov in poti njihovega delovanja so neločljivo povezani z nadaljnjim procesom podružbljanja politike. Ta proces zadeva v družbeni praksi na še vedno nepremagane načine delovanja nekaterih družbenopolitičnih organizacij v posameznih delovnih in družbenih okoljih, ki zožujejo kreiranje političnih odločitev na vodstva in pri katerih je politična dejavnost še vedno omejena znotraj vodstvenih organov, na tako imenovano forumsko delo. Druga ovira je sorazmerno siromašno politično življenje v posameznih delovnih in družbenih okoljih, zoženo na informativne seitanke.

MILAN MEDEN

ČAS ZA OZIMNICO – Pravzaprav pa jo ma dober gospodar že pod streho. Tisti, ki čakajo na nižje cene, bodo ostali brez nje, saj krumpir ne bo cenejši od štirih dinarjev, jabolka sort delišes in jonatan pa v kmetijski zadrugi ponujajo po 7 – 9 din. (Foto: J. Pavlin)

TEKME VETERINARJEV – Veterinarji Slovenije so se preteklo soboto pomerili na svojem že šestem srečanju. Tokrat so športna tekmovanja pripravili Novomeščani, ki so se med petimi disciplinami najbolje odrezali v šahu (prvo mesto) in odbojki (drugo mesto). (Foto: Janez Pavlin)

NA ZGODOVINSKEM KRAJU – Člani ZRVS in ZZB iz sevniške občine so pretekli teden kot gostje Momariškega šolskega centra iz Splita obiskali to mesto, Bihač in Drvar. Na Titovi pečini je prvoborec Ratimir Kljaković obudil spomine na herojske čase. (Foto: F. Pavković)

ZA KREPKEJSE POŽIRKE – Medtem ko mošt v sodih skrivnostno brbota in se spreminja v vino, pa so marsikje zagodnjali tudi kotli za žganjkuhu. Šilce dobre slivovke se v hladnejših dneh prileže. Jože Ogulin iz Gabra nad Semičem je slive že spremenil v tekočo obliko. (Foto: M. Markelj)

KRIVDA NA OBEH STRANEH

Komisija sveta posavskih občin, ki je raziskovala politično odgovornost za ustavitve gradbenih del v Čateških Toplicah, je v svojem poročilu ugotovila, da sta za nastali položaj odgovorna investitor in izvajalec; investitor zaradi tega, ker je zavlačeval razreše vanje nastalih sporov, izvajalec pa, ker je po enostranski oceni odškodnine za podražitev in dodatna dela prekinil delo na gradbišču. Direktorja obeh tozdov (Zdravilišča in Pionirja) sta premalo upoštevala samoupravne poti. Tako oceno je svet v celoti sprejel. Zadevo bo dal ponovno na dnevni red, ko bo arbitražna končala svoje delo. Komuniste v obeh kolektivih je svet pozval, naj se vsaj zdaj zavzamejo za to, da ne bo dal nepotrebnega zavlačevanja pri končnih delih.

Sejmišča

NOVO MESTO: Ponedeljkov sem je bil kar živahen, kar pa ni vplivalo na raven cen. Naprodaj je bilo 273 pujskov in 28 nad tri mesece starih prašičev, prodanih pa skupno 209. Pujski so bili po 750 do 2.100 din, od tri do šest mesecev stari prašiči pa po 2.110 do 2.200 din.

BREŽICE: Na sobotni sem so rejci pripeljali 380 pujskov in 12 nad tri mesece starih prašičev. Lastnika je menjalo 250 živali. Pujski so stali 44 do 45 din, starejši prašiči pa 28 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Osat je zrasel v nadlogo

Obračam se na vašo rubriko z željo, da bi mi pomagali odpraviti nadlogo, ki tare tudi druge kmetovalce, ne le mene. Namreč letos smo sejali pol hektarja koruze; v njej se je obilno zaredil osat, ki ga tudi s škropljenjem nisimo mogli zatreti. Zdaj ga moramo pokositi, če hočemo orati. Spomladi bi na tej njivi radi sadili krumpir. Slišala sem, da bi bilo treba zaradi osata njivo preorati ter škropiti, vendar ne vem, če je ta ukrep res nujno potreben, niti kakšno škropivo naj pri tem uporabljamo. Tudi drugi ljudje ugibljejo, kaj bi bilo najbolje narediti...

Tako nam piše Milena Župevec iz Gor. Sušice pri Uršnih selih in prosi za dober svet.

Osat je zelo trdovraten koreninski plevel, ki se razmnoži s semenom in s koreninami, zato mu je težko priti do živoga. Za namček njegovo seme ohrani kaljivost več let, tako da se lahko pojavi šele kasneje, ko je poljedelec že prepričan, da je z njim opravil.

Če se osat pojavi v koruzi, ga najbolj zanesljivo zatremo z uporabo 4 kg gesaprima in 2 litrov deherbana A ali deherbana forte, preračuni nano na njivo, veliko en hektar. Da je kombinacija teh dveh škropliv učinkovita, je treba škropiti v času, ko je korusa visoka kakih 15 cm, torej ko ima tri do pet listov. Tudi sam oljni gesaprim, ki dobro duši koreninske plevelce, je priporočljiv za zatiranje osata. Tudi tega je treba uporabljati potem, ko je korusa že vzikla, z njo pa tudi plevelne rastline. Strokovnjaki priporočajo tudi, da poljedelci sami naredijo mešanico gesaprima in olja, in sicer tako, da gesaprimu dodajo parafinsko olje „napon 11 E“, kar izboljša učinek gesaprima.

Če poznamo: tudi v primeru iz okolice Uršnih sel je treba uporabiti enega od priporočenih herbicidov. Poprej je treba z osatom zapleveljeno njivo preorati ter počakati, da bodo plevelne rastline odgnale in s tem bile v svojem najbolj občutljivem obdobju, ko jim bo priporočen herbicid zatrl „veselje“ do nadaljnjega razcveta.

Inž. M. L.

Z novostjo počaščen dan kovinarjev

Večja proizvodnja ne več z več zaposlenimi, ampak s sodobnejšo tehnologijo

Z otvornitvijo novih proizvodnih prostorov podjetja INKOP Kočevje 10. oktobra je praznoval ta kolektiv dan kovinarjev, hkrati pa je bila to zadnja prireditve v okviru letošnjega praznika občine Kočevje. Ob tej priložnosti je bil tudi zbor kolektiva INKOP. Odpri so novo galvanizacijo in čistilne naprave, vanilnico, lakirnico in kotlarino. Te investicije so veljale 35 milijonov.

Nova galvanizacija, ki jo je postavil „Inženiring“ Kranj bo prispevala, da se bo proizvodnja tega obrata povečala za do 40 odstotkov. To je največji tak obrat, kar jih je postavila ta kranjska OZD doslej. Ta investicija pomeni za INKOP predvsem izboljšanje pogojev za delo, možnost za hitrejši razvoj, pa tudi prispevek k varstvu okolja. Delo bo v novih prostorih in z novimi stroji lažje, storilnost pa bo večja. Število zaposlenih bo v bodoče rastle počasneje, medtem ko je doslej zadnji dve leti kar za 9. oz. 7 odstotkov.

Na svečanosti je govoril o dosežkih občine in njenem bodočem razvoju predsednik občinske skupščine Savo Vovk. Na govorniškem odru so se razen direktorja INKOPA Staneta Letonje in predsednika zbora

delavcev INKOP Eda Šušla zvrstili še drugi, med drugim prvi direktor INKOP Mirko Južnič in Miha Štefančič, ki je pozdravil prisotne v imenu upokojenih članov tega kolektiva. Ob tej priložnosti so podelili priznanja 14 članom kolektiva, ki so letos dopolnili pri INKOP 10, 20 in 30 let delovne dobe. J. PRIMC

NOVA GALVANIZACIJA – Na otvoritvi je trak prerezal Dušan Škvarč, ki dela letos že 30 let pri tej organizaciji. (Foto: Primc)

minulih let – pa je 112 rednih obrtnikov in 92 popoldanskih vrnilo obrtno dovoljenje, ker so šli v druge poklice ali v pokoj.

Stanje je tako, da število trenutno delujočih obrtnikov ni ne pove. Na območju občine je 501 obrtnik, ki imajo obrt za poklic, 172 pa takih, ki se ukvarjajo z obrtjo samo v popoldanskem času, po redni zaposlitvi.

Tudi po krajevnih skupnostih je število obrtnikov zelo različno razporejeno. Na podeželju je med obrtniki prav tako največ prevoznikov vseh vrst, medtem ko za nekatere obrti že dolgo ni zanimanja.

Občinska skupščina je skušala z raznimi ukrepi, predvsem z davč in politiko in možnostjo kreditiranja, spodbuditi nastanek manjkajoče obrti, vendar to doslej ni kdove koliko zaleglo. R. B.

PREVLADATI MORA INDUSTRIJSKI RAZVOJ

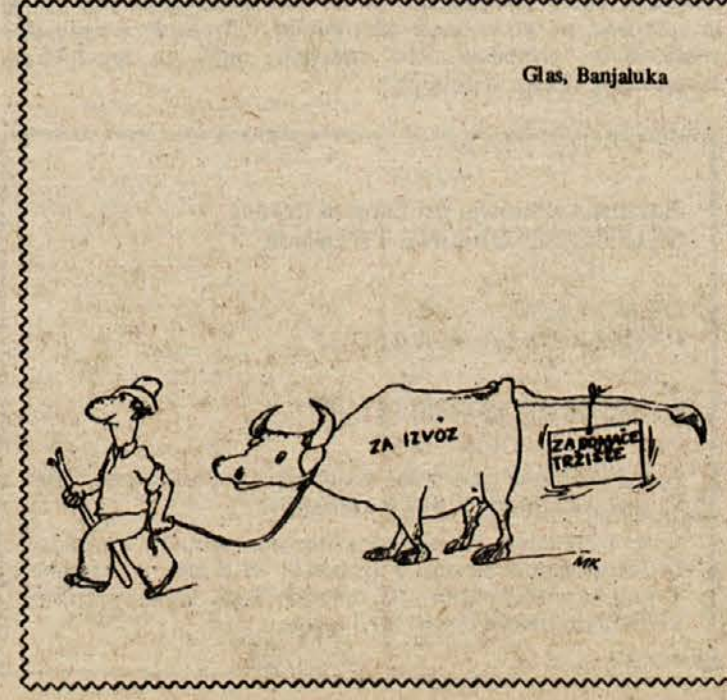
V brežiški občini računajo v obdobju 1981 – 1985 s pospešeno industrializacijo. Glavni nosilci nadaljnega industrijskega razvoja lesnopredelovalne organizacije, tekstilna konfekcija in kovinskopredelovalna panoga. V družbenem proizvodstvu naj bi se delež kmetijstva in gozdarstva zmanjšal od leta 1980 do leta 1985 od 28 na 25 odst., delež industrije pa porasel od 30 na 35 odst. Zmanjšal naj bi se tudi delež terciarnega sektorja (tunizem, gostinstvo, trgovina), in sicer od 42 na 40 odst. V industriji bo nujno potrebno iskanje novih smeri in novih programov, ki bodo več dajali in ki ne bodo zahtevali prekomernega zaposlovanja. Tehnološke izpopolnitve bodo morale spremljati tudi razvoj obstoječih panog.

Smer ni prava

Obrtniki so in jih ni

V novomeški občini obrt zaostaja za potrebami, zlasti pa manjka uslužnostnih obrti. Po številu obrtnikov sicer nismo med zadnjimi, žal pa občan ob velikem številu novih obrtnikov še vedno pogreša popravilceve stroje, pip, krojačev, šivilj, čevljarjev itd.

Od leta 1973 do konca lanskega leta je bilo na novo izdanih 389 obrtnih dovoljenj, med temi je bilo 283 rednih obrtnikov, ostali pa so popoldanci. Med rednimi je bilo čez 90 novih s področja prevozne dejavnosti. Zadnja leta je največje zanimanje za opravljanje uslug z raznimi gradbenimi in kmetijskimi stroji ter za izdelovanje plastičnih mas. V istem obdobju – ge za šest

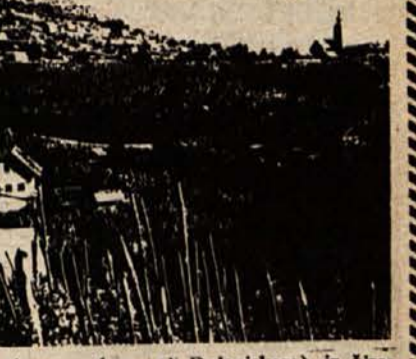

Glas, Banjaluka

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Upravni odbor Društva vinogradnikov Dolenjske je na seji 21. septembra protestiral, ker organizacije združenega dela, ki stekleničijo

Dolenjski cviček

za to čislano in iskano vino nimajo nalepk, na katerih bi pisalo, da je v steklenici resnično „DOLENSKI CVIČEK“.

Člani upravnega odbora Društva vinogradnikov Dolenjske so soglasno ugotovili, da bi morale organizacije združenega dela, ki stekleničijo dolenjski cviček (KZ – TOZD Hmeljnik Novo mesto, Agrokombinat Krško – klet Kostanjevica in Slov in – TOZD Bizelsko – Brežice), upoštevati zadnji odstavek 21. čl. pravilnika o označevanju vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina (Uradni list SRS št. 18/77), ki se glasi:

„Vino cviček, ki izvira iz grozdja, pridelanega na območju dolenjskega vinorodnega okoliša, se lahko označi z oznako „dolenjski cviček“. Za označevanje geografskega porekla pa se poleg vinorodnega okoliša sme uporabiti tudi ime ožjega vinorodnega okoliša (na primer: Trška gora, Vinji vrh, Malkovec, Zavode, Gadova peč, Bojčev, Golek itd.) ali vinorodne lege v skladu s pravilnikom o rajonizaciji.“

Navedene organizacije združenega dela se po sodbi članov upravnega odbora Društva vinogradnikov Dolenjske le iz praktičnih razlogov poslužuje samo določil prvega odstavka 21. člena navedenega pravilnika, ki pravi:

„Kot „cviček“ se sme označevati namizno vino z geografskim poreklom, ki je proizvedeno (lepše bi rekli: pridelano) pretežno iz sort grozdja žametovke, modre frankinje in kraljevine (kraljevino marsikje nadomešča sorta rumeni plavec), pridelanega na območju dolenjskega in bizelskega – sremiškega vinorodnega okoliša v posavskem vinorodnem rajonu, ki ima značilne lastnosti cvička. V vinu cviček mora biti najmanj 80 odstotkov rdečih sort grozdja, ki so s pravilnikom o rajonizaciji določene za ta okoliša (Uradni list SRS št. 18/77, člen 25: priporočene sorte: morda frankinja, žametovka; dovoljene sorte: portugalka, šentlovrenka in game).“

V drugem odstavku 21. člena navedenega pravilnika je določeno:

„Za označevanje geografskega porekla se mora za vino cviček uporabljati ime tistega vinorodnega okoliša (pomeni: ali Bizel-

skega, ali Dolenjskega), iz čigar območja izvira pridelano grozdje, oziroma obeh, če je to vino narejeno iz grozdja, pridelanega na območju obeh vinorodnih okolišev iz prejšnjega (prvega) odstavka tega člena.“

Organizacije združenega dela na nalepkah za cviček pavšalno pišejo kar oba vinorodna okoliša, čeprav je dostikrat v steklenici vino samo z Bizelskega ali pa obratno. Organizacije združenega dela, ki stekleničijo cviček, načelno sicer zadostijo določili prvega odstavka pravilnika in se tako zavarujejo pred zakonskimi posledicami. Vendar tako površna označba potrošniku ne pove, od kod je cviček, ki je v steklenici, posebno ker potrošnik moti še cviček Vinoprodukta Zagreb, pred katerim se lahko zavarujemo le z označbo „Dolenjski cviček“. Tak odnos do potrošnika ni pravilen, saj potrošnik misli, da pije dolenjski cviček, če vidi napis cviček, v resnici pa tako površno označeno vino največkrat to ni Dolenjskega cvička bo posebno letos, po dobri letini, dovolj, zato Društvo vinogradnikov Dolenjske poziva navedene organizacije združenega dela, da v prihodnje iz dolenjskega vinorodnega okoliša v skladu z navedenim pravilnikom točno označijo z nalepko (etiketo) „DOLENSKI CVIČEK“, po možnosti še z navedbo ožjega vinorodnega okoliša (npr. Malkovec itd.) Strošek za tisk primernih nalepk ne bi smel biti ovira za pravilno označbo našega priljubljenega vina. Poleg dolenjskih vinogradnikov, ki jih zastopa Društvo vinogradnikov Dolenjske, bodo od tega igre korist organizacije združenega dela same, saj bodo pridobile na ugledu kot gospodarske zastopnice dolenjskih vinogradnikov.

PRIJAVA PRIDELKA VINA

je obvezna za vse pridelovalce vina. Prijavo je treba dati vsako leto po končani trgatvi grozdja, najpozneje do 30. novembra pri pristojnem občinskem upravnem organu (kmetijski referat pri občinah), in to pri tistem občinskem upravnem organu, kjer vinograd leži. Prijaviti je treba sorto, količino pridelka in poreklo.

Pripominjam, da so vse zakonske obveznosti vinogradnikov pri predelavi in prodaji vina napisane v „BILTENU“ tedna dolenjskega cvička 1979. Člani Društva vinogradnikov Dolenjske še vedno lahko dobijo ta Bil ten pri TOZD Hmeljnik Novo mesto (v Bršljinu).

DT

Prevetritev...

(Nadaljevanje s 1. strani)

se kaže v krepitvi vloge in dela osnovnih organizacij kot temeljnih nosilk partijskega življenja. Pod drobnogledom bodo še druge reči, tako bodo v osnovnih organizacijah ocenili tudi uveljavljanje delegatskih odnosov, kritično spregovorili o gospodarskih gibanjih, ne nazadnje pa tudi o lastnem delovanju v drugih družbenopolitičnih organizacijah. Slednjič naj bi dobili celovitejšo oceno o delovanju osnovnih organizacij po zadnjem zveznem in republiškem partijskem kongresu, kar bo dobra osnova tudi za uvajanje še bolj demokratičnih oblik dela v Zvezi komunistov. V zvezi s tem velja poudariti, da bodo imeli člani novih sekretariatov posebne dolžnosti za posamezna področja družbenopolitičnega dela, n.p. za kadrovska vprašanja, idejnopolično usposabljanje in podobno. Glede na večjo odgovornost ob še povečani vlogi osnovne organizacije naj bi dobili sedež v sekretariatu res najbolj zagreti in usposobljeni komunisti, kar velja, seveda v večji meri, tudi za sekretarje in njihove namestnike. Po doseganih ugotovitvah bo na Dolenjskem zamenjano v skladu s statutarnimi določilom ali zaradi nesposobnosti okoli 40 odstotkov vseh sekretarjev in sekretariatov osnovnih organizacij.

POSAVJE: V VODSTVIH VEČ ŽENSK

Tudi v Posavju se osnovne organizacije pripravljajo na temeljit obrat z dosedanjim delom. Snujejo kritične ocene razmer v okolju, kjer organizacije delujejo. Zato so tudi izbrani kandidati posvetili večjo pozornost kot do zdaj. V vseh treh posavskih občinah so evidentirane kandidaturi za nova vodstva opravili v prvem polletju. V brežiški in krški občini sta predloge tudi že pretrfeli kadrovske komisiji. V Krškem so listo kandidatov nekoliko spremenili, tako da je zdaj med kandidati za sekretarje 24 odstotkov žensk, med kandidati za namestnike pa 20 odstotkov. V brežiški občini bo v novih vodstvih osnovnih organizacij tretjina žensk.

KOČEVJE: TUDI SEKRETARJA KOMITEJA

V kočevski občini potekajo priprave na volilne konference, ki bodo končane do sredine novembra, po programu. Te dni bodo priredili seminar za sekretarje osnovnih organizacij, na katerem bo beseda o kolektivnem vodenju, nakar bodo to vprašanje obravnavali v vseh osnovnih organizacijah. Posebnost je to, da bodo te dni evidentirali možne kandidate za novega sekretarja občinskega komiteja, ker je sedanji že izvoljen za predsednika medobčinskega sveta Socialistične zveze ljubljanske regije. Podobno se na volilne konference pripravljajo v sosednji ribniški občini. Te dni evidentirajo kandidate za nova vodstva, hkrati pa ocenjujejo aktivnost komunistov v vseh sredinah, kjer delajo in živijo. Ponekod na Dolenjskem, v Posavju in v ribniški občini bodo na volilnih partijskih konferencah v združenem delu posvetili pozornost delu sindikalnih organizacij kakor tudi kadrovskim in vsebinskim pripravam na volilne konference v sindikatih.

V INFORMATIVNEM CENTRU - Minuli teden je sedemčlanska delegacija novomeške občinske konference ZSMS obiskala Ditzingen v ZR Nemčiji, kjer se je seznanila z delom in življenjem naših delavcev, ki so na začasnem delu v tujini. Obiskala je tudi jugoslovanski kulturno-informativni center v Stuttgartu. Na sliki: jugoslovanska delegacija v razstavnem prostoru centra. Več o obisku v prihodnji Prilogi.

Glasila - odprte javne tribune

34 podpisnikov in informatorjev iz TOZD v Novolesu in Labodu na seminarju za obveščanje - Zelja po pogostnejšem in zato aktualnejšem obveščanju

Prajšni teden sta bila v okviru dejavnosti novinarskega servisa pri ČZP Dolenjski list v Straži in v rekreacijskem centru na Sromljah pri Krškem uspela seminarja za dopisnike in organizatorje obveščanja iz delovnih organizacij NOVOLES ter LABOD. Dobra udeležba in živahen potek razprav ter izmenjav doseganih delovnih izkušenj sta pokazala, kako naraščajo med delavci zahteve po vsestranskem, resničnem in pravočasnem obveščanju.

Udeleženci seminarja so se seznanili z dokumenti ZKJ, ustavo in

Gasilsko srečanje v Brežicah

Tekmovale so najboljše ekipe Dolenjske in Posavja

Mladost in zrelost si v gasilskih vrstah že od nekdanj podajata roke. Tudi na nedeljskem tekmovanju v Brežicah so bili zastopani vsi pripadniki društev od pionirjev do mladincev in članov iz brežiške, krške, sevniške, novomeške, črnomalske in metliške občine. Nastopile so tudi ženske ekipe in nekatere industrijske gasilske ekipe.

Tekmovalci so se zjutraj zbrali pred brežiškim gradom, od koder so v spreduhu z godbo na čelu odkorakali skozi mesto na stadion. Za to tekmovanje so se enote že dolgo pripravljale. Na srečanje so prišle zmagovalne ekipe z občinskih tekmovanj, s katerimi so v obeh regijah obeležili predkongresno aktivnost. Na stadionu se je pomerilo 32 ekip. Med tekmovalci so bili pionirji A skupine od 7. do 10. leta starosti, pionirji B skupine od 11. do 14. leta, mladinci, članice in člani. Prireditev je dokazala, da nastopajoči dobro obvladajo zahtevane veščine in da jim regijsko tekmovanje pomeni spodbudo za še prizadevnejše delo v prihodnje.

J. T.

drugim povedali udeleženci obeh seminarjev.

V Novolesu izdajajo glasilo vsakih 14 dni, v Labodu za zdaj le enkrat na mesec, vmes pa po potrebi vsak teden več številčk internega biltena. V obeh delovnih organizacijah se čuti potreba po tedenskem izhajanju tovarniškega glasila, čeprav v manjšem obsegu: aktualnost dogajanj naj bo pri tem osrednji namen obveščanja.

TONE GOŠNIK

OSAMLJEN NASTOP

V organizaciji Festivala iz Ljubljane in ZKO Novo mesto je v petek v Domu kulture v Novem mestu koncertiral pianist Vladimir Krpan iz Zagreba. S skladbami F. Chopina in F. Liszta je popoldan nastopil za mladinski abonma, pravzaprav le za poslušalce glasbene šole Marjana Kozine, zvečer pa se je predstavil 42 poslušalcem.

Pianist, ki je profesor na glasbeni akademiji v Zagrebu in Skopju, je s svojim igranjem navdušil poslušalce širom po Evropi in bližnjem vzhodu, v Novem mestu pa jih kljub obilici vabil in plakatov ni našel.

IZBOR ZA LETO 80 - Najboljše gasilske ekipe dolenjskih in posavskih občin so v nedeljo, 14. oktobra, preizkusile svoje znanje in spretnost na področnem tekmovanju v Brežicah. Zmagovalne enote bodo prihodnje leto zastopale regiji na republiškem tekmovanju. (Foto: J. Teppy)

Razpisna komisija pri Davčni upravi SKUPŠČINE OBČINE TREBNJE

OBJAVLJA PROSTA DELA IN NALOGE

DAVČNEGA IZVRŠITELJA

Pogoji: končana osemletka, 3-mesečno poskusno delo, izpit za voznika motornih vozil B kategorije.

Osebnih dohodkov po pravilniku. Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom, dokazili o izobrazbi in izpitu za voznika motornih vozil pošljite v 15 dneh po dnevu objave razpisni komisiji pri davčni upravi SO Trebnje.

TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA „DJURO SALAJ," KRŠKO - TOZD KOMERCIALA

OBJAVLJA PROSTA DELA OZ. NALOGE ZA

VILIČARISTA V SKLADIŠČU MATERIALA IN SUROVIN

Pogoji:

- osnovna šola
- vozniški izpit za viličarja
- eno leto z delom pridobljenih izkušenj

Pismene prijave sprejema kadrovska služba delovne organizacije 15 dni po objavi. Kandidati bodo pismeno obveščeni o izidu izbire najkasneje v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

Mark Briss ODKRITJE

Moj brat Ernest bi se čez nekaj mesecev moral vrniti z odsluženja vojaškega roka, jaz pa sem odšel. V družini Morgan je tako ostal samo moj stari oče Steve. Ernest je bil zdravnik in je zato imel nekaj krajši rok. Jaz sem služil v mornarici in imel sem le malo upov za takšen daljši dopust. To mi je bilo težko, ker sem doma pustil dekle, ki sem jo imel zelo rad. Ime ji je bilo Lora. Lora in jaz sva bila vsaj po najinem mnenju krasen par. Hotel sem se poročiti z njo še pred odhodom v vojsko, pa je bila še mladoletna.

Ko sem odhajal v vojsko, sem jo zapustil s strahom. Brž ko se je Ernest vrnil domov, mi je pisal o njej. Rekel je, da se trudi, da bi ji vsaj malo olajšal dolgčas, pa je od časa do časa pelje v kino ali na ples.

Po petih, šestih mesecih so Lorina pisma postala hladna. Nekega dne je končno sploh nehala odgovarjati na moja pisma. Bil sem obupan. Pisal sem mami in zahteval pojasnilo. Mama mi je javila, da se je Lora poročila in in se z možem preselila v drugo mesto.

Nikoli do tedaj si nisem mogel predstavljati, kako hudo je izgubiti ljubljeno osebo. Življenje se mi je zdelo skrajno brezupno.

Vsak prost trenutek sem izbral, da bi bil več časa v nekem baru v stranski ulici. Le redko je bilo, da se ga nisem predpisih napil. Čas je mineval obupno počasi. Meseč se mi je zdel kot leto dni. Dvakrat sem odklonil, da bi šel na dopust. Nisem mogel misliti na pot v mesto, v katerem ni več dekleta, ki sem ga ljubil.

Nazadnje je prišel dan slovesa od uniforme. Morda sem bil

edini možki, ki mu ta dan ni pomenil veselja.

Mati in sestra sta se me zelo razveselili. Ernest ni več živel z njima. Odselil se je v Tennesy, mesto okoli 200 milj od nas. Delal je na neki kliniki, se oženil in pred pol leta dobil sina.

Ni mi ostalo nič drugega, kot da si nekako uredim življenje. Zaposlil sem se v neki reklamni agenciji kot risar panojev. Plača je bila v redu, na žalost pa sem jo do zadnjega centa zapil v baru „Pri stričku Reneju“. Samo kadar sem delal, nisem bil pijan.

Od Ernesta sem dobil pismo šele čez deset mesecev. Pisal je, da je obveščen o načinu mojega življenja, in mi je kot starejši brat napisal celo pridigo. Mimo drugega je rekel, da si vsekakor moram najti drugo dekle, kajti Lora končno ni nič posebnega, da bi moral zaradi nje propasti.

Dnevi so počasi minevali, ko sem poskušal delati po Ernestovem nasvetu. Vsa dekleta tega sveta so se mi zdela tuja in hladna. Bil sem prepričan, da mi nobena ne more nadomestiti Lore. To odkritje mi je vzelo še več poguma.

Nekega dne sem moral službeno v Tennesy. Ker nisem imel pri roki Ernestovega naslova, sem ga nameraval obiskati na kliniki.

Pogodbo zaradi slikanja nekega panoja sem hitro sklenil. Nato sem odšel k Ernestu.

Bil je zelo presrečen, ko me je videl. Za hip se mi je zdel bolj presenečen kot vesel. Bil sem razočaran nad tem srečanjem. Niti sledu o nekdanji pristrčnosti in ljubezni. Niti enkrat mi ni omenil, naj ga obiščem doma. Nasprotno, kot da nima doma, žene in pa otroka, se je dogovoril z mano, da se po službi dobiva v nekem baru.

Sprehajal sem se po mestu in čakal na sestanek z Ernestom. Prišel sem do neke trgovine z otroškimi igračkami in si začel ogledovati izložbo. Ko sem se obrnil, sem zagledal prizor, zaradi katerega bi kmalu padel na tla: nekaj korakov od mene je stala Lora in držala za roko dveletnega fantka.

V glavi mi je vladal popoln kaos. Pomislil sem, ali sanjam. Hotel sem jo nagovoriti, pa mi iz grla ni prišel niti najtišji glas. Strmel sem vanjo in nisem mogel odpreti ust. Ona me ni niti pogledala.

Šel sem za njo. Šla je počasi in vlekla fantka, ki je hotel v drugo smer. Kot hipnotiziran sem počasi šel za njima. Niti sam ne vem, koliko časa je trajalo, mislim, da kake četrte ure. Na koncu je zavila v majhno ulico in šla v večnadstropno stavbo. Počakal sem malo in stopil za njo. Lahko sem videl, kako je odpeljalo dvigalo.

Ženska, ki je čistila hodnik in je bila verjetno hišnica, je opazila mojo zmedenost in stopila k meni:

- Iščete koga, gospod?
- Zdrznil sem se.
- Ta ženska, ki je sedaj šla v dvigalo z otrokom, kdo je?
- To je gospa Lora Morgan.
- Kako ste rekli? Morgan?
- Da. Soproga dr. Ernesta Morgana.

Ničesar več se ne spominjam. Ko sem prišel k sebi, sem videl nekaj ljudi v belih haljah, ki so se gnetli okoli moje postelje. Na robu postelje je sedel moj brat Ernest in mi meril utrip.

Z novo opremo v 131. leto

Visok jubilej Gasilskega pihalnega orkestra Novo mesto - Jutri slavnostna akademija - Novi instrumenti

130 let je preteklo, kar je Novo mesto dobilo mestno godbo na pihala. Takratni člani novomeške „narodne straže“, oblečeni v civilne obleke, čez prsi pa širok modro-belo-rdeči trak, in enakimi kokardami na klobukih so s svojim delom postavili temelje današnjemu Gasilskemu pihalnemu orkestru, ki zdaj praznuje res častitljiv jubilej, 130-letnico.

Slavnostna akademija se bo pričela jutri ob 19. uri v novomeškem Domu JLA. Za to priložnost je pripravljen tudi kulturni program, v katerem bodo glavno besedo seveda imeli slavljenci, kot gost pa bo nastopil še njernejški oktet. Slavnostni govornik bo predsednik IS OBS Novo mesto Janko Goleš, ki je pokrovitelj prireditve, na akademiji pa bodo podeljena Gallusova odličja. Praznovanje s tem se ne bo

končano. 28. oktobra ob 10. uri je v športni dvorani pod Marofom predviden nastop združenih orkestrów Trebnjega, Straže, Še nterneja in Novega mesta, še pred tem, ob 9. uri, pa spreved po mestu.

Največjo nagrado pa so ob svojem jubileju novomeški godbeniki dobili nedavno: Novo mesto jim je namreč zagotovilo 39 starih milijonov za nakup novih instrumentov. Tako se uresničujejo besede danes že pokojnega Poldega Ciglerja: „Godba ni in ne more biti sama sebi namen, mora biti znanilec prosvete in kulture rodnega kraja.“ Trud Košička, Adama, Mitaga, Keberja, Novakoviča, Leška, Resmana in današnjega vodje Gasilskega pihalnega orkestra Novo mesto Antona Čeha ter seveda še mnogih drugih, le ni bil zaman.

B. B.

DELEGATA NI
IN NI

Na zadnji seji zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine Kočevje so ugotovili, da manjka delegat iz KS Struge. To ne bi bilo nič posebnega, če delegat te KS ne bi manjkal na seji že četrty zapored. Domačini naj sami v okviru svojih organov in organizacij ugotove, kje so vzroki za izostanke, če je potrebno, pa naj jim pri tem pomagajo še občinske politične organizacije.

Milan Gorenc

Nekaj dni pred 52. rojstnim dnevom je smrt utrnila življenje Milana Gorenc iz Novega mesta. Rodil se je v družini mimopeškega postarja kot prvi od desetih otrok. Zelo zgodaj je spoznal gorje in boj za skromno skorjo kruha kmečkih dninarjev, zato je vedel, kje je njegovo mesto. Takoj v začetku vojne se je skupaj z očetom na terenu vključil v vrste borcev za svobodo.

Zaradi prizadevnosti so mu zaupali odgovorne naloge in vodstvo mladinske organizacije. Po končani vojni je stopil v vrste obnoviteljev porušene domovine. Kot izkušen elektrikan je s tovariši neutrudno sodeloval pri elektrifikaciji dolenskih mest in vasi, ves čas pa je bil aktiven v različnih organizacijah. Leta 1949 je odšel v JLA, po končani vojaščini pa se je ponovno vključil v družbenopolitično življenje v Novem mestu. Še posebno je bil aktiven v ZOTK, v RK in pri gasilcih. Na tisoče in tisoče radijskih zvez, kilometri filmov, stotine fotografij, ozvočenja – vse to je šlo skozi njegove roke. Milan Gorenc je bil med ustanovitelji organizacij Ljuške tehnike, novomeške radiokluba, fotokino kluba in AMD. Bil je povsod tam, kjer je bilo treba tudi brezplačno poprijeti za delo.

Kako otroci vidijo trpinčenje živali – Iz brani prispevki naših pioniriev

Med prispevki, ki so prispeli na natečaj Društva proti mučenju živali SR Slovenije, so tudi pisemca učencev naših šol. Nekaj smo jih odbrali in jih malce pokrajšano objavljamo. Otroške besede naj nas spominjajo na naš odnos do živali, če se že sami pred kratkim, ko je bil svetovni dan varstva živali, nismo domislili, da so naši življenjski tovariši in sopotniki na modrikastem planetu tudi predstavniki živalskega sveta in da je naš planet tudi zaradi njih tako ču dovito lep.

obvezal nogo. Nekaj časa smo ga imeli v zaboju, ko pa je že skakljaj, je ati rekel, da ga moram spustiti v gozd. Spustil sem ga. Ne morem razumeti, kako morejo ljudje nastavljati pasti.

MARKO GLIHA
OŠ Žužemberk

SUROVEŽI – Večkrat premišljam o ljudeh, ki uživajo v mučenju živali. Oni ne pomislijo, da tudi živali bolijo grobosti kot ljudi. Večkrat sem videla, kako suroveži mučijo živali. Nekega večera sem Jomov grede opazila, kako neki gospodar tepe starega, bolnega psa. Pes je cvilil, saj se ni mogel braniti niti pobegniti, ker je bil privezan. Pes ni bil kriv, če ni mogel svoje

dolžnosti več opravljati tako kot prej. Gospodar ni pomislil, da morebiti tudi njega doleti podobna usoda, ko bo star. Živali mučijo tudi otroci. Nekeč sem videla, kako moj prijatelj prepeva kravo iz maščevanja, ker je moral z njo na pašo in ni mogel s prijatelji na igrišče. Pri tem najbrž ni pomislil, da se moramo vsi tudi žrtvovati.

IRENA IVANŠEK
OŠ Artice

POBITE SINIČKE – Spominjam se nekega dneva, ko sem na spredu po gozdu opazila dečka, ki je splezal na drevo in uničil gnezdo. Ko sem ga vprašala, zakaj je to storil, ni vedel, le pobegnil je iz gozda.

MARIJA ZUPANČIČ
OŠ Žužemberk

MANJŠI ODKUP
KROMPIRJA

Čeprav je glavni tržni višek kmetov na območju mečiške Kmetijske zadruge grozdje, katerega odkup je tudi najbolje urejen, imajo z drugimi, zlasti s krompirjem precej več težav. Računajo, da je vseh tržnih viškov krompirja v mečiški občini okoli 500 ton, zadruga pa ga je odkupila okoli 250 ton, v glavnem od svojih kooperantov. Krompir so odkupovali po 3,50 dinarjev kilogram. Čeprav se v zadruzi trudijo, da bi tudi za ostale kmete uredili odkup, zlasti za predelevo, kaže, da bo precej krompirja prezimilo pri kmetih.

PETRIC IVAN
CBE 46, METLIKA

OPRAVLJAM VSA ELEKTROINSTALACIJSKA DELA IN POPRAVILA GOSPODINJSKIH APARATOV
OD 1. oktobra 1979.
IVAN PETRIC, CBE 46, METLIKA

Načrtneje zbirati surovine

Akcija RK in mladine je premalo

Star papir zbira občinski odbor Rdečega križa in otroci osnovne šole. Akcija je bila minuli teden. Izkupiček za prodani papir je namenjen v dobrodelne namene in za razne društvene potrebe.

Velikokrat prosjačimo po domačih podjetjih in ustanovah denar za društvene potrebe, medtem pa v odpadnem papirju ležijo tisočaki. Hkrati bi lahko izvedli zbiranje iskanih starih steklenic radenske in drugih pijač, ki jih zdaj nekateri razbijajo po mestu ali mečejo v Rinžo.

ANDREJ ARKO
KOČEVJE

Naša papirna industrija nujno potrebuje odpadni papir za surovino in ga mora celo uvažati za drage devise.

Zato bi bilo prav, da bi organizirali splošno in hkratno akcijo zbiranja tega papirja. To naj bi bila akcija vseh občanov. Očistili bi stanovanja, kleti in podstrešja starega odpadnega papirja. To bi bilo koristno tudi zaradi boljše požarne varnosti stanovanjskih in ostalih objektov. Tudi po podjetjih bi se v skladiščih, pisarnah in drugod našel kakšen kilogram industrijski potrebnega papirja. Na tak zbiralni dan bi se s smotno organizacijo in predpripravami nabalo lahko na tisoče kilogramov papirja.

O EKONOMSKIH STANARINAH

Te dni je v javni razpravi v mečiški občini samoupravni sporazum o prehodu na ekonomske stanarine. O tem dokumentu teče beseda v vseh tozidih, krajevnih skupnostih, hišnih svetih, sporazum pa je dobil vsak stanovalec v družbenih stanovanjih. Sporazum, ki naj bi ga podpisali do začetka prihodnjega meseca, predvideva, da se bodo stanarine do leta 1985 vsako leto povečale za 31,25 odstotka.

V PREŽIHOMEM KRAJU

Tisti žužemberški šolarji, ki smo v lanskem šolskem letu prizadevno sodelovali v kroških in drugih izvenšolskih dejavnostih, smo pred desetimi dnevi odšli na izlet v Kotlje, rojstni kraj pisatelja Prežihovega Voranca. Med potjo smo si ogledali grad Brdo pri Lukovici in šempetrsko rimsko nekropolo. V Kotljah smo najprej obiskali pisateljev grob, nato pa smo se povzpeli do njegove rojstne bajte in spomenika. Obiskali smo tudi Vorančovo vdovo, ki nam je pripovedovala o pisateljevem življenju in delu.

TANJA KASTELIČ

Še: Čevelj namesto pomoči

Pripombe na sestavek, objavljen prejšnji teden

Prizadeta Ivanka Vilčnikova iz Sevnice nam je kot odgovor na prispevek "Čevelj namesto pomoči" v prvi izdaji našega časnika z dne 11. 10. 1979 poslala naslednje vrstice. Zaradi bojzani, da kakšne misli ne bi "potvorili", jih ponatiskujemo nelektorirane.

"Tov. Amona nisem imela priložnosti poučiti niti nadreti, kot pisec navaja, saj se do danes še ni obrnil na mene za kakršnokoli pomoč ali nasvet in ga osebno sploh ne poznam.

Očitno je, da pisec članka ni imel dobrega namena, ampak je tendenciozno, z namenom škodovanja meni, nerեսnično opisoval dogodek in dejstva. Če bi imel namen z elementi družbene kritike in novinarske razsodnosti prikazati dejansko stanje, bi se

prav gotovo oglašil v LISCI pri samoupravnih organih, pristojnih za dodeljevanje stanovanj in ugotovil, da Amonova izvoljenka tov. Zupančič Marija ni zamudila razpisnega roka za dodelitev stanovanj.

Prav tako bi ugotovil, da ji je set ne 18. 9. 1979, torej dvaindvajset dni pred objavo navedenega članka, stanovanjska komisija dodelila stanovanje last LISCE in da je pred izidom članka, po pravnomočnosti sklepa, že prešla tudi ključ.

Tak pristop A. Z. k obveščanju javnosti ni v skladu z dokumenti naše družbe o novinarski etiki in dolžnostih tega poklica."

IVANKA VILČNIK
28290 SEVNICA
SMARSKA 30

rovaš prizadete socialne delavke, je izvenel kot primer, kako naj bi z delavci pri zasebnih obrtnikih ravnavali. Ve rjetno se bo marsikdo od prisotnih strinjal, da sem o primeru, še vedno globoko prepričan, vsega obsojanja vrednem, poročal vestno, z vsem potrebnim taktom.

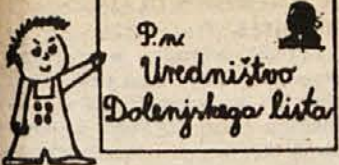
Če je med tem njegova izvoljenka v Lisci res dobila stanovanje, garsojero ali kaj, njihova stvar. Amon se je, po njegovih besedah sodeč, boril za večje stanovanje, ker pričakujeta naraščaj. Če se je bil premislil ali kaj, je tudi njegova stvar.

Vsekakor pa ne sprejemam nikakršnega podtikanja o svoji zlonamerosti pri poročanju s sestanka z delavci, ki delajo pri zasebnih obrtnikih. Zato terjam, da to svojo trditve, če še vtraja pri nji, Ivanka Vilčnik dokaže na sodišču.

ALFRED ŽELEZNIK
Boštanj 56

PRIPIS PISCA: Žal moram poudariti, da nimam proti prizadeti Ivanka Vilčnikovi osebno prav nič. Bojda Borisa Amona prav dobro pozna. Po izidu "spornega članka" se ji je namreč osebno opravičil za besede, ki jih je bil javno izrekel na posvetu delavcev pri zasebnih obrtnikih.

Predsedujoči je namreč delavce še posebej spodbujal, naj vendarle na glas povedo, kaj vse jih teži. Delavcev in obrtnikov je bilo namreč le dvakrat toliko kot gostov. Med slednjimi pa so med drugimi bili: tovarišica Sotlar, samostojna svetovalka pri republiškem svetu Zveze sindikatov, načelnik medobčinskih inšpekcijskih služb za Posavje dipl. ekonomist Rajko Zupanc, delovni inšpektor inž. Andrej Erman, urednik sevnškega Radia in še kdo. Kar je Amon povedal na

PIONIRJI DOPISNIKI: SREČANJE BO NOVEMBRA

V sodelovanju z uredništvij časnikov in revij, ki objavljajo prispevke mladih dopisnikov, bo Zveza prijateljev mladine Slovenije to jesen spet pripravila srečanje pionirjev dopisnikov. Sprva je bilo načrtovano, da bo 11. srečanje konec oktobra v Krškem, zaradi nepredvidenih težav pa bo srečanje moč izvesti šele novembra. O točnem datumu bodo povabljeni mladi dopisniki pravočasno obveščeni. Za uredništva šolskih glasil pa še tole. Če svojih glasil še niste poslali v ocenjevanje, storite to čimprej (na naslov: ZPMS, Ljubljana, Miklošičeva 16/II), sicer jih komisija ne bo upoštevala.

PLAKATI O POTREBAH MLADIH

Da bi Metličani ne pozabili na teden otroka, so poskrbeli tudi šolarji, ki delujejo v likovnem krožku. Izdelali so raznobarvne plakate, jih izobesili po mestu in z njimi pozivali h gradnji otroških igrišč, parkirnih prostorov, avtobusne postaje za učence, ki se vozijo iz okoliških vasi ip. Mladi upajo, da odgovorni ne bodo prezrili njihovih potreb in spet raje gradili gostilne, ki jih je že preveč.

DAMJANA BAJUK
novin. krožek
OŠ Metlika

NOVO IZ DOLENSKIH TOPLIC

Mladi dopisniki iz OŠ Baza 20 v Dolenjskih Toplicah Marija Colarič, Brigita Matkovič in Helena Turk poročajo o delovnem utripu svoje šole. Tako so pionirji sedmih in osmih razredov dvakrat sadili smrečice v roških gozdovih. Zasadili so 5000 sadik, denar pa namenili za solidarnostne akcije, ki bodo potekale v tem letu. V četrtek, 11. oktobra, so v lepem sončnem vremenu odšli na pohod na Frato učenci višjih letnikov in tako počastili ustanovitev Novomeške čete. Pri spomeniku na Polju in na Frati so izvedli kratek kulturni program, Tončka Cirkni pa je učencem razložila pomen teh krajev v letih zadnje vojne. Na zboru varčevalcev Pionirske banke in hranilnice, ki jo ustanavljajo v topliški šoli, so se učenci seznanili z načinom in s pravili dela ter razpisali prosta dela in naloge za pionirje, ki bodo uradovali v hranilnici. Prostor je že opremljen, zadnji dan oktobra ob svetovnem dnevu varčevanja pa bodo hranilnico odprli.

IZLETI GIMNAZIJCEV

Na začetku oktobra smo se dijaki drugih razredov novomeške gimnazije odpravili na izlet po Štajerski. Najprej smo se ustavili v Šempetru pri Celju, kjer smo si ogledali rimsko nekropolo. Pri Frankolovem smo videli grobnice stotih talcev, ki so jih obesili Nemci, pri spomeniku padlim borcem Pohorskega bataljona na Osankarici pa smo izvedli krajski kulturni program. Na poti domov smo se ustavili v Bistrici ob Sotli, kjer se nova šola imenuje po materi tov. Tita. Naj dodam še, da so se istega dne gimnazijski prvotinci odpeljali na izlet v Belo krajino, dan kasneje pa so učenci tretjih in četrtyh razredov odšli na Koroško.

IRENA GRAHEK

Z OROŽJEM NI BILO NIČ

Zadnji športni dan smo žužemberški šolarji hoteli izkoristiti za poučen ogled orožja, s katerim so se vojaki urili v okoliških gozdovih. Toda vojaki so nas razočarali, prišli so neoboroženi, zato smo na igrišču izvedli športna tekmovanja ter si ogledali filme o vojaškem življenju.

DEJAN GABRIČ

OSMOŠOLCI NAJBOLJŠI NOGOMETAŠI

Ze po dobrem mesecu pouka smo učenci višjih razredov artilške osnovne šole izvedli mednarodno tekmovanje v nogometu. Tekme so sodili učenci, trajale pa so po četrty ure. Zmagali so osmošolci, za njimi pa so se uvrstile ekipe 7., 6. in 5. razreda. Zdaj že pripravljamo še druga športna tekmovanja.

IGOR HODE
novin. krožek

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 19. X.

JUGOBANKA

1
8.55 TV V ŠOLI: Otroški hišni svet, Ruščina, Spoznavajmo svoje telo
10.00 TV V ŠOLI: Angleščina, Risanka, Zgodovina, Reportaža
14.55 TV V ŠOLI, ponovitev
17.20 POROČILA
17.25 UŠODA NEKEGA CHARLIEJA
17.40 RAZNAŠALCI ČASOPISOV
18.05 PREKAŠANJA
18.35 OBZORNİK
18.45 ŽIVCI, KAKO JIH LAHKO POPRAVIMO

Se tako majhna mišica v človekovem telesu je pod stalnim nadzorom možganov in od slednjih dobiva ukaze po živčnih potih. Živci prenesejo sporočila v komaj tisočem delčki sekunde. Pri nesrečah se živci lahko poškodujejo,

zveza med možgani in mišicami se prekine, pride do ohromelosti organov. Kako ravnati v takem primeru? - O tem bo govorila oddaja.
19.15 RISANKA
20.00 7 + 7 Ljubiteljem zabavnoglasbenih oddaj kajpak ni treba posebej razlagati, da ima tokratna spet naslov po znani beograjski glasbeni skupini, sedem glasbenikov pa bo gostilo še vrsto drugih posameznikov iz popevkarkega sveta, celo nekatere igralce in otroški pevski zbor. Skratka, paše za oči in zlasti za ušesa bo dovolj.
21.05 PETRUCCELLI, oddaja iz detektivske nanizanke
21.55 TV DNEVNIK
22.10 NOČNI KINO: LA CHOCA

Dostikrat se je že zgodilo, da so televiziji namesto napovedanega predvajali drug film. Tudi film La Choca so pred mesecem dni v zadnjem trenutku zamenjali z drugim, zato se kaj lahko zgodi, da ga bodo tudi drevi. Kot že vemo, gre za dlo Emilia Fernandez, enega najboljših znanih mehiških režiserjev, ki je

posnel že 33 filmov. Nekaj smo jih videli tudi na Slovenskem, skoraj vsi pa se poglobljeno ukvarjajo z vprašanjem nasilja. Tudi La Choca pri tem ni izjema, še več, za ta film pravijo, da je celo najbolj krvav od vseh Fernandezovih. Delo ima naslov po imenu žene, ki z možem, svakinjo in tantom živi ob reki sredi divjine. Njen mož izda oblastem skupino tihotapcev mamil, ki se pogosto ustavljajo ob samotni domačiji. Iz zasede se rešijo samo trije zlikovci in ti se hočejo izdajalcu maščevati. Zadeva se razplete zelo nepričakovano, ne manjka pa seveda mrtvih.

2
17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Mali svet - 18.15 Družbena tema - 18.45 Glasbeni amaterji - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Na dnevnem redu je kultura - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.20 Portreti - 21.50 V vseh ljudeh je ritem - 22.40 Tisoč let jaza

SOBOTA, 2. X.

JUGOBANKA

1
8.00 POROČILA
8.05 Z BESEDO IN SLIKO - A. Martić: PUNČKA
8.20 JAKEC IN ČAROBNA LUČKA
8.35 VRTEC NA OBISKU: PRI URARJU
8.50 TEHTNICA ZA NATANČNO TEHTANJE
9.20 CELODNEVNA ŠOLA
9.55 PO SLEDEH NAPREDKA
10.0 A. Tolstoj: TRNOVA POT
11.10 A. Tolstoj: TRNOVA POT
15.00 POROČILA
15.05 DEKLICA, ALI HOČES IGRATI V FILMU? mladinski film

Po povesti Jurija Jakovljeva je film z gornjim naslovom lani posnel sovjetski režiser Adolf Bergunker. Gre za pripoved o deklici Ingi, ki jo asistent režije povabi k sodelovanju v nekem filmu. Vrstnice so ji

nevoščljive, Inga pa nima zvezdniških hotenj, saj bi rada postala zdravnica kot njena mati, ki je pred pol leta umrla za posledicami prometne nesreče. Tako film prikaže tudi dekličino otroštvo in njeno navezanost na pokojno mater. Igrajo Marina Bugakova, Nikolaj Vočkov, Tatjana Kisljakova, Ada Rogočeva, Valentin Gaft in drugi.

16.25 OLIMPIJA: OSIJEK, prenos nogometne tekme
18.20 TV KAZIPOT
18.35 NAŠ KRAJ: LIBELIČE
18.45 CLOVEK NAŠ VSAKDANJI, humoristična oddaja
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK

20.00 Lev N. Tolstoj: ANA KARENINA
20.55 KAKO SE OBLAČIMO
21.00 DNEVI SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE
22.20 TV DNEVNIK
22.35 STARA DEVICA, film

Zaradi pokvarjenega avtomobila se srečata ona in on. Ona se je odpravila na dopust v Španijo, osamljena, kakor je, pa se da prepričati njemu, ki tudi ni hudo družaben, da dopust preživita skupaj kar v kraju, kjer se je skujal avto. Dopustovanje v dvoje hitro mine, junaka si izmenjata naslove in več ko verjetno je, da se bosta še srečala in si znala lepo urediti skupno življenje. Ta film francoskega režiserja Jeana-Pierra Blanca ne bi bil prav nič posebnega, če ne bi v njem ustvarila odlični igralski vlogi Annie Girardot in Philippe Noiret.

19.30 TV DNEVNIK
20.00 S. Hasani: VETER IN HRAST
21.05 CERKEV V LATINSKI AMERIKI
21.45 TV DNEVNIK
22.00 RISANKA
22.05 ŠPORTNI PREGLED

17.05 Poročila - 18.15 Narodna glasba - 18.45 Svetovno prvenstvo v rokometu za mladinke - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Bemus 79 - 21.00 Poročila - 21.10 Kulturna oddaja

NEDELJA, 21. X.

JUGOBANKA

1
9.20 POROČILA
9.25 ZA NEDELJSKO DOBRO JUTRO: ANSAMBEL FRANCA FLERETA

Na radiu je F. Flere s svojimi glasbeniki nastopil že 1964, tudi na malih zaslonih so ga ljubitelji narodnozabavnoglasbe že videli, največji uspeh pa je ta ansambel imel na ptujskem festivalu, kjer je zmagal kar trikrat. Tokratno oddajo so televiziji posneli blizu Fleretovega rojstnega kraja v Volčjem potoku, v ansamblom pa bodo peli Dobrepoljski fantje.
9.50 TV KAZIPOT
10.05 DEKLICA IN DEČEK
10.55 VELIKA ŠOLSKA URA

12.00 LJUDJE IN ZEMLJA BOTANIK, dokumentarni film
KONCERT OB MEDNARODNEM LETU OTROKA, posnetek iz Helsinkov
POROČILA
MADRID, 1. del potopisne oddaje
KAKO SE OBLAČIMO
ŠPORTNA POROČILA
RUSALKA, glasbeni film

To popoldne bodo prišli na svoj račun ljubitelji opernega petja, saj bo v filmski obliki na sporedu opera Rusalka češkega skladatelja Bedricha Smetane. V glavnih vlogah bodo nastopili najboljše češki operni solisti.
19.15 RISANKA

19.30 TV DNEVNIK
20.00 S. Hasani: VETER IN HRAST
21.05 CERKEV V LATINSKI AMERIKI
21.45 TV DNEVNIK
22.00 RISANKA
22.05 ŠPORTNI PREGLED

2
16.15 Nedeljsko popoldne - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Dokumentarna oddaja - 20.45 Včeraj, danes, jutri - 21.05 Celovečerni film

PONEDELJEK, 22. X.

JUGOBANKA

1
8.55 TV V ŠOLI: Pravljiča, Istrske freske, Modra okna
10.00 in 11.00 TV V ŠOLI
14.55 in 16.00 TV V ŠOLI, ponovitev
16.15 KMETIJSKA ODDAJA
17.15 POROČILA
17.20 POBEGLI ROBOT

Profesor Raztresen je sestavil imenitnega robota, pozabil pa mu je vdolati srce. Zato je kovinski brezsrčni strašil po ljubljanski okolici, prodirj je celo do skupih Gorenjcev, za sabo pa je puščal škodo in prestrašene ljudi. Ukrotit ga je sele iznajdljivi možak, ki je rogoviležu za vrat obesil žepno uro, da mu je tiktakala ko srce. To zgodbo Vida Pečjaka je ilustriral Marjanca Jemec-Božič, glasbeno pa jo je opremil Ivo Petrič.

17.35 BOTANIK, dokumentarni film
18.00 ORGANIZACIJA DELA KOT IZHODIŠČE DELITVE

Ponekod slaba organizacija dela zavira uveljavitev načel delitve po delu. Zato bo druga oddaja iz nanizanke Pot do pravične in spodbudne delitve govorila o tem, kako je treba urediti področje

organizacije dela, da dobi sistem delitve trdno osnovo.
18.20 ŠOLARJEVA ABECEDA
USTNE HIGIENE
18.30 OBZORNİK
18.45 MLADI ZA MLADE
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 J. Larriga: SITNE Ž

skem mestu je postal porotnik, ker pa se je tega občasnega posla lotil z veliko odgovornostjo, se je docela zaobrnilo njegovo družinsko življenje. Začel je sitnariti za vsako malenkost, drl se je na ženo, otroke, prodajalce in vajence. Zoprnež je na sodišču spremljal razpravo o prevaranem možu, ki jeubil grešno ženo, to pa ga je spodbudilo, da je prevare obdobil lastno ženo. Kakšen drendaj je potem nastal v pekovi hiši in kako se je stvar razpletla, o tem duhovito pripoveduje televizijski film, ki ga je po lastnem scenariju posnel Jean Larriga.
21.55 TV DNEVNIK
22.10 KULTURNE DIAGONALE

2
17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Otroška oddaja - 18.00 Otroška oddaja - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.45 Mladi za mlade - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Športna oddaja - 20.35 Izkušnje - 21.05 Poročila - 21.35 Celovečerni film

TOREK, 23. X.

JUGOBANKA

1
9.15 TV V ŠOLI: Gozd, Ali ste vedeli, Dnevnik 10
10.00 TV V ŠOLI
16.25 ŠOLSKA TV: Dobro videti in biti dobro viden, Projekcija geografskih kart, Kaj je dokumentarni film
17.25 POROČILA
17.30 POLETNE KULTURNE PRIREDITVE
18.00 PALČKI NIMAJO POJMA
18.35 OBZORNİK
18.45 REPORTAŽA
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK

SREDA, 24. X.

JUGOBANKA

1
9.30 TV V ŠOLI: Za učitelje, Prebivalstvo zemlje
10.00 TV V ŠOLI
17.30 POROČILA
17.35 Z BESEDO IN SLIKO - V. Arhar: HEJ, KONJIČEK, HI
17.50 POTOVANJE V DEŽELO LUTK
18.25 NE PREZRITE
18.35 OBZORNİK
18.45 NA OBISKU PRI ANSAMBLU ALHAMBRA
Skupino sarajevskih študentov družijo zanimanje za igranje na klasično kitaro. Zato si je ansambel nadel ime po španskem mestu, o katerem je F. Tarrega zložil ču dovit

ČETRTEK, 25. X.

JUGOBANKA

1
9.10 TV V ŠOLI: Moj rojstni kraj, Matematika, TV vrtec
10.00 in 10.30 TV V ŠOLI
15.45 ŠOLSKA RTV: Dobro videti in biti dobro viden, Projekcija geografskih kart, Kaj je dokumentarni film
Prvi prispevek bo govoril o tem, kako se peči lahko zaščitijo z uporabo svetlobnih odsevnic predmetov in zaščitnimi oblaci. To je še kako pomembno ponoči, ko so peči najmanj vidni. Zatem bo beseda tekla o upod bitvi Zemljinega površja na ravni ploskvi. Postopek ni lahek, na voljo pa je več

20.00 ŽIVETI DRUGAČE

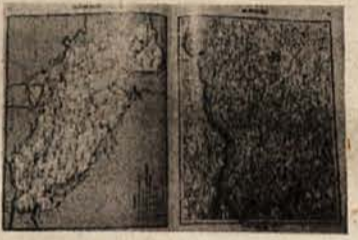
V Zabjeku pri Novem mestu živi v barakah ali pod šotori nekaj sto romskih družin. Občina si prizadeva, da bi hodilo v šolo čimveč malih Romov, toda rezultati so zaenkrat še zelo pičli, kar gre pripisati v glavnem odraslim Romom, ki hočejo v trajati pri starem načinu življenja. Kakšen pa je ta način življenja, Novomeščani dobro vedo, saj Romi iz dneva v dan brskajo po njihovih smetnjakih, prosjačijo, skrivoma sežejo po kakšni kokoški ipd. Romi so torej občani z obroba mesta in se zvečine nočejo vključiti v samoupravno življenje, če pa kdo od njih to vsesono poizkusi in se zaposli, mu drugi nagajajo, vsah celo grozijo. Zanimivo bo spoznati, kako so novomeško romsko vprašanje obdelali televiziji.
20.40 H. Sienkiewicz: ROBBINA

tango, ki ga hoče znati igrati vsak kitarist, dovršeno pa uspe to le nekaterim. Sarajevski študenti so že kar večji brenkanja po šestih strunah, in tako nam bodo zaigrali vrsto skladb z narodno motiviko pa tudi več t. i. starogradskih pesmi.
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 FILM TEDNA: HEMPOV BIFE
Dogajanje se odvija sredi petdesetih let v majhnem švedskem mestu. V družini sta dva brata, eden se je pravkar vrnil iz ZDA in je nabit s ciničnimi idejami, navdušuje se nad E. Presleyjem in razmišlja, kako bi se dokopal do bogastva. Zavrača miren način življenja, ne spoštuje nepisanih pravil švedskega podedelja. O svojih hotenjih govori mlajšemu bratu, ki še nima dograjene trdnega odnosa do sveta okoli sebe, zato preživlja resne krize in končno le spozna, da po bratovi poti ne bo prišel daleč. Zato se

2
22.40 TV DNEVNIK
22.15 KOMORNA GLASBA SKOZI STOLETJA Pred štirimi leti so ljubljanski televiziji že predvajali nanizanko oddaj o resni glasbi, za to jesen pa so pripravili niz desetih polurnih oddaj, ki bodo prikazale razvoj komornega muziciranja od začetkov do danes.

2
17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Otroška oddaja - 18.15 Nove knjige - 18.45 Narodna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 TV drama - 21.35 Včeraj, danes, jutri - 21.55 Znanost - 22.40 Zabavnoglasbena oddaja

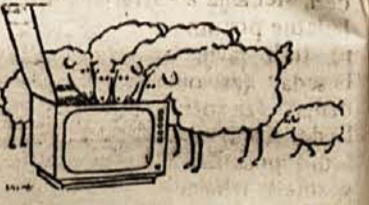
2
17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Otroška oddaja - 18.15 Mednarodni sejem knjig - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Športna sreda

projekcij. Najbolj razširjena je valjna ali cilindrična, tej sledi stožična, manj pa se uporablja azimutna projekcija. Zaključni prispevek bo šolarje seznanil s pojmom dokumentarnega filma.
16.45 POROČILA
16.50 JAKEC IN ČAROBNA LUČKA
17.05 PUSČAVA NAMIB, dokumentarni film
17.55 NA SEDMI STEZI
18.35 OBZORNİK

18.45 TEHTNICA ZA NATANČNO TEHTANJE
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 TRETJA RAZSEZNOST
22.00 TV DNEVNIK

2
17.10 - TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Otroška oddaja - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.45 Goli z evropskih nogometnih igrišč - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Poročila

PRVI RADIJSKI PROGRAM

PETEK, 19. X.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Glasbena pravljica (S. Mihelčič: Medved in čebela). 8.44 Naši umetniki mladim poslušalcem. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Franjo Jurhar: Raziskovalna dejavnost na področju gozdarstva). 12.40 Pihalne godbe. 13.50 Clovek in zdravje. 14.05 Orkestrske miniaturre. 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 15.35 Zabavna glasba. 18.00 Od anije do anije. 18.30 S knjižnega trga. 19.45 Minute z ansamblom Borisa Franka. 20.00 Uganite, pa vam zaigramo! 21.05 Oddaja o morju in pomoščakah. 22.30 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Lirični utinki. 23.10 Prostor za ponovitve. 0.05 - 4.30 Nočni program.

SOBOTA, 20. X.

8.08 Pionirski tednik. 9.05 Z radiom na poti. 10.05 Sobotna matineja. 11.05 Zapijmo pesem. 11.20 Po republikah in pokrajinah. 11.40 Zapijto z nami. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Dušan Teršelj: Vino po vretju). 12.40 Veseli domači napevi. 14.05 Glasbena panorama. 15.30 Zabavna glasba. 17.00 Zunanepolitični magazin. 18.00 Simfonični plesi. 18.30 Mladi mladim. 19.45 Minute z ansamblom Vilija Petriča. 20.00 Prenos 1. dela finalnega večera Dnevo slovenske zabavne glasbe. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 Lirični utinki. 23.10 Portreti jugoslovanskih ustvarjalcev in poustvarjalcev zabavne glasbe. 0.05 - 4.30 Nočni program.

NEDELJA, 21. X.

7.30 Zdravo, tovašji vojaki! 8.07 Radijska igra za otroke (Zarko Petan: Sanja, polna glava spanja). 8.47 Skladbe za mladino. 9.05 Še pomnite, tovarši! 10.05 Panorama lahke glasbe. 11.00 Pogovor s poslu-

šalci. 11.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 13.20 Za kmetijske proizvajalce. 13.50 Pihalne godbe. 14.05 Humoreska tega tedna (F. Milčinski: Dve humoreski). 14.25 S popevkami po Jugoslaviji. 15.10 Listi iz notesa. 15.30 Nedeljska reportaža. 15.55 Pri nas doma. 16.20 Gremo v kino. 17.05 Popularne operne melodije. 17.50 Zabavna radijska igra (Colin Tucker: Henry med slavci). 18.45 Godala v ritmu. 19.45 Glasbene razglednice. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT. 23.05 Lirični utinki. 23.10 Mozaik melodij in plesnih ritmov. 0.05 - 4.30 Nočni program.

PONEDELJEK, 22. X.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.25 Ringaraja. 8.40 Pesmica za mlade risarje in pozdravi. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (mag. Jože Oswald: Kako oskrbeti trg z zimsko zelenjavo). 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 14.05 Pojo amaterski zbori. 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Zabavna glasba. 18.00 Naša glasbena izročila. 18.25 Zvočni signali. 19.45 Minute z ansamblom Zadovoljni kranjci. 20.00 Kulturni globus. 20.10 Iz naše diskoteke. 21.05 Glasba velikarov. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Lirični utinki. 23.10 Za ljubitelje jaza.

TOREK, 23. X.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Iz glasbenih šol. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti (dr. Franc Skuček: Zdravstveno varstvo senhij telet pred želodčno-črevesnimi motnjami). 12.40 Po domače. 14.05 V korak z mladimi. 15.30 Zabavna glasba. 18.00 Dvoje del Marjana Lipovška. 18.30 V gosteh pri zborih jugoslovanskih radijskih postaj. 19.45 Minute z ansamblom Atija Sosa. 20.00 Slovenska zemlja v pe-

smi in besedi. 20.45 Tipke in godala. 21.05 Radijska igra (Ferenc Karinthy: Boesendorfer). 22.20 S plesnim orkestrom RTV Ljubljana. 23.05 Lirični utinki. 23.10 S popevkami po Jugoslaviji. 0.05 - 4.30 Nočni program.

SREDA, 24. X.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Veliki zabavni orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Bojan Nendi: Pomen usmerjanja razvoja živinoreje v regijah). 12.40 Ob izvirnih ljudske glasbene umetnosti. 14.05 Razmišljamo, ugotavljamo... 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Zabavna glasba. 18.00 Zborovska glasba v prostoru in času. 18.15 Naš gost. 18.30 Odkočna deska. 19.45 Minute z ansamblom Janeza Jeršinovca s planšarji. 20.00 Narodne za koncertni oder. 20.35 Pozabljeni violinski virtuoz. 21.05 Odlomki iz G. Verdija opere Trubadur. 22.20 Revija slovenskih pevcev zabavne glasbe. 23.05 Lirični utinki. 23.10 Jazz pred polnočjo. 0.05 - 4.30 Nočni program.

ČETRTEK, 25. X.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Mladina poje. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Zne melodije. 12.30 Kmetijski nasveti (dr. Mirko Leskošek: Vpliv letošnje suše na pridelek mrve). 12.40 Od vasi do vasi. 14.05 Mehurčki. 14.20 Koncert za mlade poslušalce. 14.40 Jezikovni pogovori. 15.30 Zabavna glasba. 18.00 Vsa zemlja bo z nami zapela. 18.15 Lokalne radijske postaje se vključujejo. 18.35 Minute z violinstom Janezom Bokavškom. 19.45 Minute z ansamblom Slavka Znidaršiča. 20.00 Cetrikov večer domačih pesmi in napevov. 21.05 Literarni večer (S slovenskim pesnikom Daneutom Zajcem). 21.45 Lepe melodije. 22.20 Plesna glasba iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Lirični utinki. 23.10 Paleta popevk jugoslovanskih avtorjev. 0.05 - 4.30 Nočni program.

Poslej plebiscitarno do Prešernovih nagrajencev

Pripravljen nov zakon o Prešernovih nagradah

V Sloveniji naj bi že kmalu dobili nov zakon o Prešernovih nagradah. Na nedavni seji upravnega odbora Prešemovega sklada, ki mu predseduje novomeški rojak Bogdan Osojnik, so poudarili, da bo ta zakon omogočil kar najnižjo demokratičnost in množičnost pri izboru kandidatov za najvišje umetniško priznanje v naši republiki. Po tem načelu bodo evidencialni in izbrani kandidati za Prešemove nagrajence prvič že za naslednje podelitve ob slovenskem kulturnem prazniku 1980.

Plebiscitarno postopek evidentiranja se bo začel to jesen na poziv upravnega odbora Prešemovega sklada vsem kulturnim ustanovam v Sloveniji. O predlogih, ki jim bo kajpak potrebno priložiti utemeljivo gradivo, bo temeljit pretes kandidatov v sektorskih odborih republiške

kulturne skupnosti. Naloga teh odborov ne bo le selekcionirati predlagance po kvaliteti, marveč predloge, ki bodo poslani na pot do končne odločitve, opremiti s strokovno oceno kandidatov.

Praden bo dobil upravni odbor možnost, da se dokončno izreče o Prešemovih nagrajencih, bodo predlogi za najvišje slovensko umetniško priznanje morali prestati dolgo vrsto preizkušenj in strogosti. Odločujoče bo mnenje strokovnih svetov, ki jih bodo imenovali za posamezne umetniške zvrsti. Tako z nastavljenim pot, ki bo kasneje potrjena še z zakonom, bo onemogočila tudi sumničnja, češ da potiska Prešemove nagrade v roke dobitnikom zakulisni režiserji. Poslej se bo namreč o nagrajencih že v samem postopku izrekla malone vsa slovenska kulturna in strokovna javnost. I. Z.

BARVNE IMPRESIJE KRASA – V petek, 12. oktobra, so v Dolenjski galeriji v Novem mestu odprli razstavo slik mladega slovenskega slikarja iz Trsta, Borisa Zuliana. Razstava, ki jo odlikujejo kraški motivi in izredna barvitost, bo na ogled do 4. novembra. (Foto: J. Pavlin)

Zbor literarnih peres

Trebanjska ZKO organizirala območno srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov z literarnim večerom

V soboto, 13. oktobra, je bil v trebanjski galeriji likovnih samorastnikov literarni večer, na katerem je Zvonka Falkner brala pesmi udeležencev ob-

močnega srečanja pesnikov in pisateljev začetnikov, sodelovali pa so še: dekliski nonet Carmen in pianistki Romana Rek in Lijana Kukman.

Zirija, ki so jo sestavljali France Režun, Ivan Zoran in Ivan Gregorčič, je za literarni večer izbrala dela (samo pesmi), ki so jih napisali: Nada Čermič in Zdravko Balog iz Sevnice, Ivan Umek s Senovega, Milena Ožbolt iz Starega trga pri Ložu, Bojana Kleč iz Logatca, Peter Vovk iz Kočevja ter Jože Saje in Breda Degen iz Šentjemeje.

Merila, ki jih je uporabila Zirija pri izboru prispevkov za uvrstitvev na to območno srečanje z literarnim večerom, so bila avtorjem pojasnjena na pogovoru na Čatežu pri Veliki Loki. Tam so člani žirije sporočili svoj predlog, naj bi se zaključne vseslovenske prireditve 8. srečanja pesnikov in pisateljev začetnikov, ki bo februarja v Gradišču v Slovenskih goricah, udeležila Bojana Kleč.

Udeleženci območnega srečanja, ki ga je priredila trebanjska Zveza kulturnih organizacij, so si v soboto ogledali v trebanjski občini več kulturnozgodovinskih znamenitosti, med drugim Kozlevčarjevo zasebno zbirko muzejskih in drugih predmetov v Slovenski vasi ter kmečki muzej na Veseli gori.

PRODAJNA RAZSTAVA SLIK – Ker so v Črnomlju slikarske razstave zelo redke dogodek, prireditelj upravičeno pričakuje velik obisk na razstavi del Ivica Belančiča iz Ogulina, ki bo svoje akvarele razstavil v avli črnomajškega kulturnega doma od 26. oktobra naprej. Se večji obisk pričakuje tudi zato, ker bo mladi slikar razstavil precej motivov iz jurjevanja in Bele krajine sploh. Obiskovalci bodo na razstavi lahko slike tudi kupili.

J. P.

bili kulturni dom.

Pred kulturno dediščino si tudi poslej ne bodo zatiskali oči in ušes. Do leta 1985 naj bi opravili spomeniškovarstvena dela na šentrupeški cerkvi, končali arheološka izkopavanja na Pristavi ter poskrbeli za spomenike NOB in grob Petra Pavla Glavarja v Lanšprizu.

I. ZORAN

Pet gimnazij

Literarni večer mladih v kočevski gimnaziji

Mladi člani Kulturnega kluba Kočevje so 4. oktobra zvečer v Ljudski knjižnici v Kočevju brali svoja dela. Predstavile so se Lela Mujkić, Mateja Junc, Andreja Mohar in Metka Žagar iz Kočevja ter Marjana Benčina iz Ribnice. Vse so dijakinje kočevske gimnazije. Na kitarji jih je spremljal Dušan Vlaišič. Nastopajoče je predstavila poslušalcem Nada Šmalc.

Vsi nastopajoči so člani MKUD „Matej Bor“ na kočevski gimnaziji. Svoja dela objavljajo v šolskem glasilu „Utrinki mladih“.

Literarni večer je sodil v okvir letošnjega kulturnega tedna in prireditve ob občinskem prazniku. Udeležba poslušalcev je bila bolj skromna, razveseljivo pa je, da mladim niso prislunili le mladinci, ampak tudi občani srednjih let in starejši.

J. P.

Prežih živi

Ob Vorančevih slavnostih

Lovro Kuhar – Prežihov Voranc živi s svojimi „Samorastniki“, „Jamnico“, „Požganičo“ in drugimi literarnimi in revolucionarnimi deli. Misel, rojena temu v kleno kmečko naturo posajenemu intelektualcu – samorastniku, ni zbledela na obelisku prostora in časa, postala je še svetlejša sporočilo, neobhodno za današnjo rabo in oplajanje novih stvaritev človeških rok in človeškega duha.

Slovenska kulturna in družbenopolitična javnost se je spominu tega velikega slovenskega moža prejšnji teden poklonila s številnimi in najrazličnejšimi manifestacijami. Na Preškem vrhu, s katerega se je pisatelj Lovro Kuhar „razgledoval“ po usodah svojih rojakov in zasnovl nekaj najlepših stvaritev, kar jih premore slovenska literarna

zakladnica, so odprli v muzej spremenjeno Vorančevo bajto, nedaleč stran odkrili njegov spomenik, v Ravnah na Koroškem pa se je v okviru slavnosti, prireditelj v njegovo čast, sestel plen kulturnih delavcev OF, na katerem so z vso spoštovitostjo in tehtnostjo ponovno osvetlili človeški, umetniški in revolucionarni lik Prežihovega Voranca.

Akademik Josip Vidmar je na zasedanju plenuma med drugim dejal: „Nič se mi ne zdi bolj naravno, kakor to, da smo slovenski kulturniki Osvobodilne fronte slovenskega naroda uvrstili med svečanosti, s katerimi za vedno ljuštvo Prežihovega kraja slavni spomin tega svojega velikega rojaka, pisatelja, kulturnega delavca in znamenitega revolucionarja. Ne zdi se mi to tako samo po sebi umevno samo zaradi tega, ker je bil Voranc eden od organizatorjev našega plenuma. Važnejše je za vse nas njegovo delo, duh njegovega dela, ki ga danes verjetno določene in zanesljiveje razbiramo, kakor smo ga mogli v prvih časih njegovega ponovnega nastopa. Človegov enkratnega navdih nam je s trdo resničnostjo svoje življenjske poti pokazal tudi dragoceno smer.“

I. Z.

kultura in izobraževanje

podčrtano

V avli upravne stavbe novomeške tovarne zdravil v Ločni so od minulega četrta na ogled dela, ki jih je v desetih dneh letošnjega oktobra ustvarilo 20 udeležencev druge svobodne slikarske akademije.

Akademija – akcija „Krke“

Gre za sadove prireditve, zasnovane na izkušnjah slikarskih kolonij, vendar ima nekatere pomembne osvežitve. Neposrednost ustvarjanja, umetniškega upodabljanja dolenske pokrajine omogočata risba in akvarel bolj kot druge tehnike, to pa odseva tudi omenjena razstava. Kot pravi umetnostni kritik Janez Mesesnel, nastajajo v tako množičnih in skrbno „zasedenih“ akademijah tudi pravi pogledi sodasnega slovenskega krajinarstva.

Svobodna slikarska akademija je kulturnopolitično in umetnostnozgodovinsko pomembna akcija, ki jo je pripravila in jo nadaljuje tovarna zdravil „Krka“. Kot taka je akcija nevsakdanji dokaz kulturnega osveščanja delavcev in vodstvenega kadra. Osveščanje je na precej višji ravni kot pri nekaterih drugih tovrstnih prireditvah, saj organizacija svobodne slikarske akademije tudi dokazuje, da gre pri tem za iztazito aktivno kulturno ustvarjalno obliko.

Na koncu smemo poudariti, da je bila ob upoštevanju vsega tega zamisel kulturne sekcije oziroma svobodne slikarske kolonije koristna, njena usmeritev pa pravilna.

I. Z.

Kaj „vidi“ nova petletka?

Novo srednjeročno obdobje bo bistveno dopolnilo podobo kulture v trebanjski občini

Trebanjci od nove kulturne petletke, ki se bo začela z letom 1981, veliko pričakujejo. Kaj bi radi uresničili, je napisano v smernicah, ki jih je skupščina kulturne skupnosti sprejela na nedavni seji. Poudarjajo, da bo glavna kroma uspehov že to, če bodo delovne organizacije in krajevne skupnosti v svojih srednjeročnih načrtih obdelale tako kot druge za življenje in delo občanov neobhodne dejavnosti.

Knjižnično mrežo nameravajo v novem srednjeročnem obdobju krepko razširiti in utrditi. Nova izposojevališča knjig bodo uredili v vseh večjih krajih: na Mimi, Čatežu, v Dobmiču, na Trebelnem, v Šentlovrencu, Dolenji Nemški vasi, Veliki Loki, Selih–Šumberku, in z njimi povežali šolske knjižnice. Omembe vredna je naloga, da bodo znatno povečali knjižne sklade. Najmanjši dotok naj bi bila ena knjiga na deset prebivalcev. Knjige bodo širili med bralstvom z novimi oblikami ponudbe (razstave, literarni večeri, srečanja z ustvarjalci itd.). Izdatne pozornosti bosta deležni tudi reviji „Samorastniška beseda“ (za odrasle) in „Srečanja“ (za otroke), s tem da bodo zlasti „Samorastniški besedi“ poskušali omogočiti pogostejše izhajanje.

Gledališko in lutkarsko dejavnost bodo nadaljevali z nadaljnjim ustanavljanjem tovrstnih domačih skupin v krajevnih skupnostih in šolah, prav tako pa načrtujejo tudi za glasbeno in folklorno (plesno) področje. Zavedajo se, da brez ka-

drov ne morejo računati na napredek, zato bodo poskusili strokovnjake za posamezna področja izšolati z družbenimi sredstvi. Na likovnem področju bo glavna pozornost še naprej veljala dejavnosti tabora in galerije samorastnikov, s tem da bodo podpirali tudi mali tabor, občanom pa omogočili, da bodo spoznali tudi druge zvrsti likovne umetnosti.

Precej zagatno vprašanje predstavlja filmska dejavnost. V novi kulturni petletki nameravajo Trebanjci zlasti zaostriiti odnos do kinematografskih programov, na šolah pa še bolj poglobiti filmsko vzgojo. Razmišljajo tudi o uvedbi potujočega kina, ki naj bi se ustavljal zlasti v Šentrupertu, Veliki Loki, Šentlovrencu, Velikem Gabru, na Selih–Šumberku, v Dobmiču in na Trebelnem oziroma v vseh krajih, kjer so za to prostorske in druge možnosti.

Kar zadeva nove naložbe, naj bi bilo novo razvojno obdobje odrediščno predvsem za Trebnje, kjer naj bi zgradili nov kulturni dom, in Šentlovrenc, kjer bi dokončno preuredili in usposo-

Rešitvi je ime „nov šolski center“

Inž. Božo Kočevar, novi ravnatelj izobraževalnega centra za tehniške stroke v Novem mestu, upa, da bo v novem centru za usmerjeno izobraževanje v Šmihelu moč razviti kvalitetno izobraževanje za potrebe dolenskega združenega dela – Poslej tudi več visokošolskih oddelkov

Ravnateljske dolžnosti v Izobraževalnem centru za tehniške stroke v Novem mestu opravlja od začetka tega šolskega leta diplomirani strojni inženir Božo Kočevar. V center je prišel iz IMV, kjer je bil nazadnje direktor tozoda Tovarna avtomobilov. Strokovnih in drugih izkušenj mu ne manjka, saj se je v delovni organizaciji, iz katere je prišel za šolnika, uveljavil kot konstruktor motornih vozil in stanovanjskih prikolic, nekaj časa pa je bil tudi vodja tehnične priprave.

Pa tudi na vgojno-izobraževalnem in pedagoškem področju ni začetnik. Kot posebno nadarjen za matematiko in fiziko je že na gimnaziji vodil krožke, na fakulteti pa bil demonstrator za matematiko. Po diplomi je honorarno predaval na tehniški srednji šoli in kasneje višjo matematiko studentom ob delu v okviru VTS Maribor, nato pa je vodil vaje iz višje matematike tudi izrednim študentom ljubljanske strojne fakultete. Pred meseci je na podlagi ocene usposobljenosti, ki so mu jo podpisali univerzitetni profesorji, postal predavatelj višje šole, in sicer za področje mehanike. Delo, ki ga Kočevar opravlja

Inž. Božo Kočevar – poslej tudi na krmilu urmerjenega izobraževanja v Novem mestu.

V okviru izobraževalnega centra delajo poklicne šole (avtomehaniška in kovinarska), srednje tehniške šole (strojna, gradbena,

lesarska, farmacevtska in kemijska) in šole ob delu (za poklicne voznike motornih vozil in delovodska šola za avtomehanike in strojnike). Število šol ob delu se bo kmalu povečalo, kajti še v tem šolskem letu naj bi organizirali srednje elektrošolo (za šibki tok). Med šole ob delu je moč šteti tudi visokošolske oddelke, ki so jih skupaj organizirali fakultete ljubljanske univerze in Izobraževalni center za tehniške stroke v Novem mestu. Oddelki strojne fakultete delujejo že tretje, oddelki gradbene fakultete pa prvo leto. Tema naj bi se kmalu pridružil še oddelki elektrofakultete. Novomeška občinska skupščina pa si z združenim delom in izobraževalnim centrom prizadeva, da bi prihodnje leto odprli v Novem mestu reden oddelki ljubljanske strojne fakultete.

Organizacijo rednega študija in študija ob delu otežujejo najrazličnejši problemi. V prvi vrsti gre za hudo prostorsko stisko, ki že od začetka ovira to izobraževanje. Božo Kočevar dobro pozna problematiko, prav tako pota reše vanja. „Srednje tehniške šole so sicer dobile učilnice v bivšem dijaškem domu v Šmihelu, a čeprav so v

primerjavi s prejšnjim stanjem mnogo na boljšem, pa sodoben pouk v omenjeni stavbi še ni mogoč,“ pravi. Ni laboratorijev ne delavnic za praktični pouk, zato si je bilo treba pomagati z „gostovanjem“: „Poslužujemo se gimnazijskih laboratorijev in delavnic v proizvodnih organizacijah, tu in tam pa moramo dijake voziti z avtobusi v ljubljanske srednje tehniške šole.“

Rešitev prostorske in druge problematike bo prišla z obdobjem usmerjenega izobraževanja. Čez nekaj dni, ob letošnjem prazniku novomeške občine, se bodo uradno začele priprave na zidavo velikega poslopja za izobraževanje. To bo novi center za usmerjeno izobraževanje, v katerem bo poleg izobraževanja za tehniške stroke še izobraževanje za zdravstvene in pedagoške delavce. Ravnatelj Kočevar ob tem dogodku ne skriva zadovoljstva, čeprav prihaja nekoliko pozno, upa pa: „Delavci in učenci našega centra hkrati z vsemi zainteresiranimi v dolenski regiji držimo pesti za to, da bo center, ki se rojeva že toliko let, le zgajen v predvidenem času.“

I. ZORAN

ČEŠKI PEVCI NA TREBANJSKEM – Mladinski pevski zbor iz Olomouca, ki je pretekli teden gostoval v trebanjski občini, je priredil koncert najprej v osnovni šoli Veliki Gaber (na sliki), isti dan zvečer pa še v Mokronogu. Mladi češki pevci, ki so že drugič gostovali pri Trebanjcih, so povsod navdušili poslušalce.

Koncert s „Srečanji“

Trebanjsko otroško literarno revijo so predstavili ob gostovanju mladinskega pevskega zbora iz Čehoslovaške

V sredo, 10. oktobra, je gostoval v trebanjski občini 60-članski mladinski pevski zbor iz Olomouca v Čehoslovaški. Opoldne je nastopil v osnovni šoli v Velikem Gabru, zvečer pa v kulturnem domu v Mokronogu. Ubrano petje zbora, ki je eden najboljših v svoji domovini, so poslušalci, v obeh krajih predvsem mladina, nagradili z aplavzom.

Na prireditvi v Mokronogu so javno predstavili tudi pravkar izšla „Srečanja“, revijo za mlade literarne ustvarjalce trebanjske občine, ki jo izdaja občinska kulturna skupnost v Trebnjem. Revija je izšla v počasti

tev pionirskega praznika, posvečena pa je tudi mednarodnemu letu otroka.

V novi številki „Srečanj“, ki imajo barvni ovitek, sodeluje 18 avtorjev s 24 prispevki. Sodelavci so: Staška Peček, Ljudmila Jevnikar, Breda Kranjc, Mojca Peterlin, Jčica Kolenc, Irena Mrazek, Sandika Videčnik, Damjana Borštnar, Marija Ožanek, Mateja Novak, Tatjana Ozimek, Olga Kotar, Darinka Grabljevec, Janez Pungartnik, Brigita Kovačič, Alenka Kotar, Tadeja Zupan in Damjana Zupan. Obiskujejo osnovne šole Mima, Mokronog, Šentrupert, Veliki Gaber in Trebnje ter marljivo pišejo v glasilo, ki izhajajo na teh šolah.

I. Z.

emona globtour p.o. Ljubljana
turistična agencija-travel agency
61000 Ljubljana, Wolfova 1/III, Slovenija, Jugoslavija
Telefon: (061) 24-841 do 846
Faks: 24-57
Telegram: Globtour
Telex: TU Globou 31-146

VABIMO VAS

NA STROKOVNE EKSKURZIJE

- FRANKFURT, letalo, salon gradbenih sistemov in elementov, gradbeni material in montažna gradnja, od 10. do 12. novembra in od 14. do 16. novembra,
- MUENCHEN, avtobus, IGafa - X. mednarodni salon gastronomije in hotelirstva, od 22. do 24. oktobra,
- PARIZ, letalo, mednarodna razstava gradbenih delov, gradbenega materiala in notranje opreme - BATIMAT, 3 dni, odhod 18. novembra,
- BIRMINGHAM - LONDON, letalo, 38. mednarodni gradbeni sejem - INTERBILD, 4 dni, odhod 4. decembra,
- PARIZ, letalo, mednarodni sejem za grejte, hlajenje in klimatizacijo EXPOKLIMA in INTERKLIMA, 3 dni, odhod 16. novembra.

ZA 29. NOVEMBER V TUJINO:

- AZURNA OBALA, avtobus, 4 1/2 dni, od 28. novembra do 2. decembra,
- DUNAJ, avtobus, od 30. novembra do 2. decembra,
- KAPRUN (Avstrija), avtobus, 5 dni, od 28. novembra do 2. decembra, MOŽNOST SMUČANJA!
- DUNAJ - BRATISLAVA - BUDIMPEŠTA, avtobus, 4 dni, od 29. novembra do 2. decembra,
- PARIS, letalo, 3 dni, od 30. novembra do 2. decembra,

NA PRAZNOVANJE DNEVA REPUBLIKE V DOMOVINI:

- Portorož, Poreč, Vrsar, Primosten, Hvar, Jelsa, Kranjska gora, Luče, lasten prevoz, od 28. novembra do 2. decembra,
- V NAVEDENIH KRAJIH možnost letovanja VES DECEMBER.
- Če boste želeli vaše bivanje podaljšati še preko NOVEGA LETA, boste za SILVESTROVANJE doplačali samo še Silvesterski menu.

NA SMUČANJE:

- v DOMOVINI IN TUJINI
INFORMACIJE IN PRIJAVE:
GLOBTOUR Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 19,
telefoni: (068) 25-125 in 25-789

že v prodaji
OZIMNICA v trgovinah
in sindikalnih organizacijah

NUKLEARNA ELEKTRARNA - V USTANAVLJANJU KRŠKO

**išče
2-sobna
stanovanja**

za svoje delavce v Krškem.
Ponudbe pošljite na naslov:
Nuklearna elektrarna v ustanavljanju, Ulica 4. julija 38
Krško, ali po telefonu 71-321.

**GOBARJI
POZOR**

Vsak ponedeljek so od 18. do 19. ure sestanki gobarjev v Osnovni šoli "Grm" Novo mesto. Determinator je dr. Boh.

Gobarska družina
Novo mesto

TOBAČNA TOVARNA
LJUBLJANA, TOZD
TOBAK
OE KRŠKO,

sprejme za določen čas (21 dni) z a nadomeščanje letnega dopusta,

PRODAJALCA

ali osebo, ki ima veselje do prodaje v kiosku za naselje Nuklearne elektrarne v Krškem. Osebni dohodek po pravilniku o delitvi OD.

emoin kotiček

Topla oblačila za mrzle dni

Tole jesensko vreme že kar preveč spominja na bližajočo se zimo. Zato sem si mislil, da ne bo odveč, če spet malo pokukam v trgovsko hišo Maximarket v Ljubljani in zberem za današnji Emonin kotiček novosti za mrzle dni in vas seveda z njimi tudi seznanim.

Ker je današnji Emonin kotiček namenjen predvsem konfekciji, sem obiskal vse oddelke Maximarketa, kjer jo prodajajo. Kot ponavadi sem parkiral v Emonini podzemni garaži, od koder je najbližja pot do oddelka „Moda MM“, ki je v kletnem prostoru.

Tisti, ki ste „Modo MM“ že obiskali, se boste prav gotovo strinjali, da se pred njihovo izbiro ekskluzivnih modelov lahko skrije še tako „slavna“ tržaška trgovina z vsemi svojimi reklamami „naj“.

„Moda MM“ ima tokrat dve zanimivosti, ki zaslužijo posebno pozornost. Prva bo razveselila ljubiteljice domačega krzna, ker ga že od 1. septembra dalje lahko kupujete tudi na posojilo s samo 15-odstotnim pologom izbirate pa lahko med plašči, jaknami, ovrtniki in kapami. Naslednja novost so maloserijske eno- in dvodelne obleke iz čiste svile za dnevno in večerno uporabo. Velja še omeniti, da so te obleke šivane po naročilu oddelka „Moda MM“ in po njenih kreacijah.

Možje! Prelepo priložnost imate, da se izkažete in svojim družicam podarite lep krznen plašč ali jakno, pa čeprav na dolg. Verjemite, da vam bodo nadvse hvaležne. In če vam je kaj do veljave, se vam bo s takim nakupom cena v njihovih očeh prav gotovo dvignila.

Moja naslednja „postaja“ v Maximarketu je bila prvo nadstropje, kjer so doma metraža, konfekcija in obutev.

Prav bi bilo, če bi že danes razmišljali o nakupih zimske vrhne težke konfekcije za vso družino. Tu boste našli plašče, jakne, kostime in bluzone za ženske, moške in otroke različnih kvalitetnih proizvajalcev, izdelane iz različnih materialov. Letošnji ženski modni krik so nabrani plašči in podložena

soko peto za suho in mokro vreme.

Če vas bo morda pot zanesla v Maximarket tako kot mene, se verjetno ne boste ustavili samo na oddelkih konfekcije, ampak boste prehodili Maximarket od kletne do vrhne etaže. Pot do Ljubljane ni poceni, bencin pa tudi ni voda.

Oddelk konfekcije Trgovske hiše Maximarket v Ljubljani

ramena. Modna tkanina pa sta moher in kašmir. Velja omeniti,

da je Maximarket prislunil modnim potrebam predvsem žensk. Videti je veliko izbiro modnih linij.

Pri hlačah prevladujejo še vedno žamet, jeans in „normalno“ blago. Izredno praktični pa so bluzoni in jakne iz žameta, umetnega krzna, lodna in bukleja, ki jih proizvajajo naši številni proizvajalci. O kvaliteti ni dvoma!

Ko bomo nakupovali za vso družino, ne smemo mimo vseh vrst tople konfekcije za odrasčajočo mladino, h katerim sodijo poleg vrhne konfekcije še tople pletenine, jope in puloverji, s katerimi lahko popestrite okus in želje svojih nadobudnežev.

Ob številni izbiri oddelka obutev moram posebno poudariti in priporočiti nakup elegantnih ženskih „gležnerjev“ z vi-

Pri vsem tem bogastvu izbire se lahko samo vprašam, kaj še počnemo v tržaških trgovinah. Ali je res boljše vse, kar je tuje? Ali ni že čas, da spremenimo svojo miselnost in priznamo, da imamo v Maximarketu celo večjo izbiro kvalitetnih izdelkov kot v Trstu? Kaj pa, če naš vodi v tržaške trgovine le napuh?

In pomislite na vse pogostejše napade na našo družbeno stvarnost prav tistih tržaških krogov, ki jim Jugoslovani vsako leto znosimo milijarde dinarjev!

Res je - dinar pada. Vprašajmo pa se, ali nismo morda tudi sami precej krivi, ker ga brezobzirno nosimo brezobzirnim tržaškim trgovcem.

Ni vse zlato, kar se sveti - še posebno v Trstu ne.

V želji, da zavijete raje v Maximarket kot v Trst, vas pozdravlja vaš

JANEZ DOLENJSKI

M turist
Mercator

Po poteh velikih bitk NOB

Potovanje bo kombinirano z letalskim in avtobusnim prevozom. Na tej poti si boste ogledali Sarajevo, Tjentište, Sutjesko, Mostar, Jablanico, Neretvo in Dubrovnik. Na poti boste 3 dni za konec tedna. Odhodi so 19. in 26. oktobra.

Vse poti vodijo v RIM

Prevoz z letalom, potovanje traja 3 dni, odhodi pa so 21., 23., 25., 27. in 29. novembra.

Romantična in zelena IRSKA

To potovanje pripravljamo v sodelovanju z revijo STOP. Na Irsko boste poleteli z letalom za dan Republike. Potovanje bo trajalo 3 dni, odhod pa je 29. novembra.

INFORMACIJE IN PRIJAVE:

M - Turist MERCATOR, Aškerčeva 3, Ljubljana, telefon: (061) 22-720 in GENERALTURIST poslovalnica Ljubljana, Gosposvetska 7, Ljubljana, telefon: (061) 21-206.

**OPEKARNA ZALOG -
NOVO MESTO**

GRADITELJI POZOR!

Zaradi velikega povpraševanja in pravočasne zagotovitve opečnih izdelkov sporočamo, da bomo informativno vpisovali za dobavo v letu 1980.

od 22. do 31. oktobra 1979

Obenem vam sporočamo, da imamo ves potreben material za zaključna dela pri gradnji vaše hiše in sicer:

TERVOL, APNO, IZOTEKT in PERLIT

INTEREXPORT Ljubljana
INEX Potovalna agencija

Za konec tedna 3 in 4-dnevne variante:

**LONDON
PARIZ**

RIM, letalo - avtobus, 3 dni, odhod 28. in 30. 11.
PADSKA NIŽINA, avtobus, 4 dni, MUZEJI IN PINOTEKA, odhod 29. 11.

✕PRODAJAMO letalske vozovnice za INEX in JAT domače proge

INEX Novo mesto prodaja tudi letalske karte za naročene polete z letali DLC Novo mesto

FLY
inex adria
aviopromet
DC-9

PRIJAVE IN INFORMACIJE:
INEX Ljubljana, Titova 25, tel.: 312.995, 327.947
INEX Maribor, Volkmerjev prehod 4, tel.: 24.571, 24.579
INEX Novo mesto, Novi trg 4, tel.: 23.773
AP Nova Gorica, Tolmin
Alpetour Kranj, Škofja Loka, Radovljica
IZLETNIK Celje, Velenje, Žalec
SAP Trbovlje, Zagorje

Odločila vloga sodniškega para

Nova zmaga ribniških drugoligašev — Sevniciani še vedno brez zmag — Nekdanjim zveznim ligašicam ne gre najbolje tudi zaradi neobjektivnih sodnikov

Za minulo kolo v slovenskih rokometnih ligah je bilo značilno, da so bile gostujoče ekipe boljše. To seveda ne velja za najboljšo dolensko rokometno ekipo, vrsto Inlesa, ki v letošnjem prvenstvu zmaguje doma in na tujih igriščih.

pred koncem povedli in tudi zaslužno zmagali. Z dvema točkama so Belokranjci na predzadnjem mestu.

INLES — SLAVONIJA DI
27:17 (13:12)

Tokrat so se ribniški zvezni ligaši pomerili z dokaj močno in nevarno vrsto Slavonija DI. Vendar so gostje razočarali, povzeli vsega pa so imeli domači še svoj dan in so s hitro ter domiselno igro zbegane goste povsem nadigrali. Po še stih odigranih tekmah je Inles še vedno prvi, na 2. mestu pa so lanskoletni člani 1. zvezne lige Aero Ce lje.

M. G.

SEVNICA — BREŽICE
23:25 (9:10)

Tudi po 7. kolu so Sevniciani povsem na dnu brez osvojenih točk. V zasavskem derbiju so sicer dokazali, da bi bili sposobni tudi letos poseči vsaj v boj za vrh, vendar je z ekipo nekaj narobe. Kaj, mora ugotoviti in čim hitreje odpraviti klubska uprava. Brežičani so po 7. kolu na 1. mestu in imajo 12 točk.

INLES — MARIBOR
26:27 (13:13)

Za dnje kolo je prineslo ribniškim rokometišem nesrečen poraz. Srečanje je bilo zelo dobro, moštvi izenačeni, tako da je okoli 50 gledalcev videlo lepo tekmo. Nekaj minut pred koncem srečanja bi domači lahko celo povedli, vendar jim je športna sreča obrnila hrbet, oškodovala pa sta jih tudi pristranska sodnika.

ČRNOMELJ — POJET
19:20 (12:14)

Srečanje slovenske rokometne lige si je ogledalo okoli 300 gledalcev, ki so videli grobo in slabo igro obeh moštev, tekmo, v kateri bi lahko zmagali tudi Črnomeljci. Igralci Poleta so šele nekaj minut

Šport od tu in tam

KRMELJ — Domači rokometiši so v zadnjem času odigrali več tekem in dosegli naslednje rezultate: Krmelj — Trimo 25:22, Krmelj — Jadran (Timav) 22:32 (za pokal SRS) itd. V mladinski nogometni ligi so domači izgubili z Boštanjem 1:3, oktobrski hitropotezni turnir pa je postregel s kakovostnim šahom. Zmagala sta Šibar in Prosenik (8 točk), Debelak je osvojil 5,5, S. Markovič 5 itd.

(B. D.)

PODBOČJE — Pred petimi leti ustanovljena košarkarska ekipa je dosegla največji uspeh ravno letos. Osvojila je 1. mesto v dolenski košarkarski ligi in so tako uvrstila v predtekmovalno skupino slovenske košarkarske lige. Z nastopi bodo košarkarji iz Podbočja začeli 27. oktobra.

(T. ŠTAFANIČ)

BREŽICE — Krosa brežičkih gimnazijev se je udeležilo okoli 600 dijakov in dijakinj. Rezultati: — moški: 1. letnik: 1. Vizjak, 2. letnik: 1. Golob, 3. letnik: 1. Filipičič, 4. letnik: 1. Žitko; ženske — 1. letnik: 1. Gačnik, 2. letnik: 1. Bosina, 3. letnik: 1. Mirt, 4. letnik: 1. Šekoranja. Najuspešnejši razred je bil 2a, saj je zmagal v moški in ženski konkurenci.

(P. ROVAN)

ŠAH: PRVENSTVO NOVEGA MESTA

Izvršni odbor novomeškega šahovskega kluba bo 19. oktobra ob 17.30 v prostorih šahovskega kluba pripravil tradicionalno mestno prvenstvo. Udeležijo se ga lahko vsi šahisti ne glede na kategorijo. Igralo se bo 11 kol po švicarskem sistemu, igralci bodo lahko osvojili višje kategorije ali pa jih potrdili.

IZREDNA SKUPŠČINA NK ELAN

Na osnovi 18. člena statuta NK Elan in zahtevka igralcev NK Elan iz Novega mesta so konec prejšnjega tedna pripravili izredno skupščino kluba. Na njej so ocenili minulo delo, se seznanili s finančnim poročilom, razrešili stari upravni odbor ter izvolili nove člane odbora.

LESKOVEC: USPEL KROS

Člani Atletske sekcije Maraton so pripravili 14. oktobra jesenski kros, na katerem je nastopilo 22 tekmovalcev in tekmovalk.

Rezultati najboljših: ml. pionirji: 1. Kerin, pionirke: 1. Sintič, st. pionirji: 1. Žibert, ml. mladinci: 1. Pe trič, članice: 1. Naraglav, člani: 1. Jahbec.

Lahko pohvalimo žensko ekipo Laboda (tozd Libna) iz Krškega, ki se je edina od mno ih vabljnih udeležila leskovskega krosa.

L. S.

USPEH SEVNIŠKIH KEGLJA ČEV

Na kegljišču hotela "Ajdovec" v Sevnici je bilo 13. in 14. oktobra tekmovanje za IV. memorial Rudija Kapa. Med 63. tekmovalci je pokal osvojil Sevnician Marjan Pinoza z 864 podrtimi keglji, kar je tudi nov rekord prenovljenega sevnškega kegljišča.

Rezultati: 1. Pinoza (Sevnica) 864, 2. Blažič (Nm) 849, 3. Javoršek (Zagorje) 848, 4. Glavan (Sevnica) 846, 5. Gole (Mercator) 445. itd.

PAVLIN

ŠENTJERNEJ — ETA
16:14 (7:11)

V dokaj lepi tekmi so domače igralke, ki jih je vodila razpoložena Marija Kovačič, zaslužno odpravile ekipo Ete. V 1. polčasu so bile precej boljše gostje, v nadaljevanju pomembnega srečanja pa so domačinke igrale hitreje in z lepimi akcijami razbile včasih grobo obrambo gostij.

LJUBLJANA — ITAS
20:13 (10:5)

Ta čas na lestvici najboljša dolenska ženska rokometna vrsta je gostovala pri Ljubljani in prvenstveno srečanje presenetljivo lahko izgubila. Kočevke so igrale počasi, neorganizirano, v napadu, sad take igre pa je bil hud pomz. Po 6. kolu je ekipa Itasa na 4. mestu.

PREDDVOR — NOVO MESTO
14:13 (7:3)

V letošnjem prvenstvu imajo nekdanje članice II. zvezne rokometne lige precej več dela s svojimi nasprotnicami, predvsem zato, ker je večina sodnikov močno pristranska. Najlepši dokaz zato je minula tekma, ko sta moža v sodniški obleki razveljavila 6 novomeških zadetkov in ob tem naredila še kopico nerazumljivih napak, zavoljo katerih so zmagale domačinke.

Na startu dve zmagi

Obetavna prva zmaga novomeškega Pionirja — Kočevke razočarale — Dobra igra nekdanjih zveznih ligašic

V soboto so spet oživela odbojarska igrišča po vsej Sloveniji. Dolenska bo imela v tej sezoni tri republiške ligaše: v moški enega in ženski dva.

V moški ligi, ki je po vrtnitvi Bova in Sa lonita iz druge zvezne lige izjemno močna, bo nastopal Pionir, ki je nastal z združitvijo dveh prejšnjih ligašev, Novega mesta in Žužemberka, in ki ima vrsto dobrih igralcev, kar pomeni, da uspeh ne bi smel izostati. V klubu računajo, da bi se v prihodnji sezoni, če v tej ne, morali uvrstiti v drugo zvezno ligo, to pa je odvisno od treningov in priprav ter sodelovanja. Skupno ekipo je mogoče dobro uigrati samo z resnim delom in skupno vadbo, ki pa je otežena že zaradi tega, ker igralci stanujejo ali študirajo v različnih, med seboj precej oddaljenih krajih.

PIONIR: JAMA
3:0 (4, 12, 9)

Prva tekma je potrdila moč Pionirja, ki je zaenkrat še v odličnih posameznikih (Brulec, Kosmina, Ve rnič, Primc, Babnik, Kolarič idr.) ne pa v odlični ekipi, ki bi izkoristila prednosti kombinatorne igre. Kljub temu je Pionir brez težav pred več kot 50 gledalci z največjo možno razliko porazil Jamo, ki pa razen borbenosti tudi ni pokazala veliko.

Pionir: Goleš, Vernig, Babnik, Kosmina, Brulec, Kolarič, Pucej, Plut, Muhič, Primc.

BRANIK — KOČEVJE
3:0 (5, 11, 7)

Že v 1. kolu slovenske odbojarske lige so Kočevke gostovale, in sicer pri eni najboljših ekip v Sloveniji. Startale so slabo, saj so v Mariboru doživele zanesljiv poraz. Kočevje: Vidmar, Klun, Šeraj, Jakopin, Lapih, Ščar, Veršič.

BREŽICE: 15000 NASTOPAJO ČIH!

Atletska zveza Slovenije je organizirala ene letošnjih največjih atletskih prireditev v Sloveniji zaupala Brežičanom. Člani organizacijskega odbora XIV. republiškega krosa za pokale dela so se zaupane naloge skrbno lotili in za množičen kros, ki bo 21. oktobra dopoldan, je že danes vse nared. Organizatorji predvidevajo, da bo prihodno nedeljo v Brežicah okoli 1500 udeležencev iz vseh slovenskih občin.

ZAGORC DRUGI, NOVAK TRETJI

Na minulem gorskem prvenstvu SRS na Pohorju so nastopili tudi člani novomeškega kolesarskega kluba Novotek. Medtem ko v članski konkurenci niso dosegli vidnejših uspehov, so bili boljši med mladinci. Pri starejših je zmagal Rogovec Penko (43,30), Novak je bil tretji (45,10), med mladimi mladinci pa je bil Zagorc tretji. Na cilj je prišel v času zmagovalca.

KRKA — MISLINJA
3:0 (9, 5, 6)

Nekdanje članice II. zvezne lige so v 1. kolu dobro igrale in bodo z ekipo, sestavljeno iz izkušenimi in igralkami začetnicami, lahko vsaj na domačem igrišču v glavnem zmagovale. Prvenstveno srečanje je je na žalost ogledalo le okoli 30 gledalcev, gotovo pa bodo z dobrimi igrami odbojarske privabile na tribune več ljubiteljev odbojke. Pri domačinkah sta bili najboljši Rajerjeva in Zevnikova.

Krka: Rajer, Boh, Zevnik, Brajer, Urbančič, Vidlinovič, Hegediš in Bregar.

Prihodnja rokometna sobota bo postregla s kopico zanimivih tekem. Gotovo bo najbolj vroče na reškem igrišču, kjer bo domači Zamet, eden ozmed favoritov, gostil najboljšo dolensko ekipo iz Ribnice. Derbi II. zvezne lige bo dobilo bolj srčno moštvo. Ribničani niso brez možnosti.

Precej zanimivo bo tudi v slovenskih ligah. Gotovo se bo največ gledalcev nabralo v Brežicah, kjer se bosta v zelo pomembni tekmi pomerili ta čas najboljši vrsti: Brežice in Celje. Zmagovalec bo na vrhu lestvice sam, v derbiju pa bi morali zmagati domačini. Se vniciani, letos najslabše moštvo, gostujejo pri Peku in le malo je možnosti, da bi se domov vrnil vsaj z neodločenim rezultatom. Brez točk bosta ostali najbrž tudi ostali dolenski ekipi. Inles igra v gosteh s Prulami, Črnomelj pa se bo doma pomeril z Rudarjem.

Kaj, kje, kdo?

V ženski ligi bo precej izenačenih srečanj, z zanesljivo zmago pa lahko računajo Kočevke, medtem ko čaka Sentjerneke huda preizkušnja v Šmartnem. Zadovoljne bi bile že z neodločenim rezultatom. Novomeščanke v nedeljo počivajo.

2. kolo slovenske odbojarske lige pričakujejo nestrno vsi navijači tudi zaradi tega, da bi videli, koliko velja združena novomeška in žužemberška vrsta, ki nastopa pod imenom Pionir. Dolenjci se bodo v gosteh pomerili z dolgoletnimi člani II. zvezne lige ekipo Bova in svoje kože ne bodo prodali zlahka. Kočevke se bodo doma pomerile z ekipo Golova. Poskušale bodo popraviti slabo igro iz minulega kola, Novomeščanke pa gredo na Bled.

V slovenski nogometni ligi —zahod bo zanimivo srečanje med Kočevjem in Novim mestom. Obe vrsti se potegujeta za vrh, obe napovedujeta zmago. Vsekakor imajo več možnosti domačini. Belokranjci se bodo pred domačim občinstvom pomerili z ekipo Kopra. V srečanju, ki bo v nedeljo, se bodo poskušali oddolžiti za hud spomladanski poraz.

NAD TISOČ POPODNIKOV V JUTRANJKI — Radna in širša okolica sta bili v nedeljo prizorišče 18. orientacijskega tekmovanja, bolj znanega kot Milovanovičev memorial. V nemajhni slovenski konkurenci tabornikov, planincev in vojakov je bil opazen tudi prispevek tekmovalcev iz naših občin. Mladinci — taborniki trebanjskega odreda Sivih jelš so postali celo republiški prvaki v svoji skupini. Članice zdomskega planinskega društva Triglav iz Sevnice so bile druge. Domačini, člani PD Lisca, so osvojili 5. mesto med mladinkami in 7. mesto med pionirji v republiki. Pionirke PD Brežice so zasedle 9. mesto. Posebno pohvalo zasluži kolektiv Industrije otroške konfekcije Jutranjka, čigar vrata so bila ves čas tekmovanja nenehno odprta tekmovalcem, sodnikom in gostom. Prireditev je bila pod pokroviteljstvom zvez Partizana Slovenije, tabornikov in planincev. Na sliki: podelitev medalj ljubljanske armadne oblasti najboljšim vojakom. (Foto: A. Železnik)

V jugoslovanskem atletskem vrhu

Novomeški tekmovalci so s šestim mestom v državi dosegli lep uspeh — Nastopili z oslajbljeno ekipo — Kopica osebnih in dolenskih rekordov

Atleti, ki so prejšnjo soboto in nedeljo v Celju pripravili presenečenje in se uvrstili v finale ekipnega prvenstva SFRJ, so se tokrat pomerili s Crveno zvezdo, Partizanom, Kladivarjem, Sarajevom in ASK iz Splita. Tekmovali so na stadionu Crvene Zvezde v Beogradu.

Novomeščani so načrtovali 5. mesto, saj so v kvalifikacijah Splitčani zbrali okrog 400 točk manj, toda, ko sta odpovedala nastop Šplar in poškovani Koleta, so mogli v moštvo narediti vrsto premikov. Tako oslajbljena ekipa je kljub vsemu dokazala, da je 6. v državi in da je njena uvrstitev v finalni del stvarna, saj so Novomeščani ponovno zbrali več točk kot njihovi neposredni tekmeči v

predtekmovalju, Dinamo, Vojvodina itd.

Novomeška ekipa je s solidno

Polovičen uspeh

Trije zadetki na novomeškem stadionu

V 7. kolu slovenske nogometne lige —zahod so dolenski nogometiši dosegli polovičen uspeh. Novomeščani so zmagali, Črnomaljci pa izgubili, med tem ko je bilo srečanje med Koprom in Kočevjem preloženo.

NOVO MESTO — TABOR
2:1 (2:1)

Prvenstveno srečanje med Novim mestom in Taborom je pritegnilo na stadion okoli 100 gledalcev, ki so po dolgem času videli nekoliko boljše nogometno igro. Že prve minute so dokazale, da računata na prvenstveni točki obe ekipi. Povedli so gostje, predvsem po zaslugi nespretnih domačih obrambe, saj je v mrežo postal žgo domačin Pavlin. Po tem голу so domači zaigrali hitreje in že v 26. minuti je Janežič izenačil. Igra se je nato nekoliko umirila in tik pred koncem polčasa je Janežič dosegel še drugi zadetek. Na žalost je prišlo med igro do nešportnih odnosov in sodnik je izključil iz igre Bezka in Bradača.

Novo mesto: Mijič, Škedelj (Kanježič), Znidaršič, Kršič, Pavlin, Perhaj, Vemta, Janežič, Primc, Vertuš (Te pič) in Bradač.

JESENICE — BELA KRAJINA
2:1 (0:0)

Zadnje nedeljo so Črnomaljci zamudili novo priložnost za zmago. Tokrat so igrali na Jesenicah. V prvem polčasu so z umirjeno igro uspevali domače nogometiši in takšna taktika se jim je obrestovala. V nadaljevanju pa so bili prepočasni in Gorcnjci so z dvema zadetkoma dosegli pomembno zmago.

M. G.

NIKO GOLEŠ PRVAK TRFBNJEGA

Konec prejšnjega tedna se je v Trebnjem končalo 2. odprto mestno kegljaško prvenstvo, na katerem so tekmovalci dosegli dobre rezultate. Zaslužno je zmagal domačin Niko Goleš.

Rezultati: 1. Goleš (Mercator) 1722 podrtih kegljev, 2. Blažič (N. mesto) 1711, 3. N. Badovinac 1679, 4. Z. Goleš (oba Metlika) 1658, 5. Gričar (Mercator) 1624 itd.

AKTIVNI NOVOMEŠČANI

Novomeški alpinisti so tudi v letošnji sezoni dosegli nekaj lepih uspehov. Avgusta sta dve dolenski navezi plezali v Tamarju, ena pa se je odločila za Ledine. Konec avgusta so bili Novomeščani na Kokrskem sedlu, kjer so opravili dve ponovitvi v navezi in dva samostojna vzpona v Kalški greben. Obiskali so tudi Vršič ter plezali v Mali Mojistrovki. V začetku minulega meseca je eden od najbolj aktivnih članov sekcije sam premagal zahodni steber v Dovškem Gamsovcu z novo vstopno varianto (130 m, IV +), Golob in Železnik pa sta si ogledala gore nad Chamonixom in se povzpela na Mont Blanc.

TUDI NOVOMEŠČANI

Ceravno je sprva kazalo, da se X. odprtega prvenstva LAO v streljanju ne bo udeležila nobena ekipa z Dolenskega, le ne bo tako. Zadnji čas se je organizatorjem prijavila tudi vrsta SD Lofze Dragan iz Novega mesta, zanjo pa bodo nastopili Slavko Gradišar, Anton Ancej, Branko Turk, Janez Gregorčič, Marjan Vehar in Franc Dragan. Tekmovanje bo 27. in 28. oktobra (tako imenovana kakovostna konkurenca) in 3. ter 4. novembra (množična konkurenca) v Ljubljani. R. SINIC

KEGLJANJE: BADOVINČEV USPEH

Z nastopi na kegljiščih novomeškega doma JLA in restavracije Pri vodnjaku se je končalo republiško prvenstvo posameznikov. Na tem prvenstvu se je najbolj izkazal in dosegel svoj največji uspeh Medičan Nikica Badovinac. Domačini so veliko pričakovali tudi od Vesela, ki pa je bil slabši kot sicer, a je še vedno ostal v konkurenci za uvrstitev v republiško reprezentanco, ki bo sodelovala na državnem prvenstvu. Zmagal je Turk (Triglav), ki je podrl 3.567 kegljev, Badovinac je bil deveti (3443), B. Vesel petnajsti (3.379) itd. Na državno prvenstvo se je uvrstilo 12 tekmovalcev. N. G.

Na sliki je del atletske ekipe (stojijo od leve proti desni): Okleščen, B., Kapš Ivan, tajnik, Krizman, Okleščen D., Penca, Kranjčič, Kapš, Cujnik, Braič, Škedelj, Bučar P., Zaletel—selektor. Čepijo: Gimpelj, Žužek, Simunič, Bučar T., Malnar, Gačnik, Šega, Rifej, Fajš.

M založba
mladinska
knjiga

SREČANJE PISATELJEV IN BRALCEV OB NOVI SLOVENSKI KNJIGI

22. X. ob 17. uri

v knjigarni Mladinske knjige
v Novem mestu, Glavni trg 9

Na stopajo: Pavle Zidar, Mate Dolenc, Peter Božič,
Drago Jančar, Marjan Rožanc

KIT KZ ČRNCMELJ – „TOZD“ BELSAD
Komisija za odprodajo osnovnih sredstev objavlja

Javno dražbo

za odprodajo tovornega avtomobila TAM 2001 v
voznem stanju.

Licitacija bo 25. 10. 1979 ob 10. uri v upravnih
prostorih TOZD Belsad.

Vse informacije se dobijo na upravi TOZD „Belsad“
(tel. 76-075)

DONIT.

DONIT – TOZD „Pletilnica“
Sodružica, n. sub. o.

Komisija za delovna razmerja vabi k sodelovanju in

OBJAVLJA
naslednja prosta dela
in naloge:

- 1) 2 DELOVODJI VZDRŽEVANJA
- 2) 1 KLJUČAVNICARJA

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še
naslednje pogoje:

- pod 1:
- strojni delovodja
 - tečaj za inštruktorja dela
 - tečaj iz VPD
 - 2 leti delovnih izkušenj
- pod 2:
- strojni ključavničar
 - tečaj iz VPD
 - 1 leto delovnih izkušenj

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim
časom.

Poskusna doba traja 6 mesecev.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov:
DONIT-TOZD „Pletilnica“ Sodružica, n. sub. o., kadrov-
sko-spolni oddelek, v 15 dneh po objavi.

TELESNOKULTURNA SKUPNOST
KRŠKO

Na osnovi sklepa IO Telesnokulturne skupnosti Krško,
razpisujemo

ŠTIPENDIJO

za študij na visoki šoli za telesno kulturo v
Ljubljani.

Pogoji:

- a) s prav dobrim ali z odličnim uspehom opravljen zaključni
izpit,
- b) aktivni član športnega društva občine Krško.

Kandidate prosimo, da pošljejo vloge na TKS Krško, CK Ž
63, v 15 dneh po objavi razpisa.

Tovarna celuloze in papirja „Djuro Salaj“ Krško
TOZD ENERGIJA
objavlja
prosta dela za

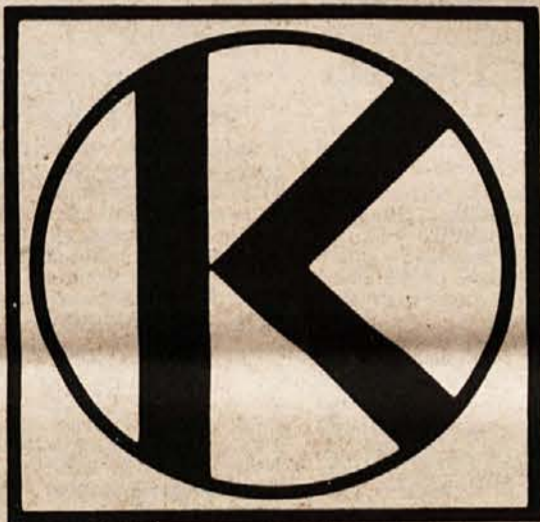
5 K KLJUČAVNICARJEV

Pogoji:

- končana poklicna šola
- zaželeni dodatni izpiti iz energetske smeri, lahko tudi
kandidati, ki se želijo usposobiti za upravljanje parnih kotlov
v kalorični centrali
- delo v 3 izmenah

Pismene prijave sprejema kadrovska služba delovne organi-
zacije 15 dni po objavi.

Kandidati bodo pisмено obveščeni o izidu izbire najpoznejše
v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

KRKA

„KRKA“, tovarna zdravil,
n. sol. o. NOVO MESTO

ISČE
več

EKONOMSKIH ali ADMINISTRATIVNIH
TEHNIKOV
za opravljanje del in nalog v
DELOVNI SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB

Zaželene so delovne izkušnje, lahko pa so tudi pripravniki.
Kandidate, ki so zainteresirani za sklenitev delovnega
razmerja z našo delovno organizacijo, vabimo, naj pošljejo
pismene ponudbe v kadrovsko službo delovne organizacije v
Novo mesto, Cesta herojev 45.

STAROSTNO ZAVAROVANJE KMETOV! OBVESTILO

zavezancem za prispevek za starostno zavarovanje
kmetov

Vse zavezance prispevka za starostno zavarovanje kmetov
obveščamo, da se lahko z višino odmerjenega prispevka za
l1979 seznanijo na pristojnih krajevnih uradih oziroma
davčni upravi Skupščine občine Novo mesto v času od 18.
oktobra do 31. oktobra 1979.

Vsa pojasnila v zvezi z odmero prispevka in možnostjo
vložitve zahtevka za znižanje odmerjenega prispevka dobite v
krajevnih uradih oziroma davčni upravi, ker zavezancem
posebnih obvestil ne bomo pošiljali.

DAVČNA UPRAVA
SKUPŠČINE OBČINE NOVO MESTO

Skrivnostni vesoljski par

Odkritje dvojice kvazarjev je še poglobilo to veliko
astronomsko skrivnost – Mlada leta našega vesolja

Med vsemi vesoljskimi pojavi,
kar jih preučuje astronomija, so
najbolj nepojasnjeni kvazarji.
Čeprav so ob pogledu skozi
optični teleskop podobni
običajnim zvezdam, se v resnici
močno ločijo od njih. Ne samo
da so mnogo bolj oddaljeni (na
milijarde svetlobnih let), ampak
tudi izžarevajo take množine
energije, ko jo lahko le milijarde
zvezd skupaj oziroma kar
cele galaksije. Da bi bila astro-

nomska uganka še težja, so od-
krili tudi dvojni kvazar.

Številni optični in radijski
teleskopi so letos uperjeni v
tisti košček vesolja, kjer utri-
pljeta novoodkrita kvazarska
dvojčka. V astronomskih kro-
gih vlada veliko razburjenje že
od lanskega marca, ko so trije
astronomi, B. D. Walsh, R.
Carswell in R. Weyman, v opa-
zovalnici na Kitt Peaku odkrili
prvi kvazarski par. Kvazarja sta
od nas oddaljena 10 milijard
svetlobnih let (toliko časa je
njuna svetloba potovala skozi
vesoljski prostor do nas), drug
od drugega pa samo 150.000
let, kar je za astronome kot
lučaj. Nenavadno je, da imata
povsem enak spekter, se pravi,
da sta si po fizikalni lastnosti
in po hitrostih enaka.

Če gre zares za kvazarsko
dvojčka in ne za učinek t. i.
gravitacijske leče, kot domneva-
jo nekateri, je to izjemna priliko-
nost, da astrofiziki zvedo kaj
več o naravi teh skrivnostnih
nebesnih teles. Primerjanje
medsebojnih učinkov med kva-
zarjama lahko da veliko koristi
pri raziskovanju. Spoznavanje kva-
zarjev pomeni spoznavanje mladih
let naše ga vesolja. Iz njih se
nam bo razkrilo, kakšno je bilo
vesolje pred strahotno dolgimi
časovnimi obdobji.

Vroča mladina

Bogate spolne izkušnje
najstnikov v Ameriki

Skoraj polovica fantov in tretjina
deklet, starih od 15 do 16 let, je že
imelo spolne odnose, slaba tretjina
fantov (bolje bi bilo zapisati kar
dečkov) in slaba desetina deklet
istih let pa je imela deset ali več kot
deset spolnih partnerjev.

Tako živahno sliko je dala raz-
iskava spolnosti mladoletnih v ZDA.
625 najstnikov iz petih ameriških
zveznih držav je izpolnilo poseben
vprašalnik, na osnovi katerega so
prišli do zanimivih podatkov, kako
je s spolnostjo pri najstnikih. Med
zanimivejšimi podatki navedimo še
ta dva: štiri petina fantov in polovi-
ca deklet se vsaj enkrat na teden
samozadovoljuje, devet desetih zore-
čih moških in dve tretjini nastajajo-
čih žensk pa se občasno izživlja tudi
v oralnem seksu.

Po teh podatkih bi na hitro lahko
sodili, da mladim leta po glavi zgolj
spolnost. Čeprav je res, da so današnje
mlade generacije, kar se izkušenosti
tiče, bogatejše, pa se drugače niso
kaj dosti spremenile. Ko so na vpra-
šalniku najstniki razvrščali še s de-
javnosti, katerim dajejo prednost, se
je spolnost uvrstila na zadnje mesto,
pred njo sta bila celo atletika in
učenje.

POSI

PO SVETU OKOLI

PRIJAZNI SOSEDEJE – Švi-
ca je verjetno edina država, kjer
lahko telefonirate tudi osebi, ki
nima telefona. Pošta namreč na
klicno številko 111 pove tele-
fonsko številko človeka, ki
stanuje najbližje osebi, s katero
želite govoriti. Potem je vse
odvisno od prijaznih sosedov.
Številka 111 je vsemogočna tudi
z drugih strani. Preko nje lahko
nabavite psa za reševanje, zve-
ste, kaj stoniti, če avtomobil
zjutraj noče vžgati, kje je
najbližja odprta lekarna, ipd.

LEDENA POŠAST – Mešča-
ni San Francisca si najbrž še
zdaj niso opomogli od strahu,
ki so ga doživeli, ko je letos na
pomlad kipar Marin County na
trgu Union razstavil kip bacila
gonoreje. Sedemstotisočkrat
povečana podoba groznega bacila
naj bi meščane opozorila,
da ta spolna bolezen vse huje
napada in razjeda ameriško
ljudstvo. Sam kip se je v nekaj
urah raztopil, ostala pa sta strah
in slaba vest. Ali pa tudi ne, saj
novejša poročila govorijo, da se
kapavica še vedno širi...

NOVOLES
LESNI KOMBINAT
NOVO MESTO – STRAŽA

POPRAVEK

V Dolenjskem listu je bil v 41. št. z dne 11. oktobra 1979
objavljen na 8. strani razpis del in nalog članov kolektivnega
poslovnega organa delovne organizacije NOVOLES.

V razpisu smo pomotoma navedli napačne roke o zbiranju
prijav ter roke objave o izidu razpisa, zato objavljamo
popravke in sicer:

Namesto teksta: „Kandidati naj svoje prijave z dokazili o
izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljejo najkasneje v 15
dneh po objavi na naslov:

je pravilno besedilo: „Kandidati naj svoje prijave z do-
kazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljejo najkasneje v
60 dneh po objavi na naslov:

in namesto teksta: „Kandidati bodo o izidu razpisa
obveščeni v 60 dneh po objavi.“

je pravilno besedilo: „Kandidati bodo o izidu razpisa
obveščeni v 45 dneh po končanem razpisnem roku.“

Natty in major sta na
pištoli, toda oba sta zgrešila
ježno zalučal svoje orožje v
limi rokami pogol nad
je bil pravi orjak, toda nje-
kos lovčevi izurjenosti in
čeve mišice so pod železnimi
popustile in v hipu mu je
med rebra.

Če sedem tisoč kazni ni zaleglo

dežurni poročajo

Do 1. oktobra umrlo na dolenskih cestah več oseb kot v celem lanskem letu — 7.000 voznikov kaznovanih zaradi prehitre vožnje — Magistrala najbolj krvava pri Trebnjem — Odvzetih 613 voznških dovoljenj, 326 zaradi alkohola Ceste brez prihodnosti

Ko smo prejšnji teden ob tragediji mlade turške družine pisali o črni prihodnosti dolenske magistrale, nas je krvav petkov večer v avtobusu zagrebskega „Croatiatransa“ pripeljal do nekaterih še hujskih ugotovitev. Pobrskali smo namreč po letošnji devetmesečni črni kroniki dolenskih cest in prišli do podatka, da je do 1. oktobra na naših cestah umrlo več ljudi kot v celem lanskem letu. V teh poročilih pa hude oktobrske tragedije seveda še niso zajete. Na nas pa še čakata dež in sneg...

Kar natanko 584 promethnih nezgod je našlo prostora v uradnih beležkah miličnikov na novomeškem območju. 66 nesreč je bilo smrtnih, zahtevale so 86(!) življenj, laže in teže poškodovanih oseb pa je bilo 670.

Preidimo takoj na glavnega „krivca“ — cesto z uradnim

nazivom M1 od Biča do Bregane. Dvajset odstotkov vseh nezgod na novomeškem območju, 44 mrtvih, blizu 300 teže ali laže ranjenih, milijardna materialna škoda, to so podatki iz njene osebne izkaznice za letošnjih devet mesecev. Najhuje je magistrala morila v trebanjski občini (življenje izgubilo 21 oseb), pa novomeški (9), Krški

NEPREVIDNO PREHITEVANJE — V četrtek okoli 13. ure se je Fikret Napreljac iz Ključa peljal z osebnim avtomobilom čez Gorjance proti Metliki in pri Jugorju pričel nepredvidno prehitovati tovornjak. Trčil je v osebni avtomobil, ki ga je nasproti pripeljal Nikola Jaklič iz Rosalnic. Poleg hudih telesnih poškodb je bila tudi precejšnja materialna škoda — 150.000 din (Foto: B. Budja)

Na zatožni klopi — cesta

Sodišče oprostilo Roberta Klenovška sleherne krivde za prometno nesrečo — Krivec cestišče

Negotovosti je vendarle konec. Senat novomeške enote temeljnega sodišča Novo mesto je namreč prejšnji teden oprostil 51-letnega Roberta Klenovška vsakršne krivde za pro-

metno nesrečo, ki se je zgodila 2. februarja lani na cesti Novo mesto — Metlika pri odcepu za Dolž. Primer verjetno ne bi bil nič nenavadnega, če krivda tokrat ne bi bila naložena konstrukciji ceste in neposipnemu vozišču.

51-letni Novomeščan je omenjenega dne vozil svoj osebni avtomobil iz Novoga mesta proti Metliki. Cesta je bila spolzka, in kot se je pozneje izkazalo, tudi zasnežena. Vozilo, v katerem je bila še sopotnica Bernarda Zorko, je pričelo v blagem ovinku pri odcepu za Dolž zanašati, zdrsnilo je na kolovozno pot, od koder se je avtomobil prevračal in po kakšnih sto metrih obstal v dolini. Pri tem je sopotnica utrpela hude telesne poškodbe, zaradi katerih je danes hroma, Klenovšek pa si je zlomil rebri. Obtožnica je voznika bremenila, da je vozil prehitro. In kaj je pokazala preiskava?

Izvedensko mnenje je bilo, da hitrost, s katero je Klenovšek vozil (50 km/h), ni bila neprimerna in neprilagojena takratnim razmeram, pač pa, da je do zanašanja na neposipnem vozišču, ki je takrat tudi zmrzvalo, prišlo zaradi nepravilno speljanega cestišča. Dokaza za krivdo torej ni bilo, preiskava krvi je tudi pokazala, da je bil voznik trezen. Torej spet primer več, ki govori, koliko lahko zaupamo našim cestam, ali še bolje, njihovim graditeljem.

TRAKTOR GA JE POKOPAL

V sredo dopoldne je 60-letni Peter Gradišar iz Štrita vozil ne-registriran traktor „Ursus“ po kolovozni poti proti domu. Med vožnjo v klanec pa je iz še neznanega vzroka nenadoma zavil v levo, tako da se je vozilo prekučnilo po nasipu. Voznika je pri tem vrglo s sedeža pod kolo. Hudo poškodovanega po glavi in nogah so prepeljali v novomeško bolnišnico.

PADEL PET METROV GLOBOKO

Med delom v Dolenskih Toplicah se je prejšnjo sredo hudo poškodoval 51-letni domačin Stane Novinc. Med postavljanjem odra za zidavo dimnika se mu je namreč spodmaknila lestev, tako da je omahnil pet metrov globoko. Novinc je pri padcu zadobil hude poškodbe po glavi in so ga nezavestnega prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

ODVEČNI AVTOMOBILI IN MOTORJI

Kaj slaba reklama za vozila „Crvne zastave“!
Vsemogočim varčevalnim ukrepom z gorivom se je namreč na najbolj neposreden način priključil voznik osebnega avtomobila z reško registracijo. Svojega fička je verjetno iz revolta ob vsakodnevni podražitvah benzina kratkotalno pustil pri Gmajni, od koder so ga vaščani prepeljali na hranjenje v Zavad za požarno varnost Novo mesto. Enako usodq je doletelo tudi zapuščeno motorno kolo Tomos-elektro-nik, ki je stalo v Sokolski ulici.
So številni ukrepi prizadejali tudi naše mozgane?

PEŠCA ZBIL PO CESTIŠČU

71-letni Alojz Gospodarič iz Dola pri Trebnjem je v petek zvečer pešal proti domu, ob sebi pa potiskal kolo. V Dolu je hodil po sredini ceste, ko mu je nasproti s prižganimi kratkimi lučmi pripeljal osebni avtomobil Petra Strelca iz Novoga mesta. Slednji je pešca nepozno opazil in ga kljub zaviranju zbil po cestišču. Laže poškodovanemu Gospodariču so pomoč nudili v ZD Trebnje.

TRČIL V NASIP — V soboto zvečer je 25-letni Stanko Resnik iz Kimmelja podil svoj osebni avtomobil proti domu, vozilo pa je pri Govejem dolu zaradi neprimerne hitrosti zaneslo. Avtomobil je zdrknil s ceste in trčil v nasip. Pri nesreči se je Resnik poškodoval in so ga prepeljali na zdravljenje v celjsko bolnišnico. Gmotna škoda: 15.000 din.

TOVORNJAK TRČIL V HIŠO — Prejšnji ponedeljek zvečer je Jože Kumelj iz Žužemberka vozil tovorni avtomobil iz Trebnjega proti domači vasi, ko je vozilo pri Dobmriču zaradi neprimerne hitrosti zaneslo v levo. Tovornjak je trčil v vogal hiše,

(5) in brežiški (9). Kar dve tretjini vzrokov za nesreče gre pripisati neprimerni hitrosti in brezglavemu prihitevanju. Med kršitelji seveda izstopajo vozniki osebnih avtomobilov, zadnje čase pa vse močnejše pritiskajo na plin tudi šoferji avtobusov in tovornjakov. Nič ne pomagajo niti vse ostrejšje kazni. Presenetljiv je podatek, da je moralo kar 7.000 voznikov plačati kazen zaradi prekoračitve hitrosti.

S svojimi črnimi rekordi je „dolenjka“ kar nekako zasenčila ostale ceste. Tudi tu rezultati niso nič razveseljivi. Na novomeškem območju so terjale 11 mrtvih, na trebanjskem 2, brežiškem 12(!), krškem 8, črnomaljskem 3 in na metliškem območju 2 smrtni žrtvi. Med vzroki je tudi tu na prvem mestu prevelika hitrost in ne-

previdno prehitevanje, medtem ko je alkohol na četrtem mestu. Seveda pa je odveč zapisati, da se je ta v septembrskem vinorodnem obdobju znašel na v.č.u. Zanimivo, da primerov alkoholiziranosti na magistrali skorajda ni zaslediti.

Ob rekordnih številki izrečenih kazni za prekoračitev hitrosti še zapišimo, da so miličniki odvzeli tudi 613 voznških dovoljenj. Od tega 326 zaradi vožnje pod vplivom alkohola, 181 zaradi nepravilnega prehitevanja, 91 zaradi odklonitve preizkusa alkoholiziranosti, 15 pa zaradi vožnje čez železniško progo, ko so se že spuščale zapornice, ali pa je gorela rdeča luč.

Pa se čudimo krvavim dogodkom!?

B. BUDJA

IGRAL SE JE MILIČNIKA — Črnomaljski miličniki so morali prejšnjo sredo pridržati 44-letnega Janka Mužeta iz Kanjarice. Janko se je omenjenega dne pridno nacejal po črnomaljskih gostlinah, proti večeru pa kar na lastno pest pričel urejati promet. Izdale so ga majave noge. Verjetno bo pred sodnikom za prekrške stal bolj vzvrnato.

ODNESEL ROČNO BLAGAJNO — V noči na minulo soboto je neznan storilec vliomil v servis Novotehne v Trebnjem. Obiskal je pisarniške prostore in odnesel ročno blagajno, v kateri pa je bilo le nekaj drobja in uradne dokumentacije. Pobrskal je tudi po predalih in našel za 1.230 din gotovine. Seveda je odnesel tudi to, tako da je Novotehno oškodoval za 5.000 din.

VLOMIL V PROMETNO PISARNO — Vzrok vlioma v noči na nedeljo, ko je neznan storilec obiskal železniško postajo v Straži, je še neznan. Vliomilec je namreč odšel praznih rok. Vdril je namreč v prometno pisarno, kjer pa ni našel nič koristnega. Stejoča blagajna pa je bila zanj pretrd oreh. Napravil je le za 500 din škode.

Poln avtobus zdrknil v globel Solidarnost lajšala tragedijo

Petek. Kazalci na uri so kazali 16.40. Na parkirišču magistralne ceste pri Medvedjeku se je ustavil avtobus beograjske „Lasta“. Potniki so za nekaj trenutkov zapusili avtobus, nekateri so si prižgali cigarete in opazovali promet pred seboj. Pozneje so takole opisali tiste trenuteke:
„Stali smo ob magistrali, ko je po njej pripeljala kolona vozil. Ura je bila blizu pete. Za kolono je takrat pripeljal avtobus zagrebske-

ga Croatiatransa. Dohitel je zadnje avtomobile in zaradi prevelike hitrosti pričel zavirati. Cesta je bila mokra in spolzka. Deževalo je. Avtobus je pričelo ob zaviranju zanašati, zaneslo ga je na bankino. Videti je bilo, da voznik skuša vozilo spraviti nazaj na cesto. To mu je skorajda uspelo, ko je zadnji konec avtobusa zdrknil čez rob cestišča. Potem silno lomstenje, presunljivi kriki. Avtobus je obtičal v dolini med drevjem. „Razmetani“ potniki, kri, povsod naokoli osebne stvari. Strahotna slika!“

Nekako takole lahko v času, ko uradna preiskava še teče, opišemo eno najhujših prometnih nesreč v zadnjem času pri nas. Prezgodaj je še govoriti o krivdi kogarkoli, tudi šoferja, 54-letnega Ivana Pipuniča iz Zagreba. Ostaja dejstvo, da mu je to v razmiku enega leta že druga prometa nesreča v vlogi voznika avtobusa. In to na isti prog!

Posledice so bile strahotne: na kraju nesreče sta umrla 24-letna Jadranka Terzić iz Zagreba in 20-letni Haxhi Rugova iz Vučitrna. Kar 39 oseb je bilo huje ali laže poškodovanih, tudi voznik. Sedem so jih prepeljali v ljubljans-

ski klinični center, ostale pa v novomeško bolnišnico. Nekateri so še zmeraj v kritičnem stanju.

„Novomeške poškodovance smo obiskali ob bolniških posteljah. Le malo vedo povedati o nesreči. Skorajda vsi so med vožnjo spali. Tudi tu verjetno leži vzrok, da jo je brez poškodb odnesel le eden od 42 potnikov, kolikor jih je bilo v avtobusu.“

Zagrebcjan Teodor Bolanča je sedel v četrti vrsti sedežev ob oknu. Bil je med redkimi, ki ni spal.

„Strahotna podoba. V hipu sem bil ves oblit s krvjo. Pa ne s svojo. Kriki, jok. Kakorkoli že, lahko bi bilo še huje.“

Ranko Vukelič in Dragica Rajnberger, oba iz Zagreba, sta na zdravljenju v Novem mestu. Oba sta bila v času nesreče budna.

„Hvala vsem, ki so nam tako hitro in nesebično pomagali. Ker se niso ustrašili strahotnega prizora.“

Resnično. Nesreča je terjala hitro in nesebično pomoč. Ne vemo, koga naj ob tem pohvalimo. Ali potnike avtobusa, ki je ob času nesreče stal na bližnjem parkirišču, ali voznika, ki je večino ponesrečenec kar z avtobusom odpeljal v novomeško bolnišnico. Ali novomeške miličnike Balabaniča, Ivanušo, Asiča, Morava, ki so ponesrečence prenašali na cesto. Nista minili dve uri, ko so bili vsi ranjenci v zdravniški oskrbi. Žal je bilo za dva že prepozno.

Huda tragedija ostaja v krut opomin, lajša jo le spoznanje, da človeška solidarnost in nesebičnost tudi tokrat nista odrekla.

B. BUDJA

Ob zaključku redakcije smo prejeli obvestilo, da tehnični pregled vozila, ki so ga v nedeljo dopoldne zvlekli iz globeli, ni pokazal na avtobusu nikakršnih pomanjklivosti. Gre torej za izključno človeško krivdo?

Neuradno: Krka je proti

„Da bi se ženskam podaljšala delovna doba od 35 na 40 let? Nemogoče,“ pravi Rožica Šonc iz novomeške Krke

Po predlogu nove pokojninske in invalidske zakonodaje naj bi bila za upokožitev delovna doba moških in žensk enako dolga, kar pa pomeni pet let dela dlje za zaposlene žene. Uradnih razprav o tem zakonskem predlogu v novomeški občini še ni, kljub temu pa se zasebno o tem precej razpravlja in govori. O tem je tekel pogovor z Rožico Šonc, članico občinskega sindikalnega sveta in vodjo kadrovske službe v tovarni Krka.

„Med našimi ženami v ‚Krki‘ velja mnenje, da je tak predlog nesprejemljiv, dokler ima žena tako obremenitev, kakršno ima vsa leta. Enakopravnost na delovnem

delovni staž. Tak predlog lahko zagovarja samo tista žena, ki ni nikdar nosila že prej naštetih bremen. Pri nas opažamo precejšnjo invalidnost žena že od 35. leta njihove starosti dalje, po 45. letu starosti pa so sploh pogoste invalidske upokožitve. Ni misliti, da bi lahko delovno dobo še podaljšali, sicer bodo šle vse namesto redno, invalidsko v pokoj. Da pa so s tem spet materialno prikrajšane, ni potrebno poudarjati. Poznam delavke, ki bi se že lahko invalidsko upokožile, pa so še vztrajale v službi s skrajnimi močmi, da bi dosegle polno pokojnino. Že ta je nizka. Eden dokazov, da žena težko vzdrži na delovnem mestu vseh 35 let, je tudi veliko zahtevkov za starostno upokožitev po doseženem 50. letu življenja. Če bi se zmogle delo, prav gotovo ne bi puščale v nemar službenih let in boljših dohodkov.“

Nekateri sicer pravijo, da ženam okrog 50 let starim, ni potrebno več toliko delati, ker so skrb za družino odpravile. To je že res, so pa vnuki. Kljub vrtcem in splošni zaposlenosti žena mora stara mama še vedno pomagati svoji tudi zaposleni hčerki pri negi in vzgoji otrok. Tudi iz bioloških razlogov, če upoštevamo samo porode in splave, je splošno zdravstveno stanje žena slabše od zdravja moških. Sem pa pristaš predloga, naj bi moškim vsteli v delovno dobo čas, prebit v JLA.“

— Kadar bo o tem zakonu stekla javna razprava, ali bodo žene množično sodelovale, da bo njihovo stališče prodrlo navzgor do delegatov zvezne skupščine?

„Prepričana sem, da bomo v ‚Krki‘ o tem resno razpravljali in da bo sodelovanje naših žena skoro st odstotno. Ob stvarih, ki ženo res zadevajo pri njenem vsakdanjem življenju, je vselej živahna debata in vrsta pripomb.“

R. BAČER

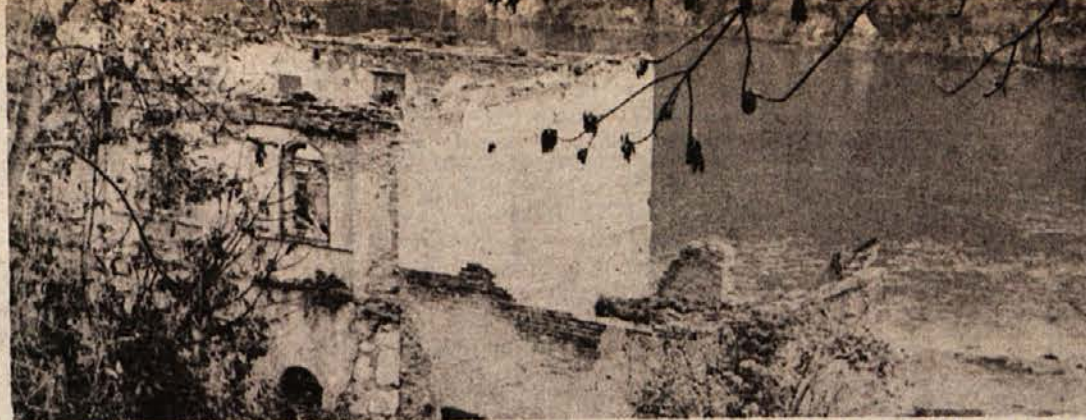
Rožica Šonc: „Še petintridesetletne delovne dobe marsikatera ne zmore, zato je toliko invalidskih upokožitev“

mestu pomeni namreč to, da pričakujejo popolno delavko, doma pa popolno mater, gospodinjico itd. Ker je marsikatera še družbenopolitično aktivna, je gotovo, da gre vse to na račun naglice, prekomernega izčrpanja in zdravja.

Zamisel o tem glede na ustavo sicer ni napačna, toda praksa je drugačna.“

— Je to vaše osebno mnenje, mnenje delavk ali žena na odgovornih mestih, karkršne zase dajo v ‚Krki‘.

„Lahko rečem, da je glede tega med našimi ženami dokaj enotno stališče. Ne poznam nobene, ki bi ob zdajšnjih pogojih dela in življenja zagovarjala 40-letni

VSAK ČAS BODO LE RUŠEVINE — Znameniti Seidlov mlin ob obnovljenem jezui sredi mesta očitno jemlje slovo. Več let v njem nihče več ne stanuje, zato je začel sam razpadati. Obnovljen, vendar v prejšnjem stilu, bi bil lahko edinstvena gostinsko-turistična točka. Take predloge dajejo sprehajalci, vendar zanje pristojni ne vedo. (Foto: R. Bačer)

Poceni projekt, draga gradnja

Most v Meniški vasi bi kmalu postal gmota iz betona, ki bi skazila celotno Topliško dolino — Vmes je posegel Zavod za spomeniško varstvo in zahteval popravke

Most v Meniški vasi čez potok Radeščico res nima sreče. Dolga leta je bil zaradi dotrajanosti predmet kritike občanov na vseh sestankih, zdaj pa so domala že zgradili novega, pa ni pravi. Most je namreč v krajinsko varovanem območju, kjer ima besedo tudi Zavod za spomeniško varstvo.

Ker je znano, da je za vse komunalne objekte denarja premalo, je investitorica občinska komunalna skupnost dobila cenen projekt, medtem ko dela izvaja Novograd. Škoda, da je bilo lokacijsko dovoljenje prilagojeno projektu namesto narobe, in da so pred gradnjo obšli Zavod za spomeniško varstvo, ki bi moral dati soglasje.

Zdaj je zrasla tam ogromna gmota betona, ki bi za dolga leta skazila vso lepo dolino. Pred kratkim je šla na ogled komisija raznih strokovnjakov, ki je bila istega mnenja, Zavod za spomeniško varstvo pa je pismeno zahteval izpolnitev štiri

rih zahtev, preden bo most dograjen in dan v promet.

Tako morajo naklone brežin povezati v mehkih prehodih, brežine ozeleniti in beton skriti, napajališče za živino premakniti

in vidno betonsko površino narediti hrupavo, da ne bo tako bodla v oči.

Ta dodatna dela ne bodo poceni, zato most v Meniški vasi ne bo stal tako malo, kot so predvidevali. Po mnenju nekaterih strokovnjakov bi bilo bolje dati več za dober projekt, pa bi bil most lep in gradnja bi potekala brez težav in dodatnih popravkov.

Kaj IMV rije po Grmu?

„Grmskih potresov“ je konec, opravljajo le še druga zemeljska dela, ki bodo okolico grmskega gradu olepšala

Zadnje tedne je tovarna IMV na Grmu odprla novo gradbišče blizu znanega gradu, okoliški stanovanjci pa so se čutili ogrožene. Nekajkrat jih je streslo, večkrat zapokalo, niso pa vedeli, kaj se dogaja.

Kot je povedal dipl. inž. Lado Kotnik, direktor sektorja za kapitalno izgradnjo v tej največji novomeški tovarni, gre za potrebna zemeljska dela pri urejanju okolice grmskega gradu, napeljavje železniškega tira in končno za urejanje vrhnjega dela Trdinove ceste, ki bo ob tej priložnosti asfaltiran.

Lado Kotnik pravi: „Grmski grad bo po izpraznitvi kmetijske šole dobil drugo namembnost. Točnega programa dejavnosti zanj še ni, vemo pa že, da bo del prostorov, obnovljenih pod nadzorom spomeniškega varstva, služil našim seminarjem, predavanjem, v delu grada pa bo pivnica in morda še restavracija. Potrebnih je mnogo več parkirišč, ob izravnavi ceste (klanca na Trdinovi) in gradnje železniškega tira pa vsa zemeljska dela opravljamo hkrati. Proti Gotni vasi bo nekaj objektov, vendar neproizvodnih. Tam nameravamo postaviti ambulanto in razvojni oddelek. Vse zdajšnje gradnje se odvijajo v soglasju s krajevno skupnostjo, z veljavniimi gradbenimi dovoljenji, minerska dela pa opravlja spe-

cializirana firma iz Zagreba z najboljšimi strokovnjaki. Res so se nekajkrat okoliške hiše zatresle, vendar so bili tresljaji merjeni in niso preseglji potresa II. stopnje. Z miniranjem smo opravili, če pa je kje nastala škoda, jo bomo, samo ob sebi razumljivo, povrnili.“

V naslednjih tednih torej grmskih „potresov“ ne bo več, pokalo pa bo še, ker bodo razstreljivali večje skale. V približno treh tednih bodo vsa zemeljska dela končana, do spomladi 1980 pa bo vse opravljeno in tudi zazelenelo. Božji grob z okoljem bo seveda ostal nedotaknjen z urejeno peš potjo za sprehajalce. O novih velikih načrtih IMV v smeri Regerče vasi, okrog Karlovske ceste in pri urejanju prometa pa bomo podrobneje še poročali.

LEP DAN ZA OSTARELE V ŠMARJETI

Minulo nedeljo, 14. oktobra, je Krajevna skupnost Šmarjeta organizirala dan starostnikov. S celotnega območja so povabili v svojo sredo okrog 180 ostarelih občanov, prišlo pa jih je čez 100. Dobro so se počutili, preživeli so lepo popoldne, mladina iz šole pa jim je pripravila tudi prisrčen kulturni program.

MERCATOR JE ŽE KUPIL

Ker gre za čimprejšnjo izgradnjo trgovine v Gotni vasi na dobri lokaciji, Mercator pa se je zavezal, da bo tako trgovino postavil, so se pri tem podjetju odločili kupiti stavbo bivše Drenikove gostilne. Posloj je že postalo Mercatorjeva last. V njem bo uredil sodobno prodajalno in bife.

VRSTA NOVIH TELEFONOV

Za več javnih telefonskih govornic, nameščenih v zadnjem času na razne objekte po mestu, predvsem pa v naseljih, kjer javnih telefonov doslej sploh ni bilo, so krajinani hvalile PTT podjetju. Tako je marsikomu prihranjena pot, ljudje v soseskah pa bi morali tudi paziti, da naprava ne bo zaradi gredga ravnanja prekmalu vzela slovo.

LESEN AVTO — Na otroških igriščih se zadnje čase le pojavljajo pravšnja igrala za malčke. Taka, ki dolgo trpijo in jih ni možno kmalu uničiti, razen tega se še lepo prilegajo okolju. Lesen avto, kakršnega imajo v Šentjermeju, ni nič manj priljubljen, kot bi bil pločevinast.

Zdravstveni dom bo odprt za praznik

V čast 29. oktobra bo cela vrsta prireditev in otvoritev

29. oktober, praznik novomeške občine, bo tudi letos počaščen z nizom kulturnih in športnih prireditev pa tudi z več otvoritvami gospodarskih, komunalnih in drugih objektov, ki pomenijo velike delovne zmage.

Prva prireditev v sklopu praznovanja je bila 12. oktobra, ko je bil v novomeški športni dvorani mednarodni turnir amaterskih športnih plesnih parov z udeležbo več držav. Jutri, 19. oktobra, bo v Domu JLA akademija ob 130-letnici novomeške godbe na pihala, 20. oktobra bo tradicionalni kegljaški turnir isti dan pa tudi otvoritev ceste Gabrje — Krvavi kamen.

Naslednji petek, 26. oktobra, bodo v Gotni vasi slovesno odprli 110-kilovoltno razdelilno transformatorsko postajo, Filatelistično društvo pa bo ob 30-letnici delovanja priredilo razstavo v Domu JLA. V soboto, 27. oktobra, bo v osnovni šoli „Katja Rupena“ srečanje mater in žena padlih borcev,

zvečer pa bo v športni dvorani akademija v počastitev 60-letnice SKOJ, sindikatov in občinskega praznika.

Dan pred praznikom, 28. oktobra, bo v športni dvorani zbor godb na pihala iz vse občine in promenadni koncert, na Plešivici pa bo slovesno predan namenu novi televizijski pretvornik.

V ponedeljek, 29. oktobra, bo v Domu JLA slavnostna seja občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij, nato bo otvoritev novega zdravstvenega doma v Kandiji pa še slovesen začetek del pri izgradnji centra usmerjenega izobraževanja v Šmihelu.

Prireditve in otvoritve se bodo vrstile še v novembru, med temi pa bodo za občane najpomembnejše: otvoritev novega salona pohištva Novoles, otvoritev doma za starejše občane v Šmihelu idr.

Ne več odvisno od predsednika

Koga izbrati v sindikalno vodstvo je važna stvar, ker bo sindikat s kolektivnim vodenjem prevzel še odgovornejše naloge — Za jesen vrsta nujnih nalog

8. oktobra se je v Novem mestu sestala občinski sindikalni svet in se ob koncu javne razprave odločil podpreti izhodišča o kolektivnem delu in odgovornostih v Zvezi sindikatov ter s tem v zvezi enoletni mandat, ki pa naj bi imel možnost enoletnega podaljška.

Sklepi in stališča tega plenuma, ki je bil komajda sklepčen, so trdni in jasni. Nikjer ne piše „sindikat naj bi“, marveč v vseh 12 sklepkih piše „organizacije sindikata so dolžne“. Na prvem mestu so sindikati po delovnih organizacijah dolžni kritično

oceniti svoje delo, zlasti pa delo izvršnega odbora.

Na plenumu so našli celo vrsto napak, ki so se pojavile pri sindikalnem delu v zadnjem času. Predvsem je očitno, da je bilo delo celotne organizacije uspešno tam, kjer je bil predsednik dober in je imel ob sebi še nekaj delavoljnih članov odbora pa kjer so v podjetju vodilni imeli razumevanje za sindikat. Žal je takih belih vran bilo malo, več pa črnih.

Že večkrat kritizirana nesklepčnost na sejah občinskih odborov sindikatov raznih dejavnosti, kot so gradbeni, zdravstveni, prometni itd., ni privedla do izboljšanja. Nesklepčnost se je razpasla celo v vrste nekaterih svetov in komisij pa celo med delegate občinskega plenuma. Klicanje na odgovor je bila verjetno doslej premalo učinkovita metoda, zato ne bo odveč uporabiti tudi možnost odpoklica in kadrovskega zamenjav. Na plenumu so precej govori-

li o kadrovanju v sindikalna vodstva, ki bodo v bodoče kolektivno vodila organizacijo, zato se ne sme več za sindikat kadrovati površno. Danes za sindikalnega funkcionarja ni več dober tisti, ki zna dobro govoriti, je priljubljen in dobro organizira izlete, ampak mora biti podkovan v znanju, ker gre za važne odločitve. Sindikat v podjetju vodi tudi javne razprave o zakonih, da se oblikujejo taka stališča, ki so delavcem všeč, ne pa kot jih krojijo v pisarnah.

Da bi bila sindikalna vodstva kos zahtevnim novim dolžnostim, so kot eno najpomembnejših bodočih nalog omenjali usposabljanje na seminarjih.

R. B.

V SOBOTO NA KRVAVI KAMEN

V soboto, 20. oktobra dopoldne, bodo v Gabrju slovesno odprli novo gozdno cesto, ki vodi mimo „Gospodične“ h Kravemu kamnu. Nova cesta odpira osrčje Gorjancev za vsa vozila z gabsrke strani, kar pomeni tudi za izletnike občutno krajšo pot, velikega pomena pa je zlasti za gospodarstvo. Pri gradnji ceste so čvrsto sodelovale nekatere novomeške delovne organizacije, predvsem pa gre za zasluga GG Novo mesto.

teden rodile: Alenja Jakovljevič, Nad mlino 4 — Sonjo; Slavka Zupančič iz Ulice Majde Šilc 5 — Uroša in Marija Dragan iz ulice pod Trško gorjo 99 — Tanjo.

V ZNAMENJU SVEČ — Ponedeljkova tržnica je bila zelo živahna, dobiti je bilo vsega, kot posebnosti pa naj omenimo gobe dežnikarice po 20 oziroma 10 din eno, pa stojnico z vsakovrstnimi svečami, medtem ko konkurenca na stalnih stojnicah s sadjem in zelenjavo postaja vse otrejša. V dobro mešanov. Jajca so že po 4 din, za merico motovilca zahtevajo 20 din, za kilo najboljšega grozdja pa 22 din.

VABLJENI NA URADNE KOMEMORACIJE

Občinski odbor Zveze borcev bo kot navadno tudi letos organiziral žalne svečanosti za dan mrtvih na obeh novomeških pokopališčih in tudi na Cvibljju pri Žužemberku, medtem ko bodo manjše komemoracije tudi na vseh ostalih krajevnih ali vaških pokopališčih. V Šmihelu pri Novem mestu bo žalna svečanost že jutraj ob 8.30, v Ločni ob 9.30, na Cvibljju pa ob 11. uri.

Novomeška kronika

NAJLEPŠE, ČEPRAV NAJMANJŠE — V malem lokalčku, kjer je nedavno tega Standardkonfekcija začela prodajati perilo in nogavice, često menjajo izložbo. In kadar jo dela, je za novomeške razmere pravi mojster. Majhen lokalček, okusna izložba, pa strank ne manjka.

KOSTANJEVA NEDELJA — Preteklo nedeljo so številne družine ob izredno toplim jesenskem vremenu v gozdovih nabirale kostanj. Letos je bogato obrodil, tako da so ga nosili domov tudi po cele vreče. Na trgu velja kilogram kostanja 20 dinarjev.

DOMAČIH NI VEČ DOVOLJ — Pomanjkanje delovne sile močno občutijo v več novomeških kolektivih, pri Pionirju pa so pred mesecem dni poslali na teren ekipo, ki je po raznih krajih Bosne vabila ljudi v novomeško podjetje. Ekipi je uspelo „nabaviti“ 80 novih delavcev, ki so jih poslali na delovišče v Krško.

DRUGOD PA ZNAJO — Pred dnevom mrtvih ljudje na veliko urejajo grobove. Dovažajo cvečje, predvsem pa pesek in kamen. Po drugih mestih lahko take stvari kupiš kar zraven pokopališča, medtem ko Novomeščani v najboljšem primeru ponudijo samo navaden pesek. Še za tega ne veš, ali ga zagotovo dobiš ali ne.

DVE DEKLICI IN FANTEK — V novomeški porodnišnici so prejšnji

V ocenah brez prizanašanja!

Komunisti pred neodložljivimi nalogami — Obračuni lastnega dela in planske priprave

Ko je prejšnji teden tekla beseda o vlogi in nalogah Zveze komunistov, opredeljenih v gradivu za 5. sejo CK ZKS, so si bili delegati na seji občinske konference ZK v Brežicah edini v tem, da jim bo omenjeno gradivo v veliko pomoč pri analizi lastnega dela.

Tako bodo lahko temeljito ocenili vlogo posameznikov in osnovnih organizacij ZK v tozidih oziroma krajevnih skupnostih. Znova bodo tehtali kadrovske predloge, da bi si s pravo izbiro ljudi zagotovili poglobljeno vsebinsko delo in ne le zunanjo obliko. Konferenca je sprejela gradivo za sejo CK ZKS in CK ZKJ brez vsebinskih dopolnil.

Sekretarka komiteja občinske konference Božena Ostrovršnik je nato prisotne seznanila z nalogami pri planiranju za novo srednjeročno obdobje in opozorila, da je brežiška občina spet med zaostankarji. Predlog smernic za pripravo srednjeročnega plana verjetno ne bo sprejet pred 15. novembrom. Konferenca je priporočila, naj delovne skupine pri izvršnem svetu še naprej pomagajo krajevnim skupnostim, ki so v kadrovske težave. Izvršni svet naj izdela tudi variantni predlog za financiranje KS ter v smernicah opredeli vlogo bank in zavarovalnice, na kar je opozorila tudi že občinska skupščina. Interesne skupnosti, med kate-

rimi nekatere prav tako močno zaostajajo s planskimi pripra-

Posodobitev bolnišnice

V razpravi je predlog družbenega dogovora za modernizacijo brežiške bolnišnice. Podpisniki so vse tri posavske občine, vse tri občinske zdravstvene skupnosti ter delovski svet Splošne bolnišnice v Brežicah.

Gre za gradnjo novega objekta z operacijskimi prostori, intenzivno nego, porodno, centralno sterilizacijo, pediatrično enoto, pralnico, šivalnico, garderobami in jedilnico ter za dozidavo ambulantno-poli-kliničnega trakta z energetsko postajo, sprejemno enoto in rentgenskimi prostori. Vrednost investicije znaša po cenah iz letošnjega junija 52 milijonov in 220 tisočakov.

Zaposleni občani, obrtniki, kmetje in upokojeanci iz brežiške občine bodo prispevali svoj delež s samopriskevkom, ki so ga izglasovali na referendumu. Sosednji dve občini pa bosta združevali sredstva sorazmerno s številom občanov, ki gravitirajo v bolnišnico v Brežicah.

vami, naj bi se prav tako aktivneje vključevale v to delo. Komunisti so vsepovsod dolžni po svojih močeh pospešiti začetno načrtovanje.

Kar zadeva obravnavo devetmesečnega gospodarjenja, pa konferenca pričakuje od članov ZK, da se odločno zavzamejo za kar najbolj temeljito in kritično oceno. Sedanji obračun bo namreč podlaga za plan v letu 1980. Brezbriznost in površnost torej nista zaželeni. Tudi tam, kjer so prvo četrtletje in polletje opravili z levo roko, naj bi se tokrat resno ustavili pri dobrih in slabih straneh gospodarjenja.

J. TEPPEY

Napačne predstave o nalepnicah

Težaven prevoz na delo

Nalepnice, žal, ne rešujejo vseh zadreg, ki povzročajo z logiko skregane sode in lihe voznje na cestah. Predpisi v načelu niso uredili prevoza občanov na delo, ki zaradi oddaljenosti ali zaradi zgodnjega delovnega časa nimajo na voljo nobenega javnega prometnega sredstva. To so na primer peki, kurjači, poštni delavci, avtobusni šoferji ipd. Potem so tu še servisanti, obrtniki, trgovski potniki pa novinarji, živinozdravniki in najbrž še kdo, ki si dela in delovnega časa ne predpisuje sam.

V brežiški občini so na primer delegati občinske skupščine opozorili na to, da bi morali dovoliti izjemo za veterinarsko službo. Zaradi malenkostnega bencinskega prihranka lahko nastane ogromna škoda, če živinozdravnik odloži obisk na naslednji dan. Tudi nekatere inšpekcijske službe, zlasti sanitarna, zaidejo lahko v težave, če ne morejo takoj ukrepati.

Nasploh pa občani ne pritiskajo pretirano na kljuko za nalepnice. Oddelek za notranje zadeve v Brežicah je do pred nedavnim prejel blizu 80 vlog in jih ugodno rešil 33, naknadno pa še 33 za gasilske avtomobile.

Ugodil je prevoznikom mesa in mesnih izdelkov, mleka in mlečnih izdelkov, rezanega cvetja in malic v oddaljene obrate. Nalepnice je izdal vozilom za prevoz otrok v šole in vrtnice, vozilom za komunalne intervencije, vlečno službo in cestno obhodno službo.

Po mnenju načelnika oddelka Franca Bukovinskega imajo občani o pravici do nalepnice zmotne predstave. Prepričani so, da jih lahko vsaj začasno dobijo v vsakem primeru, tudi za trgatve, če imajo vinograd nekaj

kilometrov stran od doma.

Sicer pa zahteva postopek kar precej časa in pisarije. Ko prosilec vloži zahtevo, najprej napiše razloge, zaradi katerih meni, da je upravičen do nalepnice. Nato ga pokličejo na zaslišanje, mu povedo, da mu ne morejo ustreči, ker predpisi njegovega primera ne upoštevajo. Odbiti prosilec mora ponovno povedati svoje argumente in utemeljiti zahtevo, nakar pristojni delavec izjavo zapiše in mu izroči kopijo. Nekaj dni zatem prinese pismo-onoša še odločbo, da se zahtevku za nalepnico ne ugodi. Odločba vsebuje pravni pouk o možni pritožbi na višji organ.

Take so pač uradne poti, dolge in vijugaste.

J. TEPPEY

„NAŠI HIMALAJCI“ V KRŠKEM — Vabilu Planinskega društva Bohor — Senovo so se minuli četrtek odzvali štiri člani jugoslovanske himalajske odprave: brata Stremfelj, Stane Belak—Štrauf in vodja odprave Tone Škarja. V Delavskem domu v Krškem jih je pričakala polna dvorana ljudi, ki so z zanimanjem prisluhnili vtisom z njihove zmagovite poti, ponazorjenim z barvnimi diapozitivi. Po predavanju so planinci povabili goste v hotel „Sremič“ in v imenu društva vsakemu od njih poklonili po en izvod krškega zbornika. (Foto: Jožica Teppey)

KOSTANJEVICA PRAZNUJE

Prireditve, ki so jih uvrstili v program letošnjega praznika kostanjeviške krajevnih skupnosti, se bodo začele jutri dopoldne s tradicionalno žalno slovesnostjo ob grobovih padlih borcev na mestnem pokopališču.

V soboto bodo na sporedu štiri pomembni dogodki. Slavnostni seji skupščine krajevnih skupnosti bo sledila položitve temeljnega kamna za zdravstveno postajo in otvoritev poslovnih prostorov Novotehne ter izpostave Beograjske banke. Za letošnji krajevni praznik so pripravili tudi likovno razstavo, Kobetove upodobitve Martina Krpana.

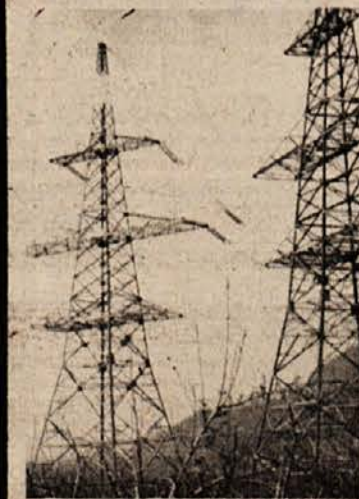
VSAKO LETO VEČ MLADIH

Mladinski odsek PD Bohor vključuje pionirje, mladince in cicibane. Planinske skupine imajo osnovne šole na Senovem, v Brestanici, Krškem, Leskovcu, v posebni osnovni šoli v Krškem in v šolskem centru. Ustanovitvi jih nameravajo še v Koprivnici, na Raki, v Kostanjevici in Podbočju. Večina pionirjev sodeluje v akciji „Pionir planinec“. Do zdaj so jim podelili že 20 zlatih, 62 srebrnih in 253 bronastih znakov.

V cicibanskih skupinah sodelujejo otroci iz vzgojnovarstvenih ustanov v Brestanici, Leskovcu in na Senovem. Najbolje se je uveljavila skupina cicibanov v Brestanici, kjer je v minulim šolskem letu kar 35 cicibanov prejelo našitke „Ciciban — planinec“.

DOMA NI VEČ LJUDI ZA DELO

Občina Krško nima več domačega zaledja delovnih moči, zato si gospodarstvo pomaga z delavci iz drugih občin in republik. Mnogi od njih se vsak dan vozijo na delo; takih je okoli 1320. Začasno je prijavljenih 354 delavcev iz Bosne in Hercegovine, 216 iz Hrvaške, 69 iz Srbije in 15 iz drugih republik in pokrajin.

DALJNOVOD IZ JEDRSKE — Napajal bo ljubljansko območje. Posavska in dolenska regija še nimata zagotovljenega odjema električne energije iz JE Krško, zato si zlasti posavske občine močno prizadevajo, da ne bi ostale praznih rok. (Foto: J. T.)

Pozabili so na tegobe

Dan starostnikov v Kostanjevici — Prišlo 110 občanov

V krog tistih krajevnih skupnosti, ki so že ali še bodo redno organizirale dneve starostnikov, se je vključila tudi kostanjeviška.

Na povabilo krajevnih konference SZDL in krajevnih skupnosti se je na takem dnevu zbralo več kot 110 občanov, starejših od 75 let. Uživali so v kulturnem programu, zadovoljni so bili z družabnim srečanjem, na katerem so jih pogostili in se z njimi pogovarjali o marsičem, o nekdanjem delu in sedanjem življenju. Na marsikako tegobo so pri tem pozabili, zaželeli pa so si seveda, da bi se takole zbrali tudi prihodnje leto.

Tudi organizatorji prvega srečanja bi to radi, pa je vmes seveda vprašanje denarja, ki bi moralo biti na vsak način postransko, če se spomnimo samo deleža, ki ga je prispeval

sleherni starostnik za to, kar imamo in uživamo danes.

Organizatorji se zahvaljujejo vsem, ki so sodelovali v kulturnem programu, pa občinski SIS za socialno skrbstvo, kostanjeviški lovski in ribiški društvi, delovnim kolektivom Pivo Union, Gorjanci, Izletnik, brežiški Agrarii, in Gozdnemu gospodarstvu — Kostanjevica, Kostanjeviškemu oktetu, osnovni šoli in krškemu Agrokombinatu.

KOLIKO ZA INŠPEKCIJSKO SLUŽBO?

Medobčinski inšpektorat v Krškem financirajo vse tri občine. Delovna skupina, ki so jo na predlog sveta posavskih občin imenovali v Sevnici, Krškem in Brežicah, je proučila obseg dela in dosežanih ključnih financiranja ter predlagala za vnaprej novo delitveno razmerje. Občina Brežice naj bi prispevala za inšpekcijsko službo 35 odst., občina Krško 40 odst. in občina Sevnica 25 odst.

Z VSEM ZALOŽENI — Na dvorišče Agrokombinatove trgovine v Krškem se avtomobil ali traktor komaj zrineta, takšen promet je v dopoldanskih urah. Kupci redkokdaj pridejo zastoj. (Foto: J. T.)

KRŠKE NOVICE

DOJNI OBISK! — Tričlanska delegacija pobratene srbske občine Bajina Bašta se je v minulim tednu en dan mudila v Krškem in se dogovarjala za konkretne oblike medsebojnega gospodarskega sodelovanja. Od srede do sobote pa je bila v Bajini Bašti delegacija predsedstva občinskega sveta Zveze sindikatov iz Krškega. Oboje je nedvomno prispevalo k utrditvi medsebojnih stikov.

PIHALCI V KRŠKEM — Osem pihalnih orkestrrov, dva iz Hrvaške in šest slovenskih, je minulo soboto v Krškem zaigralo po dve skladbi na srečanju že tradicionalnega sodelovanja nekaterih občinskih zvez amaterskih kulturnih organizacij „Bratstva in enotnosti“. Pred koncertom, ki je bil v veliki dvorani delavskega doma, so skupno zaigrali pred tem poslopijem.

LETOS DRUGIČ — Sobotni izlet na Graško goro, prizorišče zadnjih bojev in cilja Štirinajste divizije na njenem legendarnem pohodu na Stajersko, je bil že drugi, ki ga je letos pripravila krajevna organizacija ZZB NOV s Se novega. Udeležilo se ga je več kot 130 članov, ki so si v Velenju ogledali še rudarski muzej in obiskali hortikulturni park v Mozirju.

KDAJ PREPIS LASTNIŠTVA? — Lastniki etažnih stanovanj (zasebni in družbeni) v krški občini težko čakajo na odlok občinske skupščine, ki jim bo omogočil sklenitev pogodb o vzajemnih razmerjih, pravicah in obveznostih. To pomeni tudi zakonito razmejitev stroškov za vzdrževanje. Osutek odloka je pripravljen in bo dan v javno razpravo. Ureditev omenjenih razmerij je v interesu upravljalcev in lastnikov stanovanj.

KRŠKI TEDNIK

Berite »Dolenjski list«

DOBRO PRIPRAVLJENI — V Brežicah je bilo v nedeljo spet živo. Področnega gasilskega tekmovanja so se udeležili mlajši pionirji iz Obrežja, starejši pionirji iz Rigonc, mladinci iz Krške vasi, članice iz Skopice in člani iz Krške vasi. Navedene ekipe so na predkoningskem tekmovanju dosegle najboljše rezultate. (Foto: J. Teppey)

Novo v Brežicah

VSEKAKOR LETOS — O moder- nizi ciji ceste od Cerkez do Križaja smo že pisali. Krčani so na svojem odseku končali večino zemeljskih del, Brežičani pa se jih bodo lotili v novembu. Če vreme le ne bo prehu- do nagajalo, bo ta del pozabljene republiške ceste asfaltiran še letos.

V ZADREGI ZA DENAR — Kmetijska zemljiška skupnost nika- kor ne more zbrati dovolj sredstev za sofinanciranje melioracij na ob- močju Sromljiče in za združbo zem- ljšč v delu krškovaške katastrofne občine. Oboje ima že dlje časa v programu. S povišanjem prispevka za spremembo namembnosti zem- ljšč bi se njeni denarni viri najhitre- je okrepili, vendar prevelik skok teh dajatev ni zaželen, saj bi lahko zavri- zasebno stanovanjsko graditev.

PRVI MRKI — Minuli petek so bile Brežice lep čas v temi. Z mra- kom je nastopil tudi električni mrk. Zajel je velik okoliš tja do Dolenje vasi, medtem ko v Krškem niso nič vedeli zanj. V nedeljo je na primer kar trikrat zmanjkalo elektrike in takrat so seveda ugasnile tudi lučke na semaforih. V križišču Ulice 21. maja in obvoznice sta popoldne dva avtomobila za las ušla trčenju, ker je eden od voznikov pozabil na desno pravilo.

KOSTANJ IN GOBE — Gozdovi so to jesen zares radodami. Tudi vreme je kot nalašč za nabiranje gozdnih dobrot. Veliko meščanov je izkoristilo minule sončne dneve za sprehode v naravo in tako združilo koristno s prijetnim. Z gobami in kostanjem je dobro založena tudi brežiška tržnica. Kostanj prodajajo po 20 din kilogram, gobe pa še ve- dno po 120 do 140 din.

PRESNETA KAVA, SPET JE ZMANJKUJE! — V brežiških trgo- vnah so policie za kavo znova večkrat prazne kot polne. Tu in tam so v zadnjih desetih dneh sicer dobili skromno pošiljko kavne mešanice, vendar je bilo to kakor kaplja v mor- je. Čudno je le to, da v Mariboru in Ljubljani ni bilo čutiti nobenega pomanjkanja. Zmanjkalo je torej le „drobnic“ za podeželje.

RAZVRSTITEV GOSTINSKIH OBJEKTOV — V brežiški občini bodo kategorizirali gostišča po ka- kovosti in količini storitev ter po prostorski zmogljivosti. Kategoriza- cija bo opravljena do konca okto- bra. Gre namreč za to, da se tudi cene storitev ravnajo po njihovi ka- kovosti, saj so te v gostilnah, bifejih, hotelih in motelih kaj različne.

BREŽIŠKE VESTI

„Radi pridemo k vam!“

Samoprispevki so najboljše pot za komunalno urejanje vasi

V trebanjski občini je opaziti veliko voljo do napredka, saj se krajevne skupnosti druga za drugo odločajo za samoprispevke, čeprav so nekatere komaj končale zbirati prejšnji samoprispevke. Če bodo občani trebanjske občine nadaljevali tako, bodo kmalu dohiteli razvite občine, saj so rezultati teh samoprispevkov vidni že na prvi pogled. Vse pohvale vredno pa je, da so začeli ljudje na samoprispevke gledati širše. Čeprav se ponekod zavedajo, da ne bodo imeli sami neposredne koristi od samoprispevka, se vendarle solidarnostno odločajo zanj. Zavedajo se namreč, da bodo tudi oni nekoč prišli na vrsto.

Krajevna skupnost Veliki Gaber je svoj prvi samoprispevek zaključila pred leti, zdaj pa se zaradi potrebe pri komunalnem urejanju vasi pripravlja na drugega. Anton Fortuna iz Malih Dol, ki je član komisije za programiranje pri svetu krajevne skupnosti Veliki Gaber in predsednik vaškega odbora SZDL za Stehanjo vas, Male Dole in Gombišče, je povedal, da za zdaj še niso sklicali odbora. Vendar je vest, da se v krajevni skupnosti spet pripravljajo na samoprispevek, kljub temu prodrla med vaščane. In vsi, s katerimi se je Fortuna pogovarjal o bodočem samoprispevku, so bili že vnaprej zani. Tako bo razprava na vaških odborih SZDL in med vaščani vsekakor lepše stekla.

„Predlog za dela, ki jih bomo opravili s sredstvi samoprispevka, je dobro pripravljen in v celoti utemeljen. Vsak bo dobil nekaj, seveda pa sredstev ne bodo deležni vsi enako. Zato bi morali tisti, ki bodo dobili manj, tudi pri tem samoprispevku ravnati solidarno, tako kot so mnogi v prejšnjem samoprispevku,“ je poudaril Anton Fortuna.

Anton Fortuna
Veliko pričakuje od samoprispevka tudi v Malih Dolah, Stehanji vasi in Gombišču. Pot, ki vodi skozi njihove vasi, ni primerna za promet, tako da se prevoznik mleka pogosto punta in grozi, da bo mleko nehal voziti. Mleko in poljedelstvo pa so v teh vaseh edini viri zasluga, zato je obnova in asfaltiranje poti zanje življenjskega pomena. Prav tako pa bo lažje za šolski kombi, ki vozi otroke v šolo v Veliki Gaber. Ker se vaščani teh vasi zavedajo pomena te ceste, bodo tudi sami še posebej prispevali denar, material, opravili pa bodo tudi prostovoljne delovne ure. Vendar cesta ni edino vprašanje, s katerim se ubadajo v teh vaseh. Veliko vprašanje je vodo- vod, vendar ga ne bodo mogli urediti s sredstvi tega samoprispevka. Zelo pa bi bili hvaležni za vsako pomoč pri pripravi projekta, ker bi bilo potem reševanje tega vprašanja za vaščane veliko lažje. V. R.

SLO v Tašaleri

V akcijo NNNP so se vključili tudi trebanjski športniki, za katere je priprava na obrambo domovine stalna naloga. Tako so se pripravili na akcijo lotili že v maju, ko so sprejeli program za tabor v Tašaleri, kjer so bili poletni športniki na pripravah. Tam so si ogledali nekaj filmov o SLO, poslušali so predavanja o bojnih strupih, topografiji in orientaciji, priredili pa so tudi več tekmovanj v metanju bombe v cilj, streljanju z zračno puško in orientacijski pohod. Več prireditev so pripravili tudi doma; organizirali so nogometni turnir, ki se ga je udeležilo 250 športnikov, športna društva so organizirala kros na bolah, ki se ga je udeležilo 800 učencev. Na Mirni so organizirali pohod, na katerem so se udeleženci pomerili v streljanju z zračno puško in v metanju bombe; podoben pohod so imeli tudi v Mokronogu; občinska Strélska zveza pa je organizirala strelska tekmovanja v vseh svojih družinah. V Zvezi telesnokulturnih organizacij zagotavljajo, da bodo še organizirali take prireditve.

„Radi pridemo k vam!“

Na poti po Sloveniji je pevski zbor iz Olmouca obiskal Veliki Gaber in Mokronog – Povsod topel sprejem

Pretekli teden je v trebanjski občini gostoval Mladinski pevski zbor iz Olmouca. Na svoji 20-dnevni turneji po Sloveniji je priredil več koncertov, med njimi enega za učence šole v Velikem Gabru in večerni koncert v Mokronogu. Med šestdesetimi pevci tega zbora, kate-rega repertoar obsega več kot 300 pesmi, zapeti pa znajo v tridesetih jezikih, sta tudi dve veteranki: 20-letni Ivana Tumova in Ljubomira Novotna, ki v zboru pojeta že 11 let.

Ivana Tumova je sicer zaposlena kot blagajničarka v neki tovarni, petje v zboru pa ji vzame ves prosti čas. Vendar ji ni žal časa, saj je rada

Ivana Tumova

Ljubomira Novotna zdaj še študira češki jezik in glasbo, poleg tega pa pridno obiskuje vaje zbora, ki so trikrat na teden po dve uri. Čeprav vzamejo vaje precej časa, jih rada obiskuje. Prav tako rada hodi tudi na turneje zbora, čeprav so zelo naporne. Na koncertu v Velikem Gabru so zapeli tudi eno slovensko pesem, zato vprašanje, kako so jim všeč naše pesmi in koliko jih znajo, prav gotovo ni odveč. „Vaše pesmi zelo radi pojemo, saj so zelo podobne našim. V sporedu pa imamo 8 slovenskih pesmi,“ je povedala Ljubomira Novotna.

Pevci so potem nadaljevali pot po Sloveniji. Med drugim so se odpravili tudi na koncert k našim rojakom v Trst, mimogrede pa so obiskali še Benetke.

mod svojimi tovarišicami, še raje pa poje. Ker je že tako dolgo v zboru, tudi veliko pomaga dirigentu pri vajah. In kako ji je všeč pri nas?

TOVORNJAK ZA GRADIVA

Obveščamo vse delegate samoupravnih interesnih skupnosti, da bodo gradiva za skupščine dobili z manjšo zamudo, ker se je pokvaril tovornjak s prikolico, za razvažanje delegatskega gradiva.

KJE TREBANJCE ŽULI

Po uspelem nastopu Trebanjcev v radijski oddaji „Koncert iz naših krajev“ je slišati, da bi v zimskem času podobne prireditve organizirali tudi za širšo javnost v občini. Idejo je vsekakor treba pozdraviti, saj bi poleg zabave plači prireditve, obiskovalci videli tudi tisto,

manj zabavno, namreč – razpadajoči kulturni dom z dotrajanim inventarjem in zelo omejeno kapaciteto. Prav gotovo je, da bo na ta način marsikateri delegat neposredno, v bazi spoznal, kje Trebanjce čevlji žuli.

PEŠCI NA „ZEBRAH“

Trebanjem se obeta na cestah nova signalizacija, ki je že zelo potrebna. Saj v Trebnjem ni moč niti z lupo najti prehoda za pešce. Zlobneži trdijo, da znakov prej niti ne bi mogli narisati, ker je bilo na cesti več lukenj kot pa asfalta. Kdo ve, kaj bodo imeli povedati zdaj, ko bodo cestarji le končali svoja dela.

PRIPRAVE ZA ZIMO

Zima je eden izmed najbolj neugodnih letnih časov, zato se dober gospodar pripravi nanjo tudi tako, da poskrbi za svoje orodje in ga zaščiti pred rjo. Tako ravnata tudi delavci komunalne skupnosti, ki sta se lotila čiščenja čistilne naprave v Velikem Gabru, hkrati pa sta njene kovinske dele premazala z ibitolom. (Foto: J. Simičič)

VLAK BO SE VOZIL

Vse kaže, da železniška proga proti Sevnici še ne bo tako kmalu ukinjena. Vrti železničarji bodo namreč na prehodu pri Puščavi postavili semafor. Tako bo voznja čez ta železniški prehod veliko bolj varna, morebiti pa se bo v Mokronogu povečal tudi turistični promet.

UČENCI NISO POZABILI NA NNNP

Pred koncertom Mladin-

„Zelo dobro se počutim pri vas, saj so ljudje zelo prijazni in gostoljubni. To sem lahko opazila, saj sem že drugič pri vas. Rada pa bi prišla še kdaj,“ je povedala Ivana.

Ljubomira Novotna

Ljubomira Novotna zdaj še študira češki jezik in glasbo, poleg tega pa pridno obiskuje vaje zbora, ki so trikrat na teden po dve uri. Čeprav vzamejo vaje precej časa, jih rada obiskuje. Prav tako rada hodi tudi na turneje zbora, čeprav so zelo naporne. Na koncertu v Velikem Gabru so zapeli tudi eno slovensko pesem, zato vprašanje, kako so jim všeč naše pesmi in koliko jih znajo, prav gotovo ni odveč. „Vaše pesmi zelo radi pojemo, saj so zelo podobne našim. V sporedu pa imamo 8 slovenskih pesmi,“ je povedala Ljubomira Novotna.

Pevci so potem nadaljevali pot po Sloveniji. Med drugim so se odpravili tudi na koncert k našim rojakom v Trst, mimogrede pa so obiskali še Benetke.

manj zabavno, namreč – razpadajoči kulturni dom z dotrajanim inventarjem in zelo omejeno kapaciteto. Prav gotovo je, da bo na ta način marsikateri delegat neposredno, v bazi spoznal, kje Trebanjce čevlji žuli.

PEŠCI NA „ZEBRAH“

Trebanjem se obeta na cestah nova signalizacija, ki je že zelo potrebna. Saj v Trebnjem ni moč niti z lupo najti prehoda za pešce. Zlobneži trdijo, da znakov prej niti ne bi mogli narisati, ker je bilo na cesti več lukenj kot pa asfalta. Kdo ve, kaj bodo imeli povedati zdaj, ko bodo cestarji le končali svoja dela.

Zima je eden izmed najbolj neugodnih letnih časov, zato se dober gospodar pripravi nanjo tudi tako, da poskrbi za svoje orodje in ga zaščiti pred rjo. Tako ravnata tudi delavci komunalne skupnosti, ki sta se lotila čiščenja čistilne naprave v Velikem Gabru, hkrati pa sta njene kovinske dele premazala z ibitolom. (Foto: J. Simičič)

IZ KRAJA V KRAJ

VELIKO PRIREDITEV – V trebanjski občini se te dni kulturne prireditve kar vrstijo, včasih so tudi istočasno. Morda pa bi Trebanjci lahko odstopili nekaj teh prireditev manj razvitim, ki jih po tej strani na Dolenjskem niti ni tako malo. Celo glavno mesto Dolenjske bi se morda lahko postavilo v vrsto.

STAR PAPIR ZA RK

Občinski odbor RK Trebnje organizira akcijo zbiranja starega papirja za knje Mirna, Trebnje, Mokronog in Sentrupert. Kra-jane prosí, da zvezan papir dajo na vidno mesto pred vhodna vrata do 7. ure zjutraj dne 24. oktobra.

UČENCI NISO POZABILI NA NNNP

Pred koncertom Mladin-

„MI SE IMAMO RADI“ – Tako so od srca zapeli številni udeleženci sobotnega „Pokaži kaj znaš“ v veliki jedilnici Lisce ob slovesu. Velik prostor je bil prepoln zadovoljnih obiskovalcev, vsekakor tudi zategadelj, ker se mesto za konec tedna ni moglo ravno pohvaliti s kulturnimi prireditvami. Prireditelj, skupna kulturna komisija tozgov Lisce, je izkupiček od prodanih vstopnic (10 dinarjev od obiskovalca) namenila za posnemanja vreden namen: v letu otroka za nabavo igrač v sevniskem vrtcu. (Foto: Železnik)

Izgovarjanje, žal, ne greje

Bolj ali manj na mrzlem 15 dojenčkov in 70 malčkov – Kdo je odgovoren za zapoznel priključek odžaganega toplovoda? – V bolniško zaradi prehladov?

Kako se nekateri igrajo z zdravjem otrok (v mednarodnem letu otroka!) in živci staršev, kažejo zapleti med zadnjo ohlavitvijo, ko je bil v starem otroškem vrtcu v Sevnici 85 malčkov izpostavljenih nezadostni kujavi.

Ni naša dolžnost meriti, kakšna je bila toplota, če je zadoščala ali ne, to je delo inšpekcije. Po nekaterih okoliščinah pa lahko sklepamo, da je otroke in vzgojiteljice pošteno zeblo. Pod harmonika vrati so bile zastavljene pred špranje telovadne blazine, da bi v otroških igralnicah zadržali vsaj nekaj toplote. V prostoru, kjer se malčki sezuvajo in puščajo plaščke, čeprav je blizu priročna kuhinja, je bilo na splošno bolj hladno kot, denimo, na prostem tam okrog 9. ure zjutraj. Matere, ki so se zaradi prehlajenih malčkov zatele v sevniški zdravstveni dom, niso dobile bolniške. Izostal ni dobrohoten poduk,

Kot običajno bi bile tudi v tem primeru tehnične rešitve na moč preproste. Mojster Pečarič iz Krškega je to minuli petek tudi dokazal. Cevi je treba stakniti in zavariti. Nekdo mora pač podpisati in prinesiti naročilnico, če je bil že velel prerezati prejšnji „kinet“.

Ali je zato treba izpustiti vso vodo iz radiatorjev šole Sava Kladnika ali pa le priviti dva ventila, je drugo, lahko rešljivo obrtniško vprašanje. Direktorica sevniške otroško-varstvene ustanove Hermina Simončič je vsekakor že avgusta opozarjala, da mora vrtec v kurilni sezoni že pred drugimi imeti toplo, ker so tam pač malčki. Direktor Betonovega sevniškega tozda Gradbene operative Karel Makarij rad pokaže mapo s samo enim spisom, kako so konec septembra (!) obvestili projektanta, da je treba rešiti vprašanje priključka centralnega grejta za vrtec. Družno s še nekaterimi v isti sapi trdi, da so se o tem z mariborskimi projektanti ustno

BUMERANG ZADEL
Poročali smo že o zapletih s prehrano v največji šoli sevniške občine, osnovni šoli Sava Kladnika v Sevnici. Kot je lahko vsakomur očitno, je šola eno samo velikansko gradbišče, zato je razumljivo, da v takem ne more delati še kuhinja. Na kraju so se odgovorni le sporazumeli. Šolarji v zgodnjih vrstah hodijo na malice v veliko jedilnico Lisce. Ravnateljstvo šole je iz tovarne dobilo v podpis obsežen samoupravni sporazum, kjer je vse črno na belem, kako je s to plačljivo uslugi. Sporazumi sem, sporazumi tja, srečni so otroci in starši, ker je problem tako rekoč odpravljen.

O JUGOTANINU NA PAMET?

O Jugotaninu, ta čas rekordnemu izgubarju sevniške občine, je po predvideni dnevnem redu tekla razprava tudi na seji občinske konference ZK v torek, 16. oktobra. Člani konference so dobili vnaprej obsežno gradivo o predvidenem družbenopolitičnem in marksističnem izobraževanju komunistov v občini, žal pa niti črke več „O problematiki DO Jugotanin“, kot je pisalo v dnevnem redu. Vprašujemo: ali so člani občinske konference ZK manj vredni, da ne morejo dobiti v roke niti analize SDK, podružnice Krško, o polletnih rezultatih gospodarjenja (izteka se že tridesetletje!), kot so imeli npr. priliko člani občinskega sindikalnega sveta, kjer ni manjkalo vprašanj in dobroimenne kritike?

SEVNIŠKI PABERKI

V NEBESIH? – Ni kaj: obiskovalci komercialnega programa sevniškega kina so bili konec minulega tedna lahko presrečni. Vrteli so jim Škofovo spalnico in še drug film, ravno tako v zvezi z rajem. Upajmo, da je bil na tej ravni tudi izkupiček, da bodo lahko najeli tudi kaj manj osladnega!

DRUGI PRAPOR – Ob prazniku krmeljske krajevne skupnosti bo v soboto krmeljska osnovna organizacija Rdečega križa razvila društveni prapor. Ta organizacija spada med najbolj delavne v sevniški občini. Posebno dobra je udeležba krvodajalcev ob vsakokratnih akcijah. Prapor bodo razvili ob 17. uri v dvorani

krmeljske „Svobode“. Boter temu praporu je med drugimi krmeljska krajevna skupnost (B. D.)

BO PADEL REKORD? – Pod bloki Naseja heroja Maroka v Sevnici je na glavni sevniški prometnici dolgo časa zevala neljuba reža v asfaltu, ko so ga pač prekopali ob rekonstrukciji mestnih komunikacij. Ko so asfaltirali pločnike, so slednji zalili tudi to „skakalnico“. Pred tem so prekopali taisto cesto v Šmarju. Zlobneži pravijo, da malce tudi zaradi ugleda med enimi in drugimi. Kajpak tudi čez to avtomobilno pridno skačejo, pešci pa ne vedo, kam obrtni dežniki: proti nebu ali proti avtomobilskim kolesom.

pogovarjali celo že prej. Nadzorni inženir Mirko Redenšek vidi „krivico“ zgolj v Betonu. Upajmo, da je mojster iz Krškega konec tedna resnično znova dokazal svoje mojstrstvo in tiste „kinete“ priključil, kar bi bil vsekakor storil že prej, če ne bi samo govorili, kako bi, če bi... ALFRED ŽELEZNIK

Danes o načrtih

Izmenjava teorije in prakse v klubu samoupravljalcev

Klub samoupravljalcev sevniške občine je v preteklosti v vrsto izbranih tem za javne tribune vedno zadel žebelj na glavo. Ne spada prav zaradi tega zastoj med najuspešnejše v republiki. Za posebno koristno se je izkazala oblika, ko pritegnejo k sodelovanju kakšnega uglednega gosta, domači strokovnjaki pa pripravijo nekakšne koreferate predvsem z vidika neposredne prakse.

Ena takšnih tribun bo v dvorani občinskega sindikalnega sveta (za banko) danes ob 15.30. Prizadevno vodstvo kluba je k sodelovanju povabilo pomočnika direktorja republiškega Zavoda za družbeno planiranje Andreja Briškega. Tokrat bodo pripravili vzporedno diskusijske prispevke strokovnjaki iz Industrije otroške konfekcije JUTRANKA, samoupravne stanovanjske in komunalne skupnosti. Ni treba posebej poudarjati, da bodo predstavniki iz teh sredin lahko povedali marsikaj, kar pri tej odgovorni nalogi več ali manj tare vse ostale nosilce načrtovanja. Ravno zategadelj bi bilo koristno, če noben delegat kluba ne bi zamudil te priložnosti in bi prišel na tribuno.

ZAKLJUČEK SE BLIŽA

Po dogovoru na posebni komisiji za izvedbo dostojnega slovesa od vojakov in starešin enote Svetozarja Vulišiča, ki od poletja sem posodablja republiško cesto okrog Spodnjih Vodal ob Mimi, bo pravo slovo konec meseca. Prireditve v vojaškem tabornu bo 28. oktobra. V tisku je brošura s kratkim prikazom naporov sevniške občine in vse družbe, posebno JLA, da bomo le prišli do boljših cestnih zvez tudi v tej občini.

PRIPRAVLJENI ZA AKCIJO

8. oktobra je bil v sindikalni dvorani v Sevnici celodnevni seminar za sekretarje osnovnih organizacij ZK in člane komisij pri komiteju. Sekretar Franc Pipan je uvodoma govoril o aktualnih nalogah v ZK: bližnjih konferencah osnovnih organizacij, Titovi pobudi za kolektivno vodenje in drugem. Komentator zunanjeodbitne redakcije RTV Ljubljana Uroš Lipušček je podal zanimiv prikaz dela in posvetil tudi v zakulisje havanske vrhunske konference neuvrščenih. Predsednik občinske skupščine Janko Rebernik je sekretarje seznanil s sedanjim gospodarskim stanjem občine. Izmenjane izkušnje bodo vsem koristno vodilo za politično delo to jesen in zimo.

Letos junija se je uprava črnomaljskega dijaškega doma znašla v težki situaciji. Dom je bilo potrebno krepko obnoviti in popraviti, za kar so imeli na voljo tudi potrebni denar, niso pa mogli dobiti izvajalca del, ki jih je bilo treba opraviti med počitnicami.

Na koncu jim je na pomoč priskočila obrtna zadruga Bela krajina iz Črnomlja, ki je ponudila tudi zelo sprejemljive cene. Vse delo so opravili od 15. julija do 10. avgusta, kot so se obvezali v pogodbi.

Uprava dijaškega doma se obrtni zadrugi zahvaljuje, saj je dela opravila pravočasno in kvalitetno in tako omogočila gojencem doma, katerih število se narašča, bivanje v lepo urejenih prostorih.

Po izselitvi Centra srednjih šol iz stavbe dijaškega doma bodo gojenci končno dobili prepotrebne prostore za normalno življenje v ustanovi, ki je edina te vrste v Beli krajini.

NOVA STANOVANJA – V kratkem bodo v Črnomlju dobili 66 novih stanovanj v treh blokih, ki jih GOK, tozdr. Beograd gradi na Čardaku. Celotna investicija s komunalno ureditvijo vred bo veljala okoli 43 milijonov dinarjev. Za 44 novih stanovanj je denar prispevalo črnomaljsko združeno delo, 22 pa bo solidarnostnih stanovanj. Poleg tega je stanovanjska skupnost dobila tudi republiška sredstva za gradnjo kadrovskega stanovanj v nerazvitih občinah. Gradnja nekoliko kasni, tako da naj bi bil prvi blok vseljiv sredi decembra.

Več za komunalno urejenost

Poslej bodo komunalni prispevek plačevali vsi graditelji, višina pa je odvisna od sedanje komunalne urejenosti – Del denarja ostane krajevnim skupnostim

Po nesporazumu na zadnji, „predpustniški“ seji zborov občinske skupščine, ko so delegati zborov krajevnih skupnosti soglasno zavrnili sprejem sklepa o višini in načinu obračunavanja prispevka investitorjem k stroškom za urejanje stavbnega zemljišča, se pravi nekakšnega komunalnega prispevka, so ta sklep na zadnji septembrski seji končno sprejeli.

Očitno je prvič zavrnitvi botrovala slaba obveščena delegatov, ki pa so je v določeni meri tudi sami krivi. Kakorkoli že, sklep je sedaj sprejet in veljaven. Za kaj pravzaprav gre?

Do sedaj so komunalni prispevek plačevali le graditelji urbanističnih hiš na območju urbanističnega načrta mesta Črnomlja, in to vsi enak znesek – 30.000 dinarjev. Graditelji zunaj območja, ki ga zajema urbanistični načrt občinskega središča, pa tega prispevka niso plačevali. Po sedaj sprejetem sklepu pa bodo komunalni prispevek plačevali vsi, vendar ne več v enakem, pavšalnem

znesku. Hkrati pa so graditelji nadomestnih hiš in pomožnih objektov pri stanovanjskih hišah in graditelji kmetijskih objektov tega prispevka oproščeni.

Višina prispevka znaša za kvadratni meter bruto etažne površine stavbe 350 dinarjev, vendar je končna cena odvisna še od komunalne opremljenosti. Tako bodo tam, kjer že imajo vse komunalne objekte, kot so vodovod, kanalizacija, asfalt, javna razsvetljava itd., plačali polno ceno, druge pa, kjer je opravljen le del te komunalne ureditve, ustrezen odstotek manj. Odveč je strah, da bodo morali občani, ki so do sedaj že s svojim delom in denarjem prispevali na primer za asfalt, vodovod, elektriko itd., vse to še enkrat plačati. To bodo namreč v posebni pogodbi upoštevali in te stroške odšteli.

Poleg tega bo del denarja od komunalnega prispevka ostal v tisti krajevni skupnosti, v kateri občan gradi, ta denar pa bodo krajevne skupnosti namenile za izdelavo urbanistične dokumentacije, izdelavo načrtov za komunalne naprave in druge stvari.

Tako bo moral sedaj graditelj stanovanjske hiše v Črnomlju plačati 350 dinarjev od kvadratnega metra bruto etažne površine, se pravi polno ceno, ker gradi na popolnoma urejenem komunalnem območju, medtem ko bo graditelj hiše v Tribučah plačal le dobrih 57 odstotkov cene. Drugje, kjer je komunalna opremljenost še slabša, pa še manj.

Vsekakor bo tudi novi komunalni prispevek vnesel več reda

na tem področju in pripomogel k boljši urbanistični urejenosti krajevnih skupnosti.

A. BARTELI

Da so dobro pripravljena, kvalitetna delegatska gradiva osnova za odgovorno odločanje v samoupravnih in delegatskih skupščinah, je že dolgo vsakomur jasno. Prav tako ni nobena skrivnost, da slaba, preobsežna, nerazumljiva, premalo problemska gradiva delegata ne samo ne motivirajo dovolj, da bi jih temeljito proučili, marveč ga celo odvrtačo od vprašanj, ki jih s svojogostobesnostjo in nejasnostjo bolj zakrivajo kot razkrivajo. O takih gradivih potem na delegatskih skupščinah ni praktično nobene razprave, se ne ukreže niti ena svetla iskrica, ki naj bi pripomogla k razrešitvi številnih vprašanj, katerih nasledki naj bi bila sprememba stanja na boljše.

Nič več „špeha“?

Res so to zelo splošne ugotovitve, ki verjetno veljajo za preveliko večino slovenskih občin. To že dalj časa ugotavljajo tudi v Črnomlju. Prvi korak na poti k boljšim gradivom in s tem k boljšemu, bolj odgovornemu odločanju naj bi bil seminar, ki ga za uslužbenke strokovnih služb, ki pripravljajo delegatska gradiva v krajevnih skupnostih, organizacijah združenega dela, interesnih skupnostih in skupščini občine, organizirajo skupščina občine v sodelovanju s Socialistično zvezo in sindikatoma.

Seminar bo konec oktobra, udeležilo pa se ga bo okoli 70 ljudi. Seminar bo obvezen za predstojnike upravnih organov skupščine, za več referentov in drugih delavcev v upravi, strokovne tajnike SIS, tajnike krajevnih skupnosti, za vse računovodje v organizacijah združenega dela in za strokovne delavce v teh organizacijah, ki delajo za samoupravne organe, ter za uradnike internih glasil.

Od tega seminarja, na katerem bo Darko Marin predaval o vlogi informiranja v delegatskem sistemu, največja teža pa bo na osvetlitvi osnovnih vprašanj pri izdelavi kvalitetnih delegatskih gradiv, si prireditelji ne obetajo samo boljših gradiv, marveč naj bi bili posledje seminaristi sposobni kritično oceniti kvaliteto takih gradiv, kar je eden od pogojev, če ne že za dobro razpravo, pa vsaj za argumentirano zavrnitev slabih gradiv in za opozoritev na pomanjkljivosti.

A. B.

Zadnja dva meseca manj za SIS

V novembru in decembru nižja prispevna stopnja za interesne skupnosti – Težave pri uresničevanju zastavljenih programov in odplačevanju anuitet za OŠ Podzemelj

Čeprav bo dokončna vsota več zbranih sredstev samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti za letošnje leto znana šele februarja, po zaključnih računih interesnih skupnosti, lahko že sedaj po polletnih poslovnih finančnih poročilih SIS ter na osnovi do sedaj zbranih presežkov v metliški občini pričakujejo, da bo tega denarja okoli 5,5 milijona. Zato je metliški izvršni svet pripravil predlog, da bi se že sedaj, v prvem krogu usklajevanja, prispevna stopnja za zadnja letošnja meseca znižala za dva odstotka iz bruto osebnega dohodka in 2,43 odst. iz dohodka tozdr.

Ubrano petje ni zastoj

Tudi amaterska dejavnost potrebuje denar

Najbrž ne bo odveč zapisati nekaj besed o metliškem mešanem pevskem zboru Beti, ki bo zabeležil vsak čas leto svojega delovanja in ki združuje v svojih vrstah delavce iz Beti, Kometa, krajevnih skupnosti. Zmotno se je namreč po mestu razpaslo prepričanje, kako je obstoječi zbor (če odmislimo osnovnošolske, edini v občini) zbor delovnih ljudi Beti in je torej kot tak skrb imenovane delovne organizacije. Zbor ima širše namene, širši program, odprt je vsem, ki hočejo peti, ne glede na to, kje je kdo zaposlen.

Kot amaterska dejavnost sodi torej k občinski Zvezi kulturnih organizacij, ki naj bi poskrbela med drugim tudi za denar, brez katerega se danes ne da več delati. Resnici na ljubo zapišimo, da je dobil letos zbor za svoje delo (vaje, plačilo dirigenta, nastopi, nakup oblek itd.) 9000 din iz sredstev občinske kulturne skupnosti, vsa druga potrebna sredstva pa je prispevala delovna organizacija Beti, ki daje pevcom na razpolago tudi prostore za vaje.

No, plati zvona res ni treba biti, saj zbor vadi, nastopa, napreduje, se številčno širi, bo pa gotovo treba narediti red, kar zadeva amaterizem v naši občini, in sicer v tem smislu, da bo dobila vsaka amaterska skupina svoje mesto, svojo primerno postavko v izdatkih občinske kulturne skupnosti, kajti le tako bosta društvo, sekcija zadihali in le tako bosta izpolnili zadane si naloge. Sicer se lahko kaj hitro zgodijo, da bo zmanjkalo volje, zaleta, da bo nehalo peti, kar poje, da bo nehalo plesati, kar še pleše, in da bo nehalo igrati, kar še igra.

Mislím, da je zdaj, ko se snujejo načrti za prihajajočo sezono, čas postaviti se na trde noge. Kajne, da bodo nastajali plani iz dela, iz potreb, da bo delo ovrednoteno, da bodo financirali izpolnjene naloge? Seveda: denar za gradnjo gradov v oblakih smo že zdavnaj ukinili.

Torej lahko mirne duše sklepamo, da bo dobil v bodoče metliški mešani pevski zbor Beti več cvenka.

TONI GASPERIČ

PRED SETVIJO PŠENICE – Lepo jesensko vreme je naklonjeno tudi kmetom, ki imajo veliko dela s pripravo na jesensko setev pšenice. Prejšnji teden so njivo pobrali tudi Molkovi z Grma.

leto, je treba izobraževalni skupnosti zagotoviti dodatnih 974 tisočakov. Poleg tega mora izobraževalna skupnost zagotoviti še hitrejšo vračanje posojil za novo šolo v Podzemlju. Investicijska vrednost ostaja nespremenjena, vendar izobraževalni skupnosti ni uspelo dobiti vseh kreditov na dolgoročno odplačevanje, tako da mora za odplačevanje kratkoročnih kreditov v letošnjem in prihodnjem letu zagotoviti dodatnih 2,8 milijona dinarjev. Od tega bi morali od letošnjih več zbranih sredstev združiti dva milijona.

Po predlogu pa naj bi vsa preostala več zbrana sredstva v višini 1.886.000 dinarjev vrnilo združenemu delu v obliki znižanih prispevnih stopenj za november in december.

A. BARTELI

DOVOLJ SEMENSKE PŠENICE

Metliška Kmetijska zadruga se je dobro pripravila na jesensko setev pšenice. Za svoje kooperante in druge kmete je nabavila 15 ton semenske pšenice, sorte partizanka, libelula in novosadska 2. Člani zadruge imajo pri nakupu semenske pšenice posebno ugodnost, saj jim zadruga semensko pšenico regresira. Tako plačajo člani zadruge za kilogram 6,50 dinarja, nečlani pa 9 dinarjev. Tudi za umetna gnojila ne bo težav, saj jih je zadruga nabavila okoli 90 ton. Ker imajo za nabavo gnojil za spomladansko setev slabe izkušnje, si bodo že čez zimo oskrbeli nekaj zaloge. Spomladi pa bodo nabavili tudi semenski krompir.

SPET VODOVOD – Prejšnji teden je bil promet skozi občinsko središče otežen, ker so delavci na več krajih prekopal glavno prometno žilo. To je bilo potrebno, da so lahko na glavni vodovod, ki so ga obnovili pred časom, priključili več odcepov.

SPREHOD PO METLIKI

V SKLOPU GOSPODINJSKEGA POUKA se bodo preselile učenske sedmih razredov osnovne šole za nekaj časa v poklicno šolo Beti, kjer jim bodo učiteljice praktičnega pouka pokazale začetne prijeme krojenja in šivanja. To se bo zgodilo v drugi polovici novembra, bo pa za devščino za osnovnošolsko mladež dobrodošla, saj je prav, da si zna vsakdo zašiti gumb, če mu odleti od hlače, ali pa da zna sestri za šivalni stroj in voditi šiv.

PREJŠNJI CETREK SO METLIŠKE gospodinjice penile od jeze, ko so odpirale vodovodne pipe, a ni pričujalo iz njih niti toliko vode, da bi jo ponudile umirajočemu. Ni prav, da odvezamo ljudem vodo brez poprejšnjega opozorila, posebno še, če nastane suša dopoldne, ko ženske kuhajo, pospravljajo, perejo. Nikomur ne bi telednala krona z glave, če bi tako ali drugače obvestil krajanstvo Morda pa je to le nadaljevanje akcije „Nič nas ne sme presenetiti“ po metliško.

METLIŠKI MEŠANI PEVSKI ZBOR BETI nadaljuje po krajšem premoru z vajami, ki so vsak torek od 19.30 dalje v sejni sobi delovne organizacije Beti. Pevec vodi in vadi Franc Milek iz Črnomlja. Pohvalno je, da so vaje dobro obiskane, da pri-

hajajo dekleta in fantje vadit tudi iz šest in več kilometrov oddaljenih vasi, in to ob vsakem vremenu. Ne bo odveč, če zapišem še to, da pevec zelo lepo govornjo o pevovodji Francu Mileku.

DA JE METLIŠKA GODBA NA PIHALA vseskozi delovna, pričta tudi podatke o njihovem nastopanju. V letu 1978 je imela godba sedeminosemdeset javnih nastopov, vadili pa so dvakrat na teden. Nič manj aktivni niso v 1979. letu, leta 1980 pa bodo sploh morali pljunuti v roke, saj bodo praznovali 130-letnico svojega delovanja. Delovni načrt imajo že narajen, zdaj pa zbirajo potreben denar. Zamirivo, koliko ljudi brez poslušna ima v tem primeru poslušaj za metliške godbenike.

CVETO RUS, brkati metliški telesnokulturni delavec, se hoče te dni razleteti od tekanja, skrbi in dela. Zivec mu parajo dela pri izgradnji igrišč ob delovni organizaciji Beti, ki nikakor nóčejo teči tako, kot je to predvideno. Je pa Cveto Rus večni optimist in v svojem svetlem gledanju že vidi asfalt, angleško travico in tekaško stezo. Četudi zijajo na kraju bodočih igrišč proti nebu težka ilovnata tla. Kdor čaka, dočaka.

ČRNOMALJSKI DROBIR

DEŽ ZAVRL TRIM – Čeprav je že jutraj kazalo, da vreme ne bo lepo, se je v soboto pred vrtem v Čardaku kljub temu zbralo okoli 150 občanov vseh starosti, ki so se v okviru trimske akcije, ki jo pripravljajo črnomaljski Partizani, odpravili na pohod do Kozlovega zdenca. Dež je sicer onemogočil pohod, tako da so se trimčkarji iz Svibnika vrnili domov, kljub temu pa je to še en dokaz več, da vedno več ljudi ceni zdravo gibanje v naravi, ne glede na neumestne pripombe, ki pa so vedno redkejšje. Pohod bodo ponovili v soboto.

NAJBOLJ OBREMENJENA ZAPRTA CESTA – Verjetno je partizanska magistrala, ki je uradno še vedno zaprta za ves promet, ob koncu tedna najbolj prometna zaprta cesta v Sloveniji. Zlati sinovi in hčerke, ki so si boljši kos kruha po-

iskali po vsej Sloveniji, sedaj za konec tedna nikakor ne morejo držati brez ostarelih staršev, ki so kljub letom, boleznim in betežnosti pridelali toliko krompirja, sadja, vina in drugih domačih dobrot, da bi, če se njih ne bi usmili otroci, res ne vedeti, kam z njimi. Spomladi in poleti bo cesta, tudi če bo odprta, gotovo bolj prazna: služba, šola, gradnja in počitnice na morju...

MIREN NABOR – Prejšnji teden je bil v Črnomlju nabor za fante, rojene 1961. Pred naborno komisijo na občini se je zvrstilo okoli 150 mladenčev, katerim so učenci črnomaljske osemletke prej pripravili kulturni program. Vsa zadeva je minila zelo mirno in disciplinirano. Prav je, da so tisti časi, ko so fantje nabor izkoristili za nebrzdano pijančevanje in razgrajanje, minili.

Črnomaljski poročevalec

metliški tednik

Sami odkrili nepravilnosti

V Hydrovodu samoupravna delavska kontrola ne spi

Samoupravna delavska kontrola pri Hydrovodu Kočevje-Ribnica je ugotovila, da poslovanje v njihovi delovni organizaciji v nekaterih primerih ni v skladu z veljavno zakonodajo, odkrila pa je tudi, da nekatere zadeve kažejo na neurejene samoupravne odnose.

O teh ugotovitvah je delavska kontrola 8. oktobra seznanila delavski svet, v katerega so vključeni tudi predstavniki uporabnikov. Seji so prisostvovali tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij in občinskih skupščin Kočevje in Ribnica. Na seji so ugotovili še, da Hydrovod nima potrebnih veljavljavnih samoupravnih aktov. Sklenili so, da o vsem tem obvestijo pristojne zunanje delavnice, ki so v takih primerih pristojni za ukrepanje. To so služba družbenega knjigovodstva, družbeni pravobranilec samoupravljanja in organi pregona. Več bomo poročali o teh zadevah, ko bodo zadeve bolj razjasnjene.

Pohvalno je, da je samoupravna delavska kontrola v Hydrovodu učinkovito ukrepala. S tem je zavarovala tudi

MONTAŽA SE JE ZAČELA

Prebivalci KS Draga v kočevski občini izrabljajo lepe dni, da nadaljujejo dela okoli gradnje zdravstvene postaje. V nedeljo, 7. oktobra, so napeljevali vodo in kanalizacijo, že naslednji dan pa je Marlesova ekipa začela postavljati montažni del zdravstvene postaje.

Bolje izkoristiti stroje in znanje

Višji standard z boljšo tehniko, boljšim izkoriščanjem delovnega časa, ne pa s pri- ganjanjem zaposlenih — Še marsikaj nedorečenega

Kočevsko gospodarstvo bo v naslednjem srednjeročnem obdobju 1981 — 1985 doseglo 6,5- do 7-odstotno rast realnega družbenega proizvoda ob povprečni 2-odstotni rasti zaposlenosti.

V dosedanjih razpravah ni bilo bistvenih pripomb k predvideni rasti realnega družbenega proizvoda, ki tudi v tem srednjeročnem načrtu raste po približno taki stopnji. Nižja (2-odstotna) rast zaposlenosti je predvidena zato, ker je treba proizvodnjo posodobiti in tako — ne z rastjo zaposlenosti — zvečati proizvodnjo ter storilnost na zaposlenega in s tem

DROBNE IZ KOČEVJA

MALO POLHOV — Polharji se zelo različno pohvalijo z uspehom lova. Nekateri sploh ne lovijo, ker je polhov zelo malo, v nekaterih predelih hoste jih pa sploh ni. Če ni bukovega žira, tudi polhov ni, razen tam, kjer spomladanska slana bukovega borsta ni pomozila. Stari polhi so se takoj umaknili, če so sploh prišli iz polčin. Ostalo je le nekaj mladih, ki se sedaj hranijo po leščevju in redkih gabrih. V leščevju je lov težak, kar pa ujamejo polhov, so zelo majhni. V posameznih duplih dobijo tudi še kakega starega samotarja. Ze

— Po čem sklepaš, da kultura v Kočevju kljub „kultumemu tednu“ šepa?

— Ker so morali za kulturni program na svečani seji ob občinskem prazniku poklicati na pomoč nonet „Vitra“ iz Ribnice.

KOČEVJSKE NOVICE

Kdo bo nosilec?

Zadnja leta so v kočevski občini določali nosilca razvoja turizma in gostinstva. Najprej so menili, naj bo to Avto Kočevje, ki je zgradil motel na Jasnici. Kot naslednje je bilo na vrsti Združeno KGP Kočevje, ki ustanavlja tudi gozdarske centre, ki so nekakšni gozdni hoteli. Zdaj ugotavljajo, da je gostinstvo na tleh.

Povsem jasno je, da sta lahko nosilec razvoja turizma in gostinstva le turizem in gostinstvo, se pravi v kočevskem primeru Hotel Pugled. Ta ima namreč glede na potrebne kadre tudi največ primernih. Oni so torej za to nalogo najbolj strokovno usposobljeni.

Podobne dileme kot v Kočevju so bile in so še tudi drugod po Sloveniji. To je podoben nesmisel, kot bi menili, naj bo nosilec razvoja čevljarske industrije pekarna Žito!

Res pa je, da turizem in gostinstvo nimata dovolj denarja za svoj razvoj. Vse druge panoge ga imajo več in ga zato vlagajo tudi v to panogo. Vzrok za tako stanje je gotovo zapostavljenost turizma in gostinstva v primerjavi z drugimi panogami. V tem grmu tiči zajec in tu nekaj ni v redu. Prav zaradi tega celo kadri in gostinstva, kjer so tudi zelo nizki osebni dohodki, beže v druge poklice in tako še bolj siromašajo to panogo.

J. PRIMC

Ribničani pri bratih v Arcevii

Tokrat je v Arcevii gostovala ribniška godba — Ribniški nogometaši niso imeli sreče — Prijateljsko sodelovanje med narodoma je tudi jamstvo za mir

V okviru nadaljnega sodelovanja pobratenih občin Ribnica in Arcevia v Italiji sta 6., 7. in 8. oktobra gostovala v Arcevii ribniška godba na pihala in ribniški nogometni klub.

Godba na pihala je imela na trgu v Arcevii koncert, na katerem je nastopila skupina z domačo godbo. Obe godbi sta se pred mesecem dni, ko je godba iz Arcevie gostovala v Ribnici, pobratili.

SMETI PRED BLOKOM — Na Trgu Veljka Vlahovića v Ribnici sta spet dograjena dva nova bloka. Zal pa nimata smetnjakov. Občani stresajo zdaj smeti kar na asfalt pred blokom. Za nova bloka sta le dva smetnjaka, in to le zato, ker sta ju dva stanovalca pripeljala sem iz svojih prejšnjih stanovanj.

DOBRO INFORMIRANJE

V akciji NNNP v ribniški občini je bilo zelo prizadevno poverjeništvu za informativno dejavnost pri izvršnem svetu občinske skupščine. V treh dneh je izdalo kar 6 števk „Glasu svobode“. Tudi nekatere druge organizacije in OZD so med vajo izdale svoje glasilo.

Razstavili 300 vrst gob

Naval ne le v gozdovih, ampak tudi na razstavi

Kar 300 vrst gob so na nedavni razstavi pokazali člani gobarske družine Ribnica. To je že pe ta taka razstava in na vsaki pokažejo več vrst gob. Na prvi so jih le 60.

„Vse gobe smo nabrali dva dni pred razstavo,“ je povedal predsednik družine Viktor Oblak. Družina šteje 84 članov, pri ureditvi razstave pa jih je sodelovalo le slaba četrtina. Pač pa so ribniškimi gobarjem pri določitvi vrste gob pomagali znani slovenski strokovnjaki (mikologi) iz gobarske družine

MED UŽITNIMI IN STRUPENIMI — Na gobarski razstavi v Ribnici se je marsikdo naučil razlikovati gobe, marsikdo pa je zaradi obilice različnih gob odšel z razstave tudi zmeden. (Foto: Primc)

Nogometaši iz Ribnice pa v Arcevii niso imeli sreče in so izgubili z 1:0. To je menda prva tekma, ki so jo Arcevijski do- slej dobili. Pred tremi leti je njihov klub v Ribnici izgubil kar z 9:2.

Vendar pa ni toliko važna zmaga, pač pa sodelovanje. Srečanja in sodelovanja občanov, ne le občinskih funkcionarjev, vodijo k večjemu razumevanju narodov in s tem k utrjevanju miru v svetu. Za to nam tudi stroškov ne sme biti škoda.

Tako približno je poudaril na zaključni svečanosti v Arcevii

ZANIMIVA SEJA IS

Za ponedeljek 15. oktobra je bila sklicana seja izvršnega sveta občine Ribnica, ki je imela na dnevnem redu organiziranost in delo v krajevnih skupnostih, uresničevanje sporazuma o finansiranju programov KS, pobudo družbenega pravobranilca samoupravljanja o organiziranosti in stanju v SIS, osnutek odloka o oblikovanju in postopnem prehodu na ekonomske stanarine, reševanje nadaljnega razvoja in usmeritev Obrtnega podjetja Ribnica in nekatere druge zadeve.

Obrt o kolektivni pogodbi

Ali obrtnik lahko premesti delavca brez njegove privolitve? — V občini 295 obrtnikov in pri njih zaposlenih delavcev

Pred kratkim je bil v Ribnici posvet obrtnikov, gostincev in delavcev, zaposlenih pri zasebnikih. Na pobudo občinskega sveta Zveze sindikatov ga je sklicalo združenje obrtnikov občine Ribnica. Udeležilo se ga je okoli 30 obrtnikov in delavcev.

Na posvetu so tolmačili novo kolektivno pogodbo o delovnih razmerjih med delavci in samostojnimi obrtniki. Nanjo so dali

sekretar občinskega komiteja ZK Ribnica.

V imenu domačinov je goste iz Ribnice pozdravil predsednik uprave občine Arcevia Augustino Busoli, ki se je zavzel za nadaljnje poglobljeno sodelovanje med občinskima vodstvom, organizacijami, društvi in občani.

Z obeh strani je bilo izrečenih tudi nekaj predlogov o nadaljnjem sodelovanju, vendar še niso dokončno sprejeti. Omenimo naj le predlog, naj bi na eni izmed prirediteljov proslavljanju 900-letnice Ribnice nastopili hkrati, se pravi z istim programom, obe pobrateni godbi na pihala, se pravi iz Arcevie in iz Ribnice.

J. P.

PO 5 DIN ZA GODBO

V ribniški občini podpisujejo te dni samoupravni sporazum o finansiranju godbe na pihala. Sporazum predvideva, da bo vsak zaposleni prispeval za godbo po 5 din na mesec; godba pa je dolžna sodelovati na raznih občinskih prireditvah, pogrebih itd. Del denarja bodo porabili za nakup instrumentov in uniform.

udeleženci posve ta tudi več pripomb.

Pohvalili so tisti del pogodbe, ki govori o pravici do dela, zavarovanju in pravičnemu nagrajevanju po delu, pa tudi določila o tesnejšem sodelovanju oz. združevanju dela in sredstev obrtnikov (sami ali v okviru zadruge) z OZD. Predlagali pa so nekatere dopolnitve pogodbe. Tako naj bi se po njihovem predlogu opravljanje javnih funkcij delavcu pri obrtniku ne štelo kot dopust, ampak kot redno delo. Menili so, naj bi dopustili možnost premestitve delavca v obratovalnici z enega delovnega mesta na drugo tudi brez njegove privolitve. Obrtnik bi tudi moral omogočiti delavcu, da se še naprej izobražuje. Po ribniškem predlogu naj bi delavcu omogočili izrabiti letni dopust tudi, preden mu poteče 6 mesecev zaposlitve.

Nadalje so razpravljali še o programu razvoja malega gospodarstva v občini, ki ga je dala v javno razpravo občinska skupščina.

J. P.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCEI

SLAB OBISK KONCERTA — Čeprav sodita Ivica Serfecz in Ljubka Dimitrovska med naše boljše pevce zabavne glasbe, njun koncert v domu JLA v Ribnici ni bil dobro obiskan. Morda je vzrok za to visoka cena vstopnic, saj so jih prodajali po 60 din.

DVE GRADNJI — Nova trgovska hiša in novi zdravstveni dom v Ribnici sta največji investiciji, ki potekata te dni v občini. Njima ob bok lahko postavimo še „Meles“. Delavci SGP Grosuplje so že opravili največji del dela pri trgovski hiši, kočevski Zidar pa je krepko poprijel pri zdravstvenem domu.

DAN TOPNIČARJEV — V Ribnici so zelo svečano proslavili dan topničarjev 7. oktobra. Tega dne je bilo več prijateljskih športnih srečanj med vojaki ter mladino Ribnice in Kočevja. Na svečani akademiji v domu JLA so sodelovali vojaki, učenci osnovnih šol iz Ribnice in Kočevja, nonet „Vitra“ in moški pevski zbor iz Sodražice.

NNNP IN KRAVA — Med akcijo NNNP v ribniški občini se je zgodilo tudi marsikaj neobičajnega in zato

— Spet smo zgradili dva lepa nova bloka na Trgu Veljka Vlahovića.

— Pozabili pa smo, da potrebuje ta kante za smeti, ki jih stanovniki stresajo zdaj kar na asfalt pred blokom.

REŠETO

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 18. oktobra – Luka Petek, 19. oktobra – Etbil Sobota, 20. oktobra – Irena Nedelja, 21. oktobra – Uršula Ponedeljek, 22. oktobra – Zorislav Torek, 23. oktobra – Severin Sreda, 24. oktobra – Dan OZN Cetrtek, 25. oktobra – Darinka

LUNINE MENE
21. oktobra ob 3.23 – mlaj

KINIO

BREŠTANICA: 20. in 21.10 nemško-jugoslovanski barvni film Vinetou – kralj petroleja.
BREŽICE: 19. in 20.10. ameriški barvni film Največji ljubimec sveta. 21. in 22.10. italijanski barvni film Bitka za Muret. 23. in 24.10. angleški barvni film Neskončna noč.

maliglasni

SLUŽBO DOBI

SPREJMEM dekle, ki rada nadaljevala šolanje, tečaj, se kaj izučila ali zaposlila, ji pomagam. Kaplan, Galjevica 14, Ljubljana.
ZA SESTAVO ANSAMBLA iščem bas, ritem kitarista in bobnarja. Zaželena oprema in po možnosti odsužen vojaški rok. Zvone Uhermik, Otočec 48.

SLUŽBO DOBI takoj dekle, ki ima veselje za delo v bifeju. Hrana in stanovanje v hiši. Nedelje in prazniki prosti. Malnerič, Kajuhova 18, Ljubljana.

ZASTOPNIKE za prodajo knjig iščem. Pogoj: uspešen v prodaji in osebnih avtomobil. Cenjene ponudbe pošljite na naslov: Danijel Robič, Copova 9, Celje, tel. (963) 27-949.

SLUŽBO IŠČE

V varstvo vzamem otroka (v Trebnjem). Naslov v upravi lista. (3996/79).

STANOVANJA

ENOSOBNO stanovanje ali garsonjerno sprejem v najem v Trebnjem. Pisarne ponudbe pod „DOGOVOR“.

MLAJŠI PAR s petletno hčerko, nujno išče sobo ali manjše stanovanje v Dobovi, Brežicah ali Krškem. Naslov v upravi lista (3951/79).

OBRITNIK išče sobo s posebnim vohodom, po možnosti s kuhinjo, v centru Novega mesta. Plačam do 3.000 ND na mesec. Naslov v upravljalni (3992/79).

ODDAM opremljeno sobo v centru Novega mesta. Naslov v upravi lista (4024/79).

Motorna vozila

UGODNO PRODAJ: prikolico za čoln, gliser G 370 Kvarnerplastika in TOMOS 18, rabljeno 10 ur, za 60.000, in ZASTAVO 101, za 75.000. Informacije: tel. dopoldne 23-611, popoldne 21-590.

PRODAM NSU 1000 c, letnik 71/72. Naslov v upravi lista (3986/79).

PRODAM dobro ohranjeno Z 101. Turk, Roje, Senjternej.

PRODAM rezervne dele za R 4, letnik 1976 in 1969. Boris Vidmar, Segova 19, Novo mesto, tel. 22-805.

PRODAM lado, letnik 1972. Informacije po 14. uri na tel. 21-671.

FIAT 1300, registriran, starejši letnik, z novim vgrajenim motorjem (prvoženih 7000 km) zaradi obiska šole ugodno prodam ali zamenjam za motorno kolo nad 250 cm3. Ogled ob sobotah in nedeljah. Aco Guculović, Skalicjeva 1, Novo mesto.

POCENI prodam fiat Z 750, letnik 1972, s parno številklo. Ogled vsak dan od 16. ure dalje. Niko Bučar, Hruševac 16, Straža pri Novem mestu.

AMI 8 break, letnik 1974, dobro ohranjen, prodam. Telefon 71-793, Marjan Preskar – pri Vidniči, Sadjarska 1, Krško.

UGODNO prodam avto Lada 1500 SL, letnik 1975. Marjan Slak, Mestne njive 11, Novo mesto.

PRODAM VW 1200, dobro ohranjen, in pralni stroj Gorenje. Tel. 25-172 po 13. uri.

FIAT 125 prodam. S. M. Novo

KOSTANJEVICA: 20. 10. ameriški film Lovci na koristi. 21. 10. ameriški film Vročja sedla. 24. 10. ameriški film Zeleno sonce.

KRŠKO: 20. in 21. 10. ameriški film Kaskaderji. 24. 10. ameriški film Razbojniki na svobodi. 25. 10. ameriški film Od poldana do treh.

MIRNA: 20. 10. hongkongski film Vuarjete se Cleopatre Wong. MOKRONOG: 20. in 21. 10. film Enooki šerif in dama.

NOVO MESTO – KINO KRKA: Od 19. do 21. 10. ameriški barvni film Začnite z revolucijo. 22. in 23. 10. francoski barvni film Madam Klod. 24. in 25. 10. ameriško-japonski barvni film Dokaz.

NOVO MESTO – KINO JLA: Od 18. do 21. 10. film Bruce Lee, občudujemo te! Od 22. do 24. 10. film Bobi Dirflid.

RIBNICA: 20. in 21. 10. ameriški film Srebrna strela.

SEVNICA: 20. in 21. 10. ameriški barvni film Globina. 24. in 25. 10. kongkongski film Zadnja igra smrti.

PRODAM Z 750, letnik 1972. Prečna 69, Novo mesto.

PRODAM Z 101, letnik 1973. Anton Repovž, Srebrnice 2, Novo mesto.

PRODAM fiat 1100 skupaj ali po delih. Ivan Eršte, Srednje Grčevje 2, Otočec.

PRODAM TAM 110 s pogodbenim delom. Jože Blatnik, Mirana Jarca 10, Novo mesto.

PRODAM škodo 1101, letnik 1973, prevoženih 54.000 km. Naslov v upravi lista. (3961/79).

PRODAM AUDI 60 L z vgrajeno plinsko napravo. Informacije na tel. 25-120 v popoldanskem času.

UGODNO PRODAJ R 4, oktober 1974. Registriran do oktobra 1980. Informacije na tel. 21-218 dopoldne, 23-611 popoldne.

PRODAM

PRODAM 1200 modularnih opek Zagreb. Tel. 21-602.

PRODAM dobro ohranjen kombiniran otroški voziček. Jelka Fajdiga, Adamičeva 43, Novo mesto, tel. 22-917.

PRODAM dobro ohranjen hladilnik in novo peč „kraljica peč“ na trdo gorivo. Mira Strel, Mokronog 99.

PLOHE, nove, pribl. 3 m3 prodam. Naslov v upravi lista. (4004/79).

POCENI prodam ohranjen polkavč in šivalni stroj „Mima“. Slamnki, Nad mlino 51, Novo mesto.

UGODNO prodam dnevno sobo. Avgust Košak, Ločna 16, Novo mesto.

PRODAM 3t traktorsko prikolico kiper (zračne zavore) in frezo Holder, vse v dobrem stanju. Stanko Turk, Jelševnik 15, Črnomelj.

PRODAM čistokrvne nemške ovčarje, stare 11 tednov. Janez Knavs, Salka vas 11, Kočevje, tel. 851-669.

PRODAM malo rabljeno kosilnico Alpina Ivan Glas, Bučerca 26, Krško.

PRODAM električno kitaro graziela special 2. Cena 3.000 din. Ravgoska 27, Novo mesto.

PO UGODNI CENI prodam kombiniran italijanski otroški voziček. Ravbar, Kristanova 11, tel. 22-047.

PRODAM po polovični ceni 70 betonskih stebrov za vinograd. Franc Novak, Trnje 4, Velika Loka.

PRODAM peč na olje EMO in otroško posteljico (130 cm). V Brezov log 61, Novo mesto.

12-13-14-15 in 16-colske gumi vozove, nove, za volovske, konjske ali traktorsko vprego, prodam. Delamo tudi osovine za traktorske prikolice po naročilu, dostava na dom. Stane Bulc, Jurčkova pot 73, Ljubljana-Rakovnik.

POCENI prodam trajno zarečo peč EMO-plamen. Pavšelj, Družinska vas 41/a, Šmarješke Toplice.

UGODNO prodam gradbeno barako. Informacije po tel. 23-130 – Novo mesto.

PRODAM barvni televizor „MONTREAL“. Irena Novak, Majde Šilc 20, Novo mesto. Tel. 22-008.

KUPIM

KUPIM moped, po možnosti APN 4. Jože Šilc, Goričca vas 90, Ribnica. Tel. (061) 861-095.

KUPIM rabljen električni betonski mešalec in rabljeno termoakumu-

lacijsko peč v brežibnem stanju. Naslov v upravi lista (3943/79).

KUPIM manjlnak (getribo) komplet, za R 4, v dobrem stanju. Franc Denžič, Trnje, blok sever, Lamela Bl., Brežice.

POSEST

PRODAM 15 a vinograda v Gabrju – Gabrska gora na sončni legi, možen dostop z motornimi vozili. Naslov v upravi lista (3945/79).

PRODAM v Gabrju manjšo pokleto enostanovanjsko hišo z gospodarskim poslopjem. Voda in elektrika v hiši. Naslov v upravi lista (3945/79).

PRODAM hišo z vrtom v Šahovcu pri Dobrniču. Informacije: Kovac, Žužemberk 45.

NA TRŠKI GORI prodam večjo parcelo z vikend-zidanico in mladim vinogradom. Električna, voda, dostop z avtomobilom. Informacije po tel. (061) 41-458.

RAZNO

GARAŽO vzamem v najem v Sevnici. Ivan Mirč, Naselje heroja Maroka 23, Sevnica.

POGREŠAN je pes bavarski barvar. Kdor bi karkoli vedel o njem, naj proti nagradi sporoči na naslov: Janez Prah, Sela 4, Senjternej.

PREKLET

Podpisani JOŽE KOBE, Dolž 48, Stopiče, opozarjam vse, ki nas obrekujejo in širijo laži o naši družini, da jih bom, če s tem ne bodo prenehali, sodno preganjal.

JANEZ VIDE, Dol. Stara vas 21, Senjternej, prepovedujem vožnjo in hojo po moji parceli v Rakovniku. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

ČESTITKE

23. oktobra bosta praznovala ati in mami Jožefa in Lado MARTINCIC iz Hrvaškega Broda 25-letnico poroke. Želimojima še mnogo zdravih in veselih let v krogu domačih. Čestitajo sinova Jože in Ivan ter hčerka Štefka z družino, vnučka Zdenka in Mitja pa jima pošljata koš poljubčkov.

DRAGI mami in stari mami TEREZIJI FLEK iz Jerneje vasi pri Črnomlju iskreno čestitajo za njen 70. rojstni dan in še mnogo

zdravih let v krogu domačih želijo njeni otroci in vnuki.

DRAGI mami MARIJI GNIDOVEC iz Velike Loke 36 iskrene čestitke za 66. rojstni dan z željo, da bi bila še dolgo med nami zdrava in zadovoljna. Vsi njeni.

Dragi mami URŠKI TRAMETOVICI iz Ruhne vasi iskrene čestitke za bližnje praznovanje, da bi bila zdrava in še dolgo med nami. Hvaležni otroci z družinami.

Dragemu možu in očetu JANEZU MIHALIČU iz Rateža 44 iskreno čestitamo za 45. rojstni dan in mu želimo vse najlepše, posebno pa veliko zdravja. Žena Anica, hčerka Brigita in sin Zdenko.

V nedeljo praznuje svoj 40. rojstni dan MARIJAN PAVLIHA, učitelj iz Domžal. Ob tem jubileju mu iz srca čestitajo: mama z možem Tonetom, brat Miro z ženo Darinko, Gregor, Roman in mala Mirjam ter Pavilho iz Črnomlja in Petričevi iz Nemčije.

OBVESTILA

Gostišče MARIJA CUGELJ z Odrge pri Trebnjem obvešča cenjene goste, da bo začelo redno obratovati 20. 10. 1979. Gostišče je primerno za poslovne sestanke, prijateljska srečanja, poročne slovesnosti in turistične grupe. Narodila sprejemamo tudi po tel. (068) 83-115. Se priporočamo!

SERVIS CTC; THYSSEN obvešča cenjene stranke, da opravlja popravila v garancijski na gotovih gonilnikih, na ostalih znamkah pa izv. Izdelamo kompletno montažo gonilnika z oljno in elektroinstalacijo. Nastavitev z instrumenti. Območje dela od Trebnjega do Brežic, Anton Vrščaj, Kolodvorska 56, Črnomelj, tel. 76-073.

OPRAVLJAM slikopleskarska dela, fasade, lepljenje tapet in podobna opravila na montažnih hišah. Anton Kos, Maenska vas 28, Mima peč, tel. 84-317.

CENJENE goste obveščam, da je ponovno odprt prenovljeni BIFE „LETALIŠČE“ v Prečni. Med drugim vam bomo postregli z ribjimi specialitetami. Točimo pristen mošt. Delovni čas od 9. do 22. ure. Ob torkih zaprto. Priporočamo se za obisk.

NUDIM avtoličarske usluge in se priporočam. Avtoličarstvo Boris Udovc, Cegljeva 22, Novo mesto – telefon 23-529.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 29. 9. do 5. 10. so v brežiški bolnišnici rodile: Marija Major iz Sromelj – dečka, Kata Dumbovič iz Celin – Vedrano, Andela Lupšina iz Trebeža – deklico, Sonja

Klemenčič iz Brežic – Dejana, Anica Obrankovič iz Bedovečkoga Krkja – deklico, Marjeta Dubrovčan iz Senjternej – Izidorja, Metka Devetak s Čateža – Tatjana, Danica Jelčič iz Brdovca – Bruna, Anica Ibrahimkadič iz Rigonc – dečka, Eva Ratešič iz Bedra – dečka, Anica Prašnjak iz Javorja – deklico, Milena Gudalo iz Brežic – deklico, Marja Župevc iz Krškega – Aleksandra, Marija Sutar iz Brezine – Rajka, Marija Mešček z Otoka – dečka, Zdenka Pintič iz Brezine – Anja, Anica Skrlac s Sel – deklico, Dr. bravka Prahin iz Zaprešiča – Natalija, Ana Jalovec iz Sevnice – dečka in Zdenka Matjašič iz Podvrha – Sandro. – Čestitamo!

V času od 5. do 12. oktobra so v brežiški porodnišnici rodile: Zorica Srdenovič iz Senkova – Slađano, Marjeta Planinc iz Kraja Donjega – Zvonka, Mirjana Rožič iz Prigorja – Sonjo, Jožefa Nanut s Senovega – Sonjo, Anica Škacan iz Samobora – Danijelo, Mihaela Hotko s Sel – Josipa, Karolina Levičar s Senovega – Jasmino, Barica Grgečič iz Brezje – Danijelo, Sonja Ogorevc iz Brežic – Nataša, Nena Kurek iz Ivanca – Heleno, Milica Rudar iz Galgovega – Tomislava, Boža Gregar in Dobove – Aleksandro, Anica Horvat iz Gradne – Mirelo, Anica Gregar iz Podvrha – Marka, Ana Gabron iz Sevnice – dečka, Milena Dušič iz Pišec – dečka, Matilda Turšič iz Laz – deklico, Zorko Slavica s Sel – Francija, Nevenka Jagodič iz Samobora – Ivano, Antonija Gabrič s Senovega – Tanjo, Marija Šuler iz Brežic – Marijo, Branka Petan iz Glogokega Mateja, Olga Radosavljevič iz Brežic – Dejana, Milena Golob iz Malega vrha – Sandija, Vera Vogrinc iz Sevnice – deklico, Jožica Dražil iz Senjternej – deklico. – Čestitamo!

ZAHVALA

V 43. letu starosti naš je zapustil naš dragi brat, svak in stric

VJEKOSLAV KLEPAC iz Kočevja

Iskreno se zahvaljujemo vsem našim rodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje in spremstvo v njegovi zadnji poti ter za podarjeno cvetje in vence.

Žalujoci: sestra Zdenka družino

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi dragega moža, očeta, brata, strica in svaka

MILANA GORENCA iz Novega mesta

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem, krajanom in družbenopolitičnim organizacijam: AMD, DLC, radio klubu, ZZZ, gasilskemu društvu Novo mesto, sindikalni organizaciji V. P. 1394 Novo mesto, komandi garnizije Novo mesto, sindikalni organizaciji ČZP Dolenjski list, predsem delavcem grafičnega oddelka, sindikalni organizaciji Krka – tozd zelišča, Splošni bolnišnici Novo mesto, ORL oddelku, sindikalni organizaciji PTT, predsem TOZD za PTT promet Novo mesto, LB – Temeljni dolenjski banki Novo mesto za podarjene vence in za izrečeno sožalje. Zahvaljujemo se govornikom za poslovne besede, gasilcem, godbi na pihala in pevcem, še posebej pa tov. Nikoli Padevskemu za ves vlozeni trud pri organizaciji pogreba. Posebno se zahvaljujemo medicinskemu in strežnemu osebju Splošne bolnice Novo mesto, darovalcem krvi in garizijski ambulanti za vso požrtvovalnost in skrb.

Žalujoci: žena Fanika, sin Milan, hčerka Cveta, bratje in sestre z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob mnogo prerani in boleči izgubi naše ga dragega očeta in starega očeta

JOŽETA KRŠTINCA nosilca spomenice od 1941 iz Dragomlje vasi 15 pri Suhorju

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli sožalje in nam pomagali, stali ob strani v težkih in bolečih trenutkih, darovali vence in cvetje ter pokojnika v tako velikem številu pospremili k mnogo preranemu počitku. Posebno se zahvaljujemo osebjem Splošne bolnice Novo mesto, ki mu je v zadnjih trenutkih lajšalo bolečine, govornikom tov. Župančiču in tov. Kopicu, kolektivom K7 Črnomelj, Obrtnemu podjetju Čerklje, TGP Metlika, Viatorju – hotel Bled, Komunalni energetiki Ljubljana, SGP Pionirju Novo mesto in Mercatorju Metlika. Zahvaljujemo se tudi organizacijam ZB, DU Metlika, godbi na pihala iz Metlike, pevskemu zboru iz Novega mesta in pripadnikom JLA iz garnizije Črnomelj. Se enkrat iskrena zahvala vsem, ki ste pokojnika imeli radi, z nami sočustvovali in na kakršen koli način počeštelili njegov spomin.

Žalujoci: otroci z družinami

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Casopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVIATELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lupšina.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Milan Markelj (namestnik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer, (urednik priloge), Bojan Budja, Janez Pezelj, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Simčič, Jožica Tepey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Tehnični urednik Priloge: Dušan Lazar. Ekonomska propaganda: Janko Saje in Marko Klinec.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 6 din, letna naročnina 238 din, polletna naročnina 119 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 480 din ali 25 ameriških dolarjev oz. 50 DM (oz. ustrezná druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9.

UGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 130 din, 1 cm na določeni strani 160 din, 1 cm na srednji ali zadnji strani 200 din, 1 cm na prvi strani 250 din. Vsak mali oglas do 10 besed 50 din, vsaka nadaljna beseda 5 din – Za vse druge oglase velja do preklica cenik št. 10 od 1. 1. 1979 – Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-603-30624 – Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p.p. 33, telefon (068) 23-606 – Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p.p. 33, telefon (068) 23-611. – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Casopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

22 DOLENJSKI LIST

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi dragega moža, očeta, brata, strica in svaka

MILANA GORENCA
iz Novega mesta

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem, krajanom in družbenopolitičnim organizacijam: AMD, DLC, radio klubu, ZZZ, gasilskemu društvu Novo mesto, sindikalni organizaciji V. P. 1394 Novo mesto, komandi garnizije Novo mesto, sindikalni organizaciji ČZP Dolenjski list, predsem delavcem grafičnega oddelka, sindikalni organizaciji Krka – tozd zelišča, Splošni bolnišnici Novo mesto, ORL oddelku, sindikalni organizaciji PTT, predsem TOZD za PTT promet Novo mesto, LB – Temeljni dolenjski banki Novo mesto za podarjene vence in za izrečeno sožalje. Zahvaljujemo se govornikom za poslovne besede, gasilcem, godbi na pihala in pevcem, še posebej pa tov. Nikoli Padevskemu za ves vlozeni trud pri organizaciji pogreba. Posebno se zahvaljujemo medicinskemu in strežnemu osebju Splošne bolnice Novo mesto, darovalcem krvi in garizijski ambulanti za vso požrtvovalnost in skrb.

Žalujoci: žena Fanika, sin Milan, hčerka Cveta, bratje in sestre z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob mnogo prerani in boleči izgubi naše ga dragega očeta in starega očeta

JOŽETA KRŠTINCA
nosilca spomenice od 1941 iz Dragomlje vasi 15 pri Suhorju

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli sožalje in nam pomagali, stali ob strani v težkih in bolečih trenutkih, darovali vence in cvetje ter pokojnika v tako velikem številu pospremili k mnogo preranemu počitku. Posebno se zahvaljujemo osebjem Splošne bolnice Novo mesto, ki mu je v zadnjih trenutkih lajšalo bolečine, govornikom tov. Župančiču in tov. Kopicu, kolektivom K7 Črnomelj, Obrtnemu podjetju Čerklje, TGP Metlika, Viatorju – hotel Bled, Komunalni energetiki Ljubljana, SGP Pionirju Novo mesto in Mercatorju Metlika. Zahvaljujemo se tudi organizacijam ZB, DU Metlika, godbi na pihala iz Metlike, pevskemu zboru iz Novega mesta in pripadnikom JLA iz garnizije Črnomelj. Se enkrat iskrena zahvala vsem, ki ste pokojnika imeli radi, z nami sočustvovali in na kakršen koli način počeštelili njegov spomin.

Žalujoci: otroci z družinami

ZAHVALA

Po zahrbtni bolezn nas je v 67. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

ANTON KASTELIC

iz Poljan 6 pri Mimi peči

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, mu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala kirurškemu osebju splošne bolnice Novo mesto in zdravstvenemu osebju v Trebnjem, kolektivu IMV Novo mesto, kolektivu TOZD Dolomiti, župniku za opravljeni obred. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: žena Francka, sinova Tone in Jože, hčerka Francka z družino, hčerka Anica, brata Janez in Jože, sestra Mici z družinami in drugi sorodniki

V SPOMIN

19. oktobra bo minilo žalostno leto, odkar nas je zapustila naša draga sestra, teta in svakinja

ANICA TOMŠIČ

roj. Jerše
iz Kočevja, Prešernova 7

Med nami je ostala praznina, v naših srcih bolečina. Odšla si mnogo prežgodaj, spomin pa bo ostal. Vsem, ki se je spominjate, obiskujete njen preran grob, prinašate cvetje in prižigate sveče, iskrena hvala.

Žalujoči: sestri Linka in Milena, nečaki in svakinji Kristina in Marija

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljube skrbne žene, mame, stare mame, sestre in tete

PEPCE VIDMAR

iz Šen tjošta 17 pri Stopičah

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam karkoli pomagali v težkih trenutkih, darovali vence in cvetje ter nam izrazili sožalje. Zahvala vsemu zdravstvenemu osebju bolnice Novo mesto za lajšanje bolečin v najtežjih trenutkih, Novolesu iz Straže, Zavodu za socialno medicino in higieno Novo mesto, ampulnemu oddelku tovarne zdravil Krka ter župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: mož Franc, sin Jože, Slavko z družino, Joži z družino, sestre, bratje ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega moža in starega očeta

PETRA KOBETA

s Sinjega vrha

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam pomagali in z nami sočustvovali, pokojniku darovali vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala tudi župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: žena Katarina in otroci z družinami

Sinji vrh, Črnomelj

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi naše drage žene, mame, sestre, tete in sestrične

JOŽEFE ŽABKAR

iz Gmovelj 2 pri Škocjanu

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom, ki ste pokojno pospremili na njeni zadnji poti, ji poklonili vence in cvetje ter nam izrazili sožalje. Zahvaljujemo se zdravnikom in osebju novomeške bolnice za njihovo neizmerno požrtvovalnost v času bolezn in pomoč v zadnjih dneh njenega življenja. Iskrena hvala kolektivu Krka, Ela Novo mesto, Dominvest, Industriji obute in pevcem za občuteno zapete žalostnike, župniku za lepo opravljeni obred in vsem, ki boste obiskovali njen preran grob.

Žalujoči: mož Alojz, hčanke Jožica ter Majda, Stanka in Vida z družinami, sestra Tončka in drugo sorodstvo

V SPOMIN

23. oktobra bosta minili dve leti, odkar nas je mnogo prežgodaj zapustil naš nadse ljubljani sin in brat

DUŠKO PRAZNIK

iz Vrhovega pri Žužemberku

V naš dom sta se naselili žalost in bolečina. Tvoj nasme in dobrot pa sta ostala neizbrisna v naših srcih. Hvala vsem, ki se ga še spominjate in mu prižigate sveče na njegovem mnogo preranem grobu.

Za vedno neotolajljivi: vsi njegovi

ZAHVALA

Vsem, ki so se poslednjič poklonili spomnu našega nenadomestljivega očeta, starega očeta, pradedu, in brata

JOŽETA KNAVSA

s Travnika 114

in ga spremili na zadnji poti, se toplo zahvaljujemo. Hvala vsem, ki so nam izrekli sožalje in sočustvovali z nami. Hvaležni smo darovalcem cvetja in vencem, delovnim kolektivom GG TOZD Gozdarstvo Draga, LB Kočevje, Tekstilana Kočevje in ZKO Novo mesto. Še posebno se zahvaljujemo družinama Benčina za nesebično pomoč v težkih trenutkih. Hvala duhovniku za opravljeni pogrebni obred.

Žalujoči

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dobri mož in oče

JOŽE MEDVEŠEK

iz Marofa pri Sevnici

Iskrena hvala vsem za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje. Hvala govorniku Zveze borcev Sevnica za iskrene besede, kakor tudi kaplanu. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: žena Matilda z otroki

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, babica, prababica in teta

KAROLINA KREVS

iz Biške vasi 16

Iskrena hvala sorodnikom in znancem, ki ste ji darovali vence in cvetje ter nam izrazili sožalje, pokojno pa spremili na njeni zadnji poti. Hvala župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni

V SPOMIN

13. oktobra je minilo eno leto, odkar nas je zapustil dragi mož, skrbni oče ter stari oče

JOŽE PLUT

iz Božič vrha 5

Tih in žalosten je naš dom brez tebe. Odšel si, nikoli več se ne vrneš, bolečina v naših srcih pa je ostala. Nikoli te ne bomo pozabili, še vedno živiš z nami in mi smo vedno s teboj.

Vsi njegovi

SVET DELOVNE SKUPNOSTI UPRAVNIH ORGANOV SKUPŠČINE OBČINE SEVNICA

RAZPISUJE
PROSTA DELA IN NALOGE ZA

ŠEFA KRAJEVNEGA URADA IN MATIČARJA V LOKI pri Zidanem mostu

za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Kandidati morajo poleg z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednja pogoja:

- srednja strokovna izobrazba administrativne ali ekonomske smeri
- 2 leti delovnih izkušenj.

Rok za sprejemanje pismenih prijav je 15 dni po objavi. Prijave sprejema Skupščina občine Sevnica. Prijavljeni kandidati bodo o izidu obveščeni v 15 dneh.

DELOVNA SKUPNOST STROKOVNIH SLUŽB SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI METLIKA

RAZPISUJE
prosta dela in naloge
socialnega delavca

Poleg splošnih mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

1. končana višja šola za socialne delavce
2. delovna praksa: 1 leto

Prijave z dokazili o strokovni usposobljenosti sprejema delovna skupnost strokovnih služb SIS Metlika, Metlika, CBE 23, 15 dni po objavi. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po zaključku razpisa.

Strokovni izobraževalni center za voznike motornih vozil Ljubljana – Ježica, dislocirani oddelek pri Združenju šoferjev in avtomehnikov Krško

RAZPISUJE

vpis učencev v večerno šolo za pridobitev poklica „voznik motornih vozil“ v šolskem letu 1979/80.

Vpišejo se lahko kandidati, ki so dopolnili 18. leto starosti in končali najmanj 6 razredov osnovne šole ali poklicno šolo. Prijave sprejema ZŠAM – Krško C. K. Ž. 4, Krško v PETEK, 19. 10. 79 od 16.–18. ure in v SREDO, 24. 10. 79 od 16.–18. ure.

BELOKRANJSKA TRIKOTAŽNA INDUSTRIJA „BETI“ – METLIKA

Komisija za medsebojna razmerja DSSS razpisuje prosta dela in naloge:

1. REFERENT UVOZA

Pogoji:
– višja ali srednja šola ekonomske ali tekstilne smeri
– 3 leta delovnih izkušenj (lahko tudi pripravnik)

Razpis je v veljavi 15 dni. Delo se združuje za nedoločen čas. Prijave zbira kadrovska služba „BETI“ – METLIKA.

Kirurgova desna roka

Štefka Ban je že 21 let sestra instrumentarka na kirurškem oddelku novomeške bolnišnice. Instrumentarke so tista bitja v zeleni operacijski uniformi ter s kapo in masko, ki kirurgu med operacijo podajajo vso tisto množico nožev, škarij, klešč, strgal in podobne, v kromu mrzlo se lesketajoče „šare“.

Sestra Štefka se je izšolala v Novem mestu. Po mali maturi je končala enoletni tečaj za bolničarke, nato pa je njeno nadarjenost opazil prim. dr. Šavelj. Še nekaj dodatnih tečajev in Štefka je smela v operacijsko dvorano.

„Danes so stvari bolj zapletene, zahteve so večje,“ pripoveduje Banova. „Starjši smo se res dobesedno pričeli, sedanji rod sester instrumentark pa mora končati šolo za višje medicinske sestre in dodaten tečaj. Poklic je res vabljiv in zanimiv, vendar prav nič lahek. V službo sem prišla včeraj ob 7. uri, doma bom jutri ob dveh popoldne. Dežurstvo pač. Delo je vedno bolj naporno, nesreč je vedno več. Včasih smo v eni dežurni soboti „zakrpali“ ali kako drugače uredili do tri paciente, to soboto pa kar 40. Pa dan niti ni bil tako izjemen.“

Laika najbolj zanima, kako se sestre instrumentarke znajdejo v tisti gneči instrumentov, tamponov, igel in podobnega. Kako vedo, kaj je treba podati v dlan kirurgu, ki samo molče iztegne orokavičeno dlan.

„Instrumentov je res veliko,“ prizna sestra Štefka, „pravzaprav vsak dan več. Samo oprijemajk je 20 vrst. Pri vsaki večji operaciji je potrebna tako imenovana osnovna mreža instrumentov, ki je enaka za vse kirurške posege, dodamo pa tisto, kar terja specifičnost posega. Operacija glave zahteva drugačno orodje kot operacija trebuha. Kaj moraš v določenem trenutku dati, pa preprosto moraš vedeti. Operacija teče v tišini. Spričevalo dobre instrumentarke je, da operater ne zahteva tega ali onega instrumenta. Operacijska ekipa, v kateri so poleg glavnega kirurga še eden ali dva pomočnika, instrumentarka in strežnica, mora delovati složno. Dviganje glasu nikomur ne koristi, najmanj pacientu pod sterilnimi rjuhami.“

Na kirurškem oddelku novomeške bolnišnice delajo 20 in več let kot sestre instrumentarke še: Marija Vegej, Marija Udovč, Marija Rade, Albina Judež in Malči Čujnik. Šest žensk, več kot 120 let dela v bolnišnici in operacijski dvorani. Koliko dodanih skalpelov, igel, vrtal, strgal, svetrov, škarij? Koliko življenj so pomagale rešiti sestre instrumentarke, kirurgova desna roka? Nihče ne šteje. Saj jih niti ne poznamo, sestra instrumentarka. Samo oči je videti v okviru maske, čepice in zelene uniforme. Tople in pomirjajoče oči.

MARJAN BAUER

PRIMOŽ JE RES PRIMOŽ – V rokah botre je mali Primož pričakal svečano podelitev imena v poročni dvorani nove občinske skupščine. (Foto: J. Pavlin)

Spet civilni krst

Po dvajsetih letih

Od zadnje sobote opravljajo poročne obrede v Novem mestu v novi poročni dvorani občinske skupščine. Pravzaprav ne le poroke, saj so v soboto v isti dvorani svečano podelili ime pet mesecev staremu Primožu Puclju. Ta obred so v novomeški občini prvič opravili pred dvajsetimi leti, tako poročila Dolenjski list, in so ga imenovali civilni krst.

Primoževi starši so najprej izbrali botra, ki sta po svečani podelitvi imena prevzela pokroviteljske dolžnosti nad novorojencem. Botra naj bi staršem pomagala pri vzgoji, v primeru odsotnosti staršev bi poskrbela za varstvo in oskrbo in prispevala, da bo otrok dobro vzgojen.

J. P.

DVENCVI KOMISIJI

Minuli petek je komisija za rokomet pri ZTKO Novo mesto pripravila sestanek, na katerega je povabila predstavnik šolskih športnih društev. Skupaj so pregledali lanskega letnega delo in ugotovili, da so ga dobro opravili in da se organizacija lig ne bo spremenila. Pogovorili so se tudi o nagrajevanju trenerjev in vaditeljev ter se dogovorili, da bosta poslej delovali dve komisiji: za moški in ženski pionirski rokomet.

SMRT KOLESARJA

V soboto, 13. oktobra okoli 23. ure, je pri Gorici vasi v bližini Ribnice avtobus zbil 48-letnega kolesarja Ludvika Petka iz Nemške vasi. Kolesar je obležal mrtev. Nesreča se je zgodila, ko je 45-letni Sandi Podlogar iz Kočevja vozil avtobus iz Ljubljane proti Kočevju. Pri Gorici vasi mu je pripeljal nasproti neznan osebni avto, ki ni zasenčil luči, zato je voznik avtobusa spregledal kolesarja Petka, ki je peljal pred njim. Zadel ga je s prednjim delom avtobusa, ga zbil v jarek, kjer je kolesar obležal mrtev.

B. B.

Ženska ribiška sreča

Tatjana Tičar pod Seidlovim mlinom ulovila enega največjih sulcev – Krka naklonjena zakoncema

Krka s svojimi trofejami res ne skopari. Še posebej je, kot kaže, naklonjena zakoncema Tičar. Mlada Novomeščanka sta namreč že lani uplenila rekordnega sulca, v petek pa je tehtnica pokazala še kakšno dekagram več.

Verjetno Tatjana še sanjala ni, da bo njen prvi petkov met v zelene valove pod Seidlovim mlinom prinesel toliko razburjenja. Preteklo je vsega nekaj minut, ko ji je močan sunek ribiško palico skoraj iztrgal iz rok. Boj na obrežju Krke se je tako pričel. Tatjana je kajpada priskočila na pomoč mož Franci, ki je pogumno zabredel v že dokaj hladno vodo. Ni minilo deset minut, ko je bilo mokrega boja konec. Pred Tičarjevima je ležal orjaški sulc, ki je meril natanko 121 centimetrov, tehtal pa nič več in nič manj kot 16

kg. Trofeja, kakršno bi zavidal vsak ribič.

B. B.

DOKAZNI MATERIAL – Ob zgodbi o orjaškem sulcu iz Krke bi marsikdo samo vrazveremo skomignil z rameni. Nejevernežem v dokaz je tale posnetek. (Foto: B. Budja)

Padlo devet medvedov

Jeseni ima medved boljše kožuh

Pri prvi polni luni v oktobru sta na območju Zveze lovskih druščin Kočevje padla dva medveda, skupno pa je bilo letos odstreljenih od začetka oktobra 9 od 15 za odstrel predvidenih medvedov.

Za odstrel so letos predvideni 4 mladiči do 50 kg, 4 od 50 do 100 kg, 4 od 100 do 150 kg in 3 nad 150 kg. V načelu ima vsaka družina na leto dovoljen odstrel enega medveda. Letos so odstrelili medvede že na območju lovskih druščin Banja Loka (23 kg), Dolenja vas (200 kg), Kočevje (140 in 108 kg), Oslnica (dva po 50 kg), Ribnica (105 kg) in kot zadnja na območju LD Velike

Lašče (70 kg) in gojitvenega lovišča Žitna gora (90 kg). Prav te dni bodo sklepani, kje naj odstrelje še tistih 6 medvedov, ki jih v lovskih družinah niso odstrelili. Načrt odstrela – tako so nam povedali pri Zvezi lovskih druščin – bo letos v celoti izpolnjen.

Po načrtu odstrela se vidi, da odrasle medvede varujejo. Za odstrel so „predvideli največ „drobiza“, ker ga je največ in dela tudi največ škoda. Razpored odstrela naredi gojitvena komisija, ki ga tudi uskladi z gojitvenimi lovišči.

Za škodo, ki jo povzročajo medvedovi, letos še ni prijavi. Zbirati jih bodo začeli te dni, letošnja škoda pa bo znana do konca leta. Že zdaj pa ocenjujejo, da večje škoda ne bo, ker: družine medveda – kot tudi ostalo divjad – krmijo, razen tega pa so nabavile za varstvo kmetijskih površin pred divjadjo tudi več električnih pastirjev.

J. P.

Jasni Dokl zdaj še „balkanski“ bron

Na 11. balkanskem prvenstvu nastopile tudi tri Novomeščanke

Minulo 11. balkansko prvenstvo v gimnastiki v Ljubljani je ponovno potrdilo, da so najboljše Jugoslovke v zadnjem letu močno napredovale in se še za stopnico približale najboljšim evropskim telovadkam.

To dejstvo je toliko bolj razveseljujoče, ker so na minulem velikem tekmovanju najboljše telovadke z Balkana nastopile kar tri Dolenjke: Jasna Dokl, Matejka Kavšek ter Nataša Kočevar, ki je tekmovala zunaj konkurence.

V dresu z jugoslovanskim grbom sta bili ponovno najboljše Jasna Dokl in Ljubljanka Alenka Zupančič. Z zanesljivimi nastopi in dobrimi uvrstitvami se je izkazala tudi Kavškova, poznalo pa se ji je, da ima za sabo premalo zahtevnejših nastopov. Jasna je v hudi konkurenci uveljavljenih romunskih telovadk telovadila prehlajena. Zato so njene uvrstitve po posameznih orodjih in novo osvojevo odličje na močnem tekmovanju zagotovo spodbuda in obveza za še bolj trdo delo. Balkansko prvenstvo je dokaz, da so najboljše Jugoslovke upravičene do nastopa na bližnjem svetovnem prvenstvu, ki bo lahko tudi za Jasno Dokl yozovnica za olimpijske igre v Moskvi.

Važnejši rezultati – ženske, preskok: 1. Comaneci 19,19, 3. Zupančič 19,15, 5. Dokl 18,95; grad: 1. Eberle (R) 19,90, 4. Kavšek 18,75; parter: 1. Kis (R) 19,90, 3. Dokl in Gluhajeva (B) 19,10 itd.

J. P.

OBLEŽAL MRTEV

V petek, 12. oktobra zvečer, se je 74-letni Viktor Levstik iz Zadnikov pri Ribnici peljal na vprežnem vozu s Svetega Gregorja proti domu. V Čmecu pa je na klancu padel z voza in obležal na cesti mrtev.

PADEL JE DVAJSETERAK – Pred kratkim je imel Ribničan Ivan Levstik izredno uspešen lovski dan, saj je v gozdovih Velike gore uplenil res edinstvenega jelena. Nepravilni dvajseterak je imel 117 cm dolge rogove, nadočniki pa so bili veliki 47 cm. Ali ta lovska trofeja zasluži zlato medaljo? O tem bo s točkovanjem odločala posebna komisija. (Besedilo in foto: Drago Mohar)

Njih zlate roke

V Ribnici razstavljene tudi vezenine nevrščenih

„Te žene in dekleta imajo pa res zlate roke!“ je vzkliznila obiskovalka nedavne razstave vezenin v Ribnici. Ribniške žene in dekleta so pokazale, da imajo veliko znanja in volje, da ustvarijo tako lepe izdelke.

Posebnost letošnje razstave je bila, da so prvič pokazale tudi vezenine, izdelane po vzročih vhodnih in nevrščenih dežel, Kitajske, Indije in drugih, ki jih je prinesla z razstave del nevrščenih dežel v Libiji Stanka Nosan. V teh deželah žene organizirano delajo vezenine in jih prodajajo na tuje. Pri svojem delu kažejo izredno iznajdljivost, saj celo iz čisto majhnih koščkov platna z vezenjem ustvarijo ču dovite velike prte.

Letošnja razstava je torej spet pokazala nekaj novega. Obiskovalci, oziroma predvsem obisko-

PO VZORCIH IZ NEVRŠČENIH – Na nedavni razstavi vezenin v Ribnici so žene in dekleta pokazale med drugim tudi izdelke, narejene po vzorcih iz nekaterih nevrščenih dežel, ki jih je prinesla iz Libije domačinka Stanka Nosan. Na fotografiji pa so izdelki njene mame Zore Nosan. (Foto: Primc)

valke razstave, ki se tudi priložnostno ukvarjajo z vezenjem, so ob ogledu gotovo dobile navdih, ki jih bodo koristno uporabile pri svojem delu.

J. P.

S solno kislino nad miličnika

Sodišče odmerilo Sušini šest mesecev zopora – Miličnikom preprečil uradno dejanje

Prejšnji teden je na zatožno klop senata novomeške enote Temeljnega sodišča Novo mesto sedel 26-letni Drago Sušin iz Družinske vasi. Draga, ki je že od poprej zabeležen v sodnih spisih, je obtožnica bremenila, da je miličnikoma preprečil opraviti uradno dejanje.

26. septembra lani je Sušin z osebnim avtomobilom zapeljal na parkirišče na Otočju, kjer pa sta ga ustavila miličnika Jože Smrekar in Mirko Zel. Hotela sta se prepričati o lastništvu vozila, s katerim se je Sušin vozil. Slednji pa je izkoristil trenutke njune nepazljivosti in jo popihal proti Družinski vasi. Miličnika sta mu seveda sledila in Draga pri Družinski vasi ustavila.

GOBANI ZAKASNILI? – Vse kaže, da skušajo zadnji dnevi lepega vremena popraviti dokaj klavno gobjo bero letos na Dolenjskem. Kar zajeten kupček gobanov, med njimi tudi tega puklavca, je prejšnji teden nabral novomeški gobar Vinko Verbič. (Foto: B. B.)

Sušin je takrat s pestjo udaril v prsa enega miličnika, drugega brcnil in se jima tako izvil iz objema. Stekel je v osebni avtomobil in iz njega vzel litrsko plastično steklenico, napolnjeno s solno kislino. Tako oboje je miličnikoma zagrozil, da ju bo polil, če se mu približata. Sam je nato hitro stekel v bližnjo hišo in jo skozi zadnja vrata ucvrl v gozd. Pa ne za dolgo.

Obračunava je pokazala Sušinovo krivdo, čeprav se je izgovarjal na vse pretege, trdil je tudi, da sta ga miličnika prva napadla in da je bil tako izzvan. Številni dokazi pa so

POHOD ČEZ RAŠICO

Smučarsko društvo Novinar in ZTKO Ljubljana-Bežigrad bosta 28. oktobra pripravila pohod čez Rašico. Začel se bo ob 11. uri na trm stezi v Črnučah.

Sušinove izgovore kaj kmalu postavili na laž. Senat mu je odmeril šest mesecev zopora, pri tem pa upošteval, da je bil Sušin že prej kaznovan.

B. B.

SREČANJE ZA BOLJŠE VZDUŠJE

– Ljudje so živčni. Nobe-nega nasmeha ni videti na njih obrazih, je rekel direktor temeljne organizacije združenega dela Zelene nogavice.

– Res je, samo še bevska-mo drug na drugega! je nadaljeval ugotovitev sekretar in se poskušal nasmehnuti.

– Predagam, da pripravimo piknik, na katerem se bomo približe spoznali, si oprostili grobe besede, ki smo si jih zmetali v obraz med letom, je strnil besede v pozrtujo direktor temeljne organizacije združenega dela Zelene nogavice.

– Zamisel ne gre vreči v Zeleno reko. Stavim, da bo po pikniku vse boljše. Upam si trditi, da bo celo produktiv-

nost narasla, hrana, pijača in sproščenost pa bodo zgladili medsebojna nesoglasja, je psihološko upravičilo zabavo na prostem sekretar, ki je prevzel tudi nakup odojčkov, vina, piva in nekaj steklenic mineralne vode.

Sončni žarki so do prave mere ogreli zabaviščni prostor in ljudje so je jedli pa pili. Jožič Repič je raztegnil harmoniko, da so se štirje pari zavrteli pod lipo.

– Tako se krepi čvrstost kolektiva, je veselo ugotovil direktor temeljne organizacije združenega dela Zelene nogavice.

– Posamezniki so že dobro nadelani, je opazil sekretar in je vzel kozarcu vino.

– Le naj pijejo, skozi steklenico si bodo gotovo všeč! je glasno rekel tovariš direktor, da so se vsi zagledali vanj.

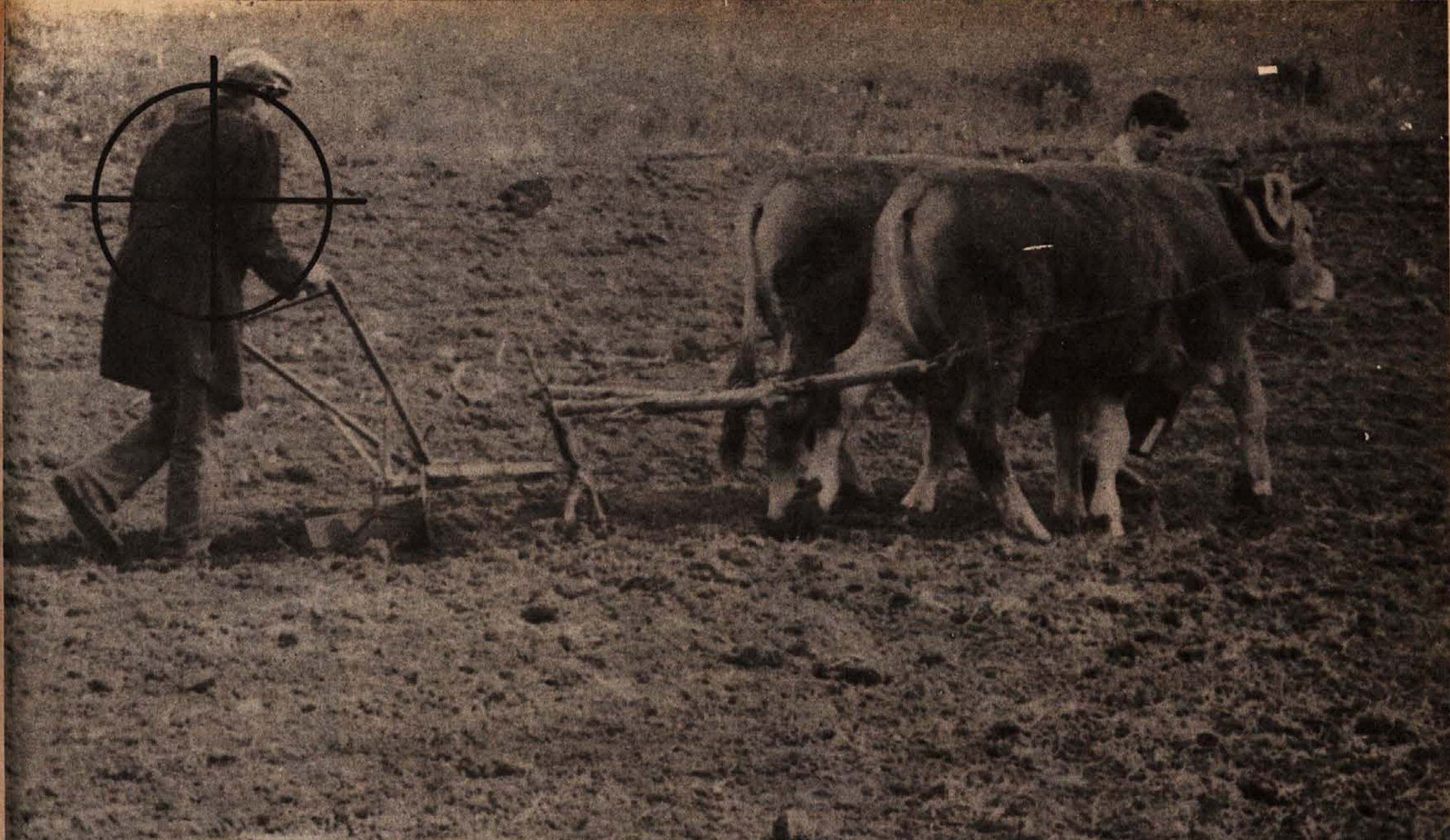
– Nam očitaš vino, kaj? se je razhudil Franjo Volnič in je še pristavil: Mi enkrat na leto zremo na stroške reprezentance, ti in tebi podobni pa počenjate to domala vsak dan. Potem je vrgel kozarec ob tla...

Snažilka Metlova je trobila drugi dan po Repičevi dragi, da je bilo na pikniku razbitih sedeminosemdeset kozarcev, dvainštirideset steklenic, pet krožnikov, devet stolov, tri mize, polomljena pa sta bila tudi dva ražnja. Direktorja temeljne organizacije združe-

nega dela Zelene nogavice ni bilo na posel osem dni, ker je bil slivasto moder pod levim očesom, tovariš sekretarja pa so videli Repičani v družbi zobozdravnika Svedriča skoraj vsak dan.

P. S. Zgodba je seveda izmišljena. Res je le to, da nista spregovorila direktor temeljne organizacije združenega dela Zelene nogavice in tovariš sekretar med seboj niti besedice od piknika sem, četudi je od takrat preteklo že natanko pet mesecev in šestnajst dni. Tako je bil s piknikom dosežen cilj: vsaj med njima ni bilo več grobih besedi.

TONI GAŠPERIČ

JE KMET DIVJAD?

Julij, avgust, september in oktober so meseci, ko kmetje, ki žive na robu gozda, preklinjajo divjad, ki ni podpisala. (če prevedemo na naš jezik) „samoupravnega sporazuma o nežretju kmetovih pridelkov“. Pravzaprav ni divjad pri vsem tem nič kriva, saj samo sledi naravnim nagonom, srčika problema je starodaven spor med kmeti in lovci. Prvi bi hoteli poletni in na jesen čim več sadov in plodov celoletnega truda, drugi pa čim več in čim lepše divjadi. Škoda zaradi divjadi je „železna“ tema skoraj vsakega Uredništva v gosteh, kar vsekakor priča, da problem ni (kot mislijo nekateri ljubljanski lovci) iz trte izvit.

Značilen primer zaostrenih odnosov med kmeti in lovci je bila in je deloma še krajevna skupnost Hinje v Suhi krajini. Vasi Hinje, Pleš, Prevole in Žvirče leže na območju gojitvenega lovišča „Žitna gora“. Tako vsaj trdijo lovci, kmetje namreč menijo, da je stvar obratna, da torej lovišče leži na ozemlju KS Hinje. Odgovor bi seveda lahko dali samo pravniki, omenjeni sporček je samo za popestritev.

Papimata vojna med lovci in kmeti v KS Hinje se je začela leta 1977. Kmete je zastopal oddelek za gospodarstvo skupščine občine Novo mesto. Na očitke je odgovoril v imenu

gojitvenega lovišča „Žitna gora“ in s tem Lovske zveze Slovenije Blaž Krže. Ta je priznal, da je bilo v lovskem letu 1976-77 prijavljenih v KS Hinje okrog 300 primerov škode zaradi divjadi(!), da so 83 oškodovancem izplačali nekaj več kot za 73.000 din odškodnin, osmim najbolj prizadetim pa so povrnili tudi pridelek s skoraj tremi tonami koruze v zrnju. Ogroženim kmetom so dali lovci 150 kg kemičnih sredstev za zaščito pred divjadjo, 150.000 din pa so možje s puškami porabili za tako imenovane preventivne ukrepe: poletno krmljenje, krmne njive in električne pastirje.

Po drugi strani pa je Krže očital novomeški občini in krajevni skupnosti Hinje, da zadevo pretiravajo, da o postopku za ocenjevanje škode zaradi divjadi ne vedo veliko, da vas Prevole ni hotela poletnega poljskega čuvaja, ki so ji ga ponudili. Predvsem pa se je Lovska zveza Slovenije zgražala nad možnostjo odvzema lovišča. Poleg tega je Lovska zveza Slovenije „etovala novomeški občinski skupščini, naj do objektivnih spoznanj o škodi prihaja po drugih poteh, naj torej ne naseda (citiramo) „nekaterim in stalno istim nezadovoljnežem, ki želijo na račun škode od divjadi izsiljevati nekajkrat večje odškodnine, kot bi znašala vrednost pridelka.“

Ko je že govor o odškodninah, naj povemo, da je novomeški oddelek za gospodarstvo za lovsko leto 1978/79 določil, da je kilogram pšenice, ki jo kmetom požre divjad, vreden 3,5 dinarja, koruze 3,2, krompirja 2,8, ajde 10, korenja 2, pese 1, detelja je po dva in pol dinarja, kilogram sena pa po 1,8 din.

Nad takimi cenami se ne more nihče razjokati od veselja. Prav to dejstvo je pripeljalo do spoznanja, da je škodo bolje preprečevati, kot izplačevati. Že zaradi hude krvi in, recimo, etike. Po pravici povedano, se je Lovska zveza Slovenije in z njo gojitveno lovišče „Žitna gora“ za tak način preprečevanja sporov in škode zavzemala že dalj časa, suhokrajinske kmečke grče pa iz najrazličnejših razlogov ponudene roke niso stisnile.

Letos se je „vojna“ med suhokrajinskimi kmeti in gojitvenim loviščem „Žitna gora“ končala s sklenitvijo samoupravnega sporazuma. Čeprav gre morebiti v resnici samo za premirje, za prvi korak; v spodbudo drugim navajamo nekaj določil.

Lovci so se zavzeli, da bodo nakupili dovolj električnih pastirjev in prevzeli stroške za njihovo nadzorovanje. Pastirje bodo izročili kmetom, ki bodo morali skrbeti, da naprave ne

bodo „zaspale“, saj morajo biti pastirji vključeni od mraka do jutra.

Odškodnino bodo kmetom priznavali samo, če se bodo držali vseh navodil o vzdrževanju in nadzoru napeljav, tistim pa, ki nad samoupravnim sporazumom niso navdušeni in ne bodo sodelovali, se odškodnina ne prizna. Če že pride do škode, so kmetje dolžni prijaviti škodo pri pooblaščenih osebah v vasi. Ocenjevanje škode je najmanj enkrat na teden, praviloma ob četrtkih. Zapisnik podpisata predstavnik lovišča in oškodovanec, denar mora biti izplačan najmanj v enem mesecu po cenitvi. To so bistvene določbe samoupravnega sporazuma med suhokrajinskimi kmeti in slovenskimi lovci.

Nedvomno je omenjeni samoupravni sporazum sveta točka v skaljenih odnosih med lovci in kmeti. Kljub vsemu ostaja in bo še dolgo ostalo vprašanje, kdo je pravzaprav divjad: kmet ali srnjak? Tisti, ki prideluje, da bi se preživel, ali tisti, ki po naravi stvari skrbi za svoj obstoj? Vprašanje ne bi bilo ali pa ga vsaj ne bi zastavili tako, če ne bi bilo lovcev.

Da se namreč dokazati, da lovčev strel vsaj pri nas ni več potreben za ohranitev človeškega rodu. Komu in čemu torej služi?

SLOVO ŽIVLJENJU POD KRIVO BREZO

Najmodernejši dijaški internat in najsodobnejša šolska zgradba za umsko ali telesno prizadete otroke v Šmihelu samo majhen gozdni ločič od zasilnih romskih bivališč. Niti streljaj oddaljena sta si ta dva svetova tako daleč, kot bi med njima ležalo Jadransko morje. Življenje na dveh bregovih šmihelskega vsakdanjika pa je te dni postalo bližje.

Romom so sezidali poseben blok in osem družin se izpod zasilno zbitih barak seli v garsonjere. Nizka zidana stavba z osmimi vhodi pomeni slovo nomadskemu življenju. Ko so prejšnji teden prišli tovarni z občine in Centra za socialno delo, so bili novi stanovalci že v hiši, delavci Elektra pa so ravnokar priključevali tok na hišno omario.

Tisti dan so bili otroci umiti in ženske počesane, moškim pa sploh ni bilo videti pripadnosti rodu. Upokojenec Janko, ki ima zraven brunarico (kupil je lovsko kočo), je s čisto srajco, urejen, kar je tudi sicer, sprejemal goste. Pravkar je bil obrit in dišal je po „črni mački“.

Mlad črnolasec, ki ga na cesti sploh ne bi štel za Roma, nas je povabil v stanovanje. Na prekritih zakonskih posteljah se je bohotno šopirilo svetomodro krilo velike italijanske punčke, na steni pa sta viseli harmonika in kitara. Mize še ni bilo, pač pa štedilnik. Tega so dobili vsi. Sicer pa ima vsaka predsoba umivalnik in iz pipe teče voda.

„Kaj hiša, voda, vodali To je za nas največja

pridobitev!“ pravi oče šestih otrok, ki se je vselil in bo te dni tudi prvič nastopil službo. „Ženske so hodile po vodo na potok v Škrjanče, ki je tri kilometre daleč. Nič čudnega, če smo bili umazani,“ je rekel.

In nekatera stanovanja so imela že najlonske zavese, na enem od oken so bili v lončkih prav posebni kaktusi. In dve televizijski anteni sta že bili na strehi. Vsa stanovanja imajo po tleh ploščice, sanitarije pa so sredi stavbe v skupnem prostoru, vendar ima vsaka stranka svoj WC. Razen otrok, ki hodijo v šolo, marsikatera ženska še nikdar ni uporabila stranišča na izplako in najbrž bo trajalo nekaj dni, preden se bodo navadili te novotanje. Prav zato, da ne bi zaudarjalo iz vsakega stanovanja posebej, so se odločili za sanitarije na enem mestu. Sicer pa je rečeno, da bosta patronažna in socialna služba vsaj v začetku češče horlili na obisk in ženske učile reda.

Gotovo je, da so romska stanovanja pretesna

za številne družine, morda tudi načrt gradnje in razporeditev prostorov nista najbolje zadeta, vendar je to prvi primer gradnje bloka za Rome. Žal je nova stavba zelo slabo zidana, saj ima razpoke, ponekod odpada omet, kar delavci Pionirja zdaj popravljajo. Sicer pa se podarjenemu konju ne gleda v zobe, to vedo tudi Romi, zato so zadovoljni. Stavbo so gradili iz družbenih sredstev, stala je 1,5 milijona dinarjev. Potrebni pa je bilo veliko prizadevanj ustreznih občinskih služb in razumevanja stanovanjske skupnosti, da je bila sezidana. Stanovalci bodo plačevali najemnino, kakršno bo določila stanovanjska skupnost.

Standard tistih Romov, ki so že zaposleni, se kaže že na zunaj. Kakšen otroški bicikel je stal pred enim od vhodov! Skoro povsod pred hišnim pragom pa je ležal pes. Za hišo je občina odkupila tudi 5.000 m² zemljišča, da bodo imeli svoje vrtove. Stare barake bodo z buldožerjem porušili, uredili bodo veliko skupno drvarnico.

V novomeški občini, obdarjeni s posebnostjo, da na njenem območju živi sto romskih družin, je bilo zadnja leta veliko narejenega, da bi Romi živeli kot ljudje. Četrtna jih živi že v hišah, nekateri v blokkih. Zabjek pa je oreh, v katerega bodo morale pristojne službe še ugrizniti. Tam čez bo tekla nova cesta, Romi pa morajo ostati v svoji krajevni skupnosti. Obstaja zamisel, po kateri bodo starejšim prebivalcem Žabjeka postavili barake, napeljali vodo, mlajše pa bodo skušali iztrgati iz nezdravega okolja, jih zaposliti in civilizirati. Vse kajpak ne gre naenkrat.

In veste česa se stanovalci novega romskega bloka v Šmihelu najbolj veselijo. Ko bo začel padati sneg, bodo odgrnili zavese, vsi se bodo gnetli pri oknu in se smejali. Od srca! Na toplem in v suhem jim smrtni sovražnik v obliki belih kosmičev ne bo več mogel do živlega.

RIA BAČER

VOJAŠKI KOTIČEK

KAJ BI ARMADE BREZ ZEMLJEVIDOV?

Znano je, da je zemljepisna karta sestavni del opreme skoraj vsakega vojaškega starešine, manj pa se ve, da kart vojaki in preostali ne uporabljajo samo v zadnjih desetletjih in stoletjih. Prva karta, ki je še ohranjena, je stara kar 4500 let. Gre za karto na glinasti ploščici, ki so jo odkrili pri izkopavanju pradednega mesta Ga Sur, ki leži 320 km severno od prav tako pradednega Babilona. Karte so kasneje izdelovali tudi stari Grki. Prvo zemljepisno karto, na kateri je bil prikazan takrat znani svet, je sestavil filozof Anaksimander iz Mileta v 6. stoletju pred našim štetjem, medtem ko je Dikearhos iz Mesine v 3. stol. p. n. š. prvi na karti uporabil črte za orientiranje. Eno v smeri vzhod-zahod čez sredino Sredozemskega mor-

ja, drugo pa navpično v smeri sever-jur preko otoka Rodos. Kmalu so začeli uporabljati tudi omrežje poldnevnikov in vzporednikov.

Medtem ko so filozofski Grki uporabljali karte samo v znanstvene namene, so bili Rimljani bolj praktični. Njihove karte cest so bile namenjene za vojaški in upravni stroji. Na kartah je bil prikazan položaj garnizij, razdalje med njimi v milijah ter glavne reke in planine. V Augsburgu so našli leta 1507 eno takih kart, ki je dolga kar 7 metrov.

Srednji vek kartografiji ni prinesel napredka. Karte so izdelovali predvsem v samostanih, menihi so jih krasili predvsem s fantastičnimi risbami. Nastopajo ribe s človeškim trupom, enooki ljudje itd. Te karte so bile orientirane proti vzhodu. Središče sveta je bil Jeruzalem. Karte konkurenčnih Arabcev so bile veliko bolj natarične, središče njihovega sveta pa je bila Meka.

Kar zadeva karte, izdelane do sredine 18. stoletja, je zanje značilno, da so več pozornosti posvečali videzu in barvam kot pa natančnosti. Na teh kartah kar mrgolj jadmice, eksotičnih rož, nenavadnih človeških ras, ptic in seveda grbov z zastavami.

Današnje natančnost se je kartografov oprijela šele v 18. stoletju, ko so začeli izdelovati podrobne karte, ki so temeljile na premeru Zemlje. Prva karta te vrste je bila karta Francije v razmerju 1:86.400. Delati so jo začeli leta 1746, končali pa 1815. Karta ima 182 listov. Kmalu zatem so podobne karte dobile še Rusija, Avstrija, Velika Britanija in druge dežele.

Dandanes nam karte lahko prikažejo vsak mrlo večji kamen na svetu. Je to še pomembno ob bombah, ki jim je popolnoma „vseeno“, če zgreše za celih 50 kilometrov?

MORSKA BOLEZEN TUDI V TANKIH

Prvi tanki, ki so jih začeli uporabljati v drugi polovici prve svetovne vojne, so bila zelo okorna vozila, ki so bila zaradi zunanje videza bolj strašna kot pa učinkovita. Čeprav so bili ti tanki v primerjavi s sodobnimi sorazmerno lahki (15 do 30 ton), so bili močno oboroženi. Imeli so namreč en do dva topa kalibra 57–75 mm in celo do šest mitraljezov. Tudi njihove posadke so bile večje od posadk v sodobnih potomcih. Štele so od šest do osem mož.

Po drugi strani pa so imeli „pratanki“ zelo šibke motorje, ki so se pogosto kvarili. Oklepna vozila so se na bojišču premikala zelo počasi (od 4 do 8 km na uro), majhen je bil tudi njihov krog delovanja, samo do 40 kilometrov. Zato jih ni bilo mogoče uporabljati za dejstvovanje na večjih razdaljah.

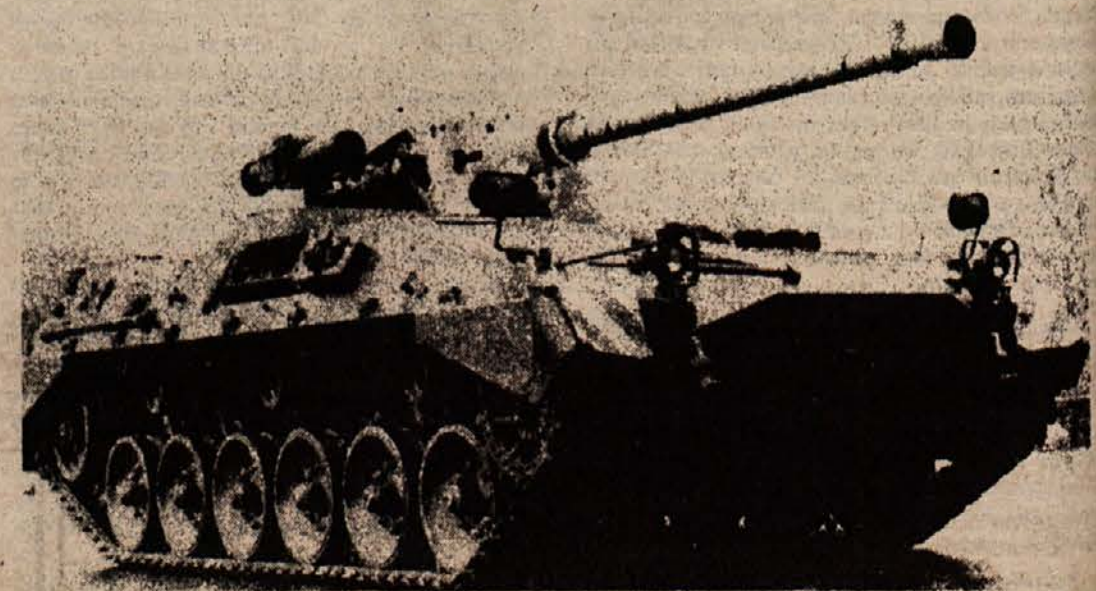
Sodobni tanki imajo po enega voznika, in še ta pogosto opravlja tudi druge naloge. V tankih iz prve svetovne vojne pa so se z motorjem ubadali kar trije ali štirje člani posadke. Vzmetenje je bilo sila pomanjkljivo, zračnja skorajda

ni bilo in temperatura v vozilih se je dvignila včasih celo na 50–70° Celzija. Vožnja je bila zaradi tega za posadko zelo utrudljiva; nič čudnega ni bilo, če so tedanji tankisti pogosto zboleli za morskbo boleznijo.

V bitki ob Sommi leta 1916 je zaradi omenjenih pomanjkljivosti prišlo na izhodiščni položaj od 49 britanskih tankov le 36 vozil, na izhodiščnem položaju jih je ostalo 18, v napad je uspelo kreniti preostanku. Kasneje se je kakovost tankov izboljšala in tako je v bitki pri Amiensu leta 1918 od 420 tankov, kolikor so jih poslali v napad, zaostalo le 5 oklepnikov.

Proti koncu prve svetovne vojne so začeli Francozi in Angleži uporabljati tudi lažje in okretnije tanke. Težki so bili do 14 ton in oboroženi s topom kalibra 37 mm ali tremi mitraljezi. Njihove posadke so štele največ tri možje, hitrost gibanja po bojišču pa je narasla na 12 km na uro. Ti tanki so bili opremljeni že z raznimi napravami za premagovanje ovir, minskih polj, strelskih jarkov itd.

Zanimivo je, da se Nemci med prvo svetovno vojno niso navduševali nad tanki. Izdelali so samo kakšnih 15 težkih oklepnikov. „Zamudo“ so več kot zanesljivo nadoknadili v drugem svetovnem požaru. Dejstvo je, da so se nemškimi oklepnikom lahko učinkovito zoperstavili samo že tedaj odlični sovjetski tanki.

KOLIBA V DŽUNGLI, DOM BELIH BOGATAŠEV

V prihajajočem večeru se je izmed drevja počasaj izluščila srednje velika lesena koliba. Skozi pranje med deskami so se raztezali daleč v gozd tanki migetajoči prameni električne svetilke, nekje zadaj je enakomerno godel svojo pesem električni generator. Električne napeljave, drogovi in žic visoko nad glavami tukaj ni. Smešna misel: celo sredi Afrike, v njenem srcu pravzaprav ima električno energijo le nekaj največjih mest; na prste ene roke bi jih lahko preštel! Povsod drugod kraljuje ogenj, bakla, petrolejka morda, ki trepetajočega pramena liže temne obraze črnih domačinov in lesenih kolib zadaj za njimi.

DOMAČIN KUHA IN PRISLUŠKUJE

V Banguiju sem že zvedel zanjo. Bourdil, Francoz, plantažer kave, ki živi s svojo ženo sredi afriške džungle, takoj poleg manjše vasice, kjer prebivajo njegovi delavci domačini.

Žena me je s prijaznim nasmehom povabila v notranjost. Bila je velika koliba z nekaj sobami, postavljena na kolih, morda kak meter od tal. Tako je varneje zaradi živali. Nekaj fotografij na stenah, ki so pokrivalo široke razpoke med deskami, med njimi samostrelji, loki, primitivno orožje in orodje pigmejcev, ki postavljajo nomadske vasice nedalet stran v gozdu. Miza iz surovega lesa, doma narejeni stoli in ročno, z grobo roko narejeno pohištvo, postavljeno po sobah. Stropa ni bilo, streha nad glavo je bila krita na primitiven način, s tesno skupaj stisnjenimi vejami palme oljarice. Kljub temu me je prevzel prijeten občutek domačnosti in urejenosti. Gospa me je posadila za mizo in sedla nasproti skorajda z obrazom matere, ki je vesela, ker se ji je sin po dolgem času spet vrnil domov.

— Pa kar z motorjem? No, fant, lepo je to, res lepo. No, in večerja bo kar kmalu. Philippe, pripravi večerjo za oba, pa kar hitro, gospod je najbrž lačen.

Domačin, ves majhen in hudomušnega obraza, ki je ves čas vlekel na ušesa pri vratih, je urno izginil za leseno steno. Čez nekaj minut se je že zaslišalo cvrčanje masti in prostor je napolnil omamen vonj po nečem dobrem.

BOGASTVO V SRCU

Veliko sem se naučil tistega večera pri gospe Bourdilovi. Moža ni bilo doma, šel je v Bangui po nakupih in se bo vrnil verjetno šele čez dva dni. V tistem pogovoru pozno v noč sem začutil vso plemenitost njene duše in do skrajnosti naučeno umetnost življenja, ki mu niti veliko bogastvo ni moglo izruvati korenin.

— Poglej, mi je rekla, veliko imava z možem, plantaža nama nese dovolj. Na desetine ton kave izvozi vsako leto v Francijo. Lahko bi živel v Parizu, imela vilo, jahto, nekaj avtomobilov in bi bila srečna? Dragi fant, kako želo se motijo nekateri ljudje. Iščejo srečo v vsem okoli sebe: v avtomobilih, v ženskah, v denarju, karieri, in vendar jim vedno znova ostane tako malo sreče, zadovoljstva od vsega tega.

Jaz imam vse to v sebi. Srečen si lahko edino v svoji duši, v svojem srcu, ki je res vedno in v vsakem trenutku s tabo. Vse ostalo je tako minljivo. Pred več kot tridesetimi leti sva z možem prišla sem, kmalu po vojni, ko sva spoznala, da paničnost življenja v Evropi res ni za naju. Mož je bil med vojno komandos, od tam mu je verjetno ostala tudi žilica za tveganje. In sva uspela. Z nič praktično v začetku, sredi Afrike, popolna tujca v tujem vetru. Štirje otroci so se nama rodili tukaj, vsi so odrasli tu, in kljub temu da zdaj žive v Franciji, se vračajo vedno znova sem. — Tisto življenje ni za nas, pravijo. Tisto hlastanje, „človek človeku volk“, in ne zadovoljstvo in notranje bogastvo, ki raste človeku z vsakim dnevom sredi afriškega pragozda. Človeku, ki se mu zra odpreti.

— Za to se držimo, kadar se kopljemo, mi je razlagala — Tudi krokodili so notri, sploh po deževju. Malo je treba res paziti tukaj. Marsikaj nevarnega lahko pride nad človeka.

Gozd se je zadaj razprostiral v nedogled; pravila mi je, kako sta njena sinova včasih dneve in dneve ostala v njem s pigmeji in se preživljala s tistim, kar jima je nudila narava.

Pomisli sem; koliko bogastva ima ta ženska pravzaprav v sebi! In tudi: kako neprimerno več je to, kot ves nekaterim tako dragi sijaj zunanega blišča, zaradi katerega tolikokrat pravzaprav prenehamo biti ljudje. Mogočni ljudje s svojim jazom in svojo osebnostjo postajajo tolikokrat priveski, sluge vsega tako prijetnega sijaja.

PREDNOST SLINASTIH STARCEV

Spomnim se razgovora z neko ženo, ki sem jo spoznal v Kamerunu. Dve tovarni ima v Afriki, kup vil in avtomobilov, zlata in dragega kamenja, da ji zmanjkuje prstov in uhljev. Pogovarjala sva se nekaj mesecev pozneje, v Franciji, na Azumi obali, v vili z bazenom in najnovejšim mercedesom pri vходу.

— Poglej, vse imam, mi je rekla. — In srečna sem. Toda če bi vse to izgubila in bi se morala v tem trenutku odločiti med starcem, grdim in slinavim, ki pa bi mi lahko ponovno nudil vse to in še več, in človekom, ki bi ga res neizmerno ljubil, a ne bi imel ničesar, bi se odločila za starca.

Gledal sem jo morda otožno v tistem trenutku. — Škoda, drago dekle. Kako prekleto škoda zate, za vso to srečo, ki je v tvojih avtomobilih, vilah, bogastvu...

LUŽAM SE IZOGNES Z MAČETO

Cesta skozi gozd pravzaprav niti ni bila tako slaba, kot sem pričakoval. Dežja že nekaj dni ni bilo in ozka, ravno za dober kamion dovolj široka pot se je vila suha. Redkim lužam se je dalo izogniti ob strani, po gosti podrašč, kjer sem si pot lahko navezadnje utrl z mačeto.

Še eno naselje sem našel spotoma, razmetano po široki jasi, vsekani v gozd. Sciplac, tudi Francoz, ki za razliko od Bourdila izkorišča v tej divjini skoraj neizmerna gozdna bogastva. On je pravzaprav naredil to okoli dvesto kilometrov dolgo pot skozi džunglo. Težko natovorjeni kamioni, polni žlahtnega tropskega lesa vozijo po njej do Saloja, od koder potem v ogromnih splavih potuje po Sanghi in Kongu do morja in od tam z ladjami v Evropo ali morda celo na ostale kontinente. Podobno kot Slovenijalec v Bayangi,

le da ima Francoz dragoceno reko neprimerno bolj pri roki.

Ustavil sem se pri njemu za pol urice. Popila sva čas z mlekom, ves aromatičen od čudnih zelišč, ki jih nisem še nikoli prej okusil. Poleg je bil še neki Bolgar, ki me je nekaj ur predtem prehitel s terenskim avtomobilom. Njihovo delovišče, tudi gozd, je bilo v Saloju, le štirideset kilometrov severno od Bayange.

Videl sem, kako je pravzaprav tudi Sciplac kljub vsemu bogastvu izredno preprost človek, izklesan in trdem boju z naravo, ki ga že nekaj deset let neusmiljeno oblikuje sredi krutosti afriških prostranstev. Bil je oblečen le v kratke hlače, s svojimi stotimi kilogrami ves prepoten v vlažni vročini opoldneva. Njegovo stanovanje je bilo še bolj preprosto od Bourdilovega: velika koliba; na eni strani za improvizirano špansko steno zakonska postelja z visečo mrežo proti komarjem, na drugi strani kuhinja, vmes nakakšen dnevni prostor. Vse originalno, brez evropske izumetničenosti, ki sem jo tolikokrat prav neokusno našel v domovanjih bogatejših Afričanov.

LETALO JE BLAGOSLOV

In kar smešno se mi je zdelo skorajda, ko sem pri odhodu videl poleg še eno kolibo, nekakšno lopo, in v njej prelepo letalo, vitko in živo obarvano cesno z morda petimi sedeži. Pista je bila takoj pred pragom vsekana globoko v gozd in se končevala na drugi strani ponovno v neprehodnem zidu tropskega pragozda.

Bangui, najbližje mesto, je bil najmanj tristo kilometrov daleč. Letalo je v tej izoliranosti res blagoslov, ki ga ni mogoče primerjati s še tako dobrim avtomobilom.

Spet sem vozil po gozdu, ure in ure tako, ves čas z neprijetnim občutkom, da sem nekje prekleto globoko v afriški divjini in da se mi lahko vsak trenutek zgodi kaj sila neprijetnega.

Žive duše ni bilo. Včasih sem ustavil za nekaj minut, da sem si oddahnil od slabe poti, ki je zahtevala moč v rokah in ostro pozornost v vsakem trenutku vožnje. Takrat sem začutil skrivnostno tišino mogočnega gozda. Glasove živali, kot melodijo eksotike vmes: vreščanje papig visoko nad glavo, krik opice v gozdu, zamolklo rjojenje nekje daleč. Po njem so v trenutku utihnili glasovi in sem čutil, kako se mi je koža v hipu naježila.

Mogočno skrivnostno je bilo. S tistim fantastičnim občutkom nemoči pravzaprav: bil sem ujetnik gozda, prepuščen nečemu neznanemu, kar sem slutil iz vseh strani, iz vsakega glasu.

Pozno popoldne sem naletel na novo vas. Bilo je nekaj kolib, brez smisla nametanih po izsekanih jasih. Nisem se ustavljal.

Kak kilometer naprej pa je bilo poti nenadoma konec. Reka, deroča in široka, se je postavila pravokotno nanjo, do konca neusmiljena v svoji neprehodnosti. Malo nižje je bila napeta na drugo stran jeklena žica, na katero je bil pritrjen večji splav. Okoli njega nekaj pirog.

Videl sem nekaj mulcev, ki so na zvok motorja pritekli iz gozda ob reki z ribiškimi palicami v rokah in pravkar nalovljenimi ribami v skupni mreži.

— Hejo, sem zatulil, — kaj je s splavom? Bo šel čez?

Gledali so me od daleč in se neumno nasmihali. Iz vasi je prihajalo nekaj mož.

KRHKA PIROGA PREMAGA SPLAV

— Splav, kaj je s splavom? Rad bi spraval motor na drugo stran, sem jim dopovedoval.

Razumeli so me kaj hitro. Žal ne tako, kot bi želel jaz.

— Splav? Splav nič ne dela. Piroga, motor na piroga, pa na drugo stran.

Zdaj sem gledal malo butasto jaz. Ocenjeval sem male piroge. Bile so ozke, da niti sebe ne bi upal peljati čez. Oni pa kar motor! Ljuba duša, dajte, no, saj sem še pri zavesti.

Pa ni nič pomagalo. Nalovil sem nekaj deževnikov in vrgel trnek v vodo. Se bo sčasoma že kaj našlo bolj primerne, sem pomislil, ni vrag, da ne bi tudi splav kdaj delal!

Pa ni. Po nekaj urah sem še vedno čepel na isti strani, celo brez ene same ribice, medtem, ko so jih trebušasti otročaji nekaj metrov nižje kot na traku metali ven. Možje so še vedno sedeli nekaj korakov vstran in me gledali.

— Ne bo šlo, mesje, so rekli, — splav ne delati. Prekrižal sem se pošteno in zavzdihnil iz dna duše. Kar bo, bo!

Zložil sem prtljago s suzukija, da vsaj nekaj rešim, če že bo tragično, privezal za sedež dolgo vrv in obesil na drugo stran mogočen lesen kol. Če bo že treba iskati vse skupaj pod vodo, bom vsaj vedel, kje naj to delam.

Potem so ga naložili na ozko pirogo, sedli poleg in odveslali. Kot opica sem ves zgrbljen čepel na bregu, grizel nohte in potihno obljubljal romanje na Brezje.

In je šlo. Zanesljivih, ostrih zamahov so že čez nekaj minut privešlali nazaj in prepeljali na drugo stran še mene in prtljago. Gledali so me hudomušno in z neprikritim ponosom, ko sem na drugi strani stopil iz zibajočega se čolnička.

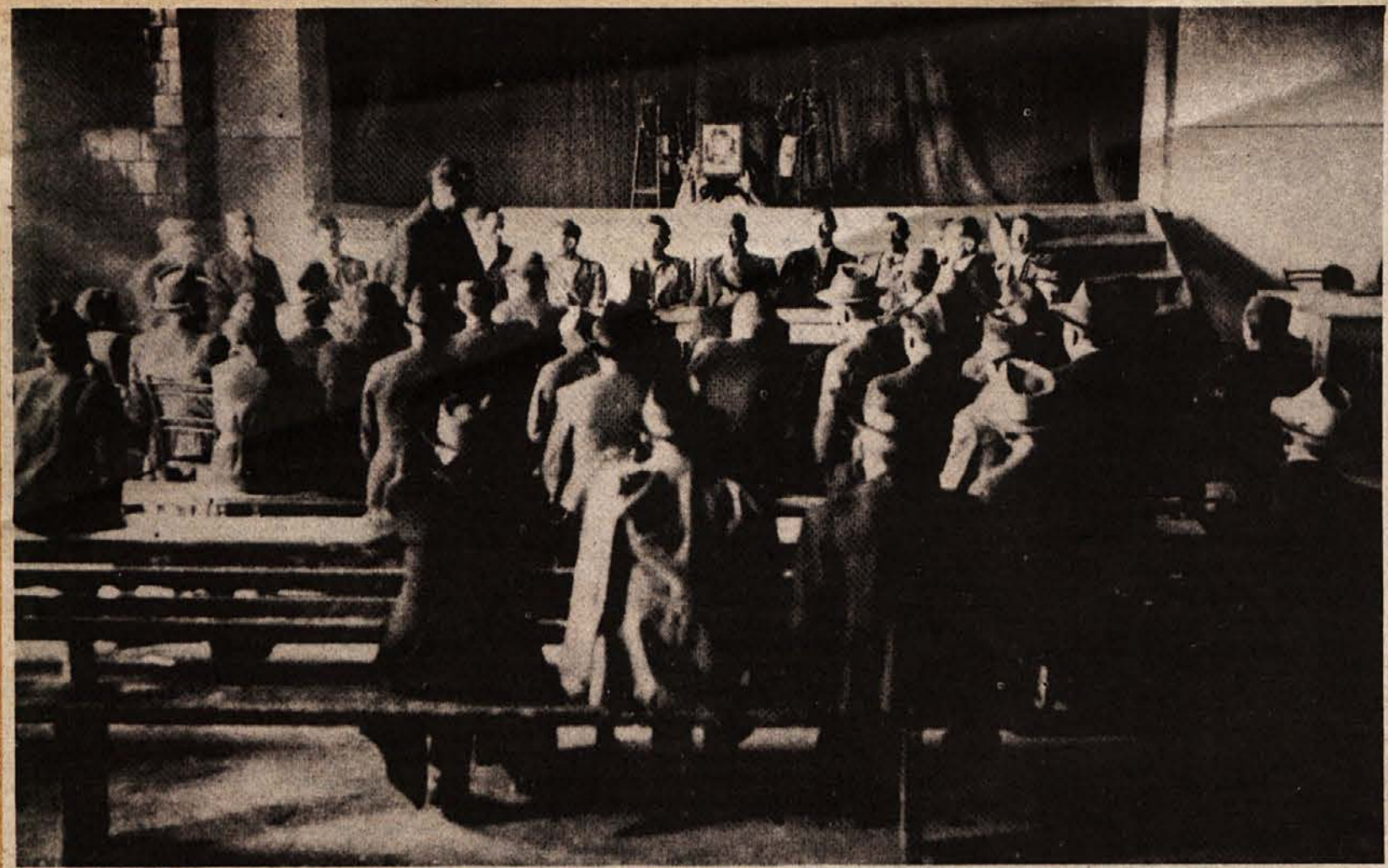
— He, he, gospod, mi, Afričani, smo rojeni s pirogo. Mi biti na pirogi zelo zelo dobri! Verjel sem jim, tokrat res.

ZVONE ŠERUGA

KOPALNICA S KROKODILI

Naslednji dan mi je razkazala okolico. Prijeten travnik pred hišo, plantažo na desni strani, deročo, v neprehodnost pragozda vključeno reko. Z enega brega na drugega je napeta žica.

Zaprisega sodnikov in uslužbencev okrajnega narodnega sodišča v Metliki oktobra 1944

SLOVENSKA REVOLUCIJA JE ZGRAJENA NA ZAKONITOSTI

III. bataljon Gubčeve brigade je 9. septembra 1943 vkorakal v Mokronog

Rojstvo rednega civilnega sodstva v okvirih nove, komajda porajajoče se ljudske oblasti je vsekakor dogodek, ki je Došenjsko ponesel v svet. Čas, ko vojna vihra ni prizanašala prav nikomur, leta 1944, je v Beli krajini dobila ljudska oblast kot enotna in nedeljiva poleg vojaškega sodstva tudi svoj organizem za izvajanje civilne sodne oblasti. To so bila prva svobodna sodišča v zasedeni Jugoslaviji in po Evropi.

Ko razvoj naše ljudske oblasti od njenega rojstva tako tesno povezujemo s krvavo borbo proti okupatorjem in domačim izdajalcem, je lahko razumeti, da je tudi redno sodstvo, vsaj organiziran začetek njegovega formiranja, nastopilo najprej v okviru vojaških enot. Še dandanes obilica dokumentov in gradiva kaže, da smo ves čas borbe mislili tudi na probleme, ki jih je borba nosila s seboj in ki jih je oblast, kakršna je bila Osvobodilna fronta s svojo vojsko, morala reševati, če je hotela pri ljudeh in v svetu potrditi svojo moč in voljo, da postane nosilec novega življenja zatiranih ljudi. Začeti moramo z letom 1941.

SMRT ZA SLEHERNEGA IZDAJALCA

Takrat namreč zasledimo prve organizirane začetke reševanja „sodnega“ problema v Sloveniji. Izvršni odbor OF je namreč vse od svoje ustanovitve dosledno uveljavljal zahtevo, da mora naša revolucija nenehno sloneti na zakonitosti, spoštovanju in izpolnjevanju revolucionarnih zakonov. V ta namen so že prve dni NOB izšli nekateri predpisi, med katerimi zasledimo tudi oktobrski „Odlok o zaščiti slovenskega naroda in njegovega gibanja za osvoboditev in združitve“, v katerem je predpisan določen sodni postopek in kot edina kazen predvidena smrtna. Čakala je slehernega izdajalca, kot tudi tistega, ki je širil tajnost organizacije in dela NOB, vohuna, dezerterja. Izstop iz narodnoosvobodilnega gibanja z namenom, da temu škoduje, se je kaznoval z „narodnim bojkotom“, v težjih primerih pa tudi z uničenjem ali zaseženjem imovine odpadnika. Omenjena dejanja so obravnavala posebna sodišča, postopek pa je bil nagel, usten in tajen. Posebno zaslišanje krivca ni bilo potrebno, proti sodbi pa ni bila mogoča nikakršna pritožba. Kazen se je izvršila takoj, na način, kot ga je določilo sodišče.

SODBE LE V OKVIRU ODREDNIH ŠTABOV

Seveda pa omenjeni odlok ni predstavljal

nobnih podrobnjših določil, tudi ustanovitev posebne sodne komisije pri IO OF ni prinesla jasno določenih funkcij v sodstvu in tudi ne ustreznega sodnega postopka. Šele odredbi, ki ju je julija in avgusta 1942 izdal Glavni štab slovenske partizanske vojske, nastopata zoper zlorabe v sodstvu, hkrati pa nalagata, da morajo preiskave voditi zgolj komande bataljonov pod kontrolo odrednih štabov. Slednji smejo izrekat tudi sodbe. Za odlokom o zaščiti slovenskega naroda je ta pravni akt prvi nadaljnji ukrep za vzpostavitev civilnega kazenskega sodstva. Izjemnega revolucionarnega sodstva je tako konec, svoje pristojnosti dobijo vojaška kazenska sodišča.

Vrhovni štab je 29. 12. 1942 izdal naredbo o formiranju in organizaciji vojaških sodišč, vendar papir zaradi slabih kurirskih zvez in vojnega stanja ni prišel do slovenskih pravnikov. Tako slednjim ni preostalo drugega, kot na lastno pest pripraviti nekaj, kar bi bilo enotna osnova vsem vojaškemu sodstvu pri nas. Zoranu Poliču gre zahvala, da je bil 27. julija 1943 napisan prvi predlog za organizacijo in poslovanje izrednih vojaških sodišč. Papir, ki predstavlja prvi kazenski zakonik in postopnik revolucionarnega sodstva. Verjetno gre celo za prvi tovrstni dokument v Jugoslaviji. O predlogu, h kateremu sta med drugimi dala svoje pripombe tudi Boris Kidrič in dr. Marjan Breclj, je kmalu potem razpravljala še IO OF in ga tudi sprejel, tako da je slovensko sodstvo že 5. avgusta 1943 dobilo odlok o postavitvi brigadnih in odrednih vojaških sodišč. Podpisala sta ga Stane Rozman in Boris Kraigher.

ZA CIVILNE IM VOJAŠKE OSEBE

„Glavni štab NOV in PO Slovenije postavlja na ozemlju, ki ga obvladajo ali kontrolirajo slovenske brigade in odredi, posebna brigadna in odredna sodišča, ki sodijo za dobo osvobodilne borbe vsem civilnim in vojaškim osebam za vsa, v posebnem pravilniku navedena kazniva dejanja. Brigadna in odredna vojaška sodišča so sestavljena iz treh članov in njihovih namestnikov ter tožilca in njegovega namestnika. Njih podrobno organizacijo, poslovanje in postopek urejuje poseben pravilnik.“

Začetek je delovanju prinesel kup težav, zato je sodni oddelek Glavnega štaba NOV že čez dobre tri tedne izdal vsem sodiščem navodila, ki pomenijo hkrati rojstvo temeljnih načel kazenskega prava. Tako med drugimi zasledimo glavno

nalogo sodišča, da presodi, ali je krivda obtoženca popolnoma dokazana in ugotovljena ali ne. Ko je bila preiskava zaključena, je sodišče odredilo razpravo, na kateri je bilo treba obtožencu jasno povedati in razložiti, česa je obtožen. Sledilo je zaslišanje prič, če to še ni bilo storjeno ob preiskavi. Po končanem dokaznem postopku se je sodišče umaknilo na tajen posvet in razglasilo sodbo. Prav pri zaključnem dejanju so se ugotovile največje pomanjkljivosti. Sodbe, še posebno izreki smrtnih kazni, niso bile dovolj utemeljene, na kar je Glavni štab še posebej opozarjal.

Slovenski pravniki so se že tačas doobra zavedali, da so vsi ti ukrepi zgolj začasni, poslovanju izbranih sodišč je bilo treba preprečiti morebitno samovoljo pri delu kazenskega sodstva in nezdrave pojave, ki bi lahko še kako škodili celotnemu gibanju. Spremenljivost in nepopolnost sodnega poslovanja pa je tudi zahtevala, da se tako postopku, kot obsegu kaznivih dejanj ne daje oblike zakona, pač pa da ostajajo vsi dokumenti v okviru spremenljivih navodil.

ZAMETKI POROTE

Še o sami sestavi sodišč. Veliko je bilo besed, da bi člane sodišča volili borci, ker pa sodne ustanove niso bile zgolj zanje, je takšna možnost odpadla. Sodišča je tako postavljala Glavni štab na predlog štabov brigad. Živahno so bile tudi razprave, ali je obtoženim potreben branilec. Čeprav je prevladalo mnenje, da so sodišča revolucionarna in zaradi kolektivnega sojenja dovolj objektivna, si je lahko obtoženec, ki ni bil sposoben, da se sam brani, poiskal zagovornika. Omenjena sodišča pa so po načinu svojega delovanja nosila tudi prve zametke porote. Tako je bilo za težja kazniva dejanja, ki jim je sledila smrtna kazen, predvideno, da se sodni senat razširi z dodelitvijo štirih članov. Slednji so imeli vso pravico enakovredno razpravljati in glasovati o izrečni sodbi.

VSEGA PET KAZNI

Še beseda, dve o samem načinu sojenja. Za kazniva dejanja je bilo predpisanih vsega pet kazni: ukor, zaplemba premoženja, izgon iz bivališča, prisilno delo na določenem kraju in ustrelitev. Razprava se je morala pričeti 24 ur po aretaciji osumljenca, čemur je najbolj nasprotoval Boris Kidrič, vendar je ta odredba zaradi učinkovitosti postopka ostala v končnem besedilu pravilnika. Za ugotovitev krivde je bilo predvideno,

da zadostuje obtoženčev priznanje pred sodiščem. Zoper kazni ni bila predvidena pritožba, kar pa je bilo zaradi takratnega položaja povsem razumljivo. Izvršitev kazni je bila predvidena v okviru 24 ur po izreku sodbe.

Razvoj sodstva je tako iz dneva v dan dobival vse večje razsežnosti. Poleg vojaških so se pojavljali tudi civilni delikti. Odlok o ustavitvi poslovanja starih jugoslovanskih sodišč, zemljiške knjige in nepravdnih sodnih oddelkov je sčasoma privedel do rojstva novih ljudskih sodišč izven okvira NOO Slovenija dobiva prva civilna sodišča. Pristojnosti vojaških sodišč, ki so doslej opravljala tudi vlogo civilnih, so zmanjšane.

PRVA CIVILNA SODIŠČA V EVROPI

Sredi leta 1944 je Slovenija dobila prva večja in stalnejša osvobojena ozemlja. Postavitev ljudskih civilnih sodišč je postajala nujna. Začelo se je ustanavljanje nevojaških rednih sodišč, postopno opravljanje rednih sodnih poslov in prevzemanje številnih pristojnosti vojaškim sodiščem. Bela krajina je pri tem prednjačila in nič čudnega, če je zibelka civilnemu sodstvu pri nas stekla prav v Metliki in Črnomlju. Volitve sodnikov za okrajni narodni sodišči v Metliki in Črnomlju so bile 1. 10. 1944, natanko čez tri tedne pa sta začeli tudi poslovati. Revolucionarna Evropa je dobila prva civilna sodišča. Metliki in Črnomlju je sledilo Novo mesto pa Kočevje Ribnica itd.

Delo na novo rojenih ustanov je potekalo po odloku o začasni ureditvi narodnih sodišč in o narodnih sodnikih, ki ga je 3. septembra 1944 izdalo predsedstvo SNOS. Podpisana sta bila Josip Vidmar in Boris Kidrič. O dokumentu, ki je tako revolucionarno posegel v razvoj ljudske oblasti pri nas, je potrebno zapisati nekaj več.

Narodna sodišča so bila razdeljena na okrajna, okrožna, višja ter vrhovno sodišče. Sodnike so volile okrajne in okrožne skupščine NOO, pri volitvah pa je morala biti navzoča več kot polovica volilnih upravičencev. Za morebitno pristranost sodnikov so bile predvidene hude kazni, tudi smrtna.

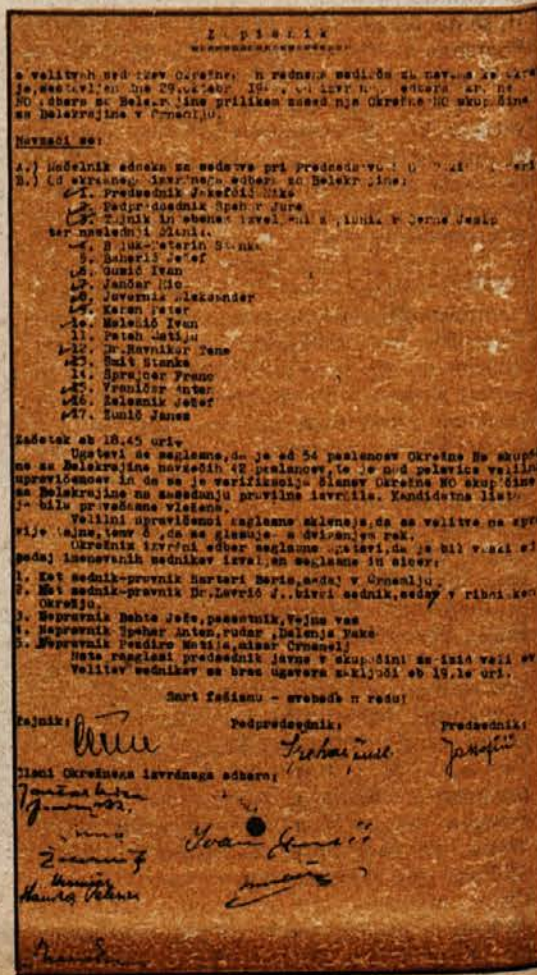
V pristojnosti narodnih sodišč je bilo reševanje vseh civilnih, pravnih, nepravdnih in kazenskih zadev. Omenimo nekatere: spori zaradi hib na živini, povračila odškodnine za škodo, napravljeno na poljih in gozdovih, stanovanju. Nadalje številni prekrški in prestopki, telečne poškodbe, ugotavljanje očetovstva, spori o neveljavnosti zakonske zveze itd.

VELIKA VLOGA PORAVNAV

Zaradi velikega števila pravnih in premoženjskih, ločitvenih in podobnih sporih so sodišča poseben poudarek dala poravnalnemu postopku. Tako je bil za posredovanje poravnave pristojen tisti krajevni narodnoosvobodilni odbor, kjer je toženec pač bival. Dolžnost posrednika je bila, da obe stranki zasliši, pretehta vso zadevo in pripravi poravnalni predlog in stranki seveda tudi nagovarjati k takšni rešitvi spora. V primeru, ko do poravnave ni prišlo, je moral posrednik sestaviti poseben zapisnik in natanko razložiti vzroke „neuspeha“ ter vso dokumentacijo vrniti sodišču. Narodnoosvobodilni odbor je lahko stranko, ki se vabilu k poravnavi ni hotela odzvati, prisilno privedel k zaslišanju, obenem pa jo zaradi neposlusnosti kaznoval z denarno kaznijo ali prisilnim delom do treh mesecev. Poravnalni postopek je moral biti končan najkasneje v štirinajstih dneh.

Verjetno je odveč zapisati, da so bila predsvet okrajna sodišča zvečine zasedena zgolj s sodniki nepravniki, pa vendar so svoje delo zadovoljivo opravljala. Ljudstvo jim je zaupalo in se vse pogostje obračalo nanje. Revolucija je tako opravila tudi s starih pravnih redom in miselnostjo. Narodnoosvobodilna borba je dosegla tisto, česar do takrat ni še nobeno revolucionarno gibanje na svetu: ob vojaški in politični zmagi je zrušila staro državo in zgradila nov red. V njem je delež dolenskega partizanskega pravnika vse prej kot malenkosten.

BOJAN BUDJA

NIČESAR IMELI, NIČESAR ISKALI

Pleterje — po Valvazorju

Življenje kartuzijanov je zelo preprosto. Najlepše, kar imajo, je, tako trdijo, nočna služba božja. Po enajsti nočni uri gredo vsi menihi skozi dolge, temne hodnike v cerkev. Drug za drugim gredo. Vsak si sam sveti z malo nočno svetilko, preko glave ima kapuco. Vsa cerkev je mračna, trepeta le večna lučka ter svetilke, ki mečejo luč na velike knjige, iz katerih kartuzijani pojo.

TUDI DELO JE MOLITEV

Kartuzijani redno vstajajo okoli pol šeste zjutraj. Ko se napravijo, prično jutranjo molitev, vsak zase v svoji celici. Ob praznikih in nedeljah je skupna molitev v cerkvi. Jutranji molitvi v celici sledi premisslivanje, ob sedmih gredo vsi v cerkev, kjer je med drugim tudi peta maša, vendar brez spremstva orgel. Obred vsebuje tudi obhajilo. Zatem se menihi vrnejo v celice, kjer se posvete učenju, duhovnemu branju in podobnemu. Ob desetih zvoni h kratki molitvi. Za njo je na vrsti ročno delo, ki je pomembno za duhovni spočitek. Pozimi kartuzijan žaga in seka zase drva in ureja celico, poleti obdeluje mali vrt. Vsak redovnik se skuša izučiti kakšnega rokodelstva, najpogosteje mizarstva, strugarstva, rezbarstva in pod. Kartuzijani trdijo, da je tudi delo molitev.

BLAŽENA SAMOTA

Vsak kartuzijanski menih ima svojo enonadstropno hišico z vrtičkom. Vsaka celica je označena s črko. V prvem nadstropju je predsoba z oltarčkom, nekdanj je bila tukaj tudi kuhinja. Druga soba je redovnikovo svetišče. Tu živi sam s svojim bogom. „O beata solitudo!“ pravijo. „O, blažena samota!“ V drugi sobi z več oddelki ima kartuzijan svojo kapelico, imenovano oratorij. Ko zazvoni k molitvi, se ves samostan spremeni v veliko cerkev. Menihi so sicer v svojih celicah, ločeni drug od drugega, vendar skupno molijo za ves svet. V tej sobi se kartuzijan tudi mrtviči za rešitev svoje duše in za rešitev bližnjega. V istem prostoru je spalnica, ločena z zaveso. Postelja je preprosta. Tu je tudi pisalna miza, kraj okna pa mizica, kjer redovnik obeduje. Vsak kartuzijan ima tudi malo priročno knjižnico, študira predvsem biblijo in cerkvene očete, življenje svetnikov ter duhovne knjige. Beli menihi so od nekdanj cenili študij in knjigo, do srede 15. stoletja, ko še ni bilo tiskarn, so knjige prepisovali, pozneje pa je imelo več kartuzij lastne tiskarne. Red se ponaša z več kot 800 pisci.

VDAL SE JE CELO PAPEŽ

Vsaka hišica ima hodnik, ki vodi v velikanske samostanske hodnike, ki peljejo v cerkev. Poleg vrat je okence, v katero postavlja brat laik hrano in vse drugo, kar menih potrebuje.

Ura je enajst dopoldne in spet kliče zvon k samotni molitvi. Potem je obed. Vsak kartuzijan obeduje sam v svoji celici. Le ob nedeljah in praznikih jedo v skupni jedilnici, kjer pa nikoli ne govore. Pač pa bere biblijo in cerkvene očete. Kartuzijani nikoli, tudi ob boleznih, ne jedo na masti pripravljenih jedi in tudi mesa ne. Lahko pa uživajo jajca, ribe, testenine, sir, sočivje, sadje, ob postnih dneh in petkih pa le ribe, testenine in sočivje. To je edini red, ki nikdar ne je mesa.

Papeži so večkrat hoteli omiliti življenje kartuzijanov, češ naj jedo meso. Da bi enega od teh papežev odvrnilo od te namere, so mu v goste poslali delegacijo 27 belih menihov; najmlajši je imel 88, najstarejši pa 95 let. Sveti oče so se vdali.

Po obedu kartuzijan ne sme leči, razen v boleznih. Posebna dovoljenja daje lahko samo samostanski poglavar, ki mu pravijo prior. Pač pa je po kosilu odmor, med katerim se lahko menihi sprehajajo, berejo, sede v vrtičku itd. Po odmoru je študij svetega pisma, statutov, bogoslovja, ob dveh ročno delo. Ob pol treh zvoni k molitvi v celici, ob tri četrt na tri se naenkrat odpro vrata celic in menihi odhite v cerkev k večernicam.

BELI MENIHI

Kartuzijan ima obleko iz bele volne, opasan je z belim jermenom, na katerega je pritrjen velik rožni venec z belimi jagodami. Preko tega nosi bel škapulir (kukulo) prav tako iz volne in s kapuco. Novinci nosijo preko bele obleke črn plašč. Noviciat traja dve leti, pred noviciatom je kandidat vsaj mesec dni postulant. V tem času preskusi, ali mu način kartuzijanskega življenja ustreza, če ga more prenašati. Po noviciatu se polagajo zaobljube za tri leta, potem pa svečane, dosmrtno. Vsak samostan ima svojo bogoslovno šolo, v kateri dve leti študirajo filozofijo, štiri leta pa bogoslovje.

K večernicam prihajajo menihi v vrsti. Vsak potegne za vrv, pozvoni z zvonom in izroči vrv naslednjemu. Okoli štirih popoldne zaužijejo kartuzijani skromno večerjo, ob pol šestih zvoni k večerni molitvi, ki jo vsak menih opravi v svoji celici. Okoli sedme ure so vsi redovniki v posteljah. Vstanejo po enajsti nočni uri. Drug za drugim gredo skozi dolge temne hodnike. Svetlobo dajejo samo male nočne svetilke, v cerkvi trepeta z rdečim plamenčkom večna luč. Končan je še en dan v življenju kartuzijanov.

GROBOVI BREZ IMENA

Kartuzijani so eden tako imenovanih bogomiselnih ali kontemplativnih redov. Sledijo vzoru iz svetega pisma. Ko so namreč poklicali Jezusa Kristusa k njegovemu prijatelju Lazarju, je imela Lazarjeva sestra Marta sto skrb, da bi Jezusu kar najbolj postregla. Njena sestra Marija pa je sedela ob Jezusovih nogah in poslušala njegove besede. Ko se je ustreljiva Marta Jezusu zaradi tega pritožila, ji je ta odgovoril: „Marija je izbrala boljši del.“

Velja trditev, da kartuzijani lepo in lahko umirajo. Tu, med nami, da so živeli le za večnost, tu niso ničesar iskali, ničesar imeli. Pokopujejo jih brez rakev, na deski. Gomilo, ki se kmalu zravna, krasi črn križ. Brez napisov.

M. B.

Letos mineva 80 let, kar so podpisali pogodbo, po kateri je prišel stari pleterski samostan po 300 letih spet v roke kartuzijanov. Od starega samostana, ki je menjal toliko lastnikov, ni razen cerkve in nekaj zgradb ostalo nič, kartuzijani so ga začeli na novo zidati. In tako je bil že proti koncu leta 1904 zgrajen nov samostan, največji na jugoslovanskem ozemlju.

Kdo in od kod so kartuzijani, ki jim pravijo tudi beli menihi? Ustanovitelj kartuzijanskega reda je sv. Bruno. Rojen je bil leta 1035 v plemiški rodbini Hartenfaust v Koelnu. Ker je bil izredno nadarjen, so ga poslali v štirinajstem letu na slavno visoko šolo v Reims na Francoskem. Kasneje je postal predstojnik te šole, imel je odlične učence, med njimi tudi poznejšega papeža Urbana II. V tistem času je preživljala Cerkev hudo krizo. Bruno Hartenfaust se je uprl remskemu nadškofu Manasiju, ki si je to čast kupil za celine od pohlepnega kralja Filipa I. Da bi se rešil nadškofovega nasilja, je moral Bruno v izgnanstvo. Papež Gregor VII. je končno vzel nevrednemu Manasiju škofovsko palico in vsi so mislili, da bo Bruno postal nadškof. Toda ta je odložil vse časti, razdelil premoženje revežem in se s šestimi tovariši naselil na nerodovitnih in kamnitih pečinah Chartreuse. Od tod kartuzijanom tudi ime. Bruno in tovariši so živeli v siromaštvu, molitvi in pokori, vendar polni notranjega veselja in duševnega miru.

UČENEC POŠLJE PO UČITELJA

Leta 1089 je papež Urban II., nekdanji Brunov učenec, poslal po svojega učitelja. Želel ga je za svetovalca. Življenje na papeževem dvoru samote in premisslivanja vajenemu možu ni prijalo; papeža je prosil, če se sme vrniti v divjino. Urban II. je Brunu v zahvalo za svetovalsko pomoč ponudil škofovsko palico, vendar jo je ta odklonil. Za stalno se je naselil v Kalabriji, kjer je ustanovil kartuzijo v kraju La Torre. Bruno je umrl 6. oktobra 1101. Štiri stoletja po njegovi smrti ga je dal papež Leon X. uvrstiti v seznam svetnikov. Zanimivo je, da se sami kartuzijani nikoli niso potegovali za Brunovo svetništvo. Kartuzijanski pisatelj Sutor namreč pravi, „da kartuzijani svetnike odgajajo, ne pa odkrivajo.“

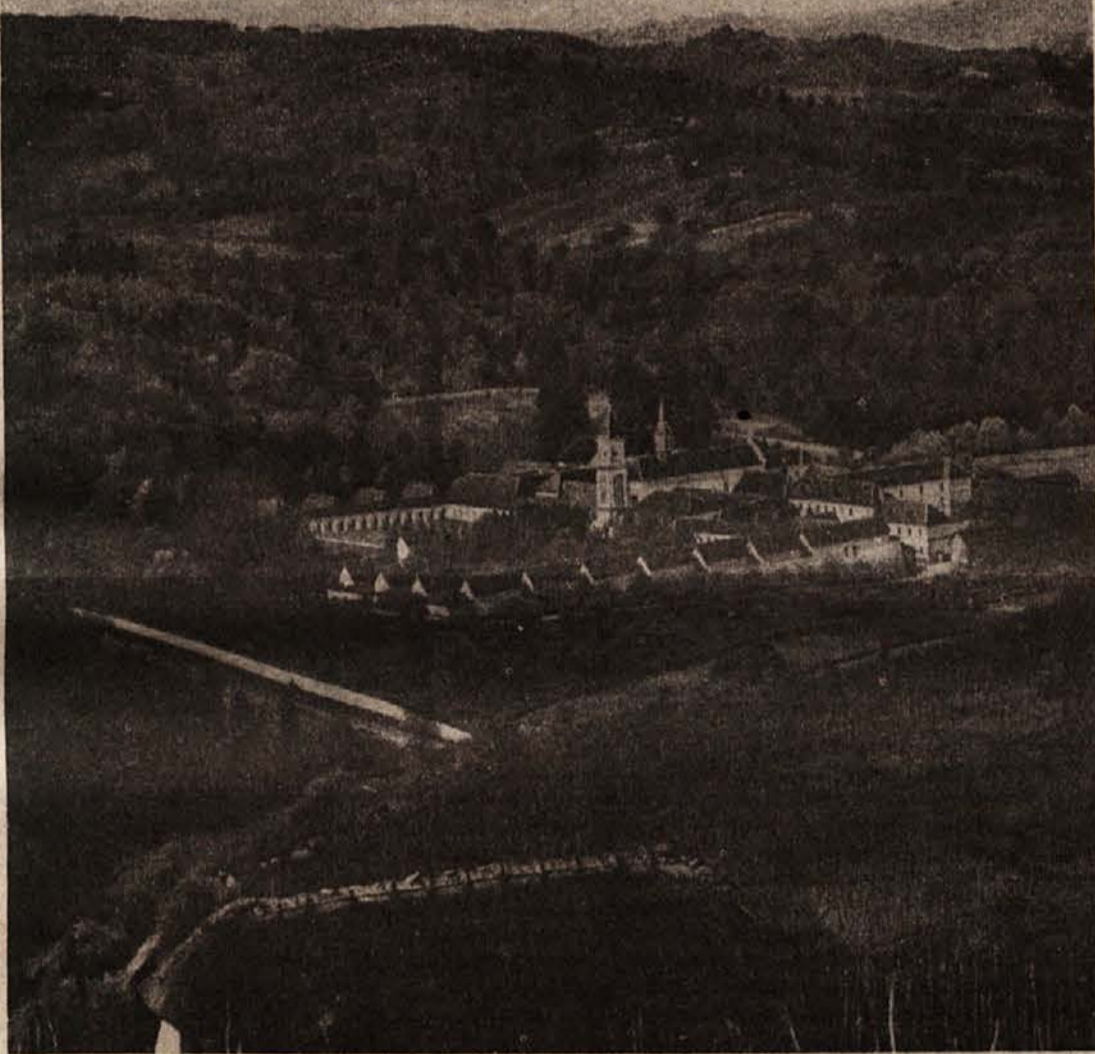
NA SLOVENSKEM ŠTIRI KARTUZIJE

Samotno življenje Bruna Hartenfausta in tovarišev je dobivalo vse več privržencev. Kartuzije so rasle po vsej Evropi, tudi na Slovenskem. Že leta 1160 je bila ustanovljena žička kartuzija, v kateri je bil za časa zahodnega verskega razkola celo sedež generalnega priorja in kraj občnih zborov, nekakšen kartuzijanski Vatikan. Na Slovenskem sta bili tudi kartuziji Jurklošter in Bistra, od vseh najbolj znana pa je vsaj danes kartuzija Pleterje, ki jo je za odkup svojih in svojega rodu grehov dal pozidati mogočni Herman II. Celjski. Gradnjo samostana, ki je bil končan 1406, je nadzoroval Anglež Hartman; Herman II. je vsako leto, tako bi rekli danes, samo podpisoval račune. Hermana II. so na njegovo željo pokopali v pleterski cerkvi. Pogrebne svečanosti so trajale 8 dni. Najmogočnejši grof Celjski je počival v Pleterjih okoli 200 let, ko so njegove ostanke izkopalili in jih prenesli v Celje, kjer počivajo tudi kosti drugih celjskih grofov. Tako rekoč popolnoma brez zaščitnikov je ostala pleterska kartuzija leta 1455, ko so v Beogradu ogrski plemiči ubili poslednjega celjskega grofa Ulrika II.

TURKI IN PROTESTANTIZEM

Mnogo so škodili kartuzijanskemu samostanu v Pleterjih Turki. Celjski stotnik je leta 1471 državnemu zboru poročal, „da so Pleterje razen cerkve v razvalinah“. Kartuzijo so nato na novo pozidali, jo obdali z obzidjem, stolpi in jarkom. Leta 1476 jo je oblegalo 4500 turških konjenikov. Pa so si polomili zobe ob obzidju. Turški napadi so omajali redovno življenje, v tiho kartuzijo pa se je pritihtapil tudi duh protestantizma. Bližnjemu Šentjerneju, kjer je živel nekaj časa tudi Primož Trubar, niso brez razloga rekli „Lutrova vas“. Papežev vizitator oglejski patriarh Franc Barbaro je poročal, „da pridejo človeku solze v oči, ko vidi v svetih prostorih kartuzije prebivati svetne ljudi z ženami in otroki“.

Najhujši nasprotniki protestantizma so bili jezuiti, red, ki so ga ustanovili 1540. Škof Tavčar, ki se je otepal s protestanti, jih je dal poklicati v Ljubljano, za ustanovitev njihovega kolegija naj bi uporabljali dphodke kartuzije Bistra. Ta pa je imela znamenite zaveznike in 1595 je bilo sklenjeno, naj se jezuitom namesto Bistre prepustijo že sicer zapuščeno Pleterje. Je ziniti so ostali gospodari Pleterij do leta 1773, ko je bil njihov red na Kranjskem razpuščen.

Kartuzija Pleterje s severne strani

Kartuzijanec

Pleterje so nato romale iz rok v roke, dokler jih niso, kot že omenjeno, ob koncu minulega stoletja spet kupili in na novo v čast „Presvete Trojice“ pozidali kartuzijani.

GREHI MARKIZE POMPADOUR

Samostan se ponaša z nešteti dragocenost-

mi. Tako je na primer glavni oltar samostanske cerkve izdelan po naročilu Ivane Antonije Poisson, prijateljice Ludovika XV. Bolj znana je kot markiza Pompadour. Kasneje so ta izdelek, ki naj bi živahni gospe olajšal plačilo grehov na onem svetu, kupili kartuzijani in ga poslali v Pleterje. Med prevozom se je gornji del oltarja razbil, lepa markiza je morala biti zares zelo pregrešna. Sedaj je v cerkvi le spodnji del oltarja s tabernakljem.

Zelo znamenite so tudi lesene rezbarije v cerkvi, dalje zbirka slik apostolov izpod rok holandskega mojstra, omeniti velja tudi izvrstno kopijo Rubensove Pieta, v pleterski knjižnici, ki šteje okoli 24.000 zvezkov, je več starih rokopisov s prelepimi inicialkami. Najstarejši je star okrog 700 let.

NA STRANI BORCEV ZA SVOBODO

Kartuzija Pleterje je bila med NOB od vsega začetka na strani borcev za svobodo. Partizanom je nudila pomoč v hrani, zdravilih, prenočiščih. Odnos pleterskih kartuzijanov do osvobodilnega boja in socialistične revolucije je najboljše pojasnil v knjigi „Kartuzija Pleterje in partizani“ tedanji prior dr. Edgar Josip Leopold. Takole piše med drugim:

„Bilo je zgodaj spomladi 1942. Bil sem v Novem mestu in sem videl, kako ženejo Italijani osem naših ljudi, Slovencev, zvezanih z verigami po dva in dva med seboj počez in po dolgam, da jih opremijo v Ljubljano in potem kdove kam, v internacijo, za talce ali v smrt. Srce se mi je stiskalo, pest se mi je krčila zaradi takega ravnanja tujega vsiljevanja okupatorja. Takrat sem se svečano zaobljubil: „Dokler bom živ, kartuzija Pleterje ne bo šla nikdar z okupatorjem, marveč bo proti njemu vedno podpirala tiste in sodelovala s tistimi, ki se bodo borili proti njemu!“ In to je kartuzija Pleterje sveto držala vse do osvoboditve.“

Iz fotografske temnice Janeza Papeža iz Kočevja prihaja tudi tale zanimiv posnetek siničke, ki zoblje košček lešnikovega jedrca z roke enega od Papeževih prijateljev. Ze sam prizor je dokaj nenavaden, naš tokratni gost v rubriki TISTI HIP pa ga je znal še poudariti, saj je vse skupaj fotografiral na enovitem temnem ozadju ter tako odstranil vse, kar bi lahko podobe ptice in človekove roke motilo. Slika je simbolno bogata, dobro je zgrajena in tako zelo pripravna kot ilustracija najrazličnejših tem, nič slabše pa se ne odreže tudi kot povsem samostojna fotografija. Morda gledalca še najbolj pritegne nevsiljiva poetičnost, liričnost.

In še dvoje tehničnih podatkov: film je bil vse bolj poznani in cenjeni Ilfordov HP 5, objektiv pa je imel dvestomilimetrsko goriščno razdaljo.

šolarska jesen

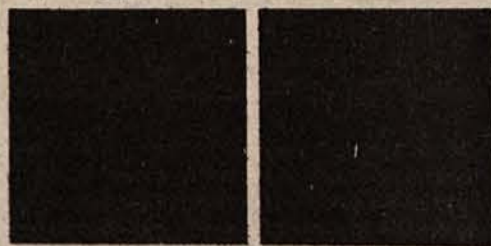
Športna oblačila so za najstnike najbolj prikladna in priljubljena. Dobro se obnese rebrast žamet, ki ga za jopo toplo podložimo. Za dekleta zadnjih razredov osnovne šole pa bo morda karirano debelejšše krilo in športna jopa. Še

bolj moderna je jopa iz buklega, ampak mora biti kratka. Zraven sodijo dokolenke enake barve ali dolge nogavice pa športni čevlji. Torbica, če jo že nosi, je tako majcena, da gre vanjo navadno le robec, ključ in morda glavnik.

brez besed

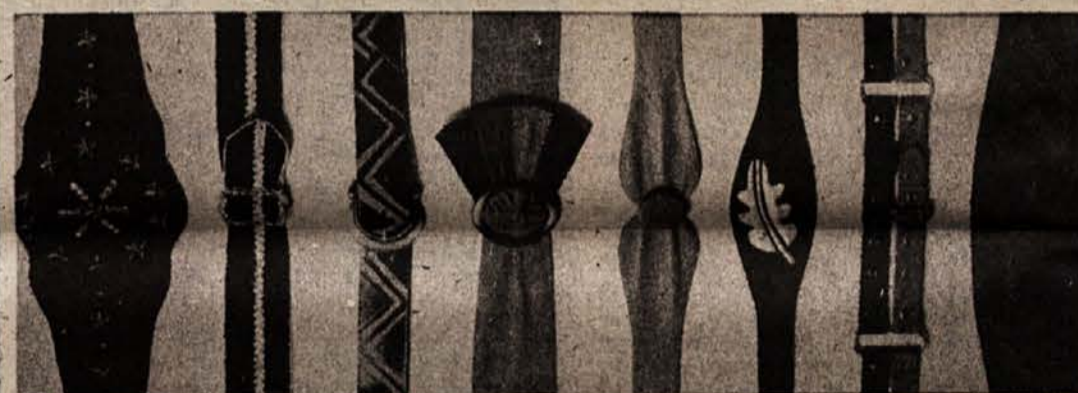
STOJAN DUKOV
BOLGARIJA

ANDREJ HABIČ
JUGOSLAVIJA

ZBIGNIEW ZIOMECKI
POLJSKA

pasovi, pasovi

Usnjeni (največkrat semiš ali lakasti) pasovi raznih barv in oblik so modni pečat letošnjim oblekam za jesen in zimo. Pasovi imajo najrazličnejše okraske, od gumbov do zakovic in metalnih broš. Naprodaj pri nas kaj takega ni, razen v butikih po zelo slanih cenah. Z lastno domiselnostjo in pomočjo spretnega čevljarja pa moderen pas ne bo drag.

ne le prasketa

Kamin v dnevni sobi ni samo luksuz, ki daje ugoden videz in je prijeten zaradi prasketanja ognja, ampak tudi zares in dobro ogreva prostor, če je seveda pravilno narejen. Ob zdajšnji kurilni krizi, ko si pomišljamo vso hišo kuriti na olje, bo družina ob zakurjenem kamenu morda prebila tja do novega leta. Velja razmisliti, gotovo pa je, da investicija v kamin ni ravno majhna.

Obzorja

recenzija

TIHA JESEN

O Nežki Raztresen iz Jankovičev smo na tej strani že pisali, ko je izdala svojo prvo zbirko pesmi („V valovih življenja“, 1973). Tedaj je dejala, da ji pesnjenje ne pomaga samo k duševni sprostitvi, ampak ji hkrati daje „več upanja in vere v človeka“. Pred meseci je ta Belokranjka v samozaložbi spravila med ljudi še eno knjižnico stihov, in če bi se spet pogovarjali z njo, bi najbrž na podoben način opredelila smotrnost svojega pisanja.

oblikovno dokaj okorne, pri redkih zasledimo kaj ritma, mestoma hočejo biti opremljene z rimami, a zaradi nedodolnosti zdrsnejo v izumetničenost. Vprašljiva je tudi razporejenost v tri posebaj naslovljene cikle, saj so pesmi (razen v zadnjem ciklu) motivno neuglašeno premešane.

Jasno nam je, da to ni knjižica, nad katero bi vihteli meče literarne teorije; to so pesmi, iz katerih pronicajo utrinki življenjske pojavnosti ženske, ki ji hudo ni prizanašalo. Sama pravi, da ji daje pisanje svžih moči — stvari, ki daje moč, pa ni zametavati, četudi je na prvi pogled še tako neobjavljena.

D. RUSTJA

prebrali smo

TUDI FINŽGAR

V znameniti zbirki „Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev“, ki jo pod glavnim uredništvom Antona Ocvirka izdaja Državna založba Slovenije, so začela izhajati dela še enega od klasikov slovenske književnosti — Frana S. Finžgarja.

Prva Finžgarjeva knjiga (ta je hkrati 129. v zbirki) prinaša prozo od gimnazijskih začetkov do konca 1899. V osrednji del knjige je urednik Jože Siferer uvrstil osem literarno pomembnejših besedil (med njimi najdemo tudi novelo „Zaroka o polnoči“, ki jo je kot prvo pisateljevo knjigo 1894 izdal novo- meški založnik J. Krajec), v t. i. dodatku pa je objavljenih nad štirideset povesti, novel ali črtic, ki jih je Finžgar spisal za šolska glasila, časnike, revije in zbornike, nekaj besedil pa je ostalo v zapuščini in so šele zdaj doživela natis.

Najbrž je odveč poudarjati, da bodo tudi Finžgarjeva dela deležna izčrpne literarnozgodovinske obdelave, iz uvodnega dela opomb k pričujoči knjigi pa povzamemo urednikovo zagotovilo, da bo tokratna izdaja pisateljevih del „prinesla vse, kar je prišlo iz njegovega peresa, razen izrazito teoloških del“. Predvideno je, da bo najprej izšlo devet knjig proze, po

ena knjiga bo namenjena dramatik, poeziji in življenjepismu delu „Leta mojega popotovanja“, tri zaključne knjige pa bodo prinesle Finžgarjeve eseje, kritike, govore in pisma.

In zdaj še o nečem, kar spremlja knjigo iz zbirke „Zbrana dela...“ — to je cena. Razumljivo je, da so tiste, ki so izšle v petdesetih ali šestdesetih letih, pa jih je še zmeraj moč kupiti, dandanes tako rekoč smešno poceni. Manj pa nam gre v račun dejstvo, da kljub zdajšnjim založniškim in tiskarskim stroškom npr. Finžgarjeva knjiga stane kar 560 dinarjev. Na ta način zgledno urejena zbrana dela slovenskih klasikov ne bodo našla poti k bralstvu. Morebiti pa le — čez pol drugo ali še več desetletij.

D. R.

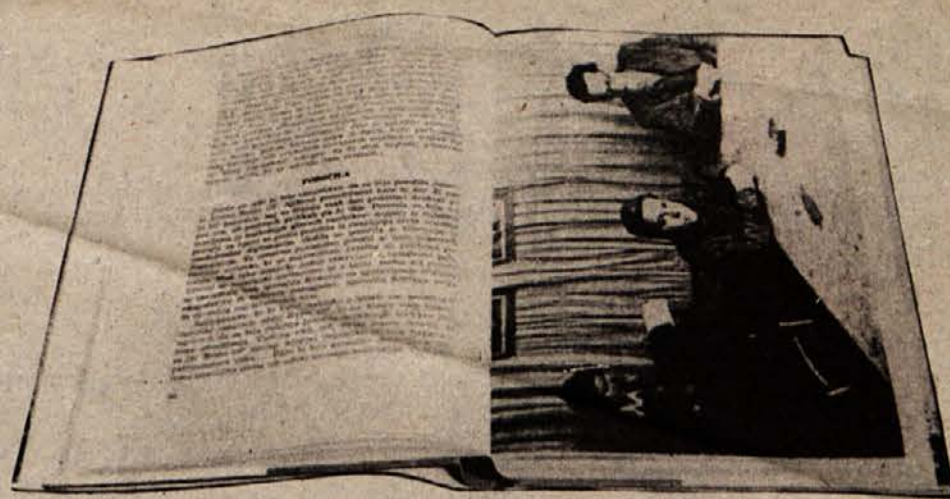
knjige

„Odisej“ nudi...

Zbirka „Odisej“ je pri Mladinski knjigi spet postregla z dvema privlačnima deloma za odrasle bralce.

Najprej je tu „Čas sanj“ Jože Pestuma. Kdo se skriva za tem izmišljenim imenom, Nemci še niso dognali, domnevajo pa, da utegne biti celo sam nobelovec Heinrich Boell. Seveda ta skrivnostnost za knjigo (v slovenščino jo je prestavil Jože Dolenc), ki je bila pred dvema letoma proglašena za najboljšo nemško mladinsko delo, sploh ni bistvenega pomena. Izhodišče pripovedi nakazuje že podnaslov Šest resnic o Petru. Slednji je fant, ki ga svet odraslih sili v odrekanje mladostnim sanjarjem, to pa junaka sčasoma povsem spravi iz tira in upre se v najbolj nepravem trenutku — na materinem pogrebu, ko očeta pahne v grob. Šest resnic o čudnem fantu razkrijejo pričevanja strica Pavla, prijateljice Helge, sošolca Voigta, župnika K., taboriškega kolega Knigeja in sestre Gersvide. Vsaka od teh resnic je drugačna, po eni je Peter posebej, ki se ne pretepa, po drugi se boji deklet, tretja ga kaže kot zaničevalca očeta ipd. — vse resnice pa so si edine v

PREDSTAVUJAMO VAM

Radio Ljubljana je bil med zadnjo vojno najprej del italijanske radijske službe, nato pa so ga Nemci spravili pod upravo dunajskega radia. Tako je napredni slovenski življenjski brez tovrstnega sredstva množičnega obveščanja in Osvobodilna fronta si je od vsega začetka prizadevala postaviti lastno radijsko postajo. To ji je sredi novembra 1941 uspelo najprej z znamenitim Kričačem, ki je moral približno pol leta kasneje utihniti. Odtlej so prizadevanja za novo radijsko postajo trajala skoraj poltretje leto, dokler ni konec julija 1944 v Črnemlju začel oddajati Radio Osvobodilna fronta.

O Kričaču imamo na voljo zgodovinsko dognano knjigo Sonje Reispove, radijski sektor OF oz. radijske delavnice je natančno popisala Vida Tom-Lasič, o ROF pa smo do nedavnega premoogli le dokaj člankov, spominjskih zapisov, razprav in še kaj, kar je raztreseno po časnikih, revijah ali knjigah. Manjkala je podrobna monografija o tem poglavju NOB —

in to je za založbo Partizanska knjiga spisal književnik Jože Javoršek.

V sklepnem poglavju Javoršek pravi, da je ROF „kvantitativno najmočnejše kulturno delo iz časov narodnoosvobodilne borbe“, to ugotovitev pa je tehtno podkrepil na več ko tristo straneh. Prikazane so okoliščine (radijska tehnika, kulturnopolitične in vojaške razmere na osvobojenem ozemlju ipd.), v katerih je delovala ta revolucionarna radijska postaja, krajši pregled številnih oddaj (poročila, predavanja, mladinske oddaje) dopolnjuje oris idejno-estetskih osnov ROF, težiče knjige pa je na razčlembi kulturnega programa ROF (literarne oddaje, glasba, sodelovanje z gledališkimi skupinami).

Pisanje o ROF, katerega vodja je bil, je Javoršek opiral na številne, tudi še neznanne dokumente in pričevanja sodelavcev, z nekaj preglednicami, opombami ter seznamom imen in krajev opremljena knjiga pa prinaša tudi veliko fotografskega gradiva.

D. R.

Tiha jesen

„Tiha jesen“ je knjižica (drugače ko s pomanjševalnico ni moč poimenovati dvajset spetih strani, ki jih je s krajšim uvodom opremila Neža Maurer) 43 pesmi, ki kažejo ustvarjalno v luči globoko čuteče ženske. Motivno se pesmi v glavnem nanesejo na lju bezen (bodisi do „njega“, otrok, staršev ali domačega kraja), vzporedno pa teče beseda še o razočaranju, občupu, vdanosti v usodo, hrepenjenju, prijateljsstvu, sreči in celo o tako prozaični stvari, kot so žolčni kamni.

Po vsebinski plati knjižica Raztresenove torej razkriva notranje vzgibe človeka pri njegovem vsakdanjem pehanju, niza občutja, ki človeka radostijo ali mu vjemljejo voljo, ga silijo v občupje pa spet navdušujejo in polnijo z bivanjsko močjo. Če pa pogledamo te pesmi še z druge strani, je treba reči, da so

tem, da je junak že od malega sanjač, ki se pred stvarnim življenjem umika v svoj svet. Za tako zastavljeno pripoved je kajpak docela odveč pojasnjevanje, kaj se je s Petrom zgodilo po usodnem dogodku ob odprtem grobu, pisatelj pa z različnih pripovedovalnih ravni ni razčlenil samo junakovo osebnostno podobo, ampak tudi družbeno okolje, ki ga je spravilo obup.

„Rokopis iz Xanaduja“, ki je delo angleškega pisatelja Johna R. Townsenda, poslovenil pa ga

je Miha Avanzo, je precej manj zahtevno branje. Gre za znanstvenofantastično zgodbo, ki pripoveduje o tem, kako so se profesor zgodovine, njegova žena in odrasla hčer iz 2149. leta nenadoma znašli v dandanašnjem času. Urejene, čiste in zdrave prihodnosti vajena trojica se je težka prilagodila povsem nasprotnim razmeram zdajšnjosti, ko pa pride čas za vmitve, se oče ne loči rad od starih angleških krčm, piva in viskija, dekleta je hudo po pripupnem fantu, za katerega ve, da bo postal slaven fizik. A vmiti se morajo, ker jim grozijo virusi in bakterije pa tudi vozilom na cesti se ne znajo umikati, saj so tako neznanško drugačna od njihovih v prihodnosti.

z daljnih poti

Slovinci, ki po nakupih pogosto romajo v Trst, Gorico, v zadnjem času pa celo Milano, Pariz ali London niso predaleč, kajpak niso ljudje nemernega duha, ki odhajajo po svet, da bi s spoznavanjem tujih dežel potešili zvedavost ter nato z

terega naj bi podal.

Antonija namreč ni pesnica v pomenu, kot ga danes pripisujemo pesnikom, ni žongler z besedami, mislec, slovnični revolucionar, posredovalec literarnoteoretskih doktrin, temveč je pesnica po svoji naravni usmerjenosti. Pesem, pa naj bo, kakršna že je, je najbolj naravna reakcija upokoženke Ivaneževa.

Ob prebiranju njenih pesmi (dve je objavila v naših Dolenjskih razgledih) človeku nehoti prihaja na misel znani Laureamontov izrek, naj bi pesmi pisali vsi: „Vsi bi morali ustvarjati poezijo!“ Zdi se, da tako pojmovana poezija ni nekaj etičnega, visoko dvignjenega in ormaknjenega, prihranjenega le za redke navdahnjene posameznike, ampak da je lahko poezija vsakdanja sestavina življenja, odnos, način doživljanja.

Morda bo Ivaneževa nekoč pobrusila svoje pesniške izdelke, morda se bo spoprijela s slovnico, bogastvom slovenskega jezika in mu dodala svoje življenjsko in čustveno bogastvo. Morda tudi ne in bo njena pesniška govorica ostala nedogovorjena, nedorečena. Toda Antonija Ivanež bo ostala pesnica.

M. MARKELJ

vešče napisanimi besedili svoja opažanja ponudili še drugim. Toda med tukajšnjim življenjem je moč najti tudi prave popotnike; precej bi jih lahko našeli in prišli do imena Evalda Flisarja, književnika, ki je pri Partizanski založbi nedavno objavil „Tisoč in eno pot“.

To je s slikami bogato opremljena knjiga, ki prinaša številna potopisna besedila o Flisarjevem križarjenju po tako daljnih deželah, kot so Indonezija, Malezija, Tajska, Laos, Burma, Nepal in še katera. Pisano gradivo je bilo zvečine že objavljeno v tedniku 7D, za knjigo pa ga je pisatelj mestoma predelal. Zasnoval je kronološko in vsebinsko zaokroženo podobo svojih popotovanj, na katerih je z veliko mero pronicljivosti brskal za družbenimi in duhovnimi posebnostmi kulture, ki so s svojiskim načinom mišljenja in čustvovanja tako različne od tukajšnje omikanosti. Skozi to privabljaljočo različnost se Flisar pogosto celo ogorčeno sprašuje o prenekaterih zahodnjaških razpotjih, ki že dalj časa pogubno vplivajo na prvinski tok življenja ob daljnih poteh, po katerih je hodil.

Shakespearu

Pri založbi Obzorja so v zbirki „Veliki mošje“ izšla tri knjige („Mili Will“, „Kleopatra, kje si?“ in „Hiša žensk“ — vse v prevodu Majde Capuder), ki jih je o Williamu Shakespearu spisal angleški romanopisec Eric Malpass.

Življenjepiščeva naloga ni bila lahka, kajti o enem največjih dramatikov svetovne književnosti je znanih bore malo stvarnih podatkov. Tudi Malpass ni težil k odkrivanju novih, zadovoljil se je s preverjenimi dognanji literarne zgodovine, kjer pa so luknje o Shakespearovem življenju le prave-like, si je pomagal z izmišljenjem dogodivščin. Zato njegovih knjig ne gre jemati kot prikaz čiste resnice o renesančnem dramatik; to so prej ko slej vsebinsko zaokroženi romani, ki imajo v središču dogajanja stvarno osebnost ter njeno literarno in gledališko ustvarjanje.

IZTRGA SE KOT KRİK

Morda pa je pesem tisti vzgib srca, ki presvetli še tako črno misli, še tako temačen dan in ublaži še tako težko si-

ročino?

„Da, pesem!“ bi dejala Antonija Ivanež, upokoženka iz Novega mesta, ki prilo-

nostno polni velike rokopisne liste s preprostimi pesmimi o osebnih doživljajih, dogodkih in spoznanjih. Kadar ji je bilo hudo, se ji je pesem izvila iz srca in ji prinesla nekaj duševnega olajšanja.

Kot eden od sedmih otrok bajtarja v Gabrju je preživela zelo težko otroštvo. V majhni, s slamo kriti hiši so bili večkrat lačni kot sivi, še najpogostejša gosta v hiši sta bila garanje od zore do mraka in pomanjkanje. V eni sobi se je številna družina največkrat spravila k počitku s praznim želodcem in slabimi obeti za jutrišnji dan.

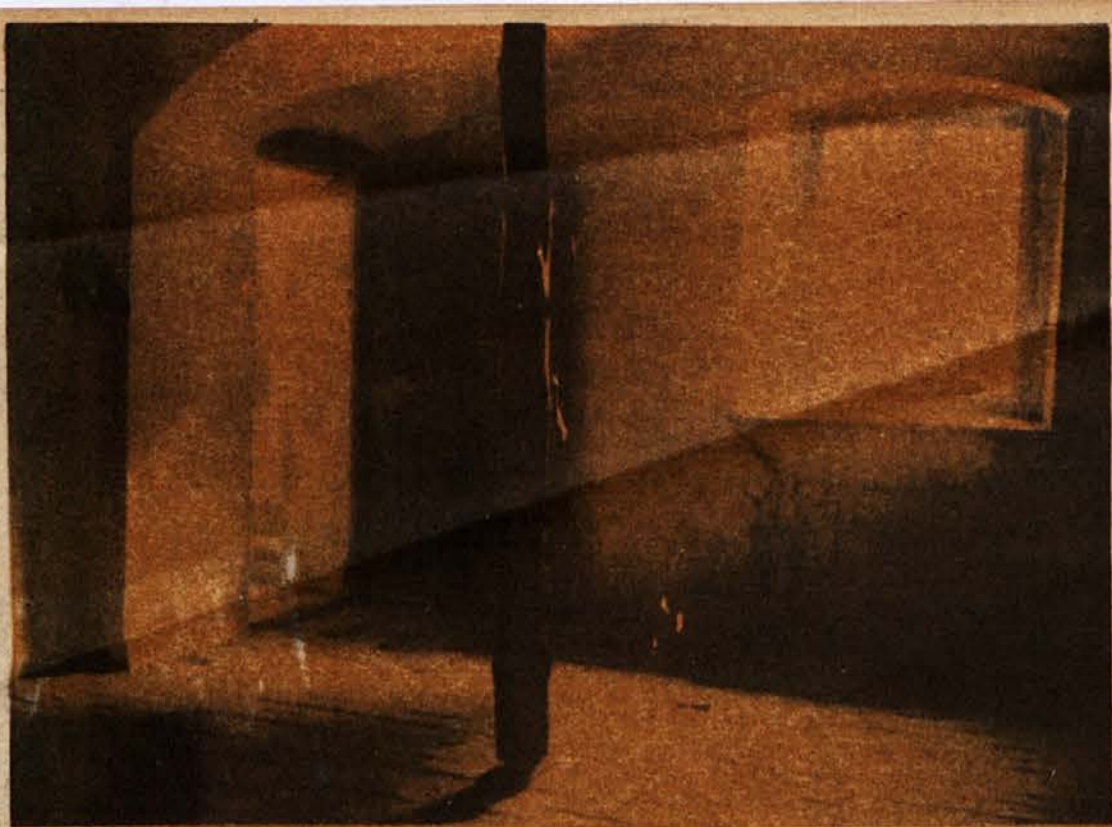
Antonija se spominja, kako so otroci pozimi vlačili podrti debela iz gorjanskih gozdov, kot da so živina. Spominja se zgodnjih jutranjih ur, ko so odhajali na pobočja Gorjanec nabirat zdravilna zelišča, gobe, lubnike, maline, suhljad in druge drobne naravne dobrine, dostopne revežem v tistem času. Za spanje ni bilo časa. Če niso že z dnevom bili v gozdu ali na košenicah, so sadeže pobrali drugi. Družinski poglavar je sicer pomagal kovaču in je bil več nekaterih kovaških opravil, vendar je vsak prisluženi dinar sproti požrla davkarja. Zato se je v mladih telesih Ivaneževih

otrok najpogosteje oglašal prazni želodec. Pravi čudež je, da so mali Antoniji v taki siročini dostikrat privrele na ustnice besede, da je zapela.

„Sprva sem pela kar tako, kar mi je prišlo na misel, kasneje pa sem v svoje pesmi prelila vsa upanja in hrepenenja, ki so se mi oglašala v srcu. Pela sem o lepših, boljših časih, o ljudeh, ki bodo reveže popeljali na pot v domovino, kjer ne bo nihče lačen,“ se spominja sedaj, ko so leta velikega pomanjkanja in trpljenja že daleč za njo.

Antonija je pela na paši pa na samotnih poteh po skrivnostnih gorjanskih gozdovih, zapela je v tujji hiši kot dekla, grobo izkoriščana in zgarana. Pesem ji je dajala skrivnostno moč, vračala ji je zaupanje in vero v življenje.

Kaj je potem čudno, če še danes, ko ji ni več hudoga, rada poseže po zvezku in vanj z roko, nevajeno peresa, zapše stih, pogosto okorne, slovnično pomanjkljive, slogovno neizdelane, a v svojem bistvu človeške, da bolj človeški skoraj tisti ne morejo? Nekatero njene pesmi so pretresljive prav zaradi nedodolnosti, neobjavljene izraza, ki se kar duši od silne teže čustva, ka-

TREBANJSKI „GRAŠČAKI“

Grofje in graščaki ter vse ostalo blagorodno plemstvo je zaradi imperativa razvoja poniknilo kdove kam, precej gradov, kjer je ta gospoda preganjala čas z vdajanjem vsem sladkostim tega sveta, pa je ostalo. Ponekod so pomembni kulturno-zgodovinski spomeniki, katerih razkošje priča o bednem življenju naših tlačanskih prednikov, marsikje pa so se v gradove naselili novi „graščaki“. Že bežen pogled na te kolese pa nam razkrije, da je gradove v večini primerov precej načel zob časa. Tudi naše življenje se je medtem spremenilo, hkrati z njim pa tudi naše zahteve in potrebe, kakšno naj bo sodobno stanovanje. Gradovi, ki so naseljeni s stanovalci, večinoma niso primerni za življenje; saj stanovanja v njih niso na ravni današnjih zahtev.

Ob magistralni cesti Ljubljana – Novo mesto stoji pri odcepu za Trebnje okoli 900 let star grad, ki mu preprosto pravijo Trebanjski grad. Najprej so ga imeli v lasti gopodje Trebanjski, potem je pripadal Ortenburžanom, Celjanom, Habsburžanom, Svibenjskim, Gallenbergom in Sauerjem. Pred zadnjo vojno ga je imel v lasti Čeh inž. Evgen Souvaly. Po vojni je postal del splošnega ljudskega premoženja, z daj pa ga upravlja stanovanjska skupnost občine Trebnje. V gradu živi okoli 12 družin z otroki, poleg njih pa še 17 samcev, največ delavcev z drugih republik.

Mimo sfinge, ki jo omenja že Valvasor, in leva, ki je vzdignjen v zid, se pride na grajsko dvorišče, poraslo s travo in plevelom. Z dvorišča, ki ga le redko obsije sonce, kar še pogloblja vtis temačnosti tega gradu, se pride v temne in velike grajske hodnike, iz njih pa še v arkadne hodnike, ki so na videz precej bolj prijazni. Iz teh hodnikov, vodijo poti v grajska stanovanja.

Že prvi obisk, pri Radetu Stanojeviču, ni nič kaj spodbuden. V dveh prostorih, ki sta nastala tako, da so veliko grajsko sobano pregradili z lesenitno steno, sveti luč tudi podnevi. Vendar Stanojeviča in njegove žene ter njunih dveh otrok očitno ne moti preveč, saj tega niti nista omenila. Najbolj ju moti, ker v stanovanju nimata osnov-

nih pogojev za higieno. O kopalnici seveda tu ni niti govora, še slabše pa je straniščem, ki si ga deli nekaj strank, med njimi tudi samski delavci, ki niso vajeni vzdrževati reda in čistoče. Stanojevič je povedal, da bi že zdavnaj zgradil svojo hišo, če ga ne bi pred leti težko prizadela avtomobilska nesreča, izgledi da bi dobil solidarnostno stanovanje pa tudi niso rožnati.

Boško Kocić, zaposlen v Tregradu, živi v gradu že 12 let. V nasprotju s Stanojevičem je zadovoljen s stanovanjem. Po poklicu je zidar, zato je svoje stanovanje precej preuredil, v njem pa je zgradil tudi kopalnico. Ker je stanovanje suho, ker je vanj vložil precej denarja, so Kocić niti ne bi selil v drugo stanovanje. V selitev, vsaj v bližnjo, pa niti ne verjame preveč, saj so grozili z njo že tedaj, ko se je sam vselil v grad.

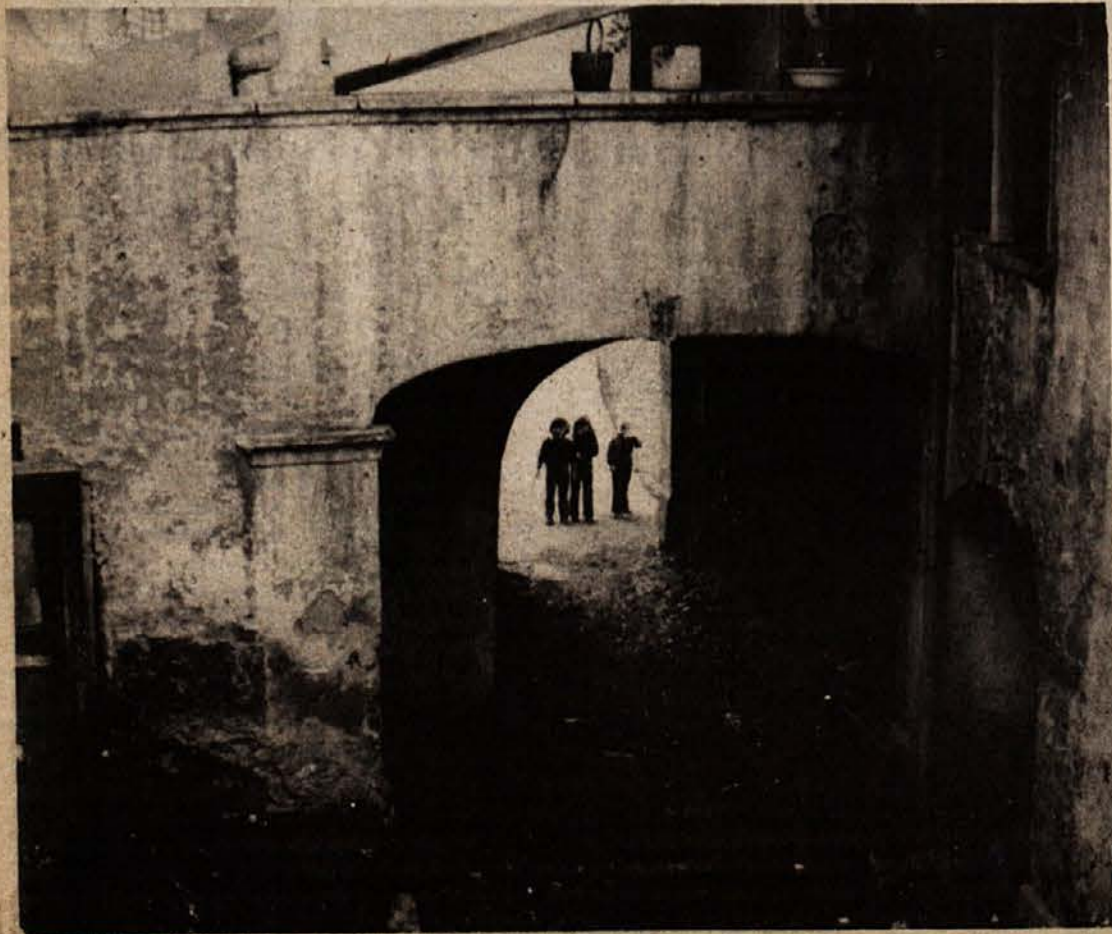
Čila in živahna osemdesetletnica Minka Trinko živi v gradu že šest let. Povedala je, da grad vidno propada, da je živeti v njem neudobno in neprimerno. Hkrati s stanovalci pa živijo v gradu tudi miši in podgane.

In kaj pravijo odgovorniki?

Jože Kastelic, tajnik samoupravne stanovanjske skupnosti, je povedal, da sta v trebanjski občini naseljena še dva gradova, Škrljevo in Trstenik. V teh gradovih živi okoli 50 družin, kar je kar 11 odstotkov najemnikov družbenih stanovanj. Iz najemnin, ki jih dobijo od teh stanovanj (v resnici so zelo nizke, za tisto, kar ta stanovanja nudijo, pa mogoče celo previsoke), ne morejo kriti stroškov vzdrževanja. Še manj je seveda misliti na temeljitejšo obnovo. Zato pričakujejo, da se bodo teh stanovanj lotili v naslednjem srednjeročnem obdobju. Ker pa bi bilo negospodarno gradove obnavljati za stanovanja, jih bodo preuredili za druge namene. Kaj naj bi v gradovih bilo, pa zdaj nihče ne ve. Kastelic je še povedal, da stanovalce iz gradov selijo v solidarnostna stanovanja, vendar se v izpraznjena grajska stanovanja ponovno vselijo drugi stanovalci.

Vse kaže, da kljub pospešeni gradnji stanovanj še vedno ni dovolj. Zato tudi ni pričakovati, da bi bila grajska stanovanja kaj kmalu izpraznjena. To pisanje pa tudi nima namena, da bi proces preseljevanja kaj posebej pospešili, ker za kaj takega v resnici ni možnosti. Gre pri vsem tem za to, da so stanovalci v gradovih prepuščeni sami sebi, da se v obnavljanje gradov nič ne vpliva, s čimer bi vsaj za silo izboljšali življenjske razmere sedanjih „graščakov“. V primerjavi z drugimi občani so stanovalci v gradovih prikrajšani za veliko udobja, ki se veliki večini v naši družbi zdi povsem normalno. Zato pri stanovanjskih skupnostih ne bi smel prevladovati samo hladen račun, ker se jim v ta stanovanja ne splača več vlagati, marveč tudi kanček solidarnosti z današnjimi „graščaki“.

J. S.

NASI ZAKLADI

KAKO SO GROFJE DOKAZALI PISMENOST

Z griči obdana Mirenska dolina skriva precej zgodovinsko in umetniško pomembnih spomenikov, ki so del našega kulturnega bogastva in dediščina stoletnih prizadevanj naših prednikov. Osrednje mesto med temi spomeniki zaradi zgodovinskih in družbenih razmer zavzemajo cerkve. In cerkev, ki so spomeniki zaradi zgodovinskih, umetnostnih ali arhitektonskih razlogov, je v Mirenski dolini kar precej. Razlogi za takšno bogastvo te doline in seveda gričev, ki so med najbolj značilnimi na Dolenjskem, je v tem, da je imela tu posesti koroška grofica Hema; leta 1163 je bilo tu cerkveno posvetovanje, ki se ga je poleg oglejskega patriarha Ulrika udeležilo še več drugih visokih cerkvenih dostojanstvenikov, pa dejstvo, da je bil Šentrupert kot prafara eno izmed pomembnih središč cerkvene organizacije na Dolenjskem. Kasneje so dobili zavetništvo nad šentruperško župnijo še močni Celjski grofje.

Eden izmed takih spomenikov je tudi majhna cerkev sv. Duha na Vihru, kakšne štiri kilometre oddaljena od Šentruperta. Pot do nje vodi po slikoviti dolenski pokrajini, ki kmalu preide v strmino, kjer se drug za drugim vrstijo slikovite zidanice in vinogradi. In seveda razgledi v dolino.

Cerkve sv. Duha na Vihru – včasih so tam rekli na Viharju – je na zunaj skromna, preprosta. Nov omet, ki so ga na to staro cerkev ometali pred nedavnim, pa tudi ne daje videza, da je cerkev zelo stara. Toda videz vara. Kot je pisal že šentruperški rojak Ivan Steklasa, ki je 1913 v Ljubljani izdal Zgodovino župnije Šent Rupert, lahko cerkev po nastanku postavimo vsaj pred leto 1526, ko se v seznamu cerkvenih dragocenosti omenja tudi cerkev na Vihru. Skromna cerkev ni v strokovni literaturi nikjer kaj posebej podrobno obravnavana, tako je ne omenja Mirijan Zadnikar v podrobnem pregledu Spomeniki cerkvene arhitekture in umetnosti, mimogrede pa jo obravnava France Stele v svoji razpravi o stenskem gotskem slikarstvu. Kljub temu šteje med dvesto slovenskih spomenikov stenskega gotskega slikarstva, čeprav se seveda ne more primerjati s Hrastovljami.

Stenske slike so na zunanji strani slavoloka, na njegovi notranji strani, potem pa še na stenah prezbiterja in na svodu. Obok je razdeljen v 10 sosvodnih kap, osrednje mesto pa zavzema podoba Kristusa na notranji slavoločni strani. Ob straneh mu asistirata simbola evangelistov sv. Marko in sv. Luka, še malo naprej pa sta še simbola Janeza in Metēja. Na stenah prezbiterja so poslikani apostoli in sveti. Na zunanji strani slavoloka pa je naslikano oznanjenje. V omet pa tudi v freske je vrezanih precej napisov, ki datirajo iz leta 1582 in 1635, kot podpisniki pa so bili razpoznavni neki grofi, ki so se morda mudili tam na Vihru na izletu, pa so hoteli pokazati, kako pisarni so. Restavratorji teh napisov niso odstranili, ker so po svoje dokaz, kako stara je že cerkev. Slikar stenskih fresk v prezbiteriju pa še ni znan, vendar so podobna dela odkrili tudi na drugih koncih Dolenjske, kar pa umetnostni

zgodovinarji še proučujejo.

Med zanimanja vredne ostaline v cerkvi štejejo tudi oltarje, to je glavni in dva stranska. Glavni, ki je izdelan iz lesa, je nastal v letu 1735, levi stranski oltar je nastal v 17. stoletju, desni pa ravno tako v istem stoletju. Slikarski del obeh stranskih oltarjev prištevajo umetnostni zgodovinarji anonimnemu mojstru H.H.G. Domnevajo, da se za kraticami skriva Novomeščan Hans Georg Gaigerfelder.

Cerkve na Vihru so doslej že večkrat obnavljali. Posebno pomembna obnovitvena dela so izvedli v letu 1964, ko so odkrili freske na zunanji strani slavoloka, oba stranska oltarja pa so tudi prestavili in ju obnovili. Zaradi škodljivega zadrževanja vlage, ki je načelnjela freske v notranjosti cerkve, so zakristijo podrli, zaradi neugodnega vpliva na statiko sten pa so podrli tudi leseni strop. Tedaj so dela veljala 8 milijonov dinarjev. Obnovitvena dela so izvajali tudi lani, ko so učvrstili temelje, obnovili omet in učvrstili statiko sten s posebnimi kovinskimi napravami.

Cerkev na Vihru ni tako znana kot vrsta drugih gotskih spomenikov, zasluzi vseeno našo pozornost zaradi izjemno lepega razgleda tja proti severni strani, proti Kumu in proti Mirenski dolini. Samotni popotnik, ki bi mimo prijaznih vinogradov krenil peš do te cerkvice, pa bi morda še lahko naletel na včasih toliko opevano gostoljubje dolenskih kmetičev, ki zdaj iz kdove kakšnih vzrokov vse bolj izginja. Prijazen kmet in vinogradnik, ki po večini dela v kakšni tovarni, bi ga prav lahko povabil na kozarček domačega vina. In prijaznost dolenskih kmetov, skromno več sto let staro svetišče, kjer se je v davnih časih dolenski človek „otresal“ svojih vsakdanjih tegob, so tudi naš zaklad, ki ga moramo varovati. In zaklade moramo varovati, ker je vsepovsod precej „kandidatov“, ki želijo te zaklade odtujiti in jih kdove kje prodati za mizerno denarje. Morda je tudi to, poleg turistične nerazvitosti, eden izmed razlogov, da so ti kraji in njihovi zakladi tako daleč od sodobnih turističnih poti. In ne nazadnje: zakaj ne bi imeli nekaj lepote čisto samo zase? Zato: vsi skromni slovenski popotniki, ki boste potovali po mirenski dolini, le zavijte proti Vihru!

J. SIMČIČ

